

CAPITOLUL 11

Trimișii lui Ioan Botezătorul. Mărturia lui Iisus despre Ioan. Cetățile nepocăite. Laudă Tatălui. Chemarea către cei împovărați.

1 După ce a isprăvit Iisus de dat aceste porunci celor doisprezece ucenici ai Săi, a plecat de acolo pentru ca să învețe și să propovăduiască prin cetățile lor.

2 Și auzind Ioan în închisoare despre faptele lui Hristos și trimițând la El pe doi dintre ucenicii săi, I-a zis:

3 Tu ești Cel Ce trebuie să vină, sau pe altul să așteptăm?¹

4 Și Iisus, răspunzând, le-a zis: Duceți-vă și spuneți-i lui Ioan cele ce auziți și vedeți:

5 orbii văd și șchiopii umblă, leproșii se curățesc și surzii aud, morții învie și săracilor li se binevestește;

6 și fericit este acela care nu se va poticni întru Mine.²

7 Iar după plecarea lor, Iisus a început să le vorbească mulțimilor despre Ioan: Ce-ați ieșit să vedeți în pustie?: O trestie clătinată de vânt?...

8 Dar ce-ați ieșit să vedeți?: Un om îmbrăcat în haine moi?... Iată, cei ce poartă haine moi sunt în casele regilor!

CAP. 11 – (2) Mt 14, 3; Lc 7, 18; (3) Nm 24, 17; Dt 18,15; Lc 7,19; In 6,14; (4) Lc 7,22; (5) Ps 21, 29; 38, 12; Is 29, 18-19; 35, 5; Mc 7, 37; Lc 4, 18; In 2, 23; (6) Is 8, 14; Mt 26, 31; Lc 7, 23; Rm 9, 33; (7) Lc 7, 24; (8) Lc 7, 25; (9) Mt 14, 5; Lc 1, 76; 7, 26; (10) Mal 3, 1; Mc 1, 2; Lc 7, 27; (11) Lc 7, 28; (12) Lc 16, 16; (13) Mal 3, 24; Lc 16, 16; (14) Mal 3, 23; Mt 17, 10; Mc 9, 11; Lc 1, 27; (15) Mc 7, 16; Ap 2, 7; (16) Lc 7, 31; (17) Lc 7, 32; (18) Mt 3, 4;

1 Întrebarea exprimă nedumerirea lui Ioan că faptele lui Iisus Îl arată numai pe Mielul anunțat la Iordan, nu și pe Justițiarul Care ține în mână securea și lopata pedepsitoare. Într'adevăr, (In 3, 17). Judecătorul va veni și El, dar la sfârșitul veacurilor.

2 A cărui încredere în faptele lui Iisus nu se va clătina.

3 Ioan este corolarul și încheierea Vechiului Testament, cel ce anunță și pregătește împărăția cerurilor, dar nu el o și începe; el continuă să rămână puntea de tranziție între ceea ce a fost Lege.

4 Împărăția cerurilor se obține prin luptă împotriva obstacolelor de tot felul, de la puterile întinericului până la propriile noastre păcate.

5 Aluzie la profeția lui Maleahi (3, 23) prin care se făgăduia trimiterea lui Ilie ca premergător al zilei Domnului. Hiperbolă folosită de Iisus ca ultim argument pentru importanța și măreția lui Ioan.

6 Ca și în alte împrejurări, cuvântul nu înseamnă nație sau etnie, ci generație; contemporanii lui Iisus.

9 Dar ce-ați ieșit să vedeți?: Un prooroc?... Da, v'o spun Eu vouă, și mai mult decât un prooroc.

10 Căci acesta este cel despre care s'a scris: Iată, Eu îl trimit înaintea feței Tale pe îngerul Meu, care-Ți va pregăti calea de dinaintea Ta.

11 Adevăr vă grăiesc: Între cei născuți din femei nu s'a ridicat unul mai mare decât Ioan Botezătorul; totuși, cel mai mic întru împărăția cerurilor este mai mare decât el.³

12 Din zilele lui Ioan Botezătorul până acum împărăția cerurilor se ia prin asalt, iar cei ce dau asaltul o cuceresc⁴.

13 Că toți proorocii și Legea au proorocit până la Ioan.

14 Și dacă vreți s'o primiți: el este Ilie, cel ce va să vină⁵.

15 Cel ce are urechi de auzit, să audă!

16 Dar cu cine voi asemăna neamul acesta⁶? Este asemenea copiilor care șed în piețe și strigă unii către alții

17 zicând: Din fluier v'am cântat și n'ați jucat; de jale v'am cântat și nu v'ați jelit.

18 Că a venit Ioan, nici mâncând, nici bând, și spun: are demon...

19 A venit Fiul Omului, mâncând și bând, și spun: Iată om mândăcios și băutor de vin, prieten al vameșilor și al păcătoșilor!... Dar înțelepciunea s'a dovedit dreaptă din faptele ei.

20 Atunci a început Iisus să mustre orașele în care se făcuseră cele mai multe din minunile Sale, că nu s'au pocăit:

21 Vai ție, Hořazine! Vai ție, Betsaido! Că dacă în Tir și în Sidon s'ar fi făcut minunile ce s'au făcut în voi, de mult s'ar fi pocăit în sac și'n cenușă.

22 Dar vă spun Eu vouă: Tirului și Sidonului le va fi în ziua judecării mai ușor decât vouă!

23 Și tu, Capernaume, înălțatu-te-ai oare pân'la cer?: pân'la iad te vei coborî; că dacă s'ar fi făcut în Sodoma minunile ce s'au făcut în tine, până astăzi ar fi rămas.

24 Dar vă spun Eu vouă că pământului Sodomei îi va fi în ziua judecării mai ușor decât ție!

25 În vremea aceea, luând Iisus cuvântul, a zis: Mulțumescu-Ți Ție, Doamne al cerului și al pământului, că ai ascuns acestea de cei înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit pruncilor!

26 Da, Părinte, că așa ai binevoit Tu.

27 Toate Mi-au fost date de către Tatăl Meu și nimeni nu-L cunoaște pe Fiul decât numai Tatăl, și nici pe Tatăl nu-L va cunoaște nimeni decât numai Fiul și cel căruia va vrea Fiul să-i descopere.

28 Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați, și Eu vă voi odihni!

29 Luați jugul Meu asupra voastră și învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima, și veți afla odihnă sufletelor voastre!

30 Că jugul Meu este bun și povara Mea este ușoară.

CAPITOLUL 12

Spicele culese Sâmbăta. Vindecarea făcută Sâmbăta. Blasfemia împotriva Sfântului Duh.

Adevăratele rude ale lui Iisus.

1 În vremea aceea mergea Iisus printre holde într'o zi de Sâmbătă, iar ucenicii Săi au flămânzit și au început să smulgă spice și să mănânce.

2 Văzând aceasta, fariseii au zis către El: Iată, ucenicii tăi fac ceea ce nu se cuvine să facă Sâmbăta.

3 Iar El le-a zis: Oare n'ați citit ce a făcut David când a flămânzit, el și cei ce erau cu el?,

4 cum a intrat în casa lui Dumnezeu și a mâncat pâinile punerii-înainte, care nu-i erau îngăduite lui să le mănânce, nici celor ce erau cu el, ci numai preoților?

5 Sau n'ați citit în Lege că preoții în templu calcă Sâmbăta în zi de Sâmbătă și sunt fără vină?

6 Ci v'o spun Eu vouă că aici este unul mai mare decât templul!

7 Dacă știați ce înseamnă: **Milă voiesc**, iar nu jertfă, n'ați fi osândit pe cei nevinovați.

(19) Pr 8, 1; Mt 9, 11; Lc 7, 34-35; 15, 2; (20) Sol 2, 12; Lc 10, 12-15; (21) Mt 10, 15; Lc 10, 13; (22) Lc 10, 14; (23) Is 14, 12; Plg 2, 1; Lc 10, 15; (24) Mt 10, 15; Lc 10, 12; (25) Iov 17, 4; Ps 8, 2; 118, 130; Pr 9, 4; Sir 19, 21; Lc 10, 21; 18, 17; In 9, 39; 1 Co 1, 19; 21, 27; 2, 8; 2 Co 11, 3; (26) Lc 10, 21; (27) Mt 16, 17; Lc 10, 22; In 1, 18; 3, 35; 6, 46; 10, 15; (28) Is 28, 12; 55, 1; Ir 31, 25; (29) Nm 12, 3; Ir 6, 16; Za 9, 9; Sir 6, 30; 51, 33; In 13, 15; (30) 1 In 5, 3; Flp 4, 12. CAP. 12 - (1) Dt 23, 25; Mc 2, 23; Lc 6, 1; (2) Is 20, 8, 10; Mc 2, 24; Lc 6, 2; (3) 1 Rg 21, 3-6; Mc 2, 25; Lc 6, 3; (4) Is 29, 32-33; Mc 2, 26; Lc 6, 4; (5) Lv 2, 9; 8, 31; 24, 5, 8-9; Nm 28, 9; In 7, 22; (7) Os 6, 6; Mi 6, 6; Mt 9, 13;

8 Că Fiul Omului este Domn al Sâmbetei¹.

9 Și plecând de acolo, a venit în sinagoga lor.

10 Și iată un om care avea o mână uscată. Și L-au întrebat zicând: Este oare îngăduit să vindecî în zi de Sâmbătă?... Ca să-L învinuiască.

11 Iar El le-a răspuns: Cine va fi între voi omul care va avea o oaie și, de va cădea ea Sâmbăta în groapă, nu o va apuca și o va scoate afară?

12 Cu cât mai prețios decât oaia este omul! Așa că îngăduit este să faci bine Sâmbăta.

13 Atunci i-a zis omului: Întinde-ți mâna! El a întins-o și ea și-a revenit, sănătoasă ca și cealaltă.

14 Iar fariseii, ieșind din sinagogă, au făcut sfat împotriva-I, ca să-L piardă.

15 Iisus însă, dându-Și seama, a plecat de acolo. Și mulți au venit după El și pe toți i-a vindecat.

16 Dar le-a poruncit să nu-L dea în vileag,

17 ca să se plinească ceea ce s'a spus prin Isaia proorocul ce zice:

18 Iată Fiul Meu² pe Care L-am ales, Iubitul Meu, întru Care a binevoit sufletul Meu; pune-voi Duhul Meu peste El și judecată neamurilor va vesti.

(8) Mc 2, 28; Lc 6, 5; (9) Mc 3, 1; Lc 6, 6; (10) Mc 3, 1; Lc 6, 6-7; 13, 14; In 9, 16; (11) Is 23, 4; Dt 22, 1-4; Lc 14, 5; (12-13) Mc 3, 4-5; Lc 6, 10; (14) Ps 2, 1; Mc 3, 6; Lc 6, 11; In 5, 18; (15) Mt 19, 2; Mc 3, 7; (16) Mt 9, 30; Mc 3, 12; Lc 5, 14; (18) Is 42, 1; 49, 3; 52, 13; (19) Is 42, 2; (20) Is 42, 3; (21) Is 11, 10; 42, 4; Rm 15, 12; (22-23) Lc 11, 14; (24) Sir 27, 6; Mt 9, 34; Mc 3, 22; Lc 11, 15; (25) Mc 3, 24; Lc 11, 17; In 2, 25; (26) Mc 3, 26; Lc 11, 18; (27) Lc 11, 19; (28) Is 8, 19; Dn 2, 44; Lc 11, 20; In 3, 8; (29) Is 49, 24; Mc 3, 27; 9, 40; Lc 11, 21;

1 Sâmbăta (Sabatul), după Legea Veche, era zi de odihnă, dar fariseii ajunseseră să interpreteze și să aplice Legea nu în spiritul, ci în litera ei, fapt reprob de Iisus în repetate rânduri. Iisus reprezintă desființarea Sabatului, ca a multor prescripții formale, și instaurarea libertății de sub har.

2 Profetul Isaia (42, 1-4) se referă la Iacob ca "rob" al Domnului, titlu de noblete în Vechiul Testament, demnitar sacru care împlinește voia Stăpânului nu prin constrângere, ci prin consens. Raportând profeția la Iisus, evanghelistul Matei îl are în minte pe Fiul; Acesta, tot prin consens, I Se face Tatălui "ascultător până la moarte" (Flp 2, 8), împlinindu-I voia de a Se întrupa spre mântuirea omului.

19 Nu Se va certa, nici nu va striga, nimeni pe ulițe nu-l va auzi glasul.

20 Trestie strivită nu va frânge și feștilă pâlپândă nu va stinge până ce nu va duce judecata la biruință;

21 și în numele Lui vor nădăjdui neamurile.

22 Atunci au adus la El un demonizat orb și mut și l-a vindecat, încât cel orb și mut vorbea și vedea.

23 Iar mulțimile toate se mirau zicând: Oare nu este Acesta Fiul lui David?

24 Fariseii însă, auzind, ziceau: Acesta nu-i scoate pe demoni decât cu Beelzebul, căpetenia demonilor.

25 Iar Iisus, cunoscând gândurile lor, le-a zis: Orice împărăție care se dezbină în sinea ei se pustiește, și oricare cetate sau casă care se dezbină în sinea ei nu va dăinui.

26 Și dacă Satana îl scoate pe Satana, s'a dezbinat în sinea lui, dar atunci, cum va dăinui împărăția lui?

27 Și dacă Eu îi scot pe demoni cu Beelzebul, fiii voștri cu cine îi scot? De aceea ei vă vor fi judecători.

28 Dar dacă Eu îi scot pe demoni cu Duhul lui Dumnezeu, iată că împărăția lui Dumnezeu a ajuns la voi!

29 Sau cum poate cineva să intre în casa unui om tare și să-i răpească lucrurile, dacă mai întâi nu-l va lega pe cel tare și pe urmă să-i prade casa?

30 Cel ce nu este cu Mine e împotriva Mea și cel ce nu adună cu Mine risipește.

31 De aceea vă spun: Orice păcat și orice blasfemie li se va ierta oamenilor, dar blasfemia împotriva Duhului Sfânt nu li se va ierta.

32 Cel ce va grăi cuvânt împotriva Fiului Omului va fi iertat; dar cel ce va grăi împotriva Duhului Sfânt nu va fi iertat nici în veacul acesta, nici în cel ce va să fie.

33 Ori spuneți pom bun și roadă bună, ori spuneți pom rău și roadă rea; că după roadă se cunoaște pomul.

34 Pui de vipere, cum puteți să grăiți cele bune, de vreme ce sunteți răi? Că din prisosul inimii grăiește gura.

35 Omul bun, din comoara lui cea bună le scoate pe cele bune; pe când omul rău, din comoara lui cea rea le scoate pe cele rele.

36 Vă spun Eu vouă că pentru orice vorbă deșartă pe care o vor rosti, oamenii vor da socoteală în ziua judecării¹.

37 Căci din cuvintele tale te vei îndreptăți² și din cuvintele tale vei fi osândit.

38 Atunci I-au răspuns unii dintre cărturari și farisei: Învățătorule, vrem să vedem un semn de la tine³...

39 Iar El, răspunzând, le-a zis: Neam viclean și desfrânat cere semn,

dar semn nu i se va da, în afară de semnul lui Iona proorocul.

40 Că precum a fost Iona în pântecul chitului trei zile și trei nopți, tot așa va fi și Fiul Omului în inima pământului trei zile și trei nopți.

41 Bărbații din Ninive se vor scula la judecată cu neamul acesta și-l vor osândi, căci ei s'au pocăit la propovăduirea lui Iona; și iată, aici e mai mult decât Iona!

42 Regina de la Miazăzi se va scula la judecată cu neamul acesta și-l va osândi, căci ea a venit de la marginile pământului ca să asculte înțelepciunea lui Solomon; și iată, aici e mai mult decât Solomon!

43 Iar când duhul necurat a ieșit din om, umblă prin locuri fără apă și caută odihnă și nu găsește,

44 apoi zice: Mă voi întoarce în casa mea din care am ieșit; și, venind, o află golită, măturată și împodobită.

45 Atunci se duce și ia cu sine alte șapte duhuri mai rele decât el; și ele intră și locuiesc acolo; și stărea de pe urmă a omului aceluia se face mai rea decât cea dintâi. Așa va fi și cu neamul acesta viclean.

46 În timp ce El încă le vorbea mulțimilor, iată că mama și frații

(30) Lc 9, 50; 11, 23; (31) Mc 3, 28; Lc 12, 10; 1 In 5, 16; (32) Is 22, 14; Mc 3, 29; (33) Mt 7, 17-18; Lc 6, 43; (34) Cânt 4, 11; Is 59, 5; Sir 34, 4; Mt 3, 7; 23, 33; Lc 6, 45; (35) Ps 36, 30; 39, 12; Pr 10, 21; Lc 6, 45; (36) Sol 1, 9; Rm 14, 12; Ef 4, 29; 5, 4; (37) Iov 15, 6; Lc 19, 22; (38) Mt 16, 1; Mc 8, 11; In 2, 18; 6, 30; 1 Co 1, 22; (39) Is 57, 3; Mt 16, 4; Mc 8, 12; Lc 11, 29; In 4, 48; (40) Iona 1, 15; 2, 1, 11; Lc 11, 30; (41) Dt 18, 18; 34, 10; Iona 3, 5; Lc 11, 32; (42) 3 Rg 4, 34; 10, 1; 2 Par 9, 1; Lc 11, 31; (43) Iov 1, 7; Lc 11, 24; (44) Lc 11, 24-25; (45) Lc 11, 26; 2 Ptr 2, 20; Evr 6, 4; (46) Mc 3, 31; Lc 8, 19; In 2, 12;

1 Orice cuvânt de defăimare, insultă, calomnie, dar și vorbe fără rost, care nu duc la nimic bun.

2 Vei fi îndreptățit să beneficiezi de mila, iertarea și harul lui Dumnezeu.

3 Un semn extraordinar, o minune prin care Iisus să le dovedească fariseilor că autoritatea cu care le vorbește are și o manifestare concretă. Iisus nu înțelege să răspundă la provocare; semnul va fi propria Sa înviere, pe care o anunță parabolic prin citarea lui Iona.

Lui¹ stăteau afară, căutând să vorbească cu El.

47 Cineva I-a zis: Iată, mama și frații Tăi stau afară, căutând să-Ți vorbească.

48 Iar El i-a răspuns celui ce-I vorbea: Cine este mama Mea și cine sunt frații Mei?

49 Și întinzându-Și mâna către ucenicii Săi, a zis: Iată-i pe mama Mea și pe frații Mei!

50 Că tot cel ce va face voia Tatălui Meu Celui din ceruri, acela Îmi este frate și soră și mamă.

CAPITOLUL 13

Șapte parabole despre împărăția cerurilor. Iisus nu este primit în patria Sa.

1 În ziua aceea a ieșit Iisus din casă și S'a așezat pe țărmul mării².

2 Și s'au adunat la El mulțimi numeroase, așa încât El a intrat în luntre și stătea în ea și toată mulțimea ședea pe țărm.

3 Și multe lucruri le-a grăit El în parabole³, zicând: Iată, ieșit-a semănătorul să semene.

(47) Mc 3, 32; (48) Mc 3, 33; (49) Cânt 8, 5; (50) Mc 3, 34-35; Lc 8, 21; In 6, 40; 15, 14. CAP. 13 – (1) Mc 4, 1; (2) Mc 4, 2; Lc 8, 4; (3) Mc 4, 3; Lc 8, 5; (4-5) Mc 4, 4-5; Lc 8, 5-6; (6-8) Mc 4, 5-8; Lc 8, 6-8; (9) Mt 13, 43; Mt 4, 9; (10-11) Sol 2, 22; Mc 4, 10-11; Lc 8, 9-10; 1 Co 2, 10; (12) Mt 25, 29; Mc 4, 25; Lc 8, 18; 19, 26; (13) Mc 4, 12; Lc 8, 10; In 9, 39;

1 Cuvântul grecesc adelfoi (ca și ebraicul ah) înseamnă nu numai frați, în înțelesul propriu, ci și rude apropiate, în special veri. Așa trebuie înțeles în textul de față, ca și în Mc 3, 32; 6, 3; Lc 8, 19-21; In 2, 12; 7, 3-5; FA 1, 14; 1 Co 9, 5; Ga 1, 19, unde se vorbește de "frații" Domnului. Limbajul biblic se cere abordat nu numai filologic, ci și în dimensiunea lui interioară. Iisus are doar 12 ani când mama Sa Îl află în templu (Lc 2, 41-49). Deși ea știe cel mai bine în planul social și juridic, este "prins din zbor" de Iisus, Care îl transferă imediat în planul perspective diferite, același cuvânt are un conținut diferit (tată-Tată). Același transfer se petrece ca și în cazul lui Iosif, dar El atestă imediat o altă realitate fraternă, în plan spiritual (versetele Sa (a cărei realitate, desigur, nu poate fi negată), ea devine garanție și exemplu suprem al aceluiași transfer duhovnicesc, precum în împrejurarea relatată de evanghelistul Luca (11, 27-28) frați de sânge. Rigoarea filologică a unor exegeți – atunci când sunt de bună credință – duc deseori la soluții simpliste și simplificatoare.

2 S'a așezat să învețe.

3 Parabolă: pildă, istorioară despre întâmplări din viața zilnică, obișnuite, la îndemâna oricui, dar cu înțelesuri ascunse; poveste cu tâlc.

4 Celui ce posedă Legea Veche și se arată disponibil pentru mai mult, i se va da și cea Nouă; dar celui ce se dovedește incapabil să meargă mai departe îi rămâne doar Legea Veche, care însă, prin ea însăși, nu mai valorează nimic.

4 Și pe când semăna, unele semințe au căzut lângă drum și au venit păsările și le-au mâncat.

5 Altele au căzut pe loc pietros, unde n'aveau pământ mult, și au răsărit de'ndată, pentru că n'aveau pământ adânc;

6 dar când s'a ridicat soarele s'au ofilit și, neavând rădăcină, s'au uscat.

7 Altele au căzut între spini și spinii au crescut și le-au înăbușit.

8 Altele au căzut pe pământul cel bun și au dat roadă: una o sută, alta șaizeci, alta treizeci.

9 Cel ce are urechi de auzit, să audă!

10 Și apropiindu-se ucenicii, I-au zis: De ce le vorbești în parabole?

11 Iar El, răspunzând, le-a zis: Pentru că vouă vi s'a dat să cunoașteți tainele împărăției cerurilor, dar aceora nu li s'a dat.

12 Căci celui ce are i se va da și-i va prisosi, dar de la cel ce nu are se va lua și ceea ce are⁴.

13 De aceea le vorbesc în parabole, că ei văd fără să vadă și aud fără să audă și nici să înțeleagă.

14 Și se plinește cu ei proorocia lui Isaia care zice: Cu auzul veți auzi, dar nu veți înțelege, și cu privirea veți privi, dar nu veți vedea.

15 Căci inima acestui popor s'a împietrit și urechile lor greu aud și ochii lor s'au închis, ca nu cumva cu ochii să vadă și cu urechile să audă și cu inima să înțeleagă și să-și revină și Eu să-i vindec.

16 Dar fericiți sunt ochii voștri că văd și urechile voastre că aud.

17 Că adevăr vă grăiesc: mulți prooroci și drepti au dorit să vadă ce vedeți voi și n'au văzut, și să audă ceea ce auziți voi, și n'au auzit.

18 Așadar, ascultați parabola semănătorului:

19 La cel ce aude cuvântul împărăției și nu-l înțelege, vine Cel-Rău și răpește ceea ce s'a semănat în inima lui; aceasta e sămânța semănată lângă drum.

20 Iar cea semănată pe loc pietros este cel ce aude cuvântul și-l primește de'ndată cu bucurie,

21 dar neavînd rădăcină în sine, ține până la o vreme; și întîmplîndu-se necaz sau prigoană din pricina cuvîntului, îndată se poticnește.

22 Cea semănată între spini este cel ce aude cuvântul, dar grija lumii acesteia și înșelăciunea avuției înăbușă cuvântul și-l face neroditor.

23 Iar sămânța semănată în pămînt bun este cel ce aude cuvântul și-l înțelege, aduce roadă și face unul o sută, altul șaiszeci, altul treizeci.

24 Altă parabolă le-a pus înainte zicînd: Asemănatu-s'a împărăția cerurilor cu omul care a semănat sămânță bună în țarina sa.

25 Dar pe cînd oamenii dormeau, a venit vrăjmașul și a semănat neghină printre grâu și s'a dus.

26 Iar dacă a crescut paiul și a făcut rod, atunci s'a arătat și neghina.

27 Și venind slugile stăpînului casei, i-au zis: Doamne, oare n'ai semănat tu sămânță bună în țarina ta? De unde dar are neghină?

28 Și el le-a răspuns: Un om vrăjmaș a făcut asta. Iar slugile i-au zis: Vrei deci să ne ducem și s'o plivim?

29 El însă a zis: Nu, ca nu cumva plivind neghina să smulgeți odată cu ea și grâul.

30 Lăsați-le să crească împreună până la seceriș; iar la vremea secerișului voi zice secerătorilor: Strângeți mai întîi neghina și legați-o în snopi ca s'o ardem; iar grâul adunați-l în hambarul meu.

31 O altă parabolă le-a pus înainte zicînd: Asemănatu-s'a împărăția cerurilor cu grăuntele de muștar pe care l-a luat un om și l-a semănat în țarina sa.

32 Acesta este mai mic decît toate semințele, dar cînd a crescut este mai mare decît toate legumele și se face pom, încît vin păsările cerului și se sălășluiesc în ramurile lui.

33 Le-a spus o altă parabolă: Asemănatu-s'a împărăția cerurilor cu aluatul pe care l-a luat o femeie și l-a ascuns în trei măsuri de făină, până ce s'a dospit toată.

34 Pe toate acestea le-a grăit Iisus mulțimilor în parabole, și fără parabole nimic nu le grăia,

(14) Is 6, 9; Ir 5, 21; Iz 12, 2; Mc 4, 12; Lc 8, 10; In 12, 40; FA 28, 26; Rm 11, 8; (15) Is 6, 10; In 12, 40; Evr 5, 11; (16) 2 Par 9, 7; Mt 16, 17; Lc 10, 23; (17) Lc 10, 21; 1 Ptr 1, 10; (18) Mc 4, 13, 15; Lc 8, 11; (19) Mc 4, 14-15; Lc 8, 12; (20) Is 58, 2; Mc 4, 16; (21) Mc 4, 17; Lc 8, 13; (22) Ir 4, 3; Mc 4, 18; Lc 18, 24; (23) Fc 26, 12; Mc 4, 20; Lc 8, 15; (24) Mc 4, 26; (25) Mc 4, 27; (26) Mc 4, 28; (30) Mal 3, 17; Mt 3, 12; (31) Mc 4, 30; Lc 13, 18; (32) Mc 4, 30-32; Lc 13, 18-19; (33) Fc 18, 6; Lc 13, 20-21; (34) Mc 4, 33;

35 ca să se plinească ceea ce s'a spus prin proorocul care zice: În parabole-mi voi deschide gura, spune-voi pe cele ascunse de la'ntemeierea lumii.

36 Atunci, lăsând mulțimile, a venit în casă și ucenicii Lui s'au apropiat de El zicând: Lămurește-ne parabola neghinei din țarină.

37 Iar El, răspunzând, le-a zis: Cel ce seamănă sămânța cea bună este Fiul Omului,

38 iar țarina este lumea; sămânța cea bună sunt fiii împărăției; iar neghina sunt fiii Celui-Rău.

39 Vrăjmașul care a semănat-o este diavolul; secerișul este sfârșitul veacului, iar secerătorii sunt îngerii.

40 Și după cum se strânge neghina și se arde în foc, așa va fi la sfârșitul veacului.

41 Fiul Omului îi va trimite pe îngerii Săi și ei vor strânge din împărăția Lui toate pietrele de poticnire și pe cei ce fac fărădelegea,

42 și-i vor arunca în cuptorul de foc; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

43 Atunci cei drepti vor străluci ca soarele în împărăția Tatălui lor. Cel ce are urechi de auzit, să audă!

44 Asemănatu-s'a împărăția cerurilor cu o comoară ascunsă în țarină, pe care a găsit-o un om și a tăinuit-o; și de bucuria ei se duce și vinde tot ce are și cumpără țarina aceea.

45 Se mai aseamănă împărăția cerurilor cu un neguțator care caută mărgăritare bune;

46 și aflând un mărgăritar de mare preț, s'a dus, a vândut toate câte avea și l-a cumpărat.

47 Se mai aseamănă împărăția cerurilor cu un năvod aruncat în mare și care adună tot felul de pești;

48 iar când s'a umplut, l-au tras pescarii la mal și au șezut și au ales în vase pe cei buni, iar pe cei răi i-au aruncat afară.

49 Așa va fi la sfârșitul veacului: vor ieși îngerii și vor despărți pe cei răi din mijlocul celor drepti¹

50 și-i vor arunca în cuptorul de foc; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

51 Înțeles-ați toate acestea? Zis-au Lui: Da, Doamne!

52 Iar El le-a zis: De aceea, orice cărturar cu învățătură despre împărăția cerurilor este asemenea unui om gospodar care scoate din vistieria sa noi și vechi².

53 Și după ce Iisus a sfârșit aceste parabole, a plecat de acolo.

54 Și venind în patria Sa, îi învăța în sinagoga lor, încât ei erau uimiți și ziceau: De unde are el înțelepciunea aceasta și puterile?

55 Oare nu este acesta fiul teslarului? Au nu se numește mama sa Maria și frații săi Iacob și Iosif și Simon și Iuda?

(35) Ps 48, 4; 77, 2; Ef 3, 9; (38) Cânt 7, 12-14; In 8, 44; FA 13, 10; (39) Fc 3, 15; Ioil 4, 13; Ap 14, 15-17; (40) Mt 25, 41; 2 Ptr 3, 7; (41) Mt 24, 31; (42) Mt 3, 12; 8, 12; Ap 19, 20; (43) Dn 12, 3; Sol 3, 7; 10, 17; Mt 13, 9; (44) Pr 2, 4; (46) Pr 2, 4; 8, 10; (47) Ir 16, 16; Iz 47, 9; (49) Mt 25, 31-32; (50) Mt 13, 42; 25, 41; (52) Cânt 7, 14; Is 8, 20; (54) Mc 6, 1-2; Lc 4, 16, 22; In 7, 15; (55) Mc 6, 3; Lc 3, 23; In 6, 42; 7, 27;

1 Propoziție defectuoasă gramatical, dar corectă teologic: Cei răi vor fi nu numai separați de cei buni, ci și despărțiți între ei, izolați individual; în iad ar putea să existe comunitate, nu însă și comuniune.

2 E vorba de cărturarul creștin, posesor atât al Legii Vechi cât și al celei Noi, ambele făcând parte din una și aceeași vistierie.

56 și surorile lui oare nu sunt toate la noi? Deci, de unde are el toate acestea?...

57 Și se poticneau întru El¹. Iar Iisus le-a zis: Un profet nu e disprețuit decât în patria sa și în casa lui.

58 Și n'a făcut acolo multe minuni, din pricina necredinței lor.

CAPITOLUL 14

Tăierea capului lui Ioan Botezătorul.

Înmulțirea pâinilor.

Umblarea pe mare. Vindecarea bolnavilor prin simpla atingere.

1 În vremea aceea, tetrarhul Irod² a auzit de faima lui Iisus.

2 Și le-a zis slujitorilor săi: Acesta este Ioan Botezătorul; el s'a sculat din morți și de aceea se fac minuni prin el.

3 Că Irod, prinzându-l pe Ioan, îl legase și-l pusese în temniță, din pricina Irodiadei, soția lui Filip, fratele său;

4 pentru că Ioan îi zicea: Nu-ți este îngăduit s'o ai de soție.

5 Și voind să-l ucidă, s'a temut de mulțime, că-l socoteau prooroc.

6 Dar prăznuind Irod ziua sa de naștere, fiica Irodiadei³ a jucat în fața oaspeților și i-a plăcut lui Irod.

7 Pentru aceasta, cu jurământ i-a făgăduit să-i dea orice va cere.

8 Iar ea, îndemnată fiind de mama ei, i-a zis: Dă-mi aici, pe tepsie, capul lui Ioan Botezătorul.

9 Și regele s'a întristat, dar din pricina jurământului și pentru cei ce ședeau la masă cu el, a poruncit să i se dea.

10 Și a trimis și a tăiat capul lui Ioan, în temniță.

11 Și capul lui Ioan a fost adus pe tepsie și dat fetei, iar ea i l-a dus mamei sale.

12 Și venind ucenicii lui, i-au luat trupul și l-au înmormântat și s'au dus să-I dea de știre lui Iisus.

13 Și auzind Iisus, a plecat de acolo cu corabia la loc singuratic; dar aflând mulțimile, au venit după El, pe jos, din cetăți⁴.

14 Și ieșind, a văzut mulțime mare și I s'a făcut milă de ei și le-a vindecat bolnavii.

15 Iar când s'a făcut seară, ucenicii s'au apropiat de El și I-au zis: Locul este pustiu și iată că vremea a trecut; dă drumul mulțimilor ca să se ducă prin sate să-și cumpere de mâncare.

16 Iisus însă le-a răspuns: Nu trebuie să se ducă; dați-le voi să mănânce.

17 Iar ei I-au zis: Nu avem aici decât cinci pâini și doi pești.

18 Și El a zis: Aduceți-Mi-le aici!

19 Și poruncind mulțimii să se așeze pe iarbă și luând cele cinci pâini și cei doi pești și privind la cer, a binecuvântat; și, frângând, a dat ucenicilor pâinile; iar ucenicii, mulțimilor.

(57) Mc 6, 4; Lc 4, 24; In 4, 44; (58) Mc 6, 5. CAP. 14 – (1) Mc 6, 14; Lc 9, 7; 23, 8; (2) Mc 6, 14; 8, 28; Lc 9, 19; (3) Mc 6, 17; Lc 3, 19-20; (4) Lv 18, 16; Mc 6, 18; (5) Mt 21, 26; Mc 6, 20; Lc 20, 6; (6) Pr 5, 5; Mc 6, 21; (7) Os 4, 11; 7, 5; Mc 6, 22-23; (8) Mc 6, 24; (11) Mc 6, 26-28; Lc 9, 9; (12) 1 Rg 22, 21; Mc 6, 29; (13) Mc 6, 32-33; Lc 9, 10; In 6, 1; (14) Mc 6, 34; Lc 9, 11; In 6, 2, 5; (15) Nm 11, 21; Pr 29, 25; Mc 6, 35-36; (16) Mc 6, 37; Lc 9, 13; (17) Mc 6, 38; Lc 9, 13; In 6, 9; (19) Jd 7, 19; Mc 6, 39-41; 8, 7; In 6, 10-11;

1 Prezența lui Iisus le devenise prilej de poticnire, piatră de scandal.

2 Irod Antipa, guvernatorul Galileii, fiul lui Irod cel Mare. După ce-și alungase prima soție, s'a căsătorit cu cumnata sa Irodiada (care, de altfel, îi era și nepoată) în timp ce fratele lui încă trăia.

3 De la Iosif Flaviu știm că se numea Salomeea.

4 Mergând de-a lungul țărmului, după corabia ce se mișca în larg.

20 Și au mâncat toți și s'au săturat; și au strâns rămășițele de fărâmituri, douăsprezece coșuri pline.

21 Iar cei ce mâncaseră erau ca la cinci mii de bărbați, afară de femei și de copii¹.

22 Și îndată Iisus i-a silit pe ucenici să intre în corabie și să treacă înaintea Lui pe țărmul celălalt, până ce El va da drumul mulțimilor.

23 Și dând drumul mulțimilor, S'a suit în munte, ca să Se roage în deosebi². Și făcându-se seară, era singur acolo.

24 Iar corabia era la multe stadii departe de țărm, fiind învăluită de valuri, căci vântul era împotriva.

25 Iar la a patra strajă din noapte³, Iisus a venit la ei umblând pe mare.

26 Văzându-L umblând pe mare, ucenicii s'au înspăimântat, zicând că este nălucă, și de frică au strigat.

27 Dar El le-a vorbit îndată zicând: Îndrăzniți, Eu sunt; nu vă temeți!

28 Iar Petru, răspunzând, a zis: Doamne, dacă ești Tu, poruncește să vin la Tine pe apă.

29 El i-a zis: Vino! Iar Petru, coborîndu-se din corabie, a mers pe apă și a venit la Iisus.

30 Dar văzând vântul puternic, s'a înfricoșat și, începând să se scufunde, a strigat zicând: Doamne, scapă-mă!

(20) 1 Rg 9, 13; Sir 18, 25; Mc 6, 42-43; 8, 19; Lc 9, 17; In 6, 12; (21) Mc 6, 44; Lc 9, 14; (22) In 6, 17; (23) Mc 6, 46-47; In 6, 15; (24) Mc 6, 48; In 6, 18; (25) Iov 9, 8; Mc 6, 48; In 6, 19; (26) Mc 6, 49; (27) In 6, 20; (30) Mt 8, 25; (31) Mt 8, 26; Iac 1, 6; (32) Ps 106, 29; Iona 1, 15; Mt 8, 26; Mc 6, 51; (33) Lc 4, 41; 9, 20; In 1, 49; (34) Mc 6, 53; (35) Mc 6, 54-55; Lc 6, 18; (36) Mc 3, 10; 6, 56; Lc 6, 19. CAP. 15 – (1) Mc 7, 1; (2) Mc 7, 2-5; Lc 11, 38; Col 2, 8; (3) Lv 18, 3; Nm 15, 40; Mc 7, 9; Lc 11, 39; (4) Is 20, 12; 21, 17; Lv 19, 3; 20, 9; Dt 5, 16; Pr 20, 20; Sir 3, 7-9; Mc 7, 10; Ef 6, 1-3;

1 Minunea se leagă lăuntric, duhovnicește, cu evenimente similare din Vechiul Testament, precum mana din pustie (Is 16) sau untdelemnul lui Elisei (4 Rg 4, 1-7) și-L prefigurează pe Hristos ca Pâine a Vieții (In 6, 35), hrana euharistică. Într-o rugăciune liturgică asupra Trupului niciodată nu Se sfârșește.

2 Să Se roage nu numai singur, ci și în mod special, așa cum o face mai ales în pragul marilor evenimente din viața Sa, păstrând astfel permanenta comuniune cu Tatăl.

3 Între orele 3 și 6 după miezul nopții.

4 Literal: când mănâncă pâine. E vorba de spălarea rituală a mâinilor, care ajunsese o simplă formalitate bigotă.

31 Iar Iisus, întinzându-și îndată mâna, l-a apucat și i-a zis: Puțin-credinciosule, de ce te-ai îndoit?

32 Și suindu-se ei în corabie, vântul s'a potolit.

33 Iar cei din corabie I s'au închinat zicând: Cu adevărat, Tu ești Fiul lui Dumnezeu!

34 Și, trecând marea, au venit pe uscat în Ghenizaret.

35 Și cunoscându-L oamenii locului, au trimis veste în tot ținutul acela și au adus la El pe toți bolnavii.

36 Și-L rugau ca ei să se atingă doar de poala hainei Lui; și câți se atingeau, se vindeau.

CAPITOLUL 15

Spălarea mâinilor. Ce-l spurcă pe om.

Vindecarea fiicei cananeencei.

A doua înmulțire a pâinilor.

1 Atunci fariseii și cărturarii din Ierusalim au venit la Iisus și I-au zis:

2 De ce calcă ucenicii tăi datina bătrânilor?: că nu-și spală mâinile când mănâncă⁴.

3 Iar El, răspunzând, le-a zis: Dar voi de ce călcați porunca lui Dumnezeu de dragul datinei voastre?

4 Că Dumnezeu a zis: **Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta**, iar cel ce va grăi de rău pe tatăl său ori pe mama sa să fie pedepsit cu moarte.

5 Voi însă spuneți: Cel ce i-ar zice tatălui său ori mamei sale: Darul cu care aş putea să te ajut I l-am dăruit lui Dumnezeu,

6 acela poate să nu cinstească pe tatăl său ori pe mama sa. Aşadar, ați desființat porunca lui Dumnezeu de dragul datinei voastre.

7 Făţarnicilor, bine a proorocit despre voi Isaia, când a zis:

8 Poporul acesta se apropie de Mine cu gura şi Mă cinsteşte cu buzele, dar inima lui este departe de Mine.

9 Şi zadarnic Mă cinsteşte învăţând învăţături care sunt porunci omeneşti.

10 Şi chemând la Sine mulţimile, le-a zis: Ascultați şi înţelegeți:

11 Nu ceea ce intră în gură îl spurcă pe om, ci ceea ce iese din gură, aceea îl spurcă pe om.

12 Atunci apropiindu-se ucenicii, I-au zis: Ştii că fariseii, auzind acest cuvânt, s'au scandalizat?

13 Iar El, răspunzând, a zis: Orice răsad pe care nu l-a sădit Tatăl Meu Cel ceresc va fi smuls din rădăcină.

14 Lăsați-i; sunt călăuze oarbe orbilor; şi dacă orb pe orb va călăuzi, amândoi vor cădea în groapă.

15 Şi Petru, răspunzând, I-a zis: Lămureşte-ne parabola aceasta.

16 Iar El a zis: Chiar şi voi sunteți nepricepuți?

17 Nu înţelegeți că tot ce intră în gură se duce în pânze şi iese afară?

18 Dar cele ce ies din gură pornesc din inimă, şi acelea sunt cele ce-l spurcă pe om.

19 Că din inimă ies: gânduri rele, ucideri, adultere, desfrânări, hoții, mărturii mincinoase, defăimări.

20 Acestea sunt cele ce-l spurcă pe om; dar a mânca fără să-și fi spălat mâinile, asta nu-l spurcă pe om.

21 Şi ieşind de acolo, Iisus a plecat în părțile Tirului şi ale Sidonului.

22 Şi iată, ieşind o femeie cananeeancă din hotarele acelea, striga zicând: Miluieşte-mă, Doamne, Fiul lui David!, fiica mea este rău chinuită de demon.

23 El însă nu i-a răspuns nici un cuvânt. Şi apropiindu-se ucenicii Săi, Îl rugau zicând: Elibereaz-o, că strigă în urma noastră.

24 Iar El, răspunzând, a zis: Nu sunt trimis decât la oile cele pierdute ale casei lui Israel.

25 Iar ea, venind, I se închina zicând: Doamne, ajută-mă!

26 El însă, răspunzând, i-a zis: Nu este bine să iei pâinea copiilor şi s'o arunci câinilor¹.

27 Iar ea a zis: Da, Doamne, dar şi câinii mănâncă din fărâmiturile ce cad de la masa stăpânilor lor.

28 Atunci răspunzând Iisus, i-a zis: O, femeie, mare este credința ta; fie ție precum voiești! Şi s'a tămăduit fiica ei din ceasul acela.

29 Şi plecând Iisus de acolo, a venit lângă marea Galileii; şi suindu-Se în munte, a şezut acolo.

(6) Mc 7, 12-13; (7) Mc 7, 6; (8) Is 29, 13; Iz 33, 31; Os 7, 14; Am 5, 23; Mc 7, 6; (9) Dt 4, 2; Is 29, 13; Sir 34, 7-8; Mc 7, 7; (10) Mc 7, 14; (11) Mc 7, 15; Rm 14, 14; (13) In 15, 2; (14) Is 9, 15; 42, 19; Ir 5, 31; Lc 6, 39; (15) Ps 118, 68; Mc 7, 17; (16) Mt 16, 9; (17) Lv 11, 47; Is 17, 10-11; Mc 7, 19; 1 Co 6, 13; (18) Mc 7, 20; Iac 3, 6; (19) Fe 6, 5; 8, 21; Pr 6, 14; 23, 26; Mc 7, 21; (20) Mc 7, 23; (21) Mc 7, 24; (22) Mt 9, 27; Mc 7, 25; (24) Is 11, 12; 53, 4-6; Ir 50, 6; Iz 34, 5, 16; Za 11, 4; Mt 10, 6; Lc 19, 10; In 1, 11; (26) Mc 7, 27; (27) Mc 7, 28; (28) Mc 7, 29; (29) Mc 7, 31;

1 În mentalitatea vremii, Evreii erau "fiii" lui Dumnezeu, în timp ce păgânii erau considerați "câini". Iisus foloseşte acest limbaj nu spre a o jigni pe femeia străină, ci pentru a-i pune la încercare stăruința în credință și'n rugăciune. Prin răspunsul ei, femeia și le dovedește pe amândouă și, în plus, smerenia, virtute crucială pentru dobândirea mântuirii.

CAPITOLUL 16

30 Și mulțimi numeroase au venit la El, având cu ei șchiopi, orbi, muți, ciungi și mulți alții și i-au pus la picioarele Lui, iar El i-a vindecat,

31 încât mulțimea se minuna văzându-i pe muți vorbind, pe ciungi sănătoși, pe șchiopi umblând și pe orbi văzând; și-L slăveau pe Dumnezeu lui Israel.

32 Iar Iisus, chemându-i la Sine pe ucenicii Săi, le-a zis: Milă Îmi este de mulțime, că iată sunt trei zile de când așteaptă lângă Mine și n'au ce să mănânce; și nu vreau să le dau drumul flămânzi, ca să nu se istovească pe cale.

33 Și ucenicii I-au zis: De unde să avem noi aici, în pustiu, atâtea pâini încât să săturăm atâta mulțime?

34 Și Iisus i-a întrebat: Câte pâini aveți? Ei au răspuns: Șapte și câțiva peștișori.

35 Și poruncind mulțimii să șadă pe pământ,

36 a luat cele șapte pâini și peștii și, mulțumind, a frânt și le-a dat ucenicilor; iar ucenicii, mulțimilor.

37 Și au mâncat toți și s'au săturat; și au strâns șapte coșuri pline cu rămășițe de fărâmituri.

38 Iar cei ce au mâncat erau ca la patru mii de bărbați, afară de femei și de copii.¹

39 Și după ce a dat drumul mulțimilor, S'a suit în corabie și S'a dus în ținutul Magdala.

Semnul lui Iona. Aluatul fariseilor. Mărturisirea lui Petru. Cea dintâi veste a Patimilor. Urmarea lui Hristos.

1 Și apropiindu-se fariseii și saducheii și, ispitindu-L, I-au cerut să le arate semn din cer.

2 Iar El, răspunzând, le-a zis: Când se face seară, voi ziceți: Va fi timp frumos, că e cerul roșu.

3 Iar dimineața ziceți: Cerul e roșu-posomorît, așa că azi va fi furtună. Fățarnicilor, fața cerului știți s'o tălmăciți, dar semnele vremilor² nu puteți.

4 Neam viclean și desfrânat cere semn, și semn nu i se va da, fără numai semnul lui Iona. Și lăsându-i, a plecat.

5 Și mergând ucenicii pe celălalt țărm, uitaseră să ia pâine.

6 Iar Iisus le-a zis: Luați aminte și feriți-vă de aluatul fariseilor și al saducheilor.

7 Iar ei cugetau în sinea lor zicând: N'am luat pâine!...

8 Dar Iisus, cunoscându-le gândul, le-a zis: Ce cugetați în voi înșivă, puțincredincioșilor, că n'ați luat pâine?

9 Încă nu înțelegeți, nici nu vă aduceți aminte de cele cinci pâini la cei cinci mii de oameni și câte coșuri ați luat?

10 nici de cele șapte pâini la cei patru mii de oameni și câte coșuri ați luat?

(30) Is 29, 18; 35, 5; Lc 7, 22; (31) Mc 7, 37; Lc 7, 22; (32) Mc 8, 1-3; In 6, 5; (33) Nm 11, 13, 22; 4 Rg 4, 43; Mc 8, 4; (34) Dt 8, 18; Mt 16, 10; Mc 6, 38; 8, 5; In 6, 8-9; (35) Mc 8, 6; (37) Lv 26, 26; 4 Rg 4, 43; Mc 8, 8, 20; In 6, 11, 13; (38) Mc 8, 9; In 6, 10; (39) Mc 8, 10. CAP. 16 - (1) Mt 12, 38; Mc 8, 11; Lc 11, 16; In 2, 18; 4, 48; 6, 30; 1 Co 1, 22; (2) Lc 12, 54; (3) Ir 8, 7-8; Lc 12, 56; (4) Iona 1, 3; 2, 1; Mt 12, 39; Mc 8, 12; Lc 11, 29; (5) Mc 8, 14; (6) Mc 8, 15; Lc 12, 1; Ga 5, 8; (7) Mc 8, 16; (8) Mc 8, 17; (9) Mt 15, 16; In 6, 9; (10) Mt 15, 34; Mc 8, 20;

1 Unii comentatori (mai ales occidentali) înclină să creadă că istorisirea celor două înmulțiri ale pâinilor (vezi Mt 14, 15-21) relatează, de fapt, unul și același eveniment, dar consemnat după două tradiții diferite. Cu toate acestea, versetele 9 și 10 din capitolul următor (Mt 16) se referă în mod explicit la amândouă.

2 Semnele timpului mesianic, minunile lui Iisus.

11 Cum de nu pricepeți că nu despre pâine v'am vorbit, ci să vă feriți de aluatul fariscilor și al saducheilor?

12 Atunci au înțeles că nu le-a spus să se ferească de aluatul pâinii, ci de învățătura fariseilor și a saducheilor.¹

13 Și venind Iisus în părțile Cezareii lui Filip, i-a întrebat pe ucenicii Săi zicând: Cine zic oamenii că sunt Eu, Fiul Omului?

14 Iar ei au răspuns: Unii, Ioan Botezătorul; alții, Ilie; alții, Ieremia sau unul dintre prooroci.²

15 Și le-a zis: Dar voi, voi cine ziceți că sunt?

16 Răspunzând Simon Petru, a zis: Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Cel viu!

17 Iar Iisus, răspunzând, i-a zis: Fericit ești, Simone, fiul lui Iona, că nu trup și sânge ți-au descoperit aceasta, ci Tatăl Meu Cel din ceruri.

18 Și Eu îți spun ție că tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui.

19 Și-ți voi da cheile împărăției cerurilor, și orice vei lega pe pământ va fi legat și în ceruri, și orice vei dezlega pe pământ va fi dezlegat și în ceruri.³

20 Atunci le-a poruncit ucenicilor să nu spună nimănui că El este Hristosul.

21 De atunci a început Iisus să le arate ucenicilor Săi că El trebuie să meargă la Ierusalim și să pătimească multe de la bătrâni și de la arhierei și de la cărturari și să fie omorât și a treia zi să învie.

22 Și Petru, luându-L de-o parte, a început să-L dojenească zicându-I: Fie-Ți milă de Tine, Doamne!, asta să nu Ți se întâmple!

23 Iar El, întorcându-Se, i-a zis lui Petru: Mergi înapoia Mea, Satano!; piatră de poticnire-Mi ești⁴, că nu le cugeți pe cele ale lui Dumnezeu, ci pe cele ale oamenilor!

24 Atunci Iisus le-a zis ucenicilor Săi: Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie.

(11) Mc 8, 21; (12) Ga 5, 8; (13) Dn 7, 13-14; Mc 8, 27; Lc 9, 18; (14-15) Mc 8, 28-29; Lc 9, 7-9, 20; (16) Mt 14, 33; Mc 3, 11; 8, 29; Lc 9, 20; In 1, 49; 6, 69; 11, 27; FA 8, 37; Evr 1, 2; (17) Mt 11, 25, 27; Ga 1, 16; (18) Is 33, 20; Mt 7, 25; Lc 22, 31-32; In 1, 42; 1 Ptr 2, 4; 1 Co 3, 11; Ef 2, 20; Ap 21, 14; (19) Mt 18, 18; In 20, 23; (20) Mc 8, 30; Lc 9, 21; (21) Mt 17, 22-23; 20, 18; Mc 8, 31; 9, 31; 10, 33; Lc 9, 22; (22) Mc 8, 32; (23) Mc 8, 33; Rm 8, 7; (24) Mt 10, 38; Mc 8, 34; Lc 9, 23; 14, 27; 1 Ptr 2, 21;.

1 Aluatul dospește pâinea (vezi parabola de la 13, 33), dar poate s'o și strice dacă e vechi și nu mai fermentează, așa cum va observa și apostolul Pavel în 1 Co 5, 6.

2 În mentalitatea iudaică a vremii, apariția unui nou profet însemna, de fapt, reactualizarea unui precursor. Profetismul este o obsesie a așteptării mesianice; Ioan este luat drept Ilie, Iisus drept Ioan. Deși Iisus nu-și revendică dimensiunea profetică, poporul îl recunoaște ca atare. Întrebarea lui Iisus provoacă o delimitare, mărturisită mai întâi de Petru și demonstrată apoi de El însuși prin Schimbarea la Față, eveniment ce se va petrece în viitorul imediat (17, 1-8).

3 Întrebarea li se adresase tuturor ucenicilor, iar Petru este purtătorul lor de cuvânt; Iisus pare a-i răspunde numai lui pentru că vrea să-i folosească numele (Petru=piatră) spre a defini soliditatea temeliei apostolice. Că puterea extraordinară de a lega și dezlega pe pământ și în ceruri le-a fost dată tuturor apostolilor o arată explicit textul din 18, 18, ca și altele (In 20, 23). Ea se exercită în și prin Biserica întemeiată de Hristos ca segment temporal al împărăției cerurilor.

4 Sensul primar al cuvântului grecesc skándalon (până acum tradus în românește prin "sminteală") este: piatră așezată de cineva în drum, obstacol menit să-l facă pe altcineva să se împiedice și să cadă (deci, piatră de poticnire). Prin devoțiunea sa temperamentală și necontrolată, Petru = piatră-de-temelie (din versetul 18) devine Petru = piatră-de-poticnire, degradându-și numele în negativul său semantic. E un joc de cuvinte și semnificații pe care evanghelistul îl urmărește lucid (ca și în 18, 6, pe aceeași relație: piatră-piatră). E sigur însă că, și de data aceasta, Petru exprimă ceea ce gândește și simt toți ceilalți ucenici, ei fiind împreună cu toții (spre deosebire de lepădarea sa de mai târziu, când apostolii sunt dispersați).

25 Fiindcă cel ce va vrea să-și scape viața, O va pierde; dar cel ce-și va pierde viața pentru Mine, O va afla.¹

26 Pentru că ce-i va folosi omului dacă va câștiga lumea întreagă, dar sufletul și-l va pierde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?

27 Căci Fiul Omului va să vină întru slava Tatălui Său, cu îngerii Săi; și atunci îi va răsplăti fiecăruia după faptele lui.

28 Adevăr vă grăiesc: Sunt unii dintre cei ce stau aici care nu vor gusta moartea până ce nu-L vor vedea pe Fiul Omului venind întru împărăția Sa.

CAPITOLUL 17

Schimbarea la Față. Vindecarea unui lunatic. A doua vestire a Patimilor. Darea pentru templu.

1 Și după șase zile, Iisus i-a luat pe Petru și pe Iacob și pe Ioan, fratele acestuia, și i-a dus pe un munte înalt², ei între ei.

2 Și S'a schimbat la față înaintea lor; și a strălucit fața Lui ca soarele, iar veșmintele I s'au făcut albe ca lumina.

3 Și iată, Moise și Ilie li s'au arătat vorbind cu El.

4 Și răspunzând Petru, I-a zis lui Iisus: Doamne, bine ne este să fim aici;

dacă vrei, voi face aici trei colibe: Ție una și lui Moise una și una lui Ilie.

5 În timp ce el încă vorbea, iată un nor luminos i-a umbrat pe ei și iată glas din nor, zicând: Acesta este Fiul Meu Cel iubit întru Carele am binevoit; de Acesta să ascultați!

6 Și auzind, ucenicii au căzut cu fața la pământ și s'au înspăimântat foarte.

7 Și Iisus a venit la ei și, atingându-i, le-a zis: Ridicați-vă și nu vă temeți!

8 Și ridicându-și ei ochii, nu au văzut pe nimeni, ci numai pe Iisus.

9 Și pe când se coborau din munte, Iisus le-a poruncit zicând: Vedenia aceasta să n'o spuneți nimănui până când Fiul Omului va învia din morți.

10 Și ucenicii L-au întrebat zicând: Pentru ce dar spun cărturarii că trebuie să vină mai întâi Ilie?

11 Iar El, răspunzând, a zis: Ilie, într-adevăr, va veni, și pe toate le va așeza din nou la locul lor;

12 Eu însă vă spun vouă că Ilie a și venit, dar ei nu l-au cunoscut, ci au făcut cu el câte-au vrut; tot așa va pătimi și Fiul Omului de la ei.

13 Atunci au înțeles ucenicii că Iisus le-a vorbit de Ioan Botezătorul.

14 Și mergând ei spre mulțime, s'a apropiat de El un om căzându-i în genunchi

(25) Mc 8, 35; Lc 9, 24; 17, 33; In 12, 25; (26) Ps 48, 7-8; Mc 8, 36; Lc 9, 25; (27) Ps 27, 5-6; 61, 10; Pr 24, 12; Ir 17, 10; 32, 19; Iz 33, 20; Dn 7, 10; Za 14, 5; Sir 17, 18; Mt 25, 31; Mc 8, 38; 13, 26; Lc 9, 26; Rm 2, 6; 2 Co 5, 10; Ap 2, 23; 19, 14; (28) Mc 8, 39; Lc 9, 27; CAP. 17 - (1) Mc 9, 1-2; Lc 9, 28; (2) Mc 9, 1-2; Lc 9, 29; In 1, 14; 2 Ptr 1, 16; (3) Mc 9, 4; Lc 9, 30; (4) Mc 9, 5; Lc 9, 33; (5) Dt 18, 15; Is 42, 1; Mt 3, 17; Lc 3, 22; 9, 35; In 5, 32; FA 3, 22; 2 Ptr 1, 17; (6) Jd 13, 20 Lc 9, 34; 2 Ptr 1, 18; (7) Dn 8, 18; (8) Lc 9, 36; (9) Mc 8, 30; 9, 9; Lc 9, 21; (10) Mal 3, 23; Mt 11, 14; Mc 9, 11; In 1, 21; (11) Mal 3, 24; Lc 1, 16; FA 3, 21; (12) Mc 9, 12; (13) Mt 14, 3, 10; (14) Mc 9, 14, 17; Lc 9, 38;

1 Bogat în conținut, cuvântul grecesc *psyché* însumează înțelesurile de: suflet, viață, persoană. Ca și în textul din 10, 39 (vezi nota), sensul cuvântului viață este aici dublu, ceea ce s'ar traduce astfel: Cel ce ține cu orice preț să-și salveze viața, acela își va pierde sufletul; iar cel ce-și va pierde viața pentru Mine, acela își va salva (mântui) sufletul. În această lumină trebuie înțeles versetul următor, concludiv. (În literatura română, sintagma eminesciană "viața sufletului meu" nu zăosean, adică suflet viu, persoană unică și irepetabilă, dotată cu conștiință de sine).

2 După Tradiție, Muntele Tabor.

15 și zicând: Doamne, miluiește pe fiul meu, că este lunatic și pătimește rău, că deseori cade în foc și deseori în apă;

16 și l-am adus la ucenicii Tăi și ei n'au fost în stare să-l vindece.

17 Iar Iisus, răspunzând, a zis: O, neam necredincios și îndărătnic, până când voi fi cu voi? Până când vă voi suferi?... Aduceți-Mi-l aici!

18 Și Iisus l-a certat și demonul a ieșit din el și copilul s'a vindecat din ceasul acela.

19 Atunci, apropiindu-se ucenicii de Iisus, L-au întrebat de-o parte: De ce noi n'am fost în stare să-l scoatem?

20 Iar Iisus le-a răspuns: Din pricina puținei voastre credințe; că adevăr vă grăiesc: Dacă ați avea credință cât un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aici acolo!, și se va muta și nimic nu va fi vouă cu neputință.

21 Căci soiul acesta de demoni nu iese decât numai prin rugăciune și prin post.

22 Întorcându-se ei din Galileea, Iisus le-a spus: Fiul Omului va să fie dat în mâinile oamenilor

23 și-L vor omorî și a treia zi va învia. Și ei foarte s'au întristat.

24 Și venind ei în Capernaum, s'au apropiat de Petru cei ce strâng dajdia și i-au zis: Învățătorul vostru nu plătește dajdia?

25 Ba da, a zis el. Și intrând el în casă, Iisus i-a luat-o înainte zicând: Ce părere ai, Simone?: Regii pă-

mântului de la cine iau dajdie sau bir? de la fiii lor, sau de la străini?

26 El I-a zis: De la străini. Iar Iisus i-a zis: Iată dar că fiii sunt scutiți¹.

27 Dar ca să nu le fim lor piatră de poticnire, mergi la mare, aruncă undița, ia peștele care va ieși întâi și, deschizându-i gura, vei găsi un statir². Pe acela luându-l, dă-l lor, pentru Mine și pentru tine.

CAPITOLUL 18

Copilul, chip al desăvârșirii. Parabola oii rătăcite. Tu și fratele tău. Puterea de a lega și dezlega păcatele.

De câte ori să-l ierți pe aproapele tău. Parabola celor doi datornici.

1 În ceasul acela s'au apropiat ucenicii de Iisus zicându-I: Cine oare este mai mare întru împărăția cerurilor?

2 Și El, chemând la Sine un copil, l-a pus în mijlocul lor

3 și le-a zis: Adevăr vă spun: De nu vă veți reveni și nu veți fi precum copiii, nu veți intra în împărăția cerurilor³.

4 Dar cel ce se va smeri pe sine ca acest copil, acela este mai mare întru împărăția cerurilor.

5 Și cel ce va primi un copil ca acesta întru numele Meu, pe Mine Mă primește.

6 Dar celui ce-i va fi piatră de poticnire unuia dintr'aceștia mici care cred în Mine, mai bine i-ar fi să-și atârne de gât o piatră de moară și să se înece în adâncul mării.

(15) Mc 9, 18, 22; (16) Lc 9, 40; (17) Mc 9, 19; (18) Lc 9, 42; (19) Mc 9, 28; (20) Iov 9, 5; Mt 21, 21; Mc 9, 23; 11, 23; Lc 17, 6; (21) Mc 9, 29; (22) Mc 8, 31; 9, 31; 10, 33; Lc 9, 22, 44; 24, 7; (23) Is 53, 8; Mt 16, 21; 20, 19; Lc 9, 22; (24) Is 30, 13. CAP. 18 – (1-2) Mc 9, 33-36; Lc 9, 46-47; 22, 24; (3) Mt 19, 14; Mc 10, 15; Lc 18, 16-17; (4) Mc 10, 14; 1 Co 14, 20; (5) Mt 10, 40; Mc 9, 37; Lc 9, 48; (6) Mc 9, 42; Lc 17, 1-2; Rm 14, 13;

1 Iisus este Fiul lui Dumnezeu, iar apostolii sunt frații Săi, deci au aceeași calitate de fii ai Tatălui ceresc.

2 Monedă de argint.

3 A te purifica, a-ți primeni sufletul, a-ți redobândi starea de nevinovăție a copilăriei.

7 Vai lumii, din pricina poticnirilor! Că poticnirile trebuie să vină, dar vai omului aceuia prin care vine poticnirea!

8 Iar dacă mâna ta sau piciorul tău îți devine piatră de poticnire, taie-l și aruncă-l de la tine; că mai bine-ți este să intri în Viață¹ ciung sau șchiop decât să ai două mâini sau două picioare și să fii aruncat în focul cel veșnic.

9 Și dacă ochiul tău îți devine piatră de poticnire, scoate-l și aruncă-l de la tine; că mai bine-ți este să intri în Viață cu un singur ochi decât să ai doi ochi și să fii aruncat în gheena focului².

10 Luați seama să nu disprețuiți pe vreunul din aceștia mici; că vă spun Eu vouă că îngerii lor din ceruri pururea văd fața Tatălui Meu Care este în ceruri;

11 fiindcă Fiul Omului a venit să-l mântuiască pe cel pierdut.

12 Ce părere aveți?: Dacă un om are o sută de oi și una din ele se rătăcește, nu le lasă el oare în munți pe cele nouăzeci și nouă și, ducându-se, o caută pe cea rătăcită?

13 Și dacă se întâmplă s'o găsească, adevăr vă grăiesc că se bucură de ea mai mult decât de cele nouăzeci și nouă care nu s'au rătăcit.

14 Tot astfel, vrerea Tatălui vostru Celui din ceruri nu aceasta este, să piară vreunul din aceștia mici.

15 De-ți va greși fratele tău, mergi, muștră-l numai între tine și el. Și de te va asculta, l-ai câștigat pe fratele tău.

16 Iar de nu te va asculta, ia cu tine încă unul sau doi, pentru ca din gura a doi sau trei martori să se statornicească tot ce se spune.

17 Și de nu-i va asculta pe ei, spune-l Bisericii; iar dacă nici de Biserică nu va asculta, să-ți fie ca un păgân și ca un vameș³.

18 Adevăr vă grăiesc: Oricâte veți lega pe pământ vor fi legate și în cer, și oricâte veți dezlega pe pământ vor fi dezlegate și în cer.

19 Vă mai spun că dacă doi dintre voi se vor învoi pe pământ asupra unui lucru pe care-l vor cere, li se va da lor de către Tatăl Meu Cel Ce este în ceruri.

20 Că unde sunt doi sau trei adunați întru numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor.

21 Atunci Petru, apropiindu-se de El, I-a zis: Doamne, de câte ori va greși fratele meu față de mine și eu îi voi ierta? oare până de șapte ori?

22 Iisus i-a zis: Nu-ți spun că până de șapte ori, ci până de șaptezeci de ori câte șapte.

23 De aceea, asemănatu-s'a împărăția cerurilor cu un împărat care a vrut să se socotească cu slugile sale.

24 Și începând el să facă socoteala, i s'a adus un datornic cu zece mii de talanți.

(7) Sol 4, 12; Mt 26, 24; Lc 17, 1; Rm 14, 13; 1 Co 11, 19; (8) Mt 5, 29-30; Mc 9, 43-45; (9) Dt 13, 5-10; Ps 118, 37; Mt 5, 29; Mc 9, 47; (10) 1 Rg 6, 16; Ps 33, 8; Iov 1, 6; Tob 3, 16; Evr 1, 14; Ap 8, 2; (11) Mt 10, 6; Mc 2, 17; Lc 9, 56; 19, 10; In 3, 17; 12, 47; 1 Tim 1, 15; (12) Ir 50, 6; Iz 34, 4, 11; Lc 15, 4; (13) Lc 15, 5-7; (14) Lc 15, 7-10; 2 Ptr 3, 9; (15) Lv 19, 17; Sir 19, 14; Lc 17, 3; Iac 5, 19-20; (16) Dt 17, 6; In 8, 17; 2 Co 13, 1; Evr 10, 28; (17) 1 Co 5, 11; 2 Tes 3, 6, 14; (18) Mt 16, 19; In 20, 23; (19) 1 In 3, 22; 5, 14; (20) Lc 24, 15; (21) Mt 6, 12; Lc 17, 3-4; (22) Lv 25, 39; Mt 6, 14; Mc 11, 25-26; Lc 17, 4-5; Col 3, 13; (23) 4 Rg 4, 1;

1 În viața veșnică.

2 În versetele 8 și 9, sens alegoric; hiperbolă folosită de Iisus spre a sublinia gravitatea încercării sau izbutirii de a întina puritatea unei ființe nevinovate.

3 Biserica: adunarea obștească din care fac parte, în speță, împricinății. Ultima instanță în care dialogul mai este posibil. Dacă încercarea de reconciliere eșuează și la acest nivel, nu mai rămâne decât totala ignorare a celui îndărătnic, ca și cum el nu i-ar mai aparține comunității.

25 Dar neavând acela cu ce plăti, stăpânul său a poruncit să-l vândă pe el, și pe femeia lui și toate câte are, ca să plătească.

26 Deci, căzând sluga aceea în genunchi, i se închina zicând: Doamne, mai îngăduiește-mă și-ți voi plăti tot.

27 Iar stăpânul slugii aceleia, milostivindu-se de el, i-a dat drumul și i-a iertat datoria.

28 Dar, ieșind, sluga aceea a găsit pe unul din cei ce slujeau împreună cu el și care-i datora o sută de dinari. Și punând mâna pe el, îl sugruma zicând: Plătește-mi ce ești dator!

29 Și căzându-i la picioare cel ce era slugă ca și el, îl ruga zicând: Mai îngăduiește-mă și-ți voi plăti...

30 Dar el n'a vrut, ci mergând, l-a aruncat în închisoare, până ce va plăti datoria.

31 Iar celelalte slugi, văzând cele petrecute, s'au întristat foarte și, venind, i-au spus stăpânului toate cele întâmplare.

32 Atunci, chemându-l stăpânul său, i-a zis: Slugă vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o, fiindcă m'ai rugat.

33 Nu trebuia oare ca și tu să ai milă de cel ce este slugă împreună cu tine, așa cum am avut eu milă de tine?

34 Și mâniindu-se stăpânul său, l-a dat pe mâna chinuitorilor, până ce-i va plăti toată datoria.

35 Așa vă va face vouă și Tatăl Meu Cel creșterea dacă nu veți ierta fiecare fratelui său, din toată inima.

CAPITOLUL 19

Despre desfacerea căsătoriei. Iisus binecuvintează copiii. Tânărul bogat.

1 Și a fost că după ce Iisus a sfârșit cuvintele acestea, a plecat din Galileea și a venit în hotarele Iudeii, peste Iordan.

2 Și au mers după El mulțimi numeroase și i-a vindecat pe ei acolo.

3 Și au venit la El fariseii, ispitindu-L și zicând: Se cuvine oare ca omul să-și lase femeia dintr'o pricină oarecare?

4 Iar El, răspunzându-le, a zis: N'ați citit că Acela Care i-a făcut de la'nceput, bărbat și femeie i-a făcut?,

5 și a zis: Pentru aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și cei doi vor fi un trup;

6 așa încât nu mai sunt doi, ci un singur trup. Deci, ceea ce a unit Dumnezeu, omul să nu despartă.

7 Ei I-au zis: Atunci, de ce Moise a rânduit să-i dea carte de despărțire și s'o lase?

8 El le-a zis: Din pricina învârtosării inimii voastre v'a dat voie Moise să vă lăsați femeile, dar la'nceput n'a fost așa.

9 Iar Eu vă spun că, în afară de vina desfrânării, oricine-și va lăsa femeia și va lua alta, săvârșește adulter; și cel ce a luat-o pe cea lăsată, adulter săvârșește.

10 Ucenicii I-au zis: Dacă așa este starea omului față de femeie, atunci nu e de folos să se însoare.

11 Iar El le-a zis: Nu toți pricep acest cuvânt, ci aceia cărora le este dat.

(33) Iac 2, 13; (35) Mt 5, 25; 6, 12-15; Mc 11, 25-26. CAP. 19 – (1) Mc 10, 1; In 10, 40; (2) Mt 12, 15; (3) Mc 10, 2; (4) Fc 1, 27; 5, 2; Mal 2, 14-15; Mc 10, 6; (5) Fc 2, 24; Mc 10, 7-8; 1 Co 6, 16; Ef 5, 31; (6) Mc 10, 9; 1 Co 7, 10; (7) Dt 24, 1; Mt 5, 31; Mc 10, 4; (8) Dt 20, 14; Mc 10, 5; (9) Mt 5, 32; Mc 10, 11; Lc 16, 18; (10) Pr 21, 19; 1 Co 7, 32; (11) 1 Co 7, 2-9;

12 Că sunt fameni care s'au născut așa din pânțele maicii lor; sunt fameni pe care oamenii i-au făcut fameni; și sunt fameni care s'au făcut ei înșiși fameni de dragul împărăției cerurilor. Cine poate înțelege, să înțeleagă.¹

13 Atunci I-au adus copii, ca să-și pună mâinile pe ei și să Se roage; dar ucenicii îi certau.

14 Iar Iisus a zis: Lăsați copiii și nu-i opriți să vină la Mine, că a unora ca aceștia este împărăția cerurilor.

15 Și, punându-și mâinile pe ei, a plecat de acolo.

16 Și iată, un tânăr a venit la El și I-a zis: Învățătorule bun, ce bine să fac ca să am viață veșnică?

17 Iar El a zis: De ce-Mi spui bun? Nimeni nu este bun, fără numai Unul Dumnezeu. Iar dacă vrei să intri în Viață, păzește poruncile.

18 El I-a zis: Care? Iar Iisus i-a zis: Să nu ucizi, să nu te desfrânezi, să nu furi, să nu mărturisești strâmb;

19 cinstește pe tatăl tău și pe mama ta și să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși.

20 Tânărul I-a zis: Pe toate acestea le-am păzit din tinerețea mea. Ce-mi lipsește?

21 Iisus i-a zis: Dacă vrei să fii desăvârșit, du-te, vinde-ți averile, dă-le săracilor și vei avea comoară în cer; și vino de-Mi urmează Mie.

22 Dar tânărul, auzind cuvântul acesta, a plecat întristat, căci avea multe avuții.

23 Iar Iisus a zis către ucenicii Săi: Adevărat vă spun că cu greu va intra un bogat în împărăția cerurilor.

24 Și vă mai spun: Mai lesne e să treacă o cămilă prin urechile acului decât să intre un bogat în împărăția lui Dumnezeu.

25 Auzind acest cuvânt, ucenicii tare s'au mirat și au zis: Atunci, cine poate să se mântuiască?...

26 Iar Iisus, privind drept la ei, le-a zis: Aceasta e cu neputință la oameni, dar la Dumnezeu toate sunt cu putință.

27 Atunci Petru, răspunzând, I-a zis: Iată, noi pe toate le-am lăsat și Ți-am urmat Ție. Deci, nouă ce ne va fi?

28 Iar Iisus le-a zis: Adevăr vă spun că voi, cei ce Mi-ați urmat Mie, la nașterea din nou a lumii, când Fiul Omului va ședea pe tronul slavei Sale, veți ședea și voi pe douăsprezece tronuri, judecând² pe cele douăsprezece seminții ale lui Israel.

29 Și oricine a lăsat frați sau surori sau tată sau mamă sau femeie sau țărini sau case pentru numele Meu, însutit va primi și viața veșnică va moșteni.

30 Și mulți dintre cei dintâi vor fi la urmă, și cei de la urmă vor fi întâi.

(12) Is 56, 3; Sol 3, 14; 1 Co 7, 7; (13) Mc 10, 13; Lc 18, 15; (14) Mt 18, 3; Lc 17, 16; (15) Fc 48, 14; Mc 10, 16; (16) Mc 10, 17; Lc 10, 25; 18, 18; (17) Dt 6, 25; 1 Rg 2, 2; Sir 15, 15; Mc 10, 18; Iac 1, 17; (18) Is 20, 13-16; Dt 5, 17-20; Mt 5, 21; Mc 10, 19; (19) Is 20, 12; Lc 18, 20; (20) Mc 10, 20; Lc 16, 9; 18, 21; (21) Mt 6, 20; Mc 10, 21-22; Lc 12, 33; FA 2, 45; (22) Ps 61, 10; Lc 18, 23; (23) Pr 11, 23; Mc 10, 23-24; Lc 18, 24; (24) Lc 6, 24; 18, 25; (25) Mc 10, 26; Lc 18, 26; (26) Fc 18, 14; Iov 42, 2; Ir 32, 17; Za 8, 6; Mc 10, 27; Lc 1, 37; 18, 27; (27) Dt 33, 9; Mt 4, 20; Mc 10, 28; Lc 5, 11; 18, 28; (28) Sol 3, 8; Lc 22, 28-30; 1 Co 6, 2; Ap 3, 21; 20, 4; (29) Mc 10, 29-30; Lc 18, 29-30; (30) Mt 20, 16 Mc 10, 31; Lc 13, 30.

1 După ce a menționat cele două stări de castitate involuntară, Iisus statuează fecioria voluntară, abținerea perpetuă a celor ce vor să se dedice în întregime vieții duhovnicești.

2 În sens biblic: conducând, guvernând, fiind mai mare peste; dar și: participând la Judecata viitoare, împreună cu Dreptul Judecător.

CAPITOLUL 20

Parabola lucrătorilor tocmiți la vie.

A treia vestire a Patimilor.

*Mama fiilor lui Zevedeu;
cearta pentru întâietate. Vindecarea
celor doi orbi.*

1 Asemănatu-s'a împărăția cerurilor cu un om stăpân de casă, care a ieșit dis-de-dimineață să tocmască lucrători la via sa.

2 Și învoindu-se cu lucrătorii pentru un dinar pe zi, i-a trimis în via sa.

3 Și ieșind pe la ceasul al treilea, a văzut pe alții stând în piață fără lucru.

4 Și le-a zis acelor: Mergeți și voi în vie, și vă voi da ceea ce va fi dreptul vostru.

5 Iar ei s'au dus. Ieșind el iarăși pe la ceasul al șaselea și al nouălea, a făcut tot așa.

6 Ieșind pe la ceasul al unsprezecelea, a găsit pe alții stând fără lucru și le-a zis: De ce ați stat aici toată ziua fără lucru?

7 Ei i-au zis: Fiindcă nimeni nu ne-a tocmnit. El le-a zis: Duceți-vă și voi în vie și veți primi ceea ce va fi dreptul vostru.

8 Făcându-se seară, stăpânul viei i-a spus îngrijitorului: Cheamă-i pe lucrători și dă-le plata, începând cu cei de la urmă până la cei dintâi.

9 Venind cei din ceasul al unsprezecelea, au primit câte un dinar.

10 Și venind cei dintâi, au socotit că vor lua mai mult, dar au primit și ei tot câte un dinar.

11 Și după ce au primit, căteau împotriva stăpânului casei

12 zicând: Aceștia de la urmă au lucrat un ceas și i-ai făcut deopotrivă cu noi, care am dus greul zilei și arșița...

13 Iar el, răspunzând, i-a zis unuia din ei: Prietene, nu-ți fac nedreptate. Oare nu pentru un dinar te-ai învoit cu mine?

14 Ia-ți ce este al tău și pleacă. Vreau eu ca acestuia de la urmă să-i dau cât și ție;

15 oare nu am dreptul să fac cu ale mele ce vreau eu?; sau este ochiul tău rău pentru că sunt eu bun?

16 Așa vor fi cei de la urmă întâi și cei dintâi la urmă; că mulți sunt chemați, dar puțini aleși.

17 Și suindu-Se Iisus la Ierusalim, i-a luat pe cei doisprezece ucenici numai cu El și le-a spus pe cale:

18 Iată, ne suim la Ierusalim, și Fiul Omului va fi dat în mâna arhierilor și a cărturarilor, și-L vor osândi la moarte;

19 și-L vor da pe mâna păgânilor, ca să-L batjocorească și să-L biciuiască și să-L răstignească, dar El a treia zi va învia.

20 Atunci s'au apropiat de El mama fiilor lui Zevedeu împreună cu fiii ei, închinându-se și cerând ceva de la El.

21 Iar El i-a zis: Ce voiești? Ea I-a răspuns: Zi ca acești doi fii ai mei să șadă unul de-a dreapta și altul de-a stânga Ta întru împărăția Ta.

22 Dar Iisus, răspunzând, a zis: Nu știți ce cereți. Puteți oare să beți paharul pe care-l voi bea Eu și să vă botezați cu botezul cu care Eu Mă botez? Iar ei I-au zis: Putem.

CAP. 20 – (1) Ne 9, 3; Mt 21, 33; (8) Ap 22, 12; (15) Fc 4, 6; (16) Mt 19, 30; 22, 14; Mc 10, 31; Lc 13, 30; (17) Mc 10, 32; Lc 18, 31; (18) Mt 16, 21; Mc 10, 33; Lc 18, 31-32; (19) Is 53, 4; Mt 17, 23; Mc 10, 33-34; Lc 9, 22; In 18, 28, 32; 19, 1; (20) Mc 10, 35; (21) Sir 7, 4; Mc 10, 36-37; (22) Mt 26, 39, 42; Mc 10, 38-40; 14, 35;

23 Și El le-a zis: Paharul Meu îl veți bea și cu botezul cu care Eu Mă botez vă veți boteza, dar a ședea de-a dreapta și de-a stânga Mea nu este al Meu a da, ci se va da celor pentru care s'a pregătit de către Tatăl Meu.

24 Și auzind cei zece, s'au mâniat pe cei doi frați.

25 Dar Iisus, chemându-i, le-a zis: Știți că ocârmuitorii neamurilor domnesc peste ele și cei mari le stăpânesc.

26 Nu tot așa va fi între voi, ci acela care va vrea să fie mare între voi, să fie slujitorul vostru;

27 și acela care va vrea să fie întâiul între voi, să vă fie vouă slugă;

28 precum nici Fiul Omului n'a venit să I se slujească, ci El să slujească și să-Și dea viața răscum-părare pentru mulți.

29 Și ieșind ei din Ierusalim, mulțime mare venea în urma Lui.

30 Și iată doi orbi care ședeau lângă drum, auzind că trece Iisus au strigat zicând: Miluiește-ne, Doamne, Fiul lui David!

31 Dar mulțimea îi certa, ca să tacă; ei însă și mai tare strigau zicând: Miluiește-ne, Doamne, Fiul lui David!

32 Și Iisus, oprindu-Se, i-a chemat și le-a zis: Ce voiți să vă fac?

33 Ei i-au zis: Doamne, să se deschidă ochii noștri!

34 Și făcându-I-se milă, Iisus S'a atins de ochii lor și ei îndată au văzut și I-au urmat Lui.

CAPITOLUL 21

Intrarea în Ierusalim. Alungarea vânzătorilor din templu. Smochinul neroditor. Întrebare asupra minunilor lui Iisus. Parabola celor doi fii. Parabola lucrătorilor celor răi.

1 Iar când s'au apropiat de Ierusalim și au venit la Betfaghe, spre Muntele Măslinilor, atunci Iisus a trimis doi ucenici

2 spunându-le: Mergeți în satul care este în fața voastră și îndată veți găsi o asină legată și un mânz cu ea; dezlegați-o și aduceți-le la Mine.

3 Și dacă vă va zice cineva ceva, îi veți spune că ele îi trebuie Domnului; și le va trimite îndată.

4 Iar aceasta s'a făcut ca să se plinească ceea ce s'a spus prin prorocul ce zice:

5 Spuneți fiicei Sionului: Iată, Împăratul tău vine la tine blând și șezând pe asină, și pe mânz, fiul celei de sub jug.¹

6 Mergând deci ucenicii și făcând după cum le-a poruncit Iisus,

7 au adus asina și mânzul și și-au pus pe ele veșmintele, iar El a șezut pe ele.

8 Și cei mai mulți din mulțime își așterneau hainele în cale, iar alții tăiau ramuri din copaci și le așterneau pe cale;

9 iar mulțimile care mergeau înainte-I și cele ce veneau după El strigau zicând: Osana Fiului lui David; binecuvântat este Cel

(23) Lc 12, 50; (24-25) Mc 10, 41-42; Lc 22, 24-25; (26) Mt 23, 11; Mc 9, 35; 10, 43; 1 Ptr 5, 3; (27) Mc 10, 44; (28) Is 53, 11; Dn 9, 24; Mt 26, 28; Mc 10, 45; In 11, 51; Ga 1, 4; Flp 2, 7; 1 Tim 2, 6; Tit 2, 14; (29) Mc 10, 46; Lc 18, 35; (30) Mt 9, 27; Lc 18, 35; (31) Mc 10, 48; Lc 18, 35; (32) Lc 18, 40-41; (33) Ecc 11, 7; Mc 10, 50-51; Lc 18, 41; (34) Mc 10, 52; Lc 18, 43. CAP. 21 - (1) Za 14, 4-5; Mc 11, 1; Lc 19, 29; In 12, 12; (2) Mc 11, 2; Lc 19, 30; (3) Mc 11, 7; Lc 19, 35; In 12, 14; (4) Lv 23, 40; Mc 11, 8; Lc 19, 36; In 12, 13; (5) 3 Rg 1, 39; Ps 117, 26; Mt 23, 38; Mc 11, 10; Lc 13, 35; 19, 38; In 12, 13;

1 Iisus își asumă profeția lui Zaharia (9, 9) care-L vestea pe Mesia-Împăratul venind în umilință și aducător de pace.

Ce vine întru numele Domnului!
Osana întru cei de sus!¹

10 Și intrând El în Ierusalim, toată cetatea s'a cutremurat zicând: Cine este Acesta?...

11 Iar mulțimile ziceau: Acesta este Iisus, proorocul din Nazaretul Galileii!

12 Și a intrat Iisus în templu și i-a dat afară pe toți cei ce vindeau și cumpărau în templu și a răsturnat mesele schimbătorilor de bani și scaunele celor ce vindeau porumbei

13 și le-a zis: Scris este: Casa Mea, casă de rugăciune se va chema; dar voi ați făcut-o peșteră de tâlhari².

14 Și au venit la El în templu orbi și șchiopi și i-a vindecat.

15 Și văzând arhiereii și cărturarii lucrurile minunate pe care le-a făcut și pe copiii care strigau în templu și ziceau: Osana Fiului lui David!, s'au mâniat

16 și I-au zis: Tu auzi ce zic aceștia? Iar Iisus le-a zis: Da. Oare niciodată n'ați citit că din gura pruncilor și a celor ce sug Ți-ai pregătit laudă?

17 Și, lăsându-i, a ieșit afară din cetate, la Betania, și a rămas acolo peste noapte.

18 Iar dimineața, pe când Se întorcea în cetate, a flămânzit;

19 și văzând un smochin lângă drum, S-a dus la el, dar în el n'a

găsit nimic decât numai frunze, și i-a zis: Rod să nu mai porți în veac! Și îndată smochinul s'a uscat.

20 Și văzând aceasta, ucenicii s'au minunat zicând: Cum de s'a uscat smochinul dintr'o dată?...

21 Iar Iisus, răspunzând, le-a zis: Adevăr vă grăiesc: Dacă veți avea credință și nu vă veți îndoi, veți face nu numai ce s'a făcut cu smochinul, dar și muntelui acestuia de-i veți zice: Ridică-te și aruncă-te în mare!, așa va fi.

22 Și pe toate câte le veți cere rugându-vă cu credință, le veți primi.

23 Și venind El în templu, în timp ce învăța s'au apropiat de El arhiereii și bătrânii poporului și I-au zis: Cu ce putere faci tu acestea? Și cine ți-a dat această putere?

24 Răspunzând, Iisus le-a zis: Vă voi întreba și Eu pe voi un cuvânt, la care de-Mi veți răspunde, vă voi spune și Eu cu ce putere fac acestea:

25 Botezul lui Ioan, de unde a fost?: din cer, sau de la oameni? Iar ei cugetau în sinea lor zicând: De vom zice: Din cer!, ne va spune: Atunci, de ce nu i-ați dat crezare?;

26 iar de vom zice: De la oameni!, ne temem de popor, fiindcă toți îl au pe Ioan drept prooroc.

27 Și ei, răspunzându-I lui Iisus, au zis: Nu știm. El le-a zis: Nici Eu nu vă spun cu ce putere fac acestea...

(10) In 2, 13; (11) Lc 7, 16; 24, 19; (12) Dt 14, 23-25; Mc 11, 15; Lc 19, 45; In 2, 14; (13) Rg 8, 43; Is 56, 7; Ir 7, 11; Mc 11, 17; Lc 19, 46; In 2, 16; (14) Is 35, 5-6; (15) Is 26, 11; Mc 11, 18; (16) Ps 8, 3; (17) Mc 11, 11, 19; In 11, 18; (18) Mc 11, 12; (19) Ir 8, 13; Mc 11, 13-14, 20-21; Lc 13, 6-7; (21) Mt 17, 20; Mc 11, 23; Lc 17, 6; Iac 1, 6; (22) Mt 7, 7; Mc 9, 23; 11, 34; In 14, 13; 15, 7; 1 In 3, 22; (23) Ag 2, 7; Mt 7, 29; Mc 11, 27; Lc 20, 1-2; (24) Mc 11, 29; Lc 20, 3; (25) Mc 11, 30; (26) Mt 14, 5; Mc 6, 20; 11, 32; Lc 20, 6; (27) Pr 26, 4; Mc 11, 33; Lc 20, 7-8;

1 Literal, cuvântul ebraic hosanna, preluat de limba greacă, înseamnă "Dumnezeu să (ne) mântuiască acum". Evoluând semantic, el devine termen de aclamație cu înțelesul: Mărire (să I se dea) lui Dumnezeu! Este clar că, adresată lui Iisus, aclamația îi recunoaște Acestuia atributul divin. "Întru numele Domnului" înseamnă fie reprezentant al lui Dumnezeu (deci, Dumnezeu însuși), fie investit cu autoritatea lui Dumnezeu. Prin "Întru cei de sus" se înțeleg nivelele (sferele, mediile) cele mai înalte ale cerurilor duhovnicești.

2 În spațiul templului le era permis zarafilor să schimbe banii celor ce veneau din Diaspora și negustorilor să vândă păsări pentru ofrandă. E clar însă că totul degenerase în abuz și hoție.

28 Dar ce părere aveți?: Un om avea doi fii. Și a mers la cel dintâi și i-a zis: Fiule, du-te astăzi de lucrează în via mea.

29 Iar el, răspunzând, a zis: Nu vreau! Dar pe urmă, căindu-se, s'a dus.

30 Și mergând la al doilea, i-a zis tot așa. Iar acesta i-a răspuns: Mă duc, Doamne! Dar nu s'a dus.

31 Care din aceștia doi a făcut voia tatălui? Ei i-au zis: Cel dintâi. Zisu-le-a Iisus: Adevăr vă spun că vameșii și desfrânatele merg înaintea voastră în împărăția lui Dumnezeu.

32 Că a venit Ioan la voi în calea dreptății și nu i-ați dat crezare, ci vameșii l-au crezut și desfrânatele; dar voi, văzându-l, nici după aceea nu v'ați căit, ca să-i dați crezare.

33 Ascultați altă parabolă: Era un om stăpân al casei sale, care a sădit vie; și a împrejmuit-o cu gard, a săpat în ea teasc, a clădit turn și a dat-o pe seama lucrătorilor, iar el s'a dus departe.

34 Iar când s'a apropiat vremea roadelor, și-a trimis slujitorii la lucrători, ca să-i ia roadele;

35 dar lucrătorii, prinzându-i pe slujitori, pe unul l-au bătut, pe altul l-au omorât, iar pe altul l-au ucis cu pietre.

36 A mai trimis alți slujitori, mai mulți decât cei dintâi, și tot așa au făcut cu ei.

37 În cele din urmă l-a trimis la ei pe fiul său, zicând: De fiul meu se vor rușina.

38 Dar lucrătorii viei, văzându-l pe fiu, au zis între ei: Acesta este

moștenitorul; veniți să-l omorâm și să avem noi moștenirea lui!...

39 Și, punând mâna pe el, l-au scos afară din vie și l-au omorât.

40 Deci, când va veni stăpânul viei, ce le va face lucrătorilor aceloră?

41 Iar ei I-au răspuns: Pe cei răi cu rău îi va pierde, iar via o va da altor lucrători, care-i vor da roadele la vremea lor.

42 Iisus le-a zis: Oare niciodată n'ați citit în Scripturi: **Piatra pe care au nesocotit-o ziditorii, aceasta a ajuns în capul unghiului; de la Domnul s'a făcut aceasta și minunată este în ochii noștri?**

43 De aceea vă spun: Lua-se-va de la voi împărăția lui Dumnezeu și i se va da neamului care-i va face roadele.

44 Cel ce va cădea pe piatra aceasta se va sfărâma, iar pe cel pe care ea va cădea, îl va zdrobi.

45 Iar arhieriei și fariseii, auzindu-I parabolele, au înțeles că despre ei vorbește.

46 Și căutând să-L prindă, s'au temut de mulțime, pentru că Îl socotea prooroc.

CAPITOLUL 22

Parabola nunții fiului de împărat. Dajdia cuvenită cezarului. Întrebare despre înviere. Marea poruncă din Lege. Mesia ca fiu și Domn al lui David.

1 Și răspunzând, Iisus le-a vorbit iarăși în parabole zicând:

2 Asemănatu-s'a împărăția cerurilor omului împărat care i-a făcut nuntă fiului său.

(30) Iz 33, 31; (31) Lc 3, 12; 7, 29; (32) Mt 3, 1-13; Lc 3, 12; (33) Ps 79, 8; Cânt 8, 11-12; Is 5, 1-7; Ir 2, 21; Mc 12, 1; Lc 20, 9; (34) Cânt 8, 11; Lc 20, 10; (35) Ne 9, 26; Ir 37, 15; Mi 7, 6; Mt 5, 12; 22, 6, 23, 34, 37; Lc 20, 10; Evr 11, 35; (36) Mt 22, 4; Mc 12, 56; (37) Lc 20, 13; (38) Fc 37, 20; Ps 2, 2; Mt 26, 4; 27, 1; Mc 12, 7; Lc 20, 14; In 11, 53; (39) Mc 12, 8; Lc 20, 15; 22, 54; In 18, 12; Evr 13, 12; (40) Mc 12, 9; Lc 20, 15; (41) Lc 20, 16; 21, 24; (42) Ps 117, 22-23; Is 28, 16; Za 3, 9; Mc 12, 10; Lc 14, 24; 20, 17; FA 4, 11; 1 Ptr 2, 4, 6-7; (44) Is 8, 14; 60, 12; Dn 2, 34, 44; Za 12, 3; Lc 2, 34; 20, 18; Rm 9, 32-33; (45) Mc 12, 12; (46) Lc 19, 48; In 6, 14; 7, 40. CAP. 22 - (2) Cânt 3, 11; Is 25, 6; Lc 14, 16; Ap 19, 7;

3 Și și-a trimis slujitorii să-i cheme la nuntă pe cei poftiți, dar ei n'au vrut să vină.

4 Din nou a trimis alți slujitori, zicând: Spuneți-le celor chemați: Iată, mi-am pregătit ospățul; juncii mei și cele îngrășate s'au junghiat și toate sunt gata. Veniți la nuntă!

5 Dar ei, fără să țină seama, s'au dus, unul la țarina sa, altul la neguțătoria lui;

6 iar ceilalți, punând mâna pe slujitorii săi, i-au batjocorit și i-au omorât.

7 Și auzind împăratul acela, s'a mâniat; și trimițându-și oștile, i-au nimicit pe ucigașii aceia, și cetății lor i-au pus foc.

8 Atunci a zis către slujitorii săi: Nunta este gata, dar cei poftiți n'au fost vrednici.

9 Mergeți dar la răspântiile drumurilor și pe câți îi veți găsi, chemați-i la nuntă.

10 Și ieșind slujitorii aceia la răspântii, i-au chemat pe toți câți i-au găsit, și răi, și buni, și s'a umplut casa nunții cu oaspeți.

11 Iar împăratul, intrând să-și vadă oaspeții, a văzut acolo un om care nu era îmbrăcat în haină de nuntă

12 și i-a zis: Prietene, cum de ai intrat aici fără să ai haină de nuntă¹? El însă a tăcut.

13 Atunci împăratul a zis către slujitori: Legați-l de picioare și de mâini, luați-l de aici și aruncați-l în întunericul cel mai din afară! Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

14 Că mulți sunt chemați, dar puțini aleși.

15 Atunci mergând fariseii, au ținut sfat ca să-L prindă pe El în cuvânt.

16 Și au trimis la El pe ucenicii lor, împreună cu irodianii², zicând: Învățătorule, știm că ești adevărat și întru adevăr înveți calea lui Dumnezeu și nu-ți pasă de nimeni, pentru că tu nu cauți la fața oamenilor.

17 Spune-ne deci nouă: Ce părere ai, se cuvine să dăm dajdie cezarului, sau nu?

18 Dar Iisus, cunoscându-le vicleșugul, le-a răspuns: De ce Mă ispitiți, fățarnicilor?

19 Arătați-Mi banul dajdiei. Iar ei I-au adus un dinar.

20 Și Iisus le-a zis: Ale cui sunt efigia și inscripția de pe el?

21 Ei au zis: Ale cezarului. Atunci El le-a zis: Dați-i dar cezarului cele ce sunt ale cezarului și lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu!

22 Și auzind ei acestea s'au minunat și, lăsându-L, s'au dus.

23 În ziua aceea s'au apropiat de El saducheii, cei ce spun că nu este înviere, și L-au întrebat

24 zicând: Învățătorule, Moise a zis: Dacă cineva moare fără să fi avut copii, fratele său s'o ia de soție pe femeia lui și să-i ridice urmași fratelui său.

25 Dar la noi erau șapte frați; și cel dintâi s'a însurat și a murit fără să aibă urmași, lăsând pe femeia sa fratelui său;

(3) Pr 9, 3-5; Lc 14, 17; (4) Mt 21, 36; (5) Lc 14, 17-20; (6) Mt 21, 35; (7) Lc 14, 21; 19, 27, 43; (8) Mt 10, 11-13; (9) Lc 14, 21; (11) Ps 44, 15; Is 61, 10; 2 Co 5, 3; Ap 16, 15; (13) Lc 13, 28; (14) Mt 20, 16; Mc 10, 31; Lc 14, 24; (15) Ps 40, 7; Ir 18, 19; Mc 12, 13; Lc 20, 20; (16-17) Mc 12, 14; Lc 20, 21-22; (18-19) Mc 12, 15; Lc 20, 23-24; (21) Pr 24, 21; Mc 12, 16-17; Lc 20, 25; Rm 13, 7; (23) Mc 12, 18; Lc 20, 27; FA 23, 8; (24) Fc 38, 8; Dt 25, 5; Rut 4, 10; Mc 12, 19; Lc 20, 28; (25) Mc 12, 20; Lc 20, 29;

1 Începând cu versetul 11, parabola își schimbă perspectiva și se proiectează în eshatologie; cel ce a acceptat invitația lui Dumnezeu trebuie să aibă și ținuta corespunzătoare.

2 Partizanii politici ai dinastiei lui Irod, cei ce urmau să le denunțe Romanilor vorba nepotrivită pe care ar fi spus-o Iisus.

26 asemenea și al doilea, și al treilea, până la al șaptelea;

27 și în urma tuturor a murit și femeia.

28 La înviere, deci, a căruia dintre cei șapte va fi femeia? că toți au avut-o de soție.

29 Și răspunzând Iisus, le-a zis: Rătăciți neștiind Scripturile și nici puterea lui Dumnezeu.

30 Că la înviere nici nu se însoară, nici nu se mărită, ci sunt ca îngerii lui Dumnezeu în cer.

31 Iar despre învierea morților, oare n'ați citit ce vi s'a spus vouă de Dumnezeu când zice:

32 Eu sunt Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacob? El nu este Dumnezeul morților, ci al viilor.

33 Iar mulțimile, ascultându-L, erau uimite de învățătura Lui.

34 Și auzind fariseii că El a închis gura saducheilor, s'au adunat laolaltă

35 și unul din ei, învățător de Lege, L-a întrebat ispitindu-L:

36 Învățătorule, care este marea poruncă în Lege?

37 Iar El i-a răspuns: Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău și din tot cugetul tău.

38 Aceasta este marea și întâia poruncă.

39 Iar a doua, asemenea acesteia: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși.

(26-31) Mc 12, 21-26; Lc 20, 30-36; 1 Co 15, 43-44; (32) Is 3, 6; Mc 12, 26-27; Lc 20, 37-38; (33) Lc 20, 39; (35-36) Mc 12, 28-29; Lc 10, 25; (37) Dt 6, 5; 10, 12; Mi 6, 8; Mc 12, 29-30; Lc 10, 27; (38) Mc 12, 30; (39) Lv 19, 18; Mt 5, 43; Mc 12, 31; Lc 10, 27; (40) Mt 7, 12; Mc 12, 31; (41) Mc 12, 35; Lc 20, 41; (42) Lc 20, 41; (43) Mc 12, 36; (44) Ps 109, 1; Lc 20, 42-43; FA 2, 34; Evr 1, 13; (45) Lc 20, 41; (46) Mc 12, 34; Lc 14, 6; 20, 40. CAP. 23 - (2) Ne 8, 4; (3) Dt 17, 9; Rm 2, 19; (4) Is 10, 1; Lc 11, 46; FA 15, 10; (5) Nm 15, 38; Dt 22, 12; Mt 6, 1; Mc 12, 38;

1 Sub inspirația Duhului Sfânt.

2 Pungi de stofă conținând bucăți de pergament pe care erau scrise texte din Lege; erau purtate cu ostentație la frunte și pe brațul stâng.

40 De aceste două porunci atârna toată Legea și proorocii.

41 Și fiind adunați fariseii, Iisus i-a întrebat

42 zicând: Ce părere aveți despre Hristos?: al cui fiu este? Ei I-au zis: Al lui David.

43 El le-a zis: Atunci cum se face că David, în Duh¹, Îl numește pe El Domn când spune:

44 Zis-a Domnul către Domnul meu: Șezi de-a dreapta Mea, până ce voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale?

45 Așadar, dacă David Îl numește Domn, cum este El fiu al lui?

46 Și nimeni nu putea să-I răspundă nici un cuvânt; și din ziua aceea nici n'a mai îndrăznit cineva să-L mai întrebe.

CAPITOLUL 23

Iisus îi mustră pe cărturari și pe farisei și deplânge crimele Ierusalimului, prezicându-i dărâmarea.

1 Atunci le-a vorbit Iisus mulțimilor și ucenicilor Săi

2 zicând: Pe scaunul lui Moise s'au așezat cărturarii și fariseii;

3 deci, pe toate câte vă vor spune faceți-le și păziți-le, dar după faptele lor să nu faceți, că ei spun, dar nu fac.

4 Că leagă sarcini grele și cu anevoie de purtat și le pun pe umerii oamenilor, dar ei nici cu degetul nu vor să le miște.

5 Și toate faptele lor le fac ca să fie văzuți de oameni; că-și lătesc filacteriile² și-și măresc ciucurii de la poale.

6 Și la oște le place să stea în capul mesei, iar în sinagogi pe scaunele cele dintâi

7 și să fie salutați în piețe și numiți de oameni "Rabbi"¹.

8 Voi însă să nu vă numiți "rabbi", căci unul este Învățătorul vostru, Hristos, iar voi toți sunteți frați.

9 Și tată al vostru să nu numiți pe nimeni pe pământ, căci Tatăl vostru unul este, Cel din ceruri.

10 Nici învățători să nu vă numiți, căci Învățătorul vostru unul este, Hristos.

11 Și cel ce este mai mare între voi să fie slujitorul vostru.

12 Iar cel ce se va înălța pe sine va fi smerit, și cel ce se va smeri pe sine va fi înălțat.

13 Vai vouă, cărturari și farisei fățarnici!, că închideți împărăția cerurilor de dinaintea oamenilor; că voi nu intrați, și nici pe cei ce intră nu-i lăsați să intre.

14 Vai vouă, cărturari și farisei fățarnici!, că mâncați casele văduvelor făcând îndelungi rugăciuni de ochii lumii; pentru aceasta mai mare osândă veți lua.

15 Vai vouă, cărturari și farisei fățarnici!, că înconjurați marea și uscatul ca să faceți un prozelit; și dacă l-ați făcut, îl faceți fiu al gheenei, de două ori mai mult decât voi.

16 Vai vouă, călăuze oarbe, care spuneți: De se va jura cineva pe templu, nu-i nimic; dar de se va jura pe aurul templului, se leagă pe sine.

17 Nebuni și orbi! Ce este mai mare: aurul, sau templul care sfințește aurul?

18 Și mai spuneți: De se va jura cineva pe altar, nu-i nimic; dar de se va jura pe darul de pe el, se leagă pe sine.

19 Nebuni și orbi! Ce este mai mare: darul, sau altarul care sfințește darul?;

20 deci, cel ce se jură pe altar, se jură pe el și pe toate câte sunt pe el;

21 iar cel ce se jură pe templu, se jură pe el și pe Cel Ce locuiește în el;

22 și cel ce se jură pe cer, se jură pe tronul lui Dumnezeu și pe Cel Ce șade pe el.

23 Vai vouă, cărturari și farisei fățarnici!, că dați zeciuială din izmă, din mărar și din chimen, dar ați lăsat părțile cele mai grele ale Legii: dreptatea, mila și credința; pe acestea trebuia să le faceți, fără ca pe acelea să le lăsați;

24 călăuze oarbe, care strecurați cânțarul și înghițiți cămila!

25 Vai vouă, cărturari și farisei fățarnici!, că voi curățiți partea din afară a paharului și a blidului, dar înlăuntru ele sunt pline de răpire și de ne'nfrânare².

26 Fariseu orb!, curăță'ntâi partea dinlăuntru a paharului și a blidului, pentru ca și cea din afară să fie curată!

27 Vai vouă, cărturari și farisei fățarnici!, că semănați cu mormintele văruite, care se arată frumoase pe dinafară, dar înlăuntru sunt pline de oase de morți și de toată necurăția.

(6) Mc 12, 39; Lc 11, 43; 20, 46; (7) Mc 12, 38; (8) In 13, 13; Iac 3, 1; 1 Co 3, 4-7; (9) Mal 1, 6; 2, 10; Ef 3, 14; (10) In 13, 13; (11) Mt 20, 26; (12) Iov 22, 29; Pr 29, 23; Lc 14, 11; 18, 14; (13) Iz 22, 25; Lc 11, 52; (14) Mc 12, 40; Lc 20, 47; (16) Mt 5, 33-34; 15, 14; 23, 24; (17) 1 Ptr 1, 18; 2 Ptr 1, 9; (19) Is 29, 37; 1 Ptr 1, 18; 2 Ptr 1, 9; (21) 3 Rg 8, 13; 2 Par 6, 2; Ps 25, 8; 131, 14; (22) Ps 10, 4; Mt 5, 34; FA 7, 49; (23) Dt 14, 22; Ps 10, 7; Os 6, 6; Mi 6, 8; Mt 9, 13; 12, 7; Lc 11, 42; (25) Mc 7, 3; Lc 11, 39; (26) Lc 11, 41; Tit 1, 15; (27) Iov 36, 13; Lc 11, 44; FA 23, 3;

1 Magistru, savant al Scripturilor, învățător erudit, titlu preferat și pretins de farisei.

2 Păcatele prin care conținutul vaselor este procurat și consumat.

28 Așa și voi, pe dinafară vă arătați drepti oamenilor, dar pe dinlăuntru sunteți plini de fățarnicie și fărădelege.

29 Vai vouă, cărturari și farisei fățarnici!, că voi clădiți mormintele proorocilor și le împodobiți pe ale dreptilor

30 și ziceți: Dacă am fi fost noi în zilele părinților noștri, n'am fi fost părtași cu ei la sângele proorocilor!;

31 așa încât voi înșivă mărturișiți că sunteți fii ai celor ce i-au ucis pe prooroci.

32 Dar voi ați umplut măsura părinților voștri!

33 Șerpi, pui de vipere, cum veți scăpa de osânda gheenei?

34 De aceea, iată că Eu trimit la voi profeți și înțelepți și cărturari; dintre ei veți ucide și veți răstigni, dintre ei veți biciui în sinagogile voastre și-i veți prizoni din cetate în cetate;

35 ca să vină asupra voastră tot sângele nevinovat ce s'a vărsat pe pământ, de la sângele dreptului Abel până la sângele lui Zaharia, fiul lui Berechias, pe care l-ați ucis între templu și altar.

36 Adevăr vă grăiesc, veni-vor acestea toate peste neamul acesta!

37 Ierusalime, Ierusalime, care-i omori pe prooroci și-i ucizi cu pietre pe cei trimiși la tine, de câte ori am vrut să-i adun pe fiii tăi așa cum își adună cloșca puii sub aripi, dar voi n'ați vrut.

38 Iată, vi se lasă casa pustie!

(28-31) Lc 11, 39-49; (32) Fc 15, 15; 1 Tes 2, 16; (33) Mt 3, 7; 12, 34; (34) 2 Par 24, 21-22; 36, 15-16; Is 1, 21; 41, 27-28; Mt 5, 12; Lc 11, 49; FA 7, 52; (35) Fc 4, 8; Ps 101, 27; Ir 26, 15; Lc 11, 51; 1 In 3, 12; Ap 18, 24; (37) Dt 32, 11; Ps 16, 8, 90, 7; Is 1, 21; 31, 5; Lc 13, 34; (39) 3 Rg 9, 4; Ps 117, 26; Ir 12, 7; 22, 5; Mt 21, 9; Lc 13, 35; In 12, 13. CAP. 24 - (1) Mc 13, 1; Lc 21, 5; (2) 3 Rg 9, 7-8; Ir 26, 18; Mi 3, 12; Mc 13, 2; Lc 19, 44; 21, 6-7; (3) Mc 13, 3-4; (4) Mc 13, 5; Lc 21, 8; Ef 5, 6; 2 Tes 2, 3; (5) Ir 14, 14; 29, 9; Mt 7, 22; 24, 24; Mc 13, 6; Lc 21, 8; (6) 2 Par 15, 6; Ir 4, 27; 5, 10; Mc 13, 7; (7) Is 19, 2; Ag 2, 21; Lc 21, 10; (8) Mc 13, 8;

1 Nașterea din nou a lumii (vezi 19, 28).

39 Că vă spun Eu vouă: De acum nu Mă veți mai vedea până când veți zice: Binecuvântat este Cel Ce vine întru numele Domnului!

CAPITOLUL 24

Prima parte a cuvântării eshatologice: dărâmarea templului; începutul durerilor; urîciunea pustiirii; cum și când va veni Fiul Omului; privegherea așteptării mântuitoare.

1 Și ieșind Iisus și plecând de la templu, s'au apropiat de El ucenicii Săi, ca să-I arate clădirile templului.

2 Iar El, răspunzând, le-a zis: Le vedeți pe toate acestea? Adevăr vă grăiesc: Nu va rămâne aici piatră pe piatră, care să nu se risipească.

3 Și șezând El pe Muntele Măslinilor, s'au apropiat de El ucenicii, doar între ei, și I-au zis: Spune-ne, când vor fi acestea, și care este semnul venirii Tale și al sfârșitului veacului?

4 Și răspunzând, Iisus le-a zis: Luați aminte să nu vă amăgească cineva.

5 Că mulți vor veni în numele Meu zicând: Eu sunt Hristos!, și pe mulți îi vor amăgi.

6 Și veți auzi de războaie și de zvonuri de războaie; luați seama să nu vă'nspăimântați, căci toate trebuie să fie, dar încă nu-i sfârșitul.

7 Că neam peste neam se va ridica și împărăție peste împărăție, și va fi foamete și ciumă și cutremur mare pe-alocuri.

8 Dar toate acestea sunt doar începutul durerilor nașterii¹.

9 Atunci vă vor da pe voi la chinuri și vă vor ucide și veți fi urși de toate neamurile din pricina numelui Meu.

10 Atunci mulți se vor poticni și unii pe alții se vor vinde și unii pe alții se vor urî.

11 Și mulți profeți mincinoși se vor scula și pe mulți îi vor amăgi.

12 Iar din pricina înmulțirii fără-delegii, iubirea multora se va răci.

13 Dar cel ce va răbda până la sfârșit, acela se va mântui.

14 Și această Evanghelie a împărăției va fi propovăduită în toată lumea, spre mărturie la toate neamurile; și atunci va veni sfârșitul.

15 Deci, când veți vedea ceea ce s'a spus prin Daniel proorocul, urîciunea pustirii stând în locul cel sfânt¹ – cine citește, să înțeleagă –,

16 atunci cei din Iudeea să fugă'n munți;

17 cel ce va fi pe casă să nu se coboare ca să-și ia lucrurile din casă;

18 iar cel din țarină să nu se'ntoarcă înapoi ca să-și ia haina.

19 Dar vai de cele însărcinate și de cele ce alăptează în zilele acelea!

20 Rugați-vă însă ca fuga voastră să nu fie iarna, nici Sâmbăta.

21 Că mare necaz va fi atunci, cum n'a mai fost de la'nceputul lumii până acum, și nici nu va mai fi.

22 Și dacă zilele acelea nu s'ar fi scurtat, nici un trup n'ar mai scăpa; dar zilele acelea se vor scurta de dragul celor aleși.

23 Atunci, de vă va spune cineva: Iată, aici este Hristos!, sau: Acolo!, să nu-l credeți.

24 Că se vor scula hristoși mincinoși și profeți mincinoși și vor face semne mari și minuni, ca să-i amăgească, de va fi cu puțință, și pe cei aleși.

25 Iată, v'am spus'o dinainte.

26 Așadar, de vă vor spune: Iată, este în pustie!, să nu ieșiți; Iată, este în cămări!, să nu credeți.

27 Că precum fulgerul iese de la răsărit și se arată pân'la apus, tot așa va fi și venirea Fiului Omului.

28 Că unde va fi stârvul, acolo se vor aduna vulturii².

29 Iar îndată după necazul acelor zile, soarele se va întuneca și luna nu-și va mai da lumina, iar stelele vor cădea din cer și puterile cerului se vor clătina.

30 Atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului și vor plânge toate semințiile pământului și-L vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere și cu slavă multă.

31 Și-i va trimite pe îngerii Săi cu sunet mare de trâmbiță, și pe cei aleși ai Săi îi vor aduna din cele patru vânturi, de la marginile cerurilor pân'la marginile lor.

(9) Ps 49, 17; Mt 10, 17; Mc 13, 9; Lc 21, 12, 17; In 15, 20; FA 4, 1-3; Ap 2, 10; (10) Lc 21, 16; 2 Tim 1, 15; (11) Dt 13, 1-3; Mc 13, 6; 2 Ptr 2, 1; (13) Mc 13, 13; Evr 3, 6; Ap 2, 10; (14) Mc 13, 10; Rm 10, 18; Col 1, 6; (15) Dn 9, 27; 12, 11; Mc 13, 14; Lc 21, 20; (16) Mc 13, 14; Lc 21, 21; (17-19) Ir 6, 25; Mc 13, 15-17; Lc 17, 31; 21, 33; 23, 29; (20) Is 16, 29; Za 14, 1; Mc 13, 18; (21) Dn 9, 26; 12, 1; Ioil 2, 2; Mc 13, 19; (22) Is 65, 8-9; Mc 13, 20; (23) Mc 13, 21; Lc 17, 21-23; (24) Dt 13, 1-3; Mt 24, 5; Mc 13, 22; Ap 13, 13; (25-26) Mc 13, 21-23; (27) Lc 17, 24; (28) Iov 39, 30; Avc 1, 8; Lc 17, 37; (29) Is 13, 10; Ir 15, 9; Iz 32, 7; 38, 19; Am 5, 20; Ioil 2, 10; 3, 4; 4, 15; Avc 1, 8; Mc 13, 24-25; Lc 21, 25-26; Ap 6, 12; (30) Dn 7, 13-14; Za 12, 10; Mc 13, 26; 14, 62; Ap 1, 7; (31) Ps 49, 5; Mt 13, 41; 1 Co 15, 52; 1 Tes 4, 6;

1 Profanarea sfînteniei prin instalarea temporar-victorioasă a răului deghezat.

2 Proverb ebraic. Prezența vulturilor deasupra unui loc e semn că acolo se află unul sau mai multe cadavre, pe care păsările le sesizează chiar și atunci când acestea sunt acoperite de nisipul deșertului. În perspectiva eshatologică, prezența îngerilor va fi semnal al învierii morților.

32 Învățați de la smochin această parabolă: Când mlădița lui devine fragedă și odrăslește frunze, știți că vara e aproape;

33 tot așa și voi, când le veți vedea pe toate acestea, să știți că El este aproape, lângă uși¹.

34 Adevăr vă grăiesc că neamul acesta nu va trece până ce toate acestea se vor plini².

35 Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece!

36 Iar de ziua și de ceasul acela nimeni nu știe, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl.

37 Și precum a fost în zilele lui Noe, tot așa va fi și venirea Fiului Omului;

38 că precum în zilele acelea de dinainte de potop oamenii mâncau și beau, se însurau și se măritau, până în ziua când a intrat Noe în corabie,

39 și n'au știut până ce-a venit potopul și i-a luat pe toți, tot așa va fi și venirea Fiului Omului.

40 Atunci, din doi care vor fi în țarină, unul va fi luat și altul va fi lăsat;

41 din două care vor măcina la rășniță, una va fi luată și alta va fi lăsată.

42 Așadar, privegheați, că nu știți în care zi vine Domnul vostru.

43 Să cunoașteți însă aceasta, că de-ar ști stăpânul casei la care ceas al nopții vine furul, ar priveghea și n'ar lăsa să i se spargă casa.

(32-34) Mc 13, 28-30; Lc 21, 29-32; (35) Ps 118, 89; Is 40, 8; 51, 6; Mt 5, 18; Mc 13, 31; Lc 21, 33; 2 Ptr 3, 10; Evr 1, 11; (36) Za 14, 7; Mc 13, 32; Lc 17, 20; FA 1, 7; (37) Fc 7, 7; Lc 17, 26; 1 Ptr 3, 20; (38) Fc 6, 2-5; Lc 17, 27; (39-41) Fc 7, 23; Lc 17, 30-36; (42-44) Mt 25, 13; Mc 13, 33-37; Lc 12, 40; 21, 36; 2 Ptr 3, 10; 1 Co 16, 13; 1 Tes 5, 2, 6; Ap 3, 2; (43) Lc 12, 39; 1 Tes 5, 2; Ap 16, 15; (45) Lc 12, 42; FA 20, 28; 1 Co 4, 2; (46-48) Lc 12, 37, 43-46; Ap 16, 15; (49) Ps 49, 18; (50) Lc 12, 46; (51) Ps 20, 8; Mt 8, 12; 13, 42; Lc 12, 46. CAP. 25 - (1-5) 1 Tes 5-6; 2 Tes 1, 8;

1 Vremea când vine Fiul Omului.

2 Și aici, cuvântul "neam" înseamnă generație. Această cuvântare este construită în două planuri ce se întretaie și se întregesc: planul istoric, pentru o mai ușoară percepție a ucenicilor, vizând dărâmarea Ierusalimului ca sfârșit simbolic al Legii Vechi și inaugurarea celei Noi; planul eshatologic, căruia primul îi devine suport, simbol și prefigurare.

3 Traducere literală. Expresia conotează o pedeapsă aspră, cum ar fi demiterea din dregătorie, separarea de trupul comunității căreia îi aparține.

4 Proaste, prostuțe, neghioabe, înguste la minte, neprevăzătoare - dar responsabile.

44 De aceea și voi fiți gata, că'n ceasul în care nu gândiți va veni Fiul Omului.

45 Cine este oare slujitorul credincios și înțelept, pe care stăpânul l-a pus peste slugile sale ca să le dea hrană la timp?

46 Fericit e slujitorul acela pe care, venind stăpânul, îl va găsi făcând așa;

47 adevăr vă grăiesc că-l va pune peste toate avuțiile sale.

48 Dar dacă slujitorul acela, rău fiind, va zice în inima sa: Stăpânul meu întârzie...,

49 și va începe să-i bată pe cei ce slujesc împreună cu el, să mănânce și să bea cu bețivii,

50 stăpânul acelui slujitor va veni în ziua când el nu se așteaptă și'n ceasul pe care nu-l știe

51 și-l va despica în două³ și partea lui o va pune cu fățarnicii. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

CAPITOLUL 25

A doua parte a cuvântării eshatologice: parabola celor zece fecioare; parabola talanților; Judecata de Apoi.

1 Atunci asemenea-se-va împărăția cerurilor cu zece fecioare care, luându-și candelilele, au ieșit întru întâmpinarea mirelui.

2 Dar cinci dintre ele erau nebune⁴ și cinci înțelepte.

3 Cele nebune, luându-și candelile, n'au luat cu ele și untdelemn.

4 Iar cele înțelepte, odată cu candelile și-au luat și untdelemn în vase.

5 Dar zăbovind mirele, au ațipit toate și au adormit.

6 Iar la miezul nopții s'a făcut strigare: Iată, vine mirele!, ieșiți întru întâmpinarea lui!

7 Atunci s'au sculat toate fecioarele acelea și și-au împodobit candelile.

8 Iar cele nebune le-au zis celor înțelepte: Dați-ne din untdelemnul vostru, că nouă ni se sting candelile.

9 Dar cele înțelepte le-au răspuns zicând: Nu, ca nu cumva să nu ne ajungă nici nouă și nici vouă. Mai bine mergeți la cei ce vând și cumpărați-vă.

10 Deci, plecând ele să cumpere, a venit mirele, iar cele ce erau gata au intrat cu el la nuntă și ușa s'a închis.

11 Mai pe urmă au sosit și celelalte fecioare, zicând: Doamne, Doamne, deschide-ne!

12 Iar el, răspunzând, le-a zis: Adevăr vă spun, pe voi nu vă știu!

13 Drept aceea, privegheați, că nu știți ziua și nici ceasul în care Fiul Omului va veni.

14 Aceasta este asemenea unui om care, plecând departe, și-a chemat slugile și le-a încredințat averea sa:

15 unuia i-a dat cinci talanți, altuia doi, altuia unul, fiecăruia după puterea lui, și a plecat.

16 Îndată plecând cel ce primise cinci talanți, a lucrat cu ei și a câștigat alți cinci talanți.

17 De asemenea, și cel cu doi a câștigat încă doi.

18 Iar cel care primise un talant s'a dus, a săpat în pământ și a ascuns argintul stăpânului său.

19 Și după multă vreme a venit și stăpânul acelor slugi și s'a socotit cu ele.

20 Și apropiindu-se cel care primise cinci talanți, a adus alți cinci talanți, zicând: Doamne, cinci talanți mi-ai dat; iată alți cinci talanți am câștigat cu ei.

21 Zisu-i-a stăpânul: Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău.

22 Apropiindu-se și cel care primise doi talanți, a zis: Doamne, doi talanți mi-ai dat; iată alți doi talanți am câștigat cu ei.

23 Zisu-i-a stăpânul: Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău.

24 Apropiindu-se apoi și cel care primise un talant, a zis: Doamne, te-am știut că ești om aspru, care seceri unde n'ai semănat și aduni de unde n'ai răspândit

25 și, temându-mă, m-am dus de am ascuns talantul tău în pământ; iată, ai ce este al tău.

26 Și răspunzând stăpânul său, i-a zis: Slugă vicleană și leneșă, știai că secer unde n'am semănat și adun de unde n'am răspândit?

27 Se cuvenea deci să dai argintul meu la zarafi și eu, venind, aș fi luat ceea ce este al meu cu dobândă.

28 Așadar, luați de la el talantul și dați-l celui care are zece talanți.

(6) Mt 24, 31; 1 Tes 4, 16; (7) Lc 12, 35; (10) Lc 13, 25; Ap 19, 7; (11) Mt 7, 21; Lc 13, 25; (12) Ps 5, 4; Avc 1, 13; Lc 13, 25; In 9, 31; (13) Mt 24, 42; Mc 13, 33; 34, 38; Lc 12, 40; 21, 36; FA 20, 31; 1 Ptr 4, 7; 1 Co 16, 13; Ap 16, 15; (14) Mt 21, 33; Lc 19, 12; (15) Rm 12, 6; 1 Co 12, 7, 11; Ef 4, 11; (19) Mt 18, 23; Lc 19, 15; (20) Lc 19, 16; (21) Is 61, 7; Dn 12, 2-3; Mt 24, 45-47; 25, 31; Lc 16, 10; 19, 17, 19; (22) Lc 19, 18; (23) Lc 19, 19; (24) Lc 19, 20-21; (25) Ps 52, 6; Lc 19, 21; (26) Mt 18, 32-33; Lc 19, 22; (27) Lc 19, 23; (28) Lc 19, 24;

29 Că tot celui ce are i se va da și-i va prisosi, iar de la cel ce nu are se va lua și ceea ce i se pare că are.

30 Iar pe sluga cea netrebnică aruncați-o întru întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

31 Iar când va veni Fiul Omului întru slava Sa și toți sfinții îngeri cu El, atunci va șede pe tronul slavei Sale.

32 Și se vor aduna în fața Lui toate neamurile și-i va despărți pe unii de alții precum desparte păstorul oile de capre.

33 Și va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga.

34 Atunci Împăratul va zice celor din dreapta Sa: Veniți, binecuvântații Părintelui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii.

35 Că am flămânzit și Mi-ați dat să mănânc; am însetat și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M'ați primit;

36 gol, și M'ați îmbrăcat; bolnav, și M'ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine.

37 Atunci Îi vor răspunde dreptii zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând și Te-am hrănit? sau însetat și Ți-am dat să bei?

38 sau când Te-am văzut străin și Te-am primit, sau gol și Te-am îmbrăcat?

39 sau când Te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la Tine?

40 Și răspunzând Împăratul, le va zice: Adevăr vă spun, întrucât ați făcut unuia dintr'acești foarte mici frați ai Mei¹, Mie Mi-ați făcut.

41 Atunci va zice și celor din stânga: Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui.

42 Că am flămânzit și nu Mi-ați dat să mănânc; am însetat și nu Mi-ați dat să beau;

43 străin am fost și nu M'ați primit; gol, și nu M'ați îmbrăcat; bolnav și în temniță, și nu M'ați cercetat.

44 Atunci vor răspunde și ei, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând sau însetat sau străin sau gol sau bolnav sau în temniță și nu Ți-am slujit?

45 Atunci le va răspunde zicând: Adevăr vă spun, întrucât nu ați făcut unuia dintr'acești foarte mici, nici Mie nu Mi-ați făcut.

46 Și vor merge aceștia la osânda veșnică, iar dreptii la viața veșnică.

CAPITOLUL 26

Sfat împotriva lui Iisus. Ungerea din Betania. Cina cea de Taină. Rugăciunea din Ghetsimani. Trădarea lui Iuda. Prinderea lui Iisus. Înfățișarea înaintea arhierilor. Lepădarea lui Petru.

1 Și după ce a sfârșit Iisus toate cuvintele acestea, le-a zis ucenicilor Săi:

2 Știți că peste două zile vor fi Paștile și Fiul Omului Se va da să fie răstignit.

(29) Mt 13, 12; Mc 4, 25; Lc 8, 18; 19, 26; In 15, 2; (30) Mt 8, 12; 13, 42, 50; 24, 51; 2 Tes 1, 8; (31) Za 14, 5; Mt 13, 49; 16, 27; Mc 8, 38; FA 1, 11; Iuda 1, 14; Rm 2, 16; Ap 1, 7; (32) Ps 1, 5; Iz 20, 37-38; 34, 17; Mt 13, 41, 49; Rm 14, 10; 2 Co 5, 10; Ap 20, 12; (33) Is 34, 17; Za 10, 3; (34) Dn 7, 22; Mt 20, 23; 25, 21, 46; In 14, 2; 1 Ptr 1, 4, 9; 3, 9; Ap 21, 7; (35-36) Pr 14, 31; Is 58, 7; Iz 18, 7; Sir 7, 27; 17, 17-18; Iac 1, 27; 2, 15; 2 Tim 1, 18; Evr 13, 1-2; (40) Pr 14, 31; 19, 17; Mt 10, 42; Mc 9, 41; Evr 6, 10; (41) Ps 6, 8; Is 30, 33; Mt 7, 23; 13, 40, 50; Lc 13, 27; Ap 20, 10; (43) Iov 22, 6-7; (45) Pr 14, 31; 17, 5; FA 9, 5; (46) Dn 12, 2; Mt 25, 21, 34; In 5, 29; Rm 2, 7. CAP. 26 - (2) Is 12, 15; Mc 14, 1; Lc 22, 1; In 13, 1;

1 Umili, neînsemnați, neluați în seamă; suferinzii cu care Hristos Se identifică. Criteriul Judecării îl constituie faptele iubirii de aproapele (dar și credința mărturisită, cf. 10, 32).

3 Atunci arhieriei și bătrânii poporului s'au adunat în curtea arhierelui care se numea Caiafa

4 și împreună s'au sfătuit ca prin vicleșug să-L prindă pe Iisus și să-L omoare.

5 Dar ziceau: Nu în ziua praznicului, ca să nu se facă tulburare în popor.

6 Și fiind Iisus în Betania, în casa lui Simon Leprosul,

7 a venit la El o femeie având un alabastru cu mir de mare preț și l-a turnat pe capul lui Iisus, pe când El ședea la masă.

8 Și văzând ucenicii, au murmurat: Pentru ce risipa aceasta?,

9 că mirul acesta se putea vinde scump, iar banii să se dea săracilor.

10 Dar Iisus, știindu-le gândul, le-a zis: Pentru ce-i faceți supărare femeii? că bun lucru a făcut ea pentru Mine;

11 că pe săraci îi aveți pururea cu voi, dar pe Mine nu Mă aveți pururea¹.

12 Că ea, turnând acest mir pe trupul Meu, spre îngroparea Mea a făcut-o.

13 Adevăr vă spun: Oriunde se va propovădui Evanghelia aceasta, în toată lumea, se va spune și ce a făcut ea, spre pomenirea ei.

14 Atunci unul din cei doisprezece, cel numit Iuda Iscarioteanul, ducându-se la arhieriei

15 le-a zis: Ce vreți să-mi dați, și eu vi-l voi da în mână? Iar ei i-au dat treizeci de arginți.

16 Și de atunci el căuta un prilej potrivit ca să-L dea în mâna lor.

17 Iar în ziua cea dintâi a Azimelor au venit ucenicii la Iisus și I-au zis: Unde voiești să-Ți pregătim să mâncăm Paștile?

18 Iar El le-a zis: Mergeți în cetate, la cutare, și spuneți-i: Învățătorul zice: Timpul Meu este aproape; la tine voi face Paștile, cu ucenicii Mei.

19 Și ucenicii au făcut precum le-a poruncit Iisus și au pregătit Paștile.

20 Iar când s'a făcut seară, a șezut la masă cu cei doisprezece ucenici ai Săi.

21 Și pe când mâncau, Iisus le-a zis: Adevăr vă grăiesc că unul dintre voi Mă va vinde.

22 Și ei, întristându-se foarte, au început să-I zică fiecare: Doamne, nu cumva sunt eu?...

23 Iar El, răspunzând, a zis: Cel care a întins cu Mine în blid, acela Mă va vinde.

24 Fiul Omului merge precum este scris despre El. Dar vai acelui om prin care Fiul Omului e vândut; bine-i era aceluia de nu s'ar fi născut.

25 Și răspunzând Iuda, cel care L-a vândut, I-a zis: Nu cumva sunt eu, Învățătorule?... Răspunsu-i-a Iisus: Tu ai zis.

26 Iar pe când mâncau ei, Iisus, luând pâine și binecuvântând, a frânt și le-a dat ucenicilor zicând: Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu.

27 Și luând paharul și mulțumind, le-a dat zicând: Beți dintru acesta toți,

(3-5) Ps 2, 1-2; 82, 3; Mc 14, 1-2; Lc 22, 2; In 11, 47-53; FA 4, 27; (6-10) Mt 21, 17; Mc 14, 3-6; Lc 7, 37; In 11, 2; 12, 3-7; (11) Dt 15, 11; Mc 14, 12; In 12, 8; 13, 33; 14, 19; (12) Mc 14, 8; In 12, 7; (13) Pr 10, 7; (14) Mt 10, 4; Mc 14, 10; Lc 22, 3-4; In 12, 4; 13, 2, 27; (15) Za 11, 12; Mt 27, 3; Lc 22, 5; (16-20) Is 12, 6, 15; Ps 40, 9-10; Pr 1, 18; Mc 14, 11-17; Lc 22, 6-14; (21) Ps 40, 9; Mc 14, 18; In 13, 2, 21; (22) Mc 14, 19; In 13, 22; (23) Ps 40, 9; 54, 14-15; Mc 14, 20; Lc 22, 21; In 13, 18, 26; (24) Ps 21; Is 53; Dn 9, 26; Mc 9, 12; 14, 21-22; Lc 22, 22; 24, 25-27; In 17, 12; FA 17, 2; 26, 22; 1 Co 15, 3; (25-27) Mc 6, 41; 14, 22-23; Lc 22, 19-23; In 6, 53; 1 Co 10, 16; 11, 23-25; 15, 3;

1 Între fapta bună ca pomană și fapta bună ca expresie concretă a iubirii de aproapele (printre altele, îngroparea celor morți), ultima îi este superioară celei dintâi. În inima ei, femeia își presimțea rolul de mironosiță.

28 că acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi, carele pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor.

29 Și vă spun Eu vouă că de acum nu voi mai bea din acest rod al viței până în ziua aceea când îl voi bea cu voi, nou, întru împărăția Tatălui Meu.

30 Și după ce au cântat imnuri, au ieșit la Muntele Măslinilor.

31 Atunci Iisus le-a zis: În această noapte voi toți vă veți poticni întru Mine, că scris este: Bate-voi păstorul și se vor risipi oile turmei.

32 Dar după ce voi învia, voi merge mai înaintea voastră în Galileea.

33 Iar Petru, răspunzând, I-a zis: Dacă toți se vor poticni întru Tine, eu niciodată nu mă voi poticni.

34 Zisu-i-a Iisus: Adevăr îți spun că în această noapte, mai înainte de a cânta cocoșul, tu de trei ori te vei fi lepădat de Mine.

35 Petru I-a zis: Chiar de-ar trebui să mor împreună cu Tine, de Tine nu mă voi lepăda. Și toți ucenicii au zis la fel.

36 Atunci Iisus a mers împreună cu ei într'un loc numit Ghetsimani și le-a zis ucenicilor: Ședeți aici, până ce Mă voi duce acolo ca să Mă rog.

37 Și luând cu Sine pe Petru și pe cei doi fii ai lui Zevedeu, a prins a se întrista și a se măhni.

38 Atunci le-a zis: Întristat de moarte Îmi este sufletul. Rămâneți aici și privegheați împreună cu Mine.

39 Și mergând puțin mai înainte, a căzut cu fața la pământ, rugându-Se și zicând: Părintele Meu, de este cu putință, treacă pe-alături de Mine

paharul acesta!... Dar nu cum voiesc Eu, ci cum voiești Tu.

40 Și a venit la ucenici și i-a găsit dormind și i-a zis lui Petru: Așa, un ceas n'ați fost în stare să privegheați împreună cu Mine!

41 Privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită. Că duhul este osârditor, dar trupul, neputincios.

42 Ducându-Se iarăși, a doua oară, S'a rugat zicând: Părintele Meu, de nu-i cu putință să treacă pe-alături de Mine acest pahar, ca să nu-l beau, facă-se voia Ta!

43 Și venind iarăși, i-a aflat dormind, că le erau ochii îngreuiți.

44 Și lăsându-i, iarăși S'a dus și S'a rugat a treia oară, spunând aceleași cuvinte.

45 Apoi a venit la ucenici și le-a zis: De-acum dormiți și odihniți-vă!... Iată, ceasul s'a apropiat și Fiul Omului Se va da în mâinile păcătoșilor.

46 Sculați-vă să mergem; iată, s'a apropiat cel care Mă vinde.

47 Și pe când El încă vorbea, iată, a venit Iuda, unul din cei doisprezece, și împreună cu el o gloată mare cu săbii și cu ciomege, trimiși de arhierii și de bătrânii poporului.

48 Iar vânzătorul le dăduse un semn, zicând: Cel pe care-l voi săruta, acela este; prindeți-l.

49 Și venind îndată la Iisus, I-a zis: Bucură-te, Învățătorule! Și L-a sărutat.

50 Iar Iisus i-a zis: Prietene, pentru ce ai venit? Atunci ei, apropiindu-se, au pus mâinile pe Iisus și L-au prins.

(28) Is 24, 8; Lv 14, 25; Za 9, 11; Mt 20, 28; Mc 14, 24; Evr 19, 22; (29) Mc 14, 25; Lc 22, 18; (30) 2 Rg 15, 30; Mc 14, 26; Lc 22, 39; (31) Za 13, 7; Mt 11, 6; Mc 14, 27; In 16, 32; (32) Mt 28, 7, 16; Mc 14, 28; 16, 7; In 21, 1; (33) Mc 14, 29; (34) Mc 14, 30; Lc 22, 34; In 13, 38; (35) Mc 14, 31; Lc 22, 33; (36) Fc 22, 5; Mc 14, 32; Lc 22, 39; In 18, 1; (37) 2 Rg 15, 30; Ps 114, 3; Mt 4, 21; Mc 14, 33; In 12, 27; (38) Ps 41, 6, 12; Mc 14, 34; Lc 22, 40; (39) Mt 20, 22; Mc 14, 35-36; Lc 22, 41-42; In 5, 30; 6, 38; Flp 2, 8; Evr 5, 7-8; (40) Ir 12, 5; Mc 14, 37; Lc 22, 45; (41) Mc 13, 33; 14, 38; Lc 22, 40, 46; Ef 6, 18; (42) Mt 20, 22; Mc 14, 39; (43-46) Mc 14, 40-42; (47) Mc 14, 43; Lc 22, 47; In 18, 3; FA 1, 16; (48) Mc 14, 44; Lc 22, 47; (49) 2 Rg 20, 9; Mc 14, 45; (50) Ps 40, 9; Mc 14, 46; Lc 22, 48; In 13, 27;

51 Și iată, unul dintre cei ce erau cu Iisus, întinzând mâna, și-a scos sabia și a lovit pe sluga arhiereului și i-a tăiat urechea.

52 Atunci Iisus i-a zis: Întoarce sabia ta la locul ei, că toți cei ce scot sabia, de sabie vor pieri.

53 Sau crezi cumva că nu pot să-L rog pe Tatăl Meu și să-Mi trimită acum mai mult de douăsprezece legiuni de îngeri?

54 Dar cum se vor plini Scripturile, că așa trebuie să fie?

55 În ceasul acela a zis Iisus către gloată: Ca la un tâlhar ați ieșit, cu săbii și ciomege, ca să Mă prindeți. În fiecare zi ședeam învățând în templu și n'ați pus mâna pe Mine.

56 Dar toate acestea s'au făcut ca să se plinească Scripturile proorocilor. Atunci toți ucenicii L-au lăsat și au fugit.

57 Iar cei ce L-au prins pe Iisus L-au dus la Caiafa, arhiereul, unde erau adunați cărturarii și bătrânii.

58 Iar Petru L-a urmat de departe, până la curtea arhiereului; și intrând înlăuntru, ședea cu slugile, ca să vadă sfârșitul.

59 Iar arhiereii, bătrânii și tot sinedriul căutau mărturie mincinoasă împotriva lui Iisus, ca să-L omoare.

60 Și n'au găsit, deși veniseră mulți martori mincinoși. Mai pe urmă însă au venit doi

61 și au zis: Acesta a spus: Pot să dărâm templul lui Dumnezeu și în trei zile să-l zidesc.

62 Și ridicându-se arhiereul, l-a zis: Nu răspunzi nimic la ceea ce mărturisesc aceștia împotriva ta?

63 Dar Iisus tăcea. Și arhiereul l-a zis: Juru-te pe Dumnezeu cel viu să ne spui nouă dacă ești tu Hristosul, Fiul lui Dumnezeu.

64 Iisus i-a răspuns: Tu ai zis¹. Dar vă mai spun Eu vouă: De acum Îl veți vedea pe Fiul Omului șezând de-a dreapta Puterii și venind pe norii cerului.

65 Atunci arhiereul și-a sfâșiat veșmintele zicând: A spus o blasfemie! Ce nevoie mai avem de martori? Iată, acum i-ați auzit blasfemia!

66 Ce părere aveți? Iar ei, răspunzând, au zis: Vinovat este de moarte!

67 Atunci L-au scuipat în obraz și L-au bătut cu pumnii; iar unii Îi dădeau palme

68 zicând: Proorocește-ne, Hristoase, care este cel ce te-a lovit?...

69 Iar Petru ședea afară, în curte. Și o slujnică s'a apropiat de el zicând: Și tu erai cu Iisus Galileianul!

70 Dar el s'a lepădat în fața tuturor, zicând: Nu știu ce spui.

71 Și ieșind el la poartă, l-a văzut alta și le-a spus celor de acolo: Și acesta era cu Iisus Nazarineanul!

72 Și iarăși s'a lepădat cu jurământ: Nu-l cunosc pe omul acesta!

(51) Mc 14, 47; Lc 22, 49-50; In 18, 10; (52) Fc 9, 6; Nm 35, 33; 2 Rg 2, 33; Lc 22, 51; Ap 13, 10; (53) 4 Rg 6, 17; Dn 7, 10; Lc 24, 26; (54) Ps 21; Dn 9, 26; Mt 26, 24; Lc 24, 25; (55) Mc 14, 48-49; Lc 22, 52; (56) Ps 21, 17; Plg 4, 20; Mc 14, 50; In 16, 32; (57-58) Lv 4, 15; Mc 14, 53-54; Lc 22, 54-55; In 18, 12-15, 24; (59) Ps 26, 16; 34, 11; Mc 14, 55; (60) Dt 19, 15-18; 3 Rg 21, 13; Ps 26, 16; 34, 11; 93, 21; Mc 14, 57; FA 6, 11-13; (61-62) Mt 27, 40; Mc 14, 58-60; In 2, 19; (63) Lv 5, 1; 3 Rg 22, 16; Is 53, 7; Mt 27, 12; Mc 14, 61; Lc 22, 67; FA 8, 32-33; (64) Ps 109, 1; Dn 7, 13; Mt 16, 27; Mc 14, 62; In 1, 51; 6, 62; FA 1, 11; Rm 14, 11; 1 Tes 4, 16; Ap 1, 7; (65) 4 Rg 18, 37; 19, 1; 1 Ezr 9, 3; FA 14, 14; (66) Lv 24, 16; Ir 26, 11; Mc 14, 64; In 19, 7; (67-71) Ps 21, 7; Is 50, 6; 53, 3; Mc 14, 65-69; Lc 22, 63-65; In 18, 16-17; 19, 3; (72-75) Jd 12, 5-6; Mc 14, 70-72; Lc 22, 58-62; In 13, 38; 18, 25-27.

1 Expresie care confirmă adevărul din întrebarea dubitativă a interlocutorului (vezi mai înainte la 26, 25 și mai departe la 27, 11).

73 Iar după puțin, apropiindu-se cei ce stăteau acolo, i-au zis lui Petru: Cu adevărat, și tu ești dintre ei, că și graiul tău te vădește.

74 Atunci el a început a se blestema și a se jura: Nu-l cunosc pe omul acesta!... Și îndată a cântat cocoșul.

75 Și Petru și-a adus aminte de cuvântul lui Iisus, Care-i spusese: Mai înainte de a cânta cocoșul, tu de trei ori te vei fi lepădat de Mine. Și ieșind afară, a plâns cu amar.

CAPITOLUL 27

Iisus adus în fața lui Pilat. Moartea lui Iuda. Judecata lui Pilat. Iisus osândit la moarte. Încununarea cu spini. Răstignirea și moartea lui Iisus. Însmormântarea. Paza mormântului.

1 Iar făcându-se dimineață, toți arhierii și bătrânii poporului au ținut sfat împotriva lui Iisus, ca să-L omoare.

2 Și, legându-L, L-au dus și L-au predat guvernatorului Ponțiu Pilat.

3 Atunci Iuda, cel care-L vânduse, văzând că a fost osândit la moarte și cuprins fiind de căință, le-a înapoiat arhierilor și bătrânilor cei treizeci de arginți

4 zicând: Greșit-am vânzând sânge nevinovat. Iar ei i-au zis: Ce ne privește pe noi? De-acum e treaba ta!...¹

5 Și el, aruncând arginții în templu, a plecat de acolo; și ducându-se, s'a spânzurat.

6 Iar arhierii, luând arginții, au zis: Nu se cuvine să-i punem în vistieria templului, deoarece sunt preț de sânge.

CAP. 27 - (1) Ps 2, 1-2; Mi 2, 1; Mc 15, 1; Lc 22, 66; 23, 1; In 18, 24; (2) Mt 20, 19; Mc 15, 1; Lc 23, 1; In 18, 28; (3) Mt 26, 14-15; (4) Sol 2, 13; (5) 2 Rg 17, 23; Ir 32, 7; Za 11, 13; FA 1, 18; (8) FA 1, 19; (9) Ir 32, 9; Za 11, 12-13; (11) Mc 15, 2; Lc 23, 3; In 18, 33, 37; 1 Tim 6, 13; (12) Ps 37, 13-14; Is 53, 7; Mt 26, 63; Mc 15, 3; Lc 23, 9; In 19, 9; (13) Mc 15, 4; (14-18) Mt 21, 11; Mc 15, 5-9; Lc 23, 17-19; In 18, 39; (19) Fc 40, 5;

1 Literal: Ce este nouă? Tu vei vedea!

7 Și ținând sfat, au cumpărat cu ei Țarina Olarului, pentru îngroparea străinilor.

8 Pentru aceea i s'a spus acelei țarine, până'n ziua de astăzi, Țarina Sângelui.

9 Atunci s'a plinit cuvântul spus prin Ieremia proorocul care zice: Și au luat cei treizeci de arginți, prețul Celui Prețuit, pe care l-au prețuit fiii lui Israel,

10 și i-au dat pe Țarina Olarului, după cum mi-a rânduit mie Domnul.

11 Iar Iisus stătea înaintea guvernatorului. Și L-a întrebat guvernatorul zicând: Tu ești împăratul Iudeilor? Iar Iisus i-a răspuns: Tu o spui.

12 Și la învinuirile ce I se aduceau de către arhierii și bătrâni, nimic nu răspundea.

13 Atunci I-a zis Pilat: Tu nu-ai auzi câte mărturisesc ei împotriva ta?

14 Și nu i-a răspuns lui nici un cuvânt, așa încât guvernatorul se mira foarte.

15 Iar la sărbătoarea Paștilor, guvernatorul avea obiceiul să-i elibereze mulțimii un întemnițat, pe care-l voiau ei.

16 Și aveau atunci un întemnițat vestit, care se numea Baraba.

17 Deci, adunați fiind ei, Pilat le-a zis: Pe care vreți să vi-l eliberez: pe Baraba, sau pe Iisus căruia i se spune Hristos?

18 Fiindcă știa că din invidie i L-au dat în mână.

19 Și pe când ședea Pilat în scaunul de judecată, femeia lui a trimis la el zicând: Nimic să nu-I faci Dreptului

aceluia, că astăzi mult am pătimit în vis din pricina Lui.

20 Iar arhieriei și bătrânii au înduplecat mulțimile să-l ceară pe Baraba, iar pe Iisus să-L piardă.

21 Iar guvernatorul, răspunzând, le-a zis: Pe care din cei doi vreți să vi-l eliberez? Iar ei au răspuns: Pe Baraba!

22 Și Pilat le-a zis: Dar ce să fac cu Iisus căruia i se spune Hristos? Toți au răspuns: Să fie răstignit!

23 Pilat a zis din nou: Dar ce rău a făcut? Ei însă mai tare strigau zicând: Să fie răstignit!

24 Și văzând Pilat că nimic nu folosește,¹ ci mai mare tulburare se face, luând apă și-a spălat mâinile în fața mulțimii, zicând: Nevinovat sunt de sângele Dreptului Acestuia. De acum, pe voi vă privește!

25 Iar tot poporul, răspunzând, a zis: Sângele lui asupra noastră și asupra copiilor noștri!...

26 Atunci l-a eliberat pe Baraba; iar pe Iisus, după ce L-a biciuit, L-a dat să fie răstignit.

27 Atunci ostașii guvernatorului, ducându-L pe Iisus în pretoriu, au adunat asupra-I toată cohorta;

28 și dezbrăcându-L de haine, I-au pus o hlamidă roșie;

29 și împletind o cunună de spini, I-au pus-o pe cap, și trestie în dreapta Lui; și îngenunchind înaintea-I, își băteau joc de El zicând: Bucură-te, împărat al Iudeilor!...

30 Și, scuipând asupra Lui, au luat trestia și-L băteau peste cap.

31 Iar după ce L-au batjocorit, L-au dezbrăcat de hlamidă, L-au îmbrăcat în hainele Lui și L-au dus să-L răstignească.

32 Și ieșind, au găsit pe un om din Cirene, cu numele Simon; pe acesta l-au silit să-I ducă crucea.

33 Și venind la locul numit Golgota, care înseamnă Locul Căpățânii,

34 I-au dat să bea vin amestecat cu fiere; și gustând, n'a voit să bea.²

35 Iar după ce L-au răstignit, și-au împărțit hainele Lui prin aruncare de sorți, ca să se plinească ceea ce s'a spus prin proorocul: **Împărțit-au hainele Mele între ei, iar pentru cămașa Mea au aruncat sorți.**

36 Și șezând, Îl păzeau acolo.

37 Și deasupra capului I-au pus vina Lui scrisă: **Acesta este Iisus, Împăratul Iudeilor.**

38 Atunci au răstignit împreună cu El doi tâlhari, unul de-a dreapta și altul de-a stânga.

39 Iar trecătorii Îl defăimau clătinându-și capetele

40 și zicând: Tu, cel ce dărâmi templul și în trei zile îl zidești, mântuiește-te pe tine însuși! Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, coboară-te de pe cruce!

41 Asemenea și arhieriei, bătându-și joc de El împreună cu cărturarii și cu bătrânii, ziceau:

(20) Ps 21, 12-13; Mc 15, 11; Lc 23, 18; In 18, 40; FA 3, 14; (21-23) Sol 2, 20; Mc 15, 9-14; Lc 23, 17-23; In 18, 39; (24) Dt 19, 10; 21, 6; Lc 23, 24; (25) Dt 19, 10; 2 Rg 1, 16; 3 Rg 2, 32; Ps 108, 14; FA 5, 28; (26) Is 53, 5-6; Mc 15, 15; Lc 23, 25; In 19, 1, 16; (27-28) Jd 9, 24; Ps 21, 17; Mc 15, 16-17; Lc 23, 11; (29-31) Jd 16, 25; Is 53, 3-7; Mc 15, 17-20; Lc 23, 11; In 19, 2-16; (32-33) Nm 19, 3; Mc 15, 21-22; Lc 23, 26, 33; In 19, 17; Evr 13, 12; (34-35) Ps 21, 20; 68, 25; Mt 27, 48; Mc 15, 22-24; Lc 23, 34-36; In 19, 23; (36) Mt 27, 54; (37) Mc 15, 26; Lc 23, 38; In 19, 19; (38) Is 53, 12; Mc 15, 27; Lc 23, 32; In 19, 18; (39) Ps 21, 7; 68, 24; 108, 25; Mc 15, 29; Lc 23, 35; (40-42) Mt 26, 61; Mc 14, 58; 15, 30-32; Lc 23, 35-37; In 2, 19;

1 Intervențiile lui se dovedesc inutile față de rezistența adversarilor lui Iisus.

2 Asumându-și suferința pură și totală, Iisus refuză băutura anestezică pe care femeile miloase obișnuiau s'o prepare pentru cei răstigniți spre a le ușura chinurile.

42 Pe alții i-a mântuit, dar pe sine nu poate să se mântuiască! Dacă este împăratul lui Israel, coboară-se acum de pe cruce și vom crede în el;

43 s'a încrezut în Dumnezeu: să-l scape acum, dacă-l vrea; că a zis: Sunt Fiul lui Dumnezeu.

44 În același chip îl ocărau și tâlharii cei răstigniți împreună cu El.

45 Iar de la ceasul al șaselea, întuneric mare s'a făcut peste tot pământul, până la ceasul al nouălea.

46 Iar în ceasul al nouălea a strigat Iisus cu glas mare zicând: Eli, Eli, lama sabahtani? Adică: Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, de ce M'ai părăsit?

47 Iar unii dintre cei ce stăteau acolo, auzind, ziceau: Pe Ilie îl strigă acesta.

48 Și unul dintre ei, alergând îndată și luând un burete, umplându-l cu oțet și punându-l într'o trestie, îi da să bea.

49 Iar ceilalți ziceau: Lasă, să vedem dacă vine Ilie să-l scape!...

50 Iar Iisus, strigând iarăși cu glas mare, Și-a dat duhul.

51 Și iată, catapeteasma templului¹ s'a sfâșiat în două, de sus până jos, și pământul s'a cutremurat și pietrele s'au despicat;

52 mormintele s'au deschis și multe trupuri ale sfinților adormiți au înviat,

53 și ieșind din morminte după învierea Lui, au intrat în Sfânta Cetate și s'au arătat multora.

54 Iar sutașul și cei care-l păzeau pe Iisus împreună cu el, văzând cutremurul și cele întâmplătoare, s'au înfricoșat foarte, zicând: Cu adevărat, Fiul lui Dumnezeu a fost Acesta!

55 Și erau acolo multe femei, privind de departe, care-l urmaseră din Galileea pe Iisus, slujindu-l,

56 între care erau Maria Magdalena și Maria, mama lui Iacob și a lui Iosif, și mama fiilor lui Zevedeu.

57 Iar în amurgul zilei a venit un om bogat din Arimateea, cu numele Iosif, care era și el ucenic al lui Iisus.

58 Acesta, ducându-se la Pilat, a cerut trupul lui Iisus. Atunci Pilat a poruncit să i se dea.

59 Și Iosif, luând trupul, l-a înfășurat în giulgiu curat

60 și l-a pus în mormântul său cel nou pe care-l săpase în stâncă; și prăvălind o piatră mare la ușa mormântului, a plecat.

61 Iar acolo erau Maria Magdalena și cealaltă Marie, șezând în fața mormântului.

62 Iar a doua zi, cea care este după Vineri, s'au adunat arhiereii și fariseii la Pilat

63 zicând: Doamne, ne-am adus aminte că amăgitorul acela a spus încă de pe când era în viață: După trei zile mă voi scula.

64 Deci, poruncește ca mormântul să fie ținut sub pază până a treia zi, ca nu cumva, venind ucenicii lui, să-l fure și să spună poporului: s'a sculat din morți; și rătăcirea de pe urmă va fi mai rea decât cea dintâi.

65 Pilat le-a zis: Aveți strajă; mergeți și păziți-l cum știți.

66 Iar ei, ducându-se, au pecetluit piatra și au întărit cu strajă paza mormântului.

(43) Ps 21, 8; Sol 2, 13, 18; (44) Dn 3, 15; 6, 21; Mc 15, 32; Lc 23, 39; (45) Am 8, 9; Lc 23, 44; (46) Ps 21, 1; Mc 15, 34; Evr 5, 7; (47) Mc 15, 35; (48) Ps 68, 25; Mt 27, 34; Mc 15, 36; Lc 23, 36; In 19, 28-29; (49-57) Is 26, 31; 1 Rg 1, 1; 2 Par 3, 14; Dn 3, 25; Sol 2, 17; Mt 28, 1; Mc 15, 36-43; Lc 23, 36-51; In 19, 30-38; Evr 10, 20; (58-61) Mt 28, 1; Mc 15, 44-47; Lc 23, 52-55; (63) Mt 16, 21; 17, 23; 20, 19; 26, 61; Mc 8, 31; 10, 34; Lc 9, 22; 18, 33; 24, 6; In 2, 19; 7, 12; (66) Ps 40, 8; Dn 6, 18.

1 Perdeaua ce despărțea Sfânta-Sfintelor de Sfânta.

CAPITOLUL 28

*Învierea lui Hristos. Arătările
Mântuitorului. Porunca dată ucenicilor.*

1 Iar întru târziul Sâmbetei, când se lumina spre ziua cea dintâi a săptămânii¹, Maria Magdalena și cealaltă Marie au venit să vadă mormântul.

2 Și iată, cutremur mare s'a făcut; că îngerul Domnului, pogorîndu-se din cer și venind, a prăvălit piatra de la ușă și ședea deasupra ei.

3 Și înfățișarea lui era ca a fulgerului și îmbrăcămintea lui, albă ca zăpada.

4 Și de frica lui s'au cutremurat străjerii și s'au făcut ca niște morți.

5 Iar îngerul, răspunzând, le-a zis femeilor: Nu vă temeți, că știu că pe Iisus Cel răstignit Îl căutați;

6 nu este aici, căci S'a sculat precum a zis. Veniți de vedeți locul unde fusese pus;

7 și mergând degrabă, spuneți-le ucenicilor Săi că S'a sculat din morți; și iată că va merge mai înainte de voi în Galileea; acolo Îl veți vedea. Iată, eu v'am spus.

8 Și plecând ele în grabă de la mormânt, cu frică și cu bucurie mare alergau să-i vestească pe ucenicii Lui.

9 Dar pe când mergeau ele să-i vestească pe ucenici, iată Iisus le-a întâmpinat zicând: Bucurați-vă! Iar ele, apropiindu-se, I-au cuprins picioarele și I s'au închinat.

10 Atunci Iisus le-a zis: Nu vă temeți. Duceți-vă și vestiți-i pe frații Mei să meargă în Galileea, și acolo Mă vor vedea.

11 Și plecând ele, iată că unii din străjeri, venind în cetate, le-au dat de veste arhierilor despre toate cele întâmplate.

12 Și adunându-se aceștia împreună cu bătrânii și ținând sfat, le-au dat ostașilor arginți din belșug

13 zicându-le: Spuneți că ucenicii lui au venit noaptea și l-au furat în timp ce noi dormeam;

14 și de se va auzi aceasta la guvernator, noi îl vom îndupleca și vă vom face fără grijă.

15 Iar ei, luând arginții, au făcut așa cum au fost învățați. Și s'a răspândit cuvântul acesta între Iudei, până în ziua de astăzi.

16 Iar cei unsprezece ucenici au mers în Galileea, la muntele unde le-a poruncit Iisus;

17 și văzându-L, I s'au închinat, iar unii s'au îndoit.

18 Și apropiindu-Se Iisus, le-a grăit zicând: Datu-Mi-s'a toată puterea în cer și pe pământ.

19 Drept aceea, mergeți și învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh,

20 învățându-le să păzească toate câte v'am poruncit Eu vouă. Și iată, Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului. Amin.

CAP. 28 – (1) Mt 27, 56, 61; Mc 16, 1; Lc 23, 56; 24, 1; In 20, 1; (2) Mc 16, 3-5; Lc 24, 4; In 20, 11-12; (3) Dn 10, 6; Mc 16, 5; Lc 24, 4; (4) Mc 16, 5; Lc 24, 5; (5) Mc 16, 6; Lc 24, 5; In 20, 13; (6) Mt 12, 40; 16, 21; 17, 23; Mc 16, 6; Lc 24, 6; (7) Mt 26, 32; Mc 14, 28; 16, 7; Lc 24, 6; In 21, 1; FA 1, 3; 10, 40-41; 1 Co 15, 5; (8) Jd 13, 22; Mc 16, 8; Lc 24, 9-10, 22; (9) Mc 16, 9-10; Lc 8, 2; In 20, 14; (10) In 20, 17; Evr 2, 11; (11) Mt 26, 32; 28, 7; Mc 14, 28; (12) Lc 24, 52; (13) Ps 8, 6; Dn 7, 13-14; Mt 11, 27; Lc 1, 32; 10, 22; In 3, 31, 35; 5, 22; 13, 2; 17, 2; 1 Ptr 3, 22; Rm 14, 9; 1 Co 15, 24; Ef 1, 10, 22; Flp 2, 9; Col 1, 16; Evr 2, 8; Ap 17, 14; 19, 16; (14) Is 52, 10; Mc 16, 15; Lc 24, 47; In 15, 16; FA 2, 38; 1 In 5, 7; Rm 10, 18; Col 1, 23; (20) Mt 18, 20; In 14, 18.

1 Înainte de revărsatul zorilor, la întâlnirea dintre noaptea de Sâmbătă, ziua de odihnă a Evreilor (Sabatul) și cea următoare, cu care începe săptămâna lor, adică Duminica noastră (Domini Dies = Ziua Domnului), numită astfel întru amintirea și celebrarea învierii lui Hristos.

SFÂNTA EVANGHELIE DUPĂ MARCU

CAPITOLUL 1

Ioan Botezătorul și predica sa. Botezul lui Iisus. Ispitirea în pustie. Începutul predicii lui Iisus în Galileea.

Chemarea primilor apostoli. Primele vindecări în Galileea. Vindecarea soacrei lui Petru și alte tămăduiri. Căutarea unui lepros.

1 Începutul Evangheliei¹ lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu.

2 Precum este scris în proorocul Isaia: Iată, Eu îl trimit înaintea feței Tale pe îngerul Meu, care-Ți va pregăti calea;

3 glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte făceți-I cărările.

4 Ioan boteza în pustie, propovăduind botezul pocăinței spre iertarea păcatelor.

5 Și ieșeau spre el tot ținutul Iudeii și toți cei din Ierusalim și se botezau de către el în râul Iordan, mărturisindu-și păcatele.

6 Și Ioan era îmbrăcat în haină de păr de cămilă, cu cingătoare de piele împrejurul mijlocului și se hrănea cu lăcuste și miere sălbatică.

7 Și propovăduia zicând: Vine în urma mea Cel ce este mai tare decât mine, Cărui nu sunt vrednic, plecându-mă, să-I dezleg cureaua încălțămintelor.

8 Eu v'am botezat cu apă, dar El vă va boteza cu Duh Sfânt.

9 Și în zilele acelea, Iisus a venit din Nazaretul Galileii și S'a botezat în Iordan de către Ioan.

10 Și îndată, ieșind din apă, a văzut cerurile deschise și Duhul ca un porumbel pogorîndu-Se peste El.

11 Și glas s'a făcut din ceruri: Tu ești Fiul Meu Cel iubit, întru Tine am binevoit.

12 Și îndată Duhul L-a scos în pustie.

13 Și a fost în pustie patruzeci de zile, fiind ispitit de Satana. Și era împreună cu fiarele, și îngerii Îi slujeau.

14 După ce Ioan a fost întemnițat, Iisus a venit în Galileea, propovăduind Evanghelia împărăției lui Dumnezeu

15 și zicând: Plinitu-s'a vremea² și împărăția lui Dumnezeu s'a apropiat. Pocăiți-vă și credeți în Evanghelie!

16 Și umblând pe lângă Marea Galileii, a văzut pe Simon și pe Andrei, fratele lui Simon, aruncându-și mrejele în mare, că erau pescari.

CAP. 1 - (2) Mal 3, 1; Mt 11, 10; Lc 7, 27; (3) Is 40, 3; Mt 3, 3; Lc 3, 4; In 1, 23; (4) Mt 3, 1; Lc 3, 3; In 1, 31; 3, 23; FA 13, 24; (5) Mt 3, 5-6; Lc 7, 29; (6) Lv 11, 22; Mt 3, 4; Lc 7, 33; (7) Mt 3, 11; Lc 3, 16; In 1, 15, 27; FA 13, 25; (8) Is 44, 3; Ioil 3, 1; Mt 3, 11; In 1, 26; FA 1, 5; 2, 4; 10, 45; 11, 15; 1 Co 12, 13; (9-10) Mt 3, 13-16; Lc 3, 21-22; In 1, 32; (11) Ps 2, 6; Is 42, 1; Mt 3, 17; Mc 9, 7; Lc 3, 22; 9, 32; In 6, 27; (12) Mt 4, 1; Lc 4, 1; (13) Mt 4, 2, 11; Lc 4, 2; (14-21) Mt 3, 2; 4, 11-22; Lc 4, 11-15, 31; 5, 2-11; In 4, 43; Ga 4, 4-6; Ef 1, 10;

1 Cuvântul grecesc *Evanghelia* înseamnă *Vestea-cea-Bună* și semnifică *Venirea împărăției lui Dumnezeu*, anunțată de profeți al Vechiului Testament și proclamată de Însuși Iisus la începutul propovăduirii Sale (vezi Mt 4, 17).

2 În sens cronologic: Perioada așteptării lui Mesia s'a încheiat. În sens circumstanțial: Totul e copt pentru ca Dumnezeu să-Și pună în aplicare planul de a mântui lumea; Iisus a venit la "plinirea vremii" (Ga 4, 4). El este "plinirea Legii și a proorociilor" (formulă liturgică).

17 Și le-a zis Iisus: Veniți după Mine și vă voi face să fiți pescari de oameni!

18 Și lăsându-și de'ndată mrejele, au mers după El.

19 Și mergând puțin mai departe, i-a văzut pe Iacob al lui Zevedeu și pe Ioan, fratele acestuia, care erau și ei în corabie, dregându-și mrejele.

20 Și i-a chemat îndată. Iar ei, lăsându-l pe tatăl lor Zevedeu în corabie împreună cu lucrătorii, s'au dus după El.

21 Și au venit în Capernaum. Și îndată intrând El Sâmbăta în sinagogă, îi învăța.

22 Și erau uimiți de învățătura Lui, că El îi învăța ca Unul Care are putere¹, iar nu în felul cărturarilor.

23 Și era atunci în sinagoga lor un om cu duh necurat² care striga tare

24 zicând: Ce ai cu noi³, Iisuse Nazarinene? Ai venit să ne pierzi? Te știm cine ești: Sfântul lui Dumnezeu.

25 Și Iisus l-a certat zicând: Taci și ieși din el!

26 Și, scuturându-l, duhul cel necurat și strigând cu glas mare, a ieșit din el.

27 Și toți s'au înspăimântat, încât se întrebau între ei zicând: Ce este aceasta?: Învățătură nouă și cu putere; că El și duhurilor necurate le poruncește, și ele i se supun.

28 Și îndată s'a răspândit vestea despre El pretutindeni, în tot ținutul Galileii.

29 Și după ce-au ieșit din sinagogă, au venit în casa lui Simon și a lui Andrei, cu Iacob și cu Ioan.

30 Iar soacra lui Simon zăcea aprinsă de friguri; și îndată I-au vorbit despre ea.

31 Și apropiindu-Se, a ridicat-o apucând-o de mână. Și au lăsat-o frigurile și ea Îi slujea.

32 Iar când s'a făcut seară și soarele apusese, au adus la El pe toți bolnavii și demonizații,

33 și toată cetatea era adunată la ușă.

34 Și i-a tămăduit pe mulți care pătimeau de felurite boli, și demoni mulți a scos. Și pe demoni nu-i lăsa să vorbească, pentru că ei știau că El este Hristos⁴.

35 Și a doua zi, sculându-Se foarte de noapte, a ieșit și S'a dus într'un loc pustiu și Se ruga acolo.

36 Iar Simon și cei ce erau cu el s'au dus după Dânsul.

37 Și aflându-L I-au zis: Toți Te caută⁵.

38 Iar El le-a zis: Să mergem în altă parte, prin cetățile și satele învecinate, ca să propovăduiesc și acolo, că pentru aceasta am venit.

39 Și a propovăduit în sinagogile lor, în toată Galileea, scoțându-i pe demoni.

40 Și a venit la El un lepros, rugându-L și îngenunchind și zicând: Dacă vrei, Tu poți să mă curățești.

(22) Is 50, 4; Mt 7, 28-29; Lc 2, 47; 4, 32; (23) Lc 4, 33; (24) Dn 9, 24; Mt 8, 29; Mc 5, 7; Iac 2, 19; (25-26) Mc 1, 34; 9, 20-25; (27) Mc 2, 12; 6, 2; FA 17, 19; (29-32) Mt 8, 14-16; Lc 4, 38-40; (34) Mc 3, 11-12; Lc 4, 41; FA 16, 16-18; 19, 15; (35) Lc 4, 42; 5, 16; (38) Is 61, 1-3; Lc 4, 43; In 16, 28; 17, 4; (39) Mt 4, 23; Lc 4, 44; (40) Mt 8, 2; Lc 5, 12;

1 Autoritate divină; ascendență morală.

2 În limbajul biblic, prin "duh necurat" se înțelege diavol, demon, spirit impur, adversar al curăției religioase și morale.

3 Pluralul speciei demonice care se rostește prin gura celui posedat de demoni.

4 Iisus respinge și dejoacă strategia demonilor care, pe de-o parte, ei înșiși îi proclamă public dumnezeirea, ca să-L compromită în fața contemporanilor, și, pe de alta, caută să-L deconspire prematur calitatea de Fiu al lui Dumnezeu, cu scopul de a-i asmuți asupra-I pe farisei și cărturari.

5 Cei din Capernaum.

41 Și făcându-I-se milă, Și-a întins mâna și S'a atins de el și i-a zis: Vreau, curățește-te!

42 Și îndată s'a depărtat lepra de pe el și s'a curățit.

43 Și dându-i poruncă aspră, îndată l-a scos afară

44 și i-a zis: Ia seama, să nu spui nimănui nimic, ci mergi de te arată preotului, iar pentru curățirea ta să duci cele rânduite de Moise, să le fie lor mărturie.

45 Dar el, ieșind, a început să spună multe'n gura mare și să răspândească vorba, așa încât Iisus nu mai putea să intre pe față în cetate, ci stătea afară, în locuri pustii; și veneau la El de pretutindeni.

CAPITOLUL 2

Vindecarea paralizicului. Chemarea lui

Matei. Întrebarea despre post.

Smulgerea spicelor în zi de Sâmbătă.

1 Și după câteva zile a intrat iarăși în Capernaum și s'a auzit că este acasă.

2 Și s'au adunat atât de mulți încât nu mai era loc nici înaintea ușii; și le grăia lor Cuvântul.

3 Și au venit la El aducându-I un slăbănog pe care-l purtau patru inși.

4 Și neputând ei să se apropie de El din pricina mulțimii, au desfăcut acoperișul casei¹ unde era Iisus și, prin spărtură, au lăsat în jos patul pe care zăcea slăbănogul.

5 Și văzând Iisus credința lor, i-a zis slăbănogului: Fiule, iertate fie păcatele tale!

6 Și erau acolo unii dintre cărturari, care ședea și cugetau în inimile lor: care ședea și cugetau în inimile lor:

7 Pentru ce vorbește acesta astfel? El blasfemiază. Cine poate să ierte păcatele, fără numai unul Dumnezeu?

8 Și îndată cunoscând Iisus cu Duhul Său că așa cugetau ei în sinea lor, le-a zis: De ce cugetați acestea în inimile voastre?

9 Ce este mai lesne, a-i zice slăbănogului: Iertate fie-ți păcatele!, sau a-i zice: Ridică-te, ia-ți patul și umblă!?

10 Dar ca să știți că putere are Fiul Omului să ierte păcatele pe pământ – i-a zis slăbănogului –:

11 Ție-ți spun: Ridică-te, ia-ți patul și mergi la casa ta!

12 Și el de'ndată s'a ridicat și, luându-și patul, a ieșit afară de față cu toți, încât toți erau uimiți și-L slăveau pe Dumnezeu zicând: Asemenea lucruri niciodată n'am văzut.

13 Și iarăși a ieșit la mare² și toată mulțimea venea la El, și El îi învăța.

14 Și în trecere l-a văzut pe Levi al lui Alfeu³ șezând la vamă și i-a zis: Vino după Mine! Iar el, ridicându-se, a mers după Dânsul.

15 Și pe când ședea El la masă în casa lui Levi, mulți vameși și păcătoși ședea la masă cu Iisus și cu ucenicii Săi; că mulți erau aceștia și-I urmau.

16 Iar cărturarii și fariseii, văzându-L că mănâncă împreună cu păcătoșii și cu vameșii, ziceau către ucenicii Lui: De ce mănâncă și bea învățătorul vostru cu vameșii și cu păcătoșii?

17 Și auzind Iisus, le-a zis: Nu cei sănătoși au nevoie de doctor, ci cei

(41) Mt 8, 3; Lc 5, 13; (44) Lv 13, 2; 14, 2-4; Mt 8, 4; 9, 30; Lc 5, 14; 17, 14; (45) Mt 9, 31; Lc 5, 15. CAP. 2 – (1) Mt 9, 1; (3) Mt 9, 2; Lc 5, 18; (5) Is 43, 25; Lc 7, 48; (7) Mt 9, 3; Lc 5, 21; 7, 49; (8) Mt 9, 4; Lc 5, 22; In 2, 24-25; 6, 64; (9) Mt 9, 5; Lc 5, 23; (10) Mt 9, 6; In 5, 8; (11) Mt 9, 6; (12) Mt 9, 7-8; Mc 1, 27; (14) Mt 9, 9; Lc 5, 27-28; (15) Mt 9, 10; Lc 5, 29; (16) Mt 9, 11; (17) Mt 9, 12-13; 18, 11; Lc 5, 31-32; 19, 10; 1 Tim 1, 15;

1 Acoperiș în formă de terasă, așa cum îl au casele din țările calde.

2 Marea Galileii sau Lacul Tiberiadel.

3 Apostolul și evanghelistul Matei.

bolnavi. Nu pe cei drepti, ci pe cei păcătoși am venit să-i chem la pocăință.

18 Ucenicii lui Ioan și fariseii posteau; și au venit¹ și I-au zis: De ce ucenicii lui Ioan și ucenicii fariseilor postesc, iar ucenicii tăi nu postesc?

19 Și Iisus le-a zis: Pot oare nuntașii să postească în timp ce mirele este cu ei? Atâta timp cât îl au pe mire cu ei, nu pot posti.

20 Dar vor veni zile când mirele se va lua de la ei și atunci, în acele zile, vor posti.

21 Nimeni nu coase la haină veche petic dintr'un postav nou; altfel, peticul nou va trage din haina veche și se va face o ruptură mai rea.

22 De asemenea, nimeni nu pune vin nou în burduri vechi; altfel, vinul nou sparge burdufurile și vinul se varsă și burdufurile se strică; ci vinul nou trebuie pus în burduri noi.

23 Și pe când mergea El într-o Sâmbătă prin holde, ucenicii Săi, pe cale, au început să smulgă spice².

24 Și fariseii Îi ziceau: Vezi, de ce faci ei Sâmbăta ce nu se cuvine?

25 Și Iisus le-a răspuns: Oare niciodată n'ați citit ce a făcut David când a fost în lipsă și a flămânzit, el și cei ce erau cu el?

26 Cum a intrat în casa lui Dumnezeu, în zilele lui Abiatar arhiereul, și a mâncat pâinile punerii-înainte, pe care nu se cuvenea să le

mănânce decât preoții, și a dat și celor ce erau cu el?

27 Și le zicea: Sâmbăta a fost făcută pentru om, iar nu omul pentru Sâmbătă;

28 așa că Fiul Omului este Domn și al Sâmbetei.

CAPITOLUL 3

Vindecarea celui cu mâna uscată și alte vindecări. Alegerea celor doisprezece apostoli. Păcatul împotriva Sfântului Duh. Mama și frații lui Iisus.

1 Și iarăși a intrat în sinagogă. Și era acolo un om având mâna uscată.

2 Și Îl pândeau pe Iisus să vadă dacă îl va vindeca Sâmbăta, ca să-L învinuiască.

3 Și El i-a zis omului care avea mâna uscată: Ridică-te și stai acolo, în mijloc!

4 Și le-a zis lor: Oare se cuvine ca Sâmbăta să faci bine, sau să faci rău? să mântuiești un suflet, sau să-l pierzi? Iar ei tăceau.

5 Și privindu-i cu mânie și întristându-Se de împietrirea inimii lor, i-a zis omului: Întinde-ți mâna! Și el a întins-o și mâna lui s'a făcut sănătoasă.

6 Și ieșind³, fariseii au făcut îndată sfat cu irodianii împotriva Lui, ca să-L piardă⁴.

(18) Mt 9, 11, 14; Lc 5, 33; (19) Is 62, 5; Mt 9, 14-15; Lc 5, 34; In 3, 29; (20) Mt 19, 15; Lc 5, 35; (21) Mt 9, 16; Lc 5, 36; (22) Mt 9, 17; Lc 5, 37-38; (23) Dt 23, 25; Mt 12, 1; Lc 6, 1; (24) Is 20, 10; Mt 12, 2; Lc 6, 2; In 5, 10; (25) 1 Rg 21, 3-5; Mt 12, 3; Lc 6, 3; (26) Is 29, 32-33; Lv 8, 31; 24, 9; 1 Rg 21, 6; Mt 12, 4; Lc 6, 4; (28) Mt 12, 8; Lc 6, 5; CAP. 3 - (1) Mt 12, 9; Lc 6, 6; (2) Ps 36, 32; Lc 13, 14; 14, 1-3; (4) Pr 27, 22; Mt 12, 12-13; In 5, 10; (5) 3 Rg 13,6; Mt 12, 12, 13; Lc 6, 10; (6) Mt 12, 14; 22, 15; In 10, 39;

1 Plural impersonal; oarecare inși care voiau să-l cunoască răspunsul.

2 De la Mt 12, 1 și Lc 6, 1 știm că mobilul acestor smulgeri de spice era foamea; în ochii fariseilor, gestul era echivalent cu acțiunea de a secera, a strânge recolta, a procura hrană, deci a lucra în ziua Sabatului, ceea ce constituia un delict.

3 După ce au ieșit din sinagogă.

4 Bogăția semantică a textului original permite un înțeles mai larg: complotiștii urmăreau nu numai obiectivul uciderii lui Iisus, dar și mijloacele sau modalitățile prin care să-l atingă.

7 Iar Iisus a plecat înspre mare împreună cu ucenicii Săi și L-a urmat mulțime multă din Galileea și din Iudeea

8 și din Ierusalim și din Idumeea și de dincolo de Iordan¹ și dimprejurul Tirului și al Sidonului; mulțime multă care, auzind câte făcea, a venit la El.

9 Și le-a spus ucenicilor Lui să I se pună la îndemână o corăbioară; aceasta din pricina mulțimii, ca să nu-L îmbulzească;

10 fiindcă pe mulți îi vindecase, de aceea năvăleau asupra-I, pentru ca toți câți erau în suferință să se atingă de El.

11 Și duhurile cele necurate, când Îl vedeau, cădeau înainte-I și strigau zicând: Tu ești Fiul lui Dumnezeu.

12 Și El mult le certa, ca să nu-L facă ele cunoscut².

13 Și S'a suit în munte și a chemat la Sine pe câți El Însuși a voit; și au venit la El.

14 Și a rânduit doisprezece, pe care i-a numit apostoli, ca să fie cu El și să-i trimită să propovăduiască

15 și să aibă putere să vindece bolile și să alunge demonii.

16 Deci i-a rânduit pe cei doisprezece: pe Simon, căruia i-a pus numele Petru;

17 și pe Iacob al lui Zevedeu și pe Ioan, fratele lui Iacob, și le-a pus numele Boanergheș, adică Fiii Tunetului;

18 și pe Andrei și pe Filip și pe Bartolomeu și pe Matei și pe Toma și pe Iacob al lui Alfeu și pe Tadeu și pe Simon Cananeul

19 și pe Iuda Iscarioteanul, cel care L-a și vândut.

20 Și a venit în casă; și iarăși mulțimea s'a adunat, încât ei nu puteau nici pâine să mănânce.

21 Și auzind ai Săi, au plecat ca să-L ia de-acolo cu de-a sila, că ziceau: Nu e'n toate mințile³.

22 Iar cărturarii, care veniseră din Ierusalim, ziceau că El îl are pe Beelzebul și că prin domnul demonilor îi scoate pe demoni.

23 Și chemându-i la Sine, le vorbea în parabole: Cum poate Satana să-l scoată pe Satana?

24 Dacă o împărăție se va dezbină în sinea ei, acea împărăție nu poate dăinui;

25 și dacă o casă se va dezbină în sinea ei, casa aceea nu va putea dăinui;

26 și dacă Satana s'a ridicat împotriva luiși și s'a dezbinat, nu poate dăinui, ci are sfârșit.

27 Nimeni nu poate intra în casa unui om tare ca să-i răpească lucrurile dacă mai întâi nu-l va lega pe cel tare; și doar atunci îi va jefui casa.

28 Adevăr vă grăiesc, că toate le vor fi iertate fiilor oamenilor, păcatele și blasfemiile câte vor fi blasfemiat,

29 dar cel ce Îl va blasfemia pe Duhul Sfânt nu are iertare în veac, ci vinovat este de păcat veșnic.

(7) 3 Rg 4, 34; Mt 4,25; 12, 15; Lc 6, 17; In 6, 1; (8) Mt 4, 25; (9) Lc 5, 3; (10) Mt 14, 36; (11) Mt 16, 16; Mc 1, 34; Lc 4, 41; (12) Mt 12, 16; Mc 5, 43; (13) Mc 6, 7; Lc 6, 12-13; (14) Mt 10, 1; Lc 6, 13; 9, 1; (16) Mt 10, 2; 16, 18; In 1, 42; (17) Ps 28, 3; 67, 34; (18) Mt 10, 3; (19) Mt 10, 4; (20) Pr 8, 34; Mc 6, 31; (21) In 7, 5; 10, 20; (22) Mt 9, 34; 12, 14; Lc 11, 15; (23) Mt 9, 34; 10, 25; 12, 24; Lc 11, 15; In 7, 20; 8, 48, 52; 10, 20; (24) Mt 12, 25; Lc 11, 17; (26) Lc 11, 18; (27) Is 49, 24; Mt 12, 29; Lc 11, 21; (28-31) Mt 12, 31-33, 46; Lc 8, 19; 12, 10; 1 In 5, 16; Evr 10, 26;

1 Transiordania, ținutul din estul Iordanului, regiune pe care Iosif Flaviu și alți autori o numesc Percea (adverbul ebraic peran înseamnă "de partea cealaltă").

2 Vezi nota de la 1, 34.

3 "Ai Săi" înseamnă rude, neamuri, prieteni apropiați, cei ce-L iubesc pe Iisus, dar sunt incapabili să-I priceapă "nebunia" de a Se distruge pe Sine de dragul altora. În fapt, ei nu sunt dispuși să-L trateze ca pe un nebun, ci doar ca pe un exaltat care și-a pierdut simțul autoconservării. Asociată versetului următor, această situație demonstrează teribila dramă a lui Iisus.

30 Aceasta pentru că ziceau: Are duh necurat.

31 Și au venit mama Sa și frații Săi¹ și, stând afară, au trimis la El ca să-L cheme.

32 Iar mulțimea ședea împrejurul Său. Și I-au zis unii: Iată, mama Ta și frații Tăi și surorile Tale sunt afară și Te caută.

33 Și răspunzându-le, a zis: Cine este mama Mea? și frații Mei?

34 Și privindu-i pe cei ce ședeau în jurul Său, a zis: Iată mama Mea și frații Mei;

35 că tot cel ce va face voia lui Dumnezeu, acela este fratele Meu și sora Mea și mama Mea.

CAPITOLUL 4

Parabola semănătorului. De ce vorbește Iisus în parabole.

Lumina ca bun al tuturor. Parabola seminței ce crește singură. Parabola grăuntelui de muștar.

Potolirea furtunii pe mare.

1 Și iarăși a început Iisus să învețe lângă mare; și s'a adunat la El mulțime foarte multă, așa încât El a intrat în luntre ca să stea pe mare, iar mulțimea toată era lângă mare, pe uscat.

2 Și multe lucruri li învăța în parabole; și în învățătura Sa le spunea:

(32-35) Ps 100, 6; Mt 12, 47-50; Lc 8, 20-21; In 15, 14; Evr 2, 11. CAP. 4 – (1-6) Mt 13, 1-6; Lc 8, 4-6; (7) Mt 13, 7; Lc 8, 7; (8) Fc 26, 12; Mt 13, 8; Lc 8, 8; In 15, 5; Col 1, 6; (9-10) Mt 11, 15; 13, 9-10; Lc 8, 8-9; (11) Mt 11, 25; 13, 11; 16, 17; Lc 8, 10; 1 Co 2, 10; 5, 12; Col 4, 5; 1 Tes 4, 12; 1 Tim 3, 7; (12) Is 6, 9-10; Ir 5, 21; Mt 13, 14; Lc 8, 10; In 12, 40; FA 28, 26; Rm 11, 8; (13) Mt 13, 18; In 3, 10, 12;

1 Pentru mama și "frații" lui Iisus vezi nota de la Mt 12, 46.

2 Literal: o sămânță; substantiv colectiv, parte dintr'un întreg. Marcu (ca și Luca 8, 5) îl folosește în sprijinul ideii că semințele sterpe sunt mai puține decât cele ce rodesc.

3 Lângă partea carosabilă a drumului, pe poteca bătătorită de pietoni.

4 Cercul mai larg al apostolilor, cei pe care Iisus li inițiază cu precădere în tainele Evangheliei.

5 Pasajul e un citat liber din Is 6, 9-10 și se referă la cei ce refuză efortul cunoașterii, preferând comoditatea ignoranței și, prin aceasta, refuzându-și mântuirea. Textul are și o undă de ironie abia perceptibilă.

3 Ascultați: Iată, ieșit-a semănătorul să semene.

4 Și pe când semăna el, o parte din semințe² a căzut lângă drum³ și păsările cerului au venit și au mâncat-o.

5 Și alta a căzut pe loc pietros, unde n'avea pământ mult, și a răsărit de îndată pentru că nu avea pământ adânc;

6 și când s'a ridicat soarele s'a ofilit și, pentru că nu avea rădăcină, s'a uscat.

7 Alta a căzut între spini și spinii au crescut și au înăbușit-o și roade nu a dat.

8 Și altele au căzut în pământul cel bun și, înălțându-se și crescând, au dat roadă și au adus: una treizeci, alta șaizeci, alta o sută.

9 Și zicea: Cel ce are urechi de auzit, să audă!

10 Iar când a fost singur, cei ce erau pe lângă El împreună cu cei doisprezece⁴ L-au întrebat despre parabolă.

11 Și El le-a zis: Vouă vă este dat să cunoașteți tainele împărăției lui Dumnezeu, dar celor din afară toate li se fac în parabole,

12 ca privind să privească și să nu vadă și auzind să audă și să nu înțeleagă, ca nu cumva să-și revină și să li se ierte.⁵

13 Și le-a zis: Nu pricepeți parabola aceasta? Atunci cum veți înțelege toate parabolele?

14 Semănătorul seamănă cuvântul.

15 Cele de lângă drum sunt accia în care se seamănă cuvântul; și numa' ce-l aud, că vine de'ndată Satana și ia cuvântul semănat în ei.

16 Tot așa, cele semănate pe loc pietros sunt accia care aud cuvântul și-l primesc de'ndată cu bucurie,

17 dar nu au rădăcină întru ei și durează doar pân'la un timp; apoi, când se întâmplă strâmtorare sau prigoană din pricina cuvântului, îndată se potienesc.

18 Și cele semănate între spini sunt cei care ascultă cuvântul,

19 dar pătrunzând în ei grijile veacului acestuia și înșelăciunea bogăției și poftile după celelalte, acestea înăbușă cuvântul și-l fac neroditor.

20 Iar cele semănate pe pământul cel bun sunt cei care aud cuvântul și-l primesc și aduc roade: unul treizeci, altul șaiszeci și altul o sută.

21 Și le zicea: Se aduce oare făclia ca să fie pusă sub obroc¹ sau sub pat? Oare nu ca să fie pusă în sfeșnic?

22 Că nu este ceva ascuns care să nu fie dat pe față; nici a fost ceva tănuț decât ca să vină la lumina zilei.

23 Cel ce are urechi de auzit, să audă!

24 Și le spunea: Fiți cu luare aminte la ceea ce auziți! Cu ce măsură măsurați, vi se va măsura; iar vouă, celor ce auziți, vi se va da cu adaos.

25 Pentru că celui ce are i se va da; iar de la cel ce nu are se va lua și ceea ce are².

26 Și zicea: Așa este împărăția lui Dumnezeu, ca un om care aruncă sămânța în pământ,

27 și doarme și se scoală, noaptea și ziua, și sămânța răsare și crește fără ca el să știe cum.

28 Că pământul rodește de la sine: mai întâi pai, apoi spic, apoi grâu deplin în spic.

29 Iar când rodul se coace, îndată trimite secera, că a sosit secerișul.

30 Și zicea: Cum vom asemăna împărăția lui Dumnezeu, sau prin ce parabole ne-o vom închipui?

31 Cu grăuntele de muștar care, la vremea când se seamănă în pământ, este mai mic decât toate semințele pământului;

32 dar după ce se seamănă, el crește și se face mai mare decât toate legumele și face ramuri mari, încât sub umbra lui se pot sălășlui păsările cerului.

33 Și cu multe parabole ca acestea le grăia cuvântul, după cum erau ei în stare să înțeleagă.

34 Iar fără parabolă nu le grăia; însă ucenicilor Săi le lămurea pe toate între El și ei.

35 Și în ziua aceea, când s'a inserat, a zis către ei: Să trecem pe țărmul celălalt.

36 Și lăsând ei mulțimea, L-au luat cu ei în corabie așa cum era; că erau și alte corăbii cu El.

(14-15) Mt 13, 18-19; Lc 8, 11-12; (16) Is 42, 20; Iz 33, 31; Mt 13, 20; Lc 8, 13; (17-21) Sol 8, 18; Mt 5, 15; 13, 21-23; Lc 8, 13-16; 12, 15; 1 Tim 6, 9; (22) Mt 10, 26; Lc 8, 17; 12, 2; (23) Mt 11, 15; 13, 9; 25, 30; Mc 4, 9; 7, 16; Lc 8, 8; 14, 35; Ap 2, 7; 3, 6; 13, 9; (24-26) Mt 7, 2; 13, 12-24; 25, 29; Lc 6, 38; 8, 18; 19, 26; (27) Mt 13, 25; (28) Fe 1, 11-12; Mt 13, 26; (29) Ap 14, 15; (30-32) Mt 13, 31-32; Lc 13, 18-19; (33) Mt 13, 34; In 16, 12; (34-35) Mt 8, 18, 23; 13, 34; Lc 8, 22.

1 Obroc: cuvânt ieșit din circuitul limbii române, dar strâns legat de expresia "a nu ține lumina sub obroc". El îl traduce pe grecescul módlos: un vas cu o capacitate de 8,78 litri, folosit în vechime ca unitate de măsură. Lagrange crede că sub un astfel de vas așezau oamenii lampa pe o arie restrânsă, ca un abajur.

2 Vezi nota de la Mt 13, 12.

37 Și s'a făcut furtună mare de vânt și valurile se prăvăleau peste corabie, încât corabia era aproape să se umple.

38 Iar El era în partea dindărăt a corăbiei, dormind pe căpătâi. Și L-au deșteptat și I-au zis: Învățătorule, 'Tie nu-ți este grijă că pierim?

39 Și El, sculându-Se, a certat vântul și i-a spus mării: Taci! potolește-te! Și vântul a încetat și s'a făcut liniște mare.

40 Și le-a zis lor: De ce sunteți așa de fricoși? Încă n'aveți credință?

41 Și frică mare i-a cuprins și ziceau unii către alții: Cine este oare Acesta, că și vântul și marea I se supun?

CAPITOLUL 5

Vindecarea demonizatului din Gadara.

Vindecarea femeii sângerânde.

Învierea fiicei lui Iair.

1 Și au venit în cealaltă parte a mării, în ținutul Gadarenilor¹.

2 Și de'ndată ce El a ieșit din corabie, L-a întâmpinat din morminte un om cu duh necurat

3 care își avea locuința în morminte; și nimeni nu putea să-l lege nici cu lanțuri,

4 pentru că de multe ori, fiind legat în obezi și în lanțuri, el rupea lanțurile și obezile, le sfărâma și nimeni nu putea să-l potolească;

5 și neîncetat noaptea și ziua era prin morminte și prin munți, strigând și tăindu-se cu pietre.

(37) Iona 1. 4; Mt 8. 24; Lc 8. 23; (38) Ps 9. 32; 76. 9; Iona 1. 5-6; Mt 8. 25; Lc 8. 24; (39) Iov 26. 12; Ps 88. 9; Iona 1. 15; Mt 8. 26; Lc 8. 24; (40) Mt 8. 26; Lc 8. 25; (41) Ps 64. 7; 88. 9; 106. 25; Mt 8. 27; Lc 8. 25. CAP. 5 - (1-7) Mt 8. 26, 28-29; Lc 8. 26-29; (8-11) Mt 8. 30; Lc 8. 29-32; (12-14) Mt 8. 31-32; Lc 8. 32-35; (15-16) Lc 8. 35-36; (17) Mt 8. 34; Lc 8. 37; FA 16. 39; (18) Lc 8. 37-38;

1 Gadara, oraș situat în sud-estul Lacului Galileii. Făcea parte din federația celor zece orașe și cetăți independente, cunoscută sub numele de Decapole. Populația era în majoritate non-iudaică, păgână, ceea ce explică și îndeletnicirea de a crește porci.

2 Cea mai mare unitate militară romană, alcătuită din infanterie și cavalerie.

6 Iar văzându-L de departe pe Iisus, a alergat și I s'a închinat.

7 Și strigând cu glas puternic, I-a zis: Ce ai cu mine, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu Cel Preafălat? Te jur pe Dumnezeu să nu mă chinuiești!...

8 Că îl zicea: Duh necurat, ieși afară din om!

9 Și I-a întrebat: Care-ți este numele? Și I-a răspuns: Numele meu este Legiune², că suntem mulți.

10 Și mult îl rugau să nu-i trimită afară din acel ținut.

11 Iar acolo, lângă munte, era o turmă mare de porci care păștea.

12 Și L-au rugat zicând: Trimite-ne în porci, ca să intrăm în ei.

13 Și El le-a dat voie. Și ieșind duhurile necurate, au intrat în porci și turma s'a repezit de pe stâncă'n mare. Și erau ca la două mii, și se înăbușeau în mare.

14 Iar cei care-i păstoreau au fugit și au dat de veste în oraș și prin sate. Și au venit să vadă ce s'a întâmplat.

15 Și s'au dus la Iisus; și I-au văzut pe cel demonizat șezând jos, îmbrăcat și întreg la minte, pe el, care avusese legiune de demoni; și s'au înfricoșat.

16 Iar cei care au văzut le-au povestit ce s'a făcut cu demonizatului și despre porci.

17 Și ei au prins a-L ruga să plece din hotarele lor.

18 Iar când intra El în corabie, cel ce fusese demonizat îl ruga să-l ia cu Dânsul.

19 Și Iisus nu i-a îngăduit, ci i-a zis: Mergi la casa ta, la ai tăi, și spune-le cât a făcut Domnul pentru tine și cum te-a miluit.

20 Iar el a plecat și a început să vestească în Decapole câte a făcut Iisus pentru el; și toți se minunau.

21 Și după ce Iisus a trecut iarăși cu corabia de partea cealaltă, s'a adunat la El mulțime multă; și El era lângă mare.

22 Și a venit unul din mai-marii sinagogii, cu numele Iair; și văzându-L, I-a căzut la picioare

23 și L-a rugat mult, zicând: Fiica mea este pe moarte; vino și pune-Ți mâinile pe ea, ca să scape și să trăiască.

24 Și a mers cu el. Și mulțime multă îl urma și-L împulzea.

25 Și era o femeie care de doisprezece ani avea scurgere de sânge¹.

26 Și multe îndurase de la mulți doctori, cheltuindu-și toate ale sale, dar nefolosind nimic, ci mai mult mergând înspre rău.

27 Auzind ea de Iisus și venind în mulțime și fiindu-I în spate, s'a atins de haina Lui;

28 că-și zicea: De mă voi atinge măcar de haina Lui, mă voi vindeca.

29 Și îndată izvorul sângelui ei a încetat și ea a simțit în trup că s'a vindecat de boală.

30 Și îndată cunoscând Iisus în Sine puterea ieșită din El și întorcându-Se către mulțime, a întrebat: Cine s'a atins de hainele Mele?

31 Și I-au zis ucenicii: Tu vezi mulțimea împulzindu-Te și zici: Cine s'a atins de Mine?...

32 Și El se uita împrejur s'o vadă pe aceea care făcuse aceasta.

33 Iar femeia, înfricoșându-se și tremurând, știind ce i se făcuse, a venit și a căzut înaintea Lui și I-a spus tot adevărul.

34 Iar El i-a zis: Fiică, credința ta te-a mântuit, mergi în pace și fii sănătoasă de boala ta!

35 În timp ce El încă vorbea, au venit de la mai-marele sinagogii, zicând: Fiica ta a murit; de ce-L mai superi pe Învățător?

36 Dar Iisus, auzind cuvântul ce se grăise, i-a zis mai-marelui sinagogii: Nu te teme. Crede numai!

37 Și n'a lăsat pe nimeni să meargă cu El, decât numai pe Petru și pe Iacob și pe Ioan, fratele lui Iacob.

38 Și au venit la casa mai-marelui sinagogii și a văzut tulburare și pe cei ce plângeau și se tânguiau mult.

39 Și intrând, le-a zis: De ce vă tulburați și plângeți? Copila n'a murit, ci doarme.

40 Și ei îl luau în râs. Iar El, scoțându-i pe toți afară, a luat cu Sine pe tatăl copilei, pe mama ei și pe cei ce erau cu Dânsul și a intrat unde era copila.

41 Și apucând-o pe copilă de mână, i-a grăit: **Talitâ kumi**, ceea ce se tâlcuiește: Fiică, Ție-ți zic, scoală-te!

42 Și de'ndată s'a sculat copila și umbla, că era de doisprezece ani. Și-au fost cuprinși de uimire, de mare uimire.

43 Și El le-a poruncit cu stăruință ca nimeni să nu afle de aceasta. Și le-a spus să-i dea copilei să mănânce.

(19-20) Lc 8, 39; (21-23) Mt 9, 1, 18; Lc 8, 40-42; (24) Mt 9, 19; Lc 8, 42; (25) Lv 15, 25; Mt 9, 20; Lc 8, 43; (26) Lc 8, 43; (27) Mt 9, 20; Lc 8, 44; (28) Mt 9, 21; (29-37) Sir 23, 15; Mt 9, 22; Lc 6, 19; 8, 44-50; 17, 19; (38) Fc 50, 10; Mt 9, 23; Lc 8, 25; (39) Mt 9, 24; Lc 8, 52; In 11, 11; (40) Mt 9, 24; Lc 8, 53-54; FA 9, 40; (41) Mc 7, 14; Lc 8, 54; (42) Mt 9, 25; Lc 8, 55; (43)

1 Vezi nota de la Mt 9, 21.

CAPITOLUL 6

Profetul disprețuit în patria sa.

Trimiterea celor doisprezece.

Decapitarea lui Ioan Botezătorul.

Minunea săturării celor cinci mii. Iisus umblă pe mare.

1 Și a ieșit de acolo și a venit în patria Sa, iar ucenicii au mers după El.

2 Și fiind Sâmbătă, a început să învețe în sinagogă. Și mulți, auzindu-L, se mirau și ziceau: De unde are el acestea? Și ce este înțelepciunea care i s'a dat, ca și minuni să se facă prin mâinile lui?

3 Oare nu este acesta teslarul, fiul Mariei și fratele lui Iacob și al lui Iosif și al lui Iuda și al lui Simon? Și nu sunt oare surorile lui aici la noi? Și se poticneau întru El.¹

4 Și Iisus le zicea: Un profet nu este disprețuit decât în patria sa și între rudele sale și în casa lui.

5 Și n'a putut să facă acolo nici o minune, decât că și-a pus mâinile pe câțiva bolnavi și i-a vindecat.

6 Și Se mira de necredința lor. Și străbătea satele dimprejur, învățând.

7 Și i-a chemat la Sine pe cei doisprezece și a început să-i trimită doi câte doi și le-a dat putere asupra duhurilor necurate.

8 Și le-a poruncit ca pe cale să nu ia nimic cu ei, în afară de toiag: nici pâine, nici traistă, nici bani în cingătoare;

9 ci să fie încălțați cu sandale și să nu se îmbrace cu două haine.

CAP. 6 – (1) Mt 13, 54; Lc 4, 16; (2) Mt 7, 28; Mc 1, 27; In 7, 15; (3) Mt 13, 55-57; Lc 4, 22; In 6, 42; 7, 27; (4) Ir 12, 6; Mt 13, 57; Lc 4, 24; In 4, 44; (5) Fc 19, 22; Mt 13, 58; (6) Mt 9, 35; Lc 13, 22-24; (7-8) Mt 10, 1, 9-10; Lc 9, 1-3; 10, 4; 22, 35; (9-11) Mt 10, 10-15; Lc 9, 3-5; 10, 7, 12; FA 12, 8; 13, 51; 18, 6; (12) Lc 9, 6; (13) Mc 16, 18; Iac 5, 14; (14-17) Mt 14 1-3; 16, 14; Lc 3, 19; 9, 7-9, 19; 23, 8; (18) Lv 18, 16; 20, 21; Mt 14, 4; (20) Mt 14, 5; 21, 26; (21) Fc 40, 20; Mt 14, 6;

10 Și le zicea: În orice casă veți intra, în ea să rămâneți până ce veți pleca din locul acela.

11 Și dacă într'un loc nu vă vor primi, nici nu vă vor asculta, plecând de acolo scuturați-vă praful de sub picioare, spre mărturie împotriva lor. Adevăr vă grăiesc: În ziua judecății le va fi mai ușor Sodomei și Gomorei decât cetății aceleia.

12 Și plecând ei, le propovăduiau oamenilor, ca să se pocăiască.

13 Și scoteau mulți demoni și pe mulți bolnavi îi ungeau cu untdelemn și-i vindecau.

14 Și a auzit regele Irod – fiindcă numele lui Iisus se făcuse cunoscut – și zicea că Ioan Botezătorul s'a sculat din morți și de aceea se fac minuni prin el.

15 Alții însă ziceau că este Ilie, iar alții că este prooroc sau ca unul din prooroci.

16 Iar Irod, auzind, zicea: Ioan este, căruia eu i-am tăiat capul; el a înviat...

17 Că Irod, trimițând, îl prinsese pe Ioan și-l legase și-l întemnițase din pricina Irodiadei, femeia lui Filip, fratele său, pe care o luase de soție.

18 Fiindcă Ioan îi zicea lui Irod: Nu-ți este îngăduit s'o ai pe femeia fratelui tău.

19 Iar Irodiada îl ura și voia să-l omoare, dar nu putea,

20 fiindcă Irod se temea de Ioan, știindu-l bărbat drept și sfânt, și-l ocrotea. Și ascultându-l, rămânea'ndelung pe gânduri și bucuros îl asculta.

21 Și întâmplându-se o zi cu bun prilej, când Irod la ziua sa de naștere

1 Iisus le devenise piatră de poticnire, în sensul că faptele și puterea Sa contrariau simțul comun. A te poticni întru Hristos înseamnă a nu-I acorda creditul total și necondiționat pe care Dumnezeu i-l pretinde omului (vezi Mt 11, 6), a te expune căderii în necredință.

le-a făcut ospăț dregătorilor săi și căpeteniilor oștirii și fruntașilor din Galileea,

22 și intrând fiica Irodiadei și jucând, a plăcut lui Irod și celor ce ședeau la masă cu el. Iar regele i-a zis fetei: Cere de la mine orice vei vrea și-ți voi da.

23 Și s'a jurat: Orice vei cere de la mine îți voi da, până la jumătate din regatul meu.

24 Și ea a ieșit și a întrebat-o pe maică-sa: Ce să cer? Iar aceea i-a zis: Capul lui Ioan Botezătorul.

25 Și îndată intrând cu grabă la rege, i-a cerut zicând: Vreau să-mi dai chiar acum, pe tipsis, capul lui Ioan Botezătorul.

26 Și regele s'a întristat mult, dar din pricina jurămintelor și pentru cei ce ședeau la masă cu el, n'a vrut să spună nu.

27 Și regele a trimis numaidecât un temnicer cu porunca de a-i aduce capul.

28 Și ducându-se acela, i-a tăiat capul în temniță, l-a adus pe tipsis și l-a dat fetei; iar fata i l-a dat mamei sale.

29 Și auzind ucenicii lui, au venit, au ridicat trupul lui Ioan și l-au pus în mormânt.

30 Și s'au adunat apostolii la Iisus și l-au spus toate câte au făcut ei și au învățat.

31 Și El le-a zis: Veniți numai voi înde voi undeva la loc pustiu și odihniți-vă puțin. Că mulți erau cei ce veneau și plecau, și ei nu mai aveau timp nici să mănânce.

32 Și au plecat cu corabia către un loc pustiu și ferit.

33 Și i-au văzut plecând și mulți au priceput și au alergat pe jos într'acolo de prin toate cetățile și au ajuns înaintea lor.

34 Și ieșind din corabie, Iisus a văzut mulțime mare și l s'a făcut milă de ei, că erau ca niște oi fără păstor, și a început să-i învețe multe.

35 Dar făcându-se târziu, ucenicii Săi s'au apropiat de El și l-au zis: Locul este pustiu și ora e târzie;

36 dă-le drumul să meargă prin orașele și satele dimprejur ca să-și cumpere de-ale mâncării.

37 Iar El, răspunzând, le-a zis: Dați-le voi să mănânce. Și ei l-au zis: Să mergem noi să cumpărăm pâini de două sute de dinari și să le dăm să mănânce?

38 Iar El le-a zis: Câte pâini aveți? Duceți-vă și vedeți. Și aflând ei, l-au spus: Cinci pâini și doi pești.

39 Și El le-a poruncit să-i așeze pe toți în cete-cete pe iarbă verde.

40 Și au șezut cete-cete, câte o sută și câte cincizeci.

41 Și luând El cele cinci pâini și cei doi pești, privind la cer a binecuvântat și a frânt pâinile și le-a dat ucenicilor ca să le pună înaintea lor; și pe cei doi pești i-a împărțit la toți.

42 Și au mâncat toți și s'au săturat.

43 Și au luat douăsprezece coșuri pline cu fărâmituri de pâine și ce rămăsese din pești.

44 Iar cei ce au mâncat pâinile erau cinci mii de bărbați.

45 Și El i-a silit îndată pe ucenicii Săi să intre în corabie și să meargă înaintea Lui de cealaltă parte, spre Betsaida, până ce El va da drumul mulțimii.

(22) 4 Rg 2, 9; Mt 14, 6; (23) Est 5, 3; 7, 2; Mt 14, 7; (24-25) Mt 14, 8; (26-29) Mt 14, 9-12; (30-33) Mt 14, 13; Mc 3, 20; Lc 9, 10-11; (34) Is 13, 14; Iz 34, 5; Mt 9, 36; 14, 14; Mc 8, 2; Lc 9, 11; (35-36) Mt 14, 15; Lc 9, 12; (37) Nm 11, 13, 22; 4 Rg 4, 43; Mt 14, 16; Lc 9, 13; In 6, 7; (38) Mt 14, 17; 15, 34; Mc 8, 5; Lc 9, 13; In 6, 9; (39) Mt 14, 19; Lc 9, 16; In 6, 10; (40) Lc 9, 15; (41) 1 Rg 9, 13; Mt 14, 19; Mc 8, 7; Lc 9, 16; In 6, 11; (42-45) Mt 14, 20-22; Mc 8, 8, 17; Lc 9, 17; In 6, 10-17;

46 Iar după ce le-a dat drumul, S'a dus în munte ca să Se roage.

47 Și făcându-se seară, corabia era în mijlocul mării, iar El singur pe țarm.

48 Și i-a văzut cum se chinuiau vâslind, că vântul le era împotrivă. Și către a patra strajă a nopții a venit la ei umblând pe mare și voia să treacă mai departe pe lângă ei.

49 Iar ei, văzându-L umblând pe mare, au crezut că e nălucă și au strigat,

50 fiindcă toți L-au văzut și s'au tulburat. Dar El le-a vorbit de'ndată și le-a zis: Îndrăzniți, Eu sunt; nu vă temeți!

51 Și S'a suit la ei în corabie și vântul s'a potolit. Și ei erau peste măsură de uimiți în sinea lor,

52 că nimic nu pricepuseră din minunea pâinilor, deoarece inima lor era împietrită.

53 Și trecând marea, au venit în ținutul Ghenizaretului și au tras la țarm.

54 Și ieșind ei din corabie, de'ndată L-au recunoscut.

55 Și străbăteau tot ținutul acela și s'au pornit să-I aducă bolnavii pe paturi, acolo unde auzeau că este El.

56 Și oriunde intra, în târguri sau în orașe sau în sate, puneau pe cei bolnavi la răspântii și-L rugau să le îngăduie să se atingă măcar de poala hainei Sale. Și câți se atingeau de El, se vindeau.

CAPITOLUL 7

Iisus osândește fățarnicia. Vindecarea fiecei unei femei siro-seniciene. Vindecarea unui surd și gângav.

1 Atunci s'au adunat la El fariseii și unii dintre cărturari, care veniseră din Ierusalim.

2 Și văzându-i pe unii din ucenicii Lui că mănâncă pâine cu mâinile necurate, adică nespălate¹, cărteau;

3 fiindcă fariseii și toți Iudeii, ținând datina bătrânilor, nu mănâncă până nu-și spală cu grijă mâinile;

4 și când vin din piață nu mănâncă până nu se spală; și sunt și multe altele pe care ei le-au primit ca să le păzească: spălarea paharelor și a ulcioarelor și a căldărilor de aramă și a paturilor.

5 Și L-au întrebat fariseii și cărturarii: De ce nu merg ucenicii tăi după datina bătrânilor, ci mănâncă pâine cu mâinile necurate?

6 Iar El le-a zis: Bine a proorocit Isaia despre voi, fățarnicilor, așa cum este scris: Poporul acesta Mă cinstește cu buzele, dar inima lui este departe de Mine;

7 dar zadarnic Mă cinstește învățând învățături care sunt porunci omenești.

8 Că voi, lăsând la o parte porunca lui Dumnezeu, țineți datina oamenilor, spălarea ulcioarelor și a paharelor; și multe faceți asemenea acestora.

9 Și le zicea: Bun de tot!, voi ați lepădat porunca lui Dumnezeu ca să vă țineți datina voastră!

(46) Mt 14, 23; Lc 6, 12; 9, 18; (47) Mt 14, 23; In 6, 16-17; (48) Mt 14, 21-25; Lc 24, 28; In 6, 19; (49) Mt 14, 26; Lc 24, 37; (50) In 6, 19-20; (51) Mt 14, 32; Mc 4, 39; (52) Mc 8, 17, 21; (53) Mt 14, 34; (54) Mt 14, 35; (55) Mt 4, 24; 14, 35; Lc 6, 17-19; (56) Mt 9, 20, 21; 14, 36; Mc 5, 27-28. CAP. 7 - (1) Mt 15, 1; (2) Mt 15, 2; Lc 11, 38; (3) Mt 15, 2; 23, 35; (6) Pr 23, 26; Is 29, 13; Mt 15, 7-8; (7) Mt 15, 9; Tit 1, 14; (8) Mt 23, 25; Lc 11, 39; (9) Mt 15, 3;

1 Nu e vorba de igienă, ci de ritual. În accepția strictă a textului original, mâinile "necurate" ale ucenicilor treceau drept impure din unghi religios, adică fără să fi respectat prescripția impusă de tradiția rabinică (vezi și nota de la Mt 15, 2).

10 Căci Moise a zis: Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta și Cel ce va grăi de rău pe tatăl său sau pe mama sa să fie pedepsit cu moarte.

11 Voi însă spuneți: Dacă un om îi va zice tatălui său sau mamei sale: Corban, adică: Darul cu care aș putea să te ajut I l-am dăruit lui Dumnezeu¹,

12 pe acela nu-l mai lăsați să facă nimic pentru tatăl său sau pentru mama sa

13 și în felul acesta desființați cuvântul lui Dumnezeu prin datina voastră pe care voi singuri ați dat-o. Și multe asemenea acestora le faceți.

14 Și chemând iarăși mulțimea la El, le zicea: Ascultați-Mă toți și înțelegeți:

15 Nu este nimic din afara omului care, intrând în el, să-l poată spurca². Dar cele ce ies din om, acelea sunt cele ce-l spurcă pe om.

16 De are cineva urechi de auzit, să audă!

17 Și când a intrat de la mulțime în casă, ucenicii L-au întrebat despre această parabolă.

18 Și El le-a zis: Așadar, și voi sunteți tot atât de nepricepuți? Nu înțelegeți că tot ce intră din afară în om nu poate să-l spurce?

19 Că nu în inimă intră, ci în pânțece și se aruncă afară unde-i e locul. Că bucatele sunt toate curate.

20 Dar spunea că ceea ce iese din om, aceea-l spurcă pe om.

21 Fiindcă din lăuntru, din inima oamenilor, ies cugetele rele, desfrânările, hoțiile, omorurile,

22 adulterul, lăcomiile, vicleniile, înșelăciunea, nerușinarea, invidia³, defăimarea, trufia, ușurătatea⁴.

23 Toate relele acestea ies din lăuntru, și ele îl spurcă pe om.

24 Și ridicându-Se de acolo, S'a dus în hotarele Tirului și ale Sidonului; și intrând într-o casă, voia ca nimeni să nu știe, dar n'a putut să rămână tăinuit.

25 Că de'ndată auzind despre El o femeie a cărei fiică avea duh necurat, a venit și a căzut la picioarele Lui.

26 Și femeia era păgână, de neam din Fenicia Siriei. Și-L ruga să scoată demonul din fiica ei.

27 Iar Iisus i-a zis: Lasă întâi să se sature fiii; că nu e bine să iei pâinea fiilor și s'o arunci câinilor.

28 Ea însă a răspuns și a zis: Da, Doamne, dar și câinii, sub masă, mănâncă din fărâmiturile fiilor.

29 Și El i-a zis: Pentru acest cuvânt, du-te!, demonul a ieșit din fiica ta.

30 Iar ea, ducându-se acasă, a găsit-o pe copilă culcată pe pat; iar demonul, ieșit.

31 Și plecând iarăși din hotarele Tirului, a venit prin Sidon la Marea Galileii, de-a dreptul prin ținutul Decapolei.

(10) Is 20, 12; 21, 17; Lv 20, 9; Dt 5, 16; 27, 16; Pr 20, 20; Sir 3, 7-8; Mt 15, 4; Ef 6, 1-3; (11) Pr 28, 24; Mt 15, 5; 23, 18; (12-13) Mt 15, 6; (14) Mt 15, 10; (15) Mt 15, 11; Rm 14, 17; Tit 1, 15; (16) Mt 11, 15; Mc 4, 9; (17-20) Mt 15, 15-18; (21) Fc 6, 5; 8, 21; Pr 6, 14; Ir 17, 9; Mt 15, 19; (22-26) Mt 15, 19-22; (27-31) Ios 21, 44-45; Mt 15, 26-29;

1 Corban este transliterarea grecească a ebraicului karban care semnifică un dar oferit ocazional lui Dumnezeu, într-o anumită împrejurare, spre deosebire de ofrandele permanente, consacrate ca atare prin dispozițiile Legii. Un astfel de dar constituia subterfugiul fățarnicilor în scuza de a nu-și ajuta părinții.

2 Limbajul biblic românesc a adoptat și păstrat acest cuvânt tare, cu scopul de a apăsa pe ideea impurității morale. Foarte exact, verbul koinō înseamnă a profana, a murdări, a-l face pe cineva impur.

3 Literal: ochiul rău, viclean și pismaș.

4 Literal: nebunie, demență; defect al celui ce nu ia lucrurile în serios; ușurătatea de a lua totul în deriziune; comportament superficial, neangajat, dar care nu exclude responsabilitatea.

32 Și I-au adus un surd, care era și gângav, și L-au rugat să-și pună mâna pe el.

33 Și luându-l de-o parte de mulțime, și-a pus degetele în urechile lui și, scuișând, i-a atins limba.

34 Și privind la cer a suspinat și a zis către el: Efata!, ceea ce înseamnă: Deschide-te!

35 Și îndată urechile i s'au deschis, iar legătura limbii lui s'a dezlegat și vorbea bine.

36 Și le-a poruncit să nu spună nimănui. Dar cu cât le porunceă El, cu atât mai mult ei îl propovăduiau.

37 Și erau peste măsură de uimiți și ziceau: Pe toate le-a făcut bine: pe surzi îi face să audă și pe muți să vorbească.

CAPITOLUL 8

Săturarea celor patru mii. Fariseii cer semn. Aluatul fariseilor și al lui Irod. Vindecarea unui orb. Mărturisirea lui Petru. Întâia vestire a Patimilor.

1 În zilele acelea, fiind iarăși mulțime multă și neavând ce să mănânce, Iisus i-a chemat la Sine pe ucenici și le-a zis:

2 Milă Îmi este de mulțime, că trei zile sunt de când așteaptă lângă Mine și n'au ce să mănânce;

3 și de le voi da drumul spre casa lor flămânzi, se vor istovi pe drum,

că unii din ei au venit de departe.

4 Și ucenicii Săi I-au răspuns: De unde va putea cineva să-i sature pe aceștia cu pâine aici în pustiu?

5 Și El i-a întrebat: Câte pâini aveți? Iar ei au răspuns: Șapte.

6 Și El a poruncit mulțimii să șadă jos pe pământ. Și luând cele șapte pâini, a mulțumit¹, a frânt și le-a dat ucenicilor Săi ca să le pună înaintea-le. Și ei le-au pus înaintea mulțimii.

7 Și erau și câțiva peștișori. Și binecuvântându-i, le-a spus să-i pună și pe aceștia înaintea lor.

8 Și au mâncat și s'au săturat și au luat fărâmiturile rămase, șapte coșuri.

9 Iar cei ce au mâncat erau ca la patru mii. Și le-a dat drumul.

10 Și îndată intrând în corabie cu ucenicii Săi, a venit în părțile Dalmanutei².

11 Și au ieșit fariseii și au început să se ia cu El la întrebări, cerându-I semn din cer, ispitindu-L.

12 Și Iisus, suspinând în duhul Său, le-a zis: Pentru ce neamul acesta cere semn? Adevăr vă grăiesc că acestui neam nu i se va da semn!³

13 Și lăsându-i, a intrat iarăși în corabie și a trecut de cealaltă parte.

14 Dar ucenicii au uitat să ia pâine și nu aveau cu ei în corabie decât o pâine.

15 Și El le-a poruncit zicând: Luați aminte, păziți-vă de aluatul fariseilor și de aluatul lui Irod!

(33) In 9, 6; (37) Is 35, 5-6; Sir 39, 21; Mt 11, 5; 15, 31. CAP. 8 – (1-3) Mt 15, 32; Mc 6, 34; (4) Nm 11, 22; Mt 15, 33; (5) Mt 15, 34; Mc 6, 38; (6) Mt 15, 35-36; (7) Mt 14, 19; Mc 6, 41; (8) 3 Rg 4, 44; Ps 36, 16; Mt 15, 37; Mc 6, 42-43; 8, 20; In 6, 12; (9) Mt 15, 38; (10) Mt 15, 39; (11) Mt 12, 38; 16, 4; Lc 11, 16; In 6, 30; (12) Mt 12, 39; 16, 4; Lc 11, 29; In 4, 48; (13-14) Mt 16, 4-6; (15) Mt 16, 6; Lc 12, 1;

1 Ca și în alte cazuri (Mt 15, 36; 26, 27; Mc 8, 6 etc.), binecuvântarea pâinii sau a paharului e precedată de mulțumirea pe care Iisus I-o aduce Tatălui pentru bunătatea Sa față de oameni. Uneori (Mc 6, 41) gestul e sugerat prin expresia "privind la cer" sau "ridicându-și ochii spre cer". Minunea înmulțirii pâinilor prefigurează Euharistia (de la grecescul euharistéo = a mulțumi) ce va fi instituită la Cina cea de Taină și care constituie centrul și esența Liturghiei noastre.

2 Localitate încă neidentificată.

3 Relatând acest moment, Matei (16, 1-4) îl completează prin invocarea lui Iona ca prefigurare a învierii lui Iisus. Marcu se oprește aici, probabil pentru că el, scriind pentru creștinii convertiți dintre păgâni, deci nefamiliarizați cu Vechiul Testament, consideră că exemplul lui Iona ar fi irelevant.

16 Și ei cugetau între ei zicând: Spune asta fiindcă n'avem pâine...

17 Și cunoscând Iisus, le-a zis: Ce cugetați?: că n'aveți pâine? Încă nu înțelegeți, nici nu pricepeți? Atât de împietrită vă este inima?

18 Ochi aveți și nu vedeți, urechi aveți și nu auziți. Nu vă aduceți aminte?:

19 Când am frânt cele cinci pâini la cei cinci mii, câte coșuri pline cu fărâmituri ați luat? Iar ei au zis: Douăsprezece.

20 Și când cu cele șapte la cei patru mii, câte coșuri pline cu fărâmituri ați luat? Iar ei au zis: Șapte.

21 Și le-a zis: Încă nu pricepeți?...

22 Și au venit la Betsaida. Și au adus la Dânsul un orb și L-au rugat să Se atingă de el.

23 Și luându-l pe orb de mână, l-a scos afară din sat; și scuipând pe ochii lui și punându-și mâinile pe el, l-a întrebat dacă vede ceva.

24 Și el, ridicându-și ochii, a zis: Văd oamenii umblând, îi văd ca pe niște copaci...

25 După aceea a pus iarăși mâinile pe ochii lui și el a văzut bine și și-a revenit și pe toate le vedea limpede.

26 Și l-a trimis la casa sa zicându-i: Să nu intri în sat, nici să spui la cineva din sat¹.

27 Și au ieșit Iisus și ucenicii Săi prin satele din preajma Cezareii lui Filip. Și pe drum i-a întrebat pe ucenicii Săi zicând: Cine zic oamenii că sunt Eu?

28 Ei l-au răspuns zicând: Unii spun că ești Ioan Botezătorul, alții că ești Ilie, iar alții că ești unul dintre prooroci.

29 Și El i-a întrebat: Dar voi, voi cine ziceți că sunt? Răspunzând Petru, l-a zis: Tu ești Hristosul!

30 Și El le-a dat poruncă să nu spună nimănui despre El.

31 Și a început să-i învețe că Fiul Omului trebuie să pătimească multe și să fie defăimat de bătrâni, de arhierei și de cărturari și să fie omorât, iar după trei zile să învie.

32 Și cuvântul acesta îl spunea pe față. Și Petru, luându-L de-o parte, a început să-L dojenească.

33 Dar El, întorcându-Se și privind la ucenicii Săi, l-a certat pe Petru și i-a zis: Mergi înapoia Mea, Satano!, că tu nu le cugeți pe cele ale lui Dumnezeu, ci pe cele ale oamenilor.

34 Și chemând la Sine mulțimea, laolaltă cu ucenicii Săi, le-a zis: Dacă voiește cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mic.

35 Că tot cel ce va voi să-și scape viața, O va pierde; iar cel ce-și va pierde viața pentru Mine și pentru Evanghelie, acela O va mântui².

36 Că ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă și să-și păgubească sufletul?

37 Sau ce ar putea să dea omul în schimb pentru sufletul său?

38 Că tot cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele în neamul acesta desfrânat și păcătos, de acela și Fiul

(16) Mt 16, 7; (17) Mt 16, 8; Mc 6, 52; 8, 21; (19) Mt 14, 20; Mc 6, 43; Lc 9, 17; In 6, 12-13; (20) Mt 15, 37; 16, 10; Mc 8, 8; (21) Mt 16, 11; Mc 6, 52; 8, 17; (23) In 9, 6; (27) Mt 16, 13; Lc 9, 18; (28) Mt 14, 2; 16, 14; Lc 9, 19; (29) Mt 16, 15-16; Lc 9, 20; In 1, 49; 6, 69; 11, 27; (30) Mt 16, 20; 17, 9; Lc 9, 21; (31) Mt 16, 21; 17, 22-23; 27, 63; Mc 9, 31; 10, 33-34; Lc 9, 22; 44; 24, 7; (32) Mt 16, 22; (33) Mt 16, 23; (34) Mt 10, 38; 16, 24; Lc 9, 23; 14, 27; (35) Mt 10, 39; 16, 25; Lc 9, 24; 17, 33; In 12, 35; (36) Mt 16, 26; Lc 9, 25; (37) Ps 48, 7-8; Mt 16, 26; (38) Mt 10, 32; 16, 27; Lc 9, 26; 12, 8-9; 1 In 2, 23; Rm 1, 16; 2 Tim 2, 12.

1 Satul era Betsaida, dar orbul nu locuia acolo.

2 Vezi nota de la Mt 16, 2.

Omului Se va rușina când va veni întru slava Tatălui Său, cu sfinții îngeri.

CAPITOLUL 9

Schimbarea la Față. Vindecarea copilului surdo-mut. A doua vestire a Patimilor. Cine este cel mai mare? Folosirea numelui lui Iisus. Pietre de poticnire.

1 Și le spunea: Adevăr vă grăiesc că sunt unii din cei ce stau aici care nu vor gusta moartea până ce nu vor vedea împărăția lui Dumnezeu venind întru putere.

2 Și după șase zile i-a luat Iisus cu Sine pe Petru și pe Iacob și pe Ioan și i-a dus numai pe ei înde ei într'un munte înalt; și S'a schimbat la față înaintea lor.

3 Și veșmintele Lui s'au făcut strălucitoare, albe foarte ca zăpada, așa cum înălbitorul nu poate înălbi pe pământ.

4 Și Ilie li s'a arătat împreună cu Moise; și vorbeau cu Iisus.

5 Și răspunzând Petru, I-a zis lui Iisus: Învățătorule, bine ne este să fim aici; să facem trei colibe: Ție una și lui Moise una și una lui Ilie...

6 Că nu știa ce să spună, fiindcă erau înspăimântați.

7 Și s'a făcut un nor care-i umbrea; și din nor a venit un glas zicând: Acesta este Fiul Meu Cel iubit, pe Acesta să-L ascultați!

8 Și de'ndată privind ei împrejur, n'au mai văzut pe nimeni, ci numai pe Iisus singur cu ei.

CAP. 9 - (1-2) Is 33, 17; Mt 17, 1; Lc 9, 27-28; (3) Dn 7, 9; Mt 17, 2; 23, 3; Lc 9, 29; (4) Mt 17, 3; Lc 9, 30; (5) Ps 132, 1; Mt 17, 4; Lc 9, 33; (7) Mc 1, 11; Lc 9, 35; 2 Ptr 1, 17; (9) Mt 17, 9; Lc 9, 36; (11) Mal 3, 23; Mt 11, 14; 17, 10; (12) Ps 21, 7-8; Is 53, 2-3, 7; Dn 7, 13; 9, 26; Mal 3, 24; Mt 17, 11-12; 26, 24; Iac 1, 17; Flp 2, 7; (13) Mal 3, 24; Mt 11, 14; (14) Mt 17, 14; Lc 9, 37; (17) Mt 17, 14; Lc 9, 38; (18) Mt 17, 15; Lc 9, 39; (19) Mt 17, 17; Lc 9, 41;

1 Înțeles mai cuprinzător: pe de-o parte, ucenicii au reținut porunca lui Iisus, n'au dat-o uitării; pe de alta, au respectat-o, în sensul că n'au divulgat taina ce li se încredințase pe un anumit termen.

2 Este vorba de profetia lui Maleahi (3, 23-24), pe care Iisus o raportează la Sine Însuși.

9 Și pe când se coborau din munte, El le-a poruncit să nu spună nimănui ceea ce văzuseră, decât atunci când Fiul Omului va învia din morți.

10 Iar ei au păzit cuvântul¹, întrebându-se între ei: Ce înseamnă a învia din morți?...

11 Și L-au întrebat pe El zicând: Pentru ce spun cărturarii că trebuie să vină mai întâi Ilie?

12 Iar El le-a răspuns: Într'adevăr, Ilie vine mai întâi și pe toate le va așeza din nou. Și cum este scris despre Fiul Omului?: că va să pătimească multe și să fie defăimat?

13 Dar vă spun Eu vouă că Ilie a și venit, și ei i-au făcut toate câte-au vrut, așa cum s'a scris despre el².

14 Și venind ei la ucenici, au văzut mulțime mare împrejurul lor și pe cărturari luându-se la întrebări cu ei.

15 Și de'ndată ce L-a văzut, mulțimea a fremătat și a alergat să I se închine.

16 Și El i-a întrebat pe cărturari: Despre ce vă luați la întrebări cu ei?

17 Și I-a răspuns Lui unul din mulțime: Învățătorule, am adus la Ține pe fiul meu, care are duh mut.

18 Și oriunde îl apucă, îl aruncă la pământ și face spume la gură și scrâșnește din dinți și înțepenește. Și le-am spus ucenicilor Țăi să-l scoată, dar ei n'au fost în stare.

19 Iar El, răspunzându-le, a zis: O, neam necredincios, până când voi fi cu voi? Până când vă voi răbda? Aduceți-l la Mine!

20 Și l-au adus la El. Și văzându-L, duhul îndată l-a zguduit pe copil; și căzând la pământ, se zvârcolea spumegând.

21 Și l-a întrebat pe tatăl lui: Câtă vreme este de când i-a venit aceasta? Iar el a răspuns: Din pruncie.

22 Și de multe ori l-a aruncat și în foc și în apă, ca să-l piardă. Dar de poți ceva, ajută-ne, fie-Ți milă de noi!

23 Iar Iisus i-a zis: De poți crede, toate-i sunt cu putință celui ce crede.

24 Și îndată strigând tatăl copilului, a zis cu lacrimi: Cred, Doamne!, ajută necredinței mele!

25 Iar Iisus, văzând că năvălește mulțimea, a certat duhul cel necurat zicându-i: Duh mut și surd, Eu îți poruncesc: Ieși din el, și'n el să nu mai intri!

26 Și răcnind și zguduindu-l cu putere, duhul a ieșit; iar copilul s'a făcut ca mort, încât mulți ziceau că a murit.

27 Iar Iisus l-a apucat de mână și l-a ridicat; și el s'a sculat în picioare.

28 Și după ce El a intrat în casă, ucenicii L-au întrebat ei între ei: De ce noi n'am fost în stare să-l scoatem?

29 Iar El le-a zis: Soiul acesta de demoni prin nimic nu poate ieși decât numai prin rugăciune și prin post.

30 Și ieșind ei de acolo, străbăteau Galileea; iar El nu voia să știe cineva.

31 Că-i învăța pe ucenicii Săi și le spunea că Fiul Omului Se va da în mâinile oamenilor și-L vor ucide, iar după ce-L vor ucide, a treia zi va învia.

32 Ei însă nu înțelegeau cuvântul și se temeau să-L întrebe.

33 Și au venit în Capernaum. Și fiind ei în casă, i-a întrebat: Ce vorbeați între voi pe drum?

34 Iar ei tăceau, fiindcă pe cale se sfădiseră unii cu alții, cine dintre ei este mai mare.

35 Și șezînd jos, i-a chemat pe cei doisprezece și le-a spus: Dacă vrea cineva să fie întâiul, să fie cel din urmă dintre toți și slujitor al tuturor.

36 Și luând un copil, l-a pus în mijlocul lor; și luându-l în brațe, le-a zis:

37 Tot cel ce va primi în numele Meu pe unul din acești copii, pe Mine Mă primește; și cel ce Mă primește pe Mine, nu pe Mine Mă primește, ci pe Cel Ce M'a trimis pe Mine.

38 Și I-a zis Ioan: Învățătorule, am văzut pe cineva, care nu merge cu noi, scoțând demoni în numele Tău; și l-am oprit, pentru că el nu merge cu noi.

39 Iar Iisus a zis: Nu-l opriți, că nu e nimeni care să facă o minune în numele Meu și după aceea să poată degrab' să Mă vorbească de rău.

40 Fiindcă cel ce nu-i împotriva noastră e pentru noi.

41 Că oricine vă va da să beți un pahar de apă în numele Meu, fiindcă sunteți ai lui Hristos, adevăr vă spun că nu-și va pierde răsplata.

42 Iar celui ce-i va fi piatră de poticnire¹ unuia din aceștia mici, care cred în Mine, mai bine i-ar fi dacă și-ar lega de gât o piatră de moară și s'ar arunca în mare.

43 Și dacă mâna ta îți devine piatră de poticnire, taie-o; că mai bine-ți este să intri în Viață ciung decât să ai amândouă mâinile și să te duci în gheenă, în focul cel nestins,

44 unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge.

(20) Lc 9, 42; (22) Mt 17, 15; (23) Mt 17, 20; 21, 22; Lc 17, 6; In 11, 40; (24) Lc 17, 5; (28) Mt 17, 19; (29) Mt 17, 21; (31) Mt 16, 21; 17, 22; Mc 8, 31; 10, 33-34; Lc 9, 22, 44; 18, 34; 24, 7; (32) Lc 9, 45; In 12, 16; (34) Mt 18, 1; Lc 9, 46; 22, 24; (35) Mt 20, 26; Mc 10, 43-44; Lc 9, 48; 22, 26; (36) Mt 18, 2-5; Lc 9, 47-48; (37) Mt 10, 40; 18, 5; Lc 9, 48; 10, 16; In 12, 44; (38) Nm 11, 28; Lc 9, 49; (39) 1 Co 12, 3; (40) Mt 12, 30; (41) Mt 10, 42; 25, 40; (42) Mt 18, 6; Lc 17, 1-2; (43) Dt 13, 6-8; Mt 5, 29-30; (44) Is 34, 10; 66, 24; Sir 7, 18;

1 Vezi nota de la Mt 5, 29.

45 Și dacă piciorul tău îți devine piatră de poticnire, taie-l; că mai bine-ți este să intri în Viață schiop decât să ai amândouă picioarele și să fii azvârlit în gheenă, în focul cel nestins,

46 unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge.

47 Și dacă ochiul tău îți devine piatră de poticnire, scoate-l; că mai bine-ți este să intri în împărăția lui Dumnezeu cu un singur ochi decât să ai amândoi ochii și să fii aruncat în gheena focului,

48 unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge.

49 Că fiecare cu foc se va săra, așa cum orice jertfă se va săra cu sare¹.

50 Bună este sarea; dar dacă sarea își pierde gustul, cu ce o veți drege? Aveți sare întru voi și trăiți în pace unii cu alții!

CAPITOLUL 10

Despre divorț. Iisus binecuvintează copiii. Tânărul bogat. A treia vestire a Patimilor. Cererea fiilor lui Zevedeu. Vindecarea lui Bartimeu orbul.

1 Și sculându-Se de acolo, a venit în hotarele Iudeii, de cealaltă parte a Iordanului; și mulțimile s'au adunat iarăși la El și El iarăși le învăța, după cum îi era obiceiul.

2 Și apropiindu-se fariseii, Îl întrebau, ispitindu-L, dacă unui bărbat îi este îngăduit să-și lase femeia.

(45) Mt 18, 8; (47) Mt 9, 29; 18, 9; (48) Is 66, 24; (49) Lv 2, 13; Iz 43, 24; (50) Mt 5, 13; Lc 14, 34; Rm 12, 18; 14, 19; 2 Co 13, 11; Ef 4, 29; Col 4, 6; Evr 12, 14. CAP. 10 – (1) Mt 19, 1; (2) Mt 19, 3; (4) Dt 24, 1; Mt 5, 31; 19, 7; Lc 16, 18; (5) Dt 31, 27; Iz 2, 4; Mt 19, 8; (6) Fc 1, 27; 5, 2; Mt 19, 4; (7-9) Fc 2, 24; Mt 19, 5-6; 1 Co 6, 16; Ef 5, 31; (10) Pr 1, 5; (11) Mt 5, 32; 19, 9; Lc 16, 18; Rm 7, 3; (13) Mt 19, 13; Lc 18, 15; (14) Mt 18, 3-4; Lc 18, 16; 1 Ptr 2, 2; 1 Co 14, 20; (15) Mt 11, 25; 18, 3; (16) Mt 19, 15; Mc 9, 36;

1 După Legea Veche, prinoasele de pâine și carne trebuiau sărate înainte de a fi aduse la altar (cf. Lv 2, 13). Dacă sarea dă gust și conservă, focul purifică și sfințește (Iisus va boteza cu Duh Sfânt și cu foc, Mt 3, 11). Spre a deveni prinos plăcut lui Dumnezeu, omul trebuie să se purifice prin toate încercările pe care Creatorul i le trimite sau le îngăduie.

2 Structura textului original sugerează două nuanțe: formula rostită (și prezumată) a binecuvântării este însoțită de gestul punerii mâinilor; Iisus nu-i binecuvintează pe toți copiii deodată, ci unul câte unul.

3 Iar El, răspunzând, le-a zis: Ce v'a poruncit Moise?

4 Iar ei au zis: Moise i-a dat voie să-și scrie carte de despărțire și s'o lase.

5 Și răspunzând Iisus, le-a zis: Din pricina învârtosării inimii voastre v'a scris el porunca aceasta;

6 dar de la începutul făpturii, bărbat și femeie i-a făcut Dumnezeu:

7 De aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa

8 și cei doi vor fi un trup; așa că nu mai sunt doi, ci un singur trup.

9 Așadar, ceea ce a unit Dumnezeu, omul să nu despartă.

10 Și în casă ucenicii L-au întrebat din nou despre aceasta.

11 Și El le-a zis: Oricine-și va lăsa femeia și va lua alta, săvârșește adulter cu ea.

12 Iar femeia, de-și va lăsa bărbatul și se va mărita cu altul, adulter săvârșește.

13 Și aduceau la El copii, ca să Se atingă de ei; dar ucenicii îi certau pe cei ce-i aduceau.

14 Iar Iisus, văzând, S'a supărat și le-a zis: Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți, că a unora ca aceștia este împărăția lui Dumnezeu.

15 Adevăr vă spun: Cel ce nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca un copil, nu va intra în ea.

16 Și luându-i în brațe, Și-a pus mâinile pe ei și i-a binecuvântat².

17 Și pe când ieșea El în drum, un ins a alergat la El și, ingenunchind înaintea-I, Îl întreba: Învățătorule bun, ce să fac ca să moștenesc viața veșnică?

18 Iar Iisus i-a răspuns: De ce-Mi spui bun? Nimeni nu este bun, fără numai unul Dumnezeu.

19 Cunoști poruncile: Să nu ucizi, să nu te desfrânezi, să nu furi, să nu mărturisești strâmb, să nu păgubești pe nimeni, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta.

20 Iar el I-a zis: Învățătorule, pe toate acestea le-am păzit din tinerețea mea.

21 Iar Iisus, cătând la el cu luare-aminte, l-a îndrăgit și i-a zis: Un lucru îți mai lipsește: Du-te, vinde tot ce ai și dă-le săracilor și vei avea comoară în cer; și apoi, luând crucea, vino și-Mi urmează Mie.

22 Dar el, întristându-se de cuvântul acesta, a plecat mâhnit, fiindcă avea multe bogății.

23 Și Iisus, uitându-Se în jur, le-a zis ucenicilor Săi: Cei ce au bogății, cât de greu vor intra ei în împărăția lui Dumnezeu!

24 Iar ucenicii erau uimiți de cuvintele Lui. Dar Iisus, răspunzând iarăși, le-a zis: Fiilor, cât de greu le este celor ce se încred în bogății să intre în împărăția lui Dumnezeu!

25 Mai lesne îi este cămilei¹ să treacă prin urechile acului decât bogatului să intre în împărăția lui Dumnezeu.

26 Iar ei, mai mult uimindu-se, ziceau unii către alții: Și cine poate să se mântuiască?...

27 Iisus, privind la ei cu luare-aminte, le-a zis: La oameni lucrul acesta e cu neputință, dar nu la Dumnezeu. Că la Dumnezeu toate sunt cu putință.

28 Și a început Petru a-I zice: Iată, noi pe toate le-am lăsat și Ți-am urmat Ție.

29 Iisus a răspuns: Adevăr vă grăiesc: Nu este nimeni care să-și fi lăsat casă sau frați sau surori sau mamă sau tată sau copii sau țarine pentru Mine și pentru Evanghelie

30 și să nu primească însutit – acum, în vremea aceasta de prigoniri – case și frați și surori și mame și copii și țarine; iar în veacul ce va să vină, viață veșnică.

31 Și mulți din cei dintâi vor fi pe urmă și cei din urmă, întâi.

32 Și erau pe drum, suindu-se la Ierusalim, și Iisus mergea înaintea lor. Și ei erau uimiți; și cei ce mergeau în urma Lui se temeau. Și iarăși luându-i cu El pe cei doisprezece, a început să le spună cele ce aveau să I se întâmple:

33 Iată, ne suim la Ierusalim și Fiul Omului va fi dat în mâna arhierilor și cărturarilor; și-L vor osândi la moarte și-L vor da pe mâna păgânilor

34 și-L vor batjocori și-L vor scuipa și-L vor biciui și-L vor omorî, dar după trei zile va învia.

(17) Mt 19, 16; Lc 18, 18; (18) Mt 19, 17; Lc 18, 19; (19) Is 20, 13-17; Dt 5, 17-21; Mt 5, 21, 27; 19, 18; Lc 18, 20; Rm 13, 9; (20) Mt 19, 20; Lc 18, 21; (21-22) Mt 6, 19; 19, 21-22; Lc 18, 22-23; (23) Pr 11, 28; Mt 19, 23; Mc 4, 18-19; Lc 18, 14, 24; Iac 2, 5; 1 Tim 6, 17; (24) Iov 31, 24; Ps 51, 7; 61, 10; Pr 11, 28; 1 Tim 6, 17; (25-26) Mt 19, 24-25; Lc 18, 25-26; (27) Iov 10, 13; 42, 2; Mt 19, 26; Mc 14, 36; Lc 1, 37; 18, 27; (28-29) Mt 4, 20; 19, 27-29; Lc 5, 11; 18, 28-29; (30-32) Iov 42, 10; Mt 19, 29-30; 20, 16-17; Lc 13, 30; 18, 30-31; (33) Mt 16, 21; 17, 22-23; 20, 18; Mc 8, 31; Lc 9, 22, 44; 18, 31; (34) Mt 20, 19; 27, 63; Mc 8, 31; 9, 31; Lc 18, 33;

1 O seamă de preoți și teologi din zilele noastre încă mai discută pe seama acestui cuvânt, în sensul că n'ar fi vorba de cămilă, ci de odgon. Confuzia vine de acolo că în greaca veche există două cuvinte învecinate care uneori se pronunță la fel: kámilos - kámilos, dar se scriu diferit: kámelos = cămilă și kámylos = odgon. Firește, orice hiperbolă absolutizează imaginea și implică absurdul, dar tocmai în aceasta constă puterea ei: cămila, pe lângă toate celelalte, are și cocoașă.

35 Și au venit la El Iacob și Ioan, fiii lui Zevedeu, zicându-I: Învățătorule, voim să ne faci ceea ce-ți vom cere.

36 Iar El le-a zis: Ce voiți să vă fac?

37 Iar ei I-au zis: Dă-ne să ședem unul de-a dreapta Ta și altul de-a stânga Ta, întru slava Ta.

38 Dar Iisus le-a răspuns: Nu știți ce cereți. Puteți să beți paharul pe care îl bea Eu și să vă botezați cu botezul cu care Eu mă botez?

39 Iar ei I-au zis: Putem. Și Iisus le-a zis: Într'adevăr, paharul pe care Eu îl bea îl veți bea și cu botezul cu care Eu Mă botez vă veți boteza,

40 dar a ședea de-a dreapta Mea sau de-a stânga Mea nu este al Meu a da, ci celor pentru care s'a pregătit¹.

41 Și auzind cei zece, au prins a se supăra pe Iacob și pe Ioan.

42 Și Iisus, chemându-i la Sine, le-a zis: Știți că cei ce se socotesc conducători ai neamurilor domnesc peste ele și cei mari ai lor le stăpânesc;

43 dar între voi să nu fie așa, ci cel ce va vrea să fie mare între voi, să fie slujitorul vostru,

44 și cel ce va vrea să fie întâiul între voi, să le fie tuturor slugă;

45 că nici Fiul Omului n'a venit să I se slujească, ci să slujească și să-Și dea viața răscumpărare pentru mulți.

46 Și au venit în Ierihon. Și ieșind El din Ierihon cu ucenicii Săi și cu mulțime mare, Bartimeu orbul, fiul

lui Timeu, ședea cerșind la marginea drumului.

47 Și auzind că este Iisus Nazarineanul, a început să strige și să zică: Iisuse, Fiul lui David, miluiește-mă!

48 Și mulți îl certau, ca să tacă; el însă cu mult mai tare striga: Fiule al lui David, miluiește-mă!

49 Și Iisus, apropiindu-Se, a zis: Chemați-l! Și l-au chemat pe orb zicându-i: Îndrăznește, scoală-te; te cheamă...

50 Iar orbul, lepădându-și haina de pe el și sărind în picioare, a venit la Iisus.

51 Și l-a întrebat Iisus zicându-i: Ce voiești să-ți fac? Iar orbul I-a răspuns: Să-mi capăt vederea, Învățătorule!

52 Iar Iisus i-a zis: Du-te, credința ta te-a mântuit! Și îndată și-a căpătat vederea și-I urma lui Iisus pe cale.

CAPITOLUL 11

Intrarea în Ierusalim. Smochinul neroditor. Alungarea vânzătorilor din templu. Puterea credinței. Despre botezul lui Ioan și autoritatea lui Iisus.

1 Și când s'au apropiat de Ierusalim, la Betfaghe și Betania, lângă Muntele Măslinilor, a trimis pe doi din ucenicii Săi

2 și le-a zis: Mergeți în satul care este în fața voastră și, intrând în el, îndată veți afla un mânz legat, pe care nici un om n'a șezut până acum. Dezlegați-l și aduceți-l.

(35-37) Mt 20, 20-21; (38-40) Mt 20, 22-23; (41) Mt 20, 24; Lc 22, 24-25; (42) Mt 20, 25; Lc 22, 25; (43) Mt 20, 26; Mc 9, 35; Lc 9, 48; 22, 26; (44) Mt 20, 27; Mc 9, 35; 1 Ptr 5, 3; (45) Mt 20, 28; In 13, 14-15; 1 Ptr 5, 3; Flp 2, 7; Tit 2, 14; (46-52) Mt 20, 29-34; Lc 17, 19; 18, 35-43. CAP. 11 - (1) Mt 21, 1; Lc 19, 29; In 12, 12; (2) Mt 21, 2; Lc 19, 30;

1 Fericirea de apoi nu depinde de niscăiva favoruri divine prestabilite, ci de credința, faptele și gândurile celor judecați și care astfel își vor determina ei înșiși poziția meritată în împărăția cerurilor. "Eu nu pot să fac de la Mine nimic; precum aud, judec, iar judecata Mea este dreaptă" (In 5, 30). În sensul că faptele omului au ajuns în mâna Tatălui, iar Acesta I le predă Fiului spre judecată.

3 Iar de vă va zice cineva: De ce faceți aceasta?, spuneți-i: Domnul are trebuință de el. Și îndată îl va trimite aici.

4 Deci s'au dus și au găsit mînzul legat la drum în fața unei porți și l-au dezlegat.

5 Și unii din cei ce ședeau acolo le-au zis: Ce faceți?, de ce dezlegați mînzul?

6 Iar ei le-au răspuns așa cum le spusese Iisus; și accia i-au lăsat.

7 Și au adus mînzul la Iisus și și-au pus hainele pe mînz și Iisus a șezut deasupra.

8 Și mulți își așterneau hainele'n cale, iar alții așterneau ramuri tăiate din câmp.

9 Iar cei ce mergeau înainte și cei ce veneau în urmă strigau: **Osana! Binecuvântat este Cel Ce vine întru numele Domnului!**

10 Binecuvîntată este împărăția care vine, a părintelul nostru David! Osana întru cei de sus!

11 Și a intrat Iisus în Ierusalim și în templu; și după ce S'a uitat la toate de jur-împrejur, fiind vremea spre scară a ieșit spre Betania împreună cu cei doisprezece.

12 Și a doua zi, pe cînd ieșeau din Betania, El a flămînzit.

13 Și văzînd de departe un smochin care avea frunze, S'a dus acolo să vadă dacă va găsi ceva în el; și ajungînd la smochin, n'a găsit nimic decît frunze; că încă nu era vremea smochinelor.

14 Și vorbindu-i, i-a zis: De-acum înainte, roadă din tine nimeni în veac să nu mănînce! Iar ucenicii Săi auzeau.

15 Și au venit în Ierusalim. Și intrînd în templu, a început să-i dea afară pe cei ce vindeau și pe cei ce cumpărau în templu, iar mesele schimbătorilor de bani și scaunele neguțătorilor de porumbei le-a răsturnat.

16 Și nu îngăduia să mai treacă nimeni cu vreun vas prin templu¹.

17 Și-i învăța și le spunea: Oare nu este scris: **Casa Mea, casă de rugăciune se va chema pentru toate neamurile?** Voi însă ați făcut-o peșteră de tâlhari...

18 Și au auzit arhieriei și cărturarii. Și căutau cum să-L piardă. Că se temeau de El, pentru că toată mulțimea era uimită de învățătura Lui.

19 Iar cînd s'a făcut scară, au ieșit afară din cetate.

20 A doua zi dimineața, trecînd pe acolo, au văzut smochinul uscat din rădăcini.

21 Și Petru, aducîndu-și aminte, I-a zis: Învățătorule, iată, smochinul pe care l-ai blestemat s'a uscat...

22 Și răspunzînd, Iisus le-a zis: Aveți credință în Dumnezeu.

23 Adevăr vă spun că cel ce i-ar zice muntelui acestuia: Ridică-te și te aruncă în mare!, și nu se va îndoi în inima lui, ci va crede că ceea ce spune se va face, fi-va lui orice va zice.

24 De aceea vă spun: Pe toate câte le cereți rugîndu-vă, să credeți

(3) Mt 21, 3; Lc 19, 31; (4-6) Mt 21, 6; Lc 19, 32-34; (7) 4 Rg 9, 13; Mt 21, 7; Lc 19, 35; In 12, 14; (8) Mt 21, 8; Lc 19, 36; In 12, 13; (9) Ps 117, 26; Za 4, 7; Mt 21, 9; In 12, 13; (10) Mt 21, 9; Lc 13, 35; 19, 38; (11) Mt 21, 17; (12-13) Mt 21, 18-19; Lc 13, 6; (15) Mt 21, 12; Lc 19, 45; In 2, 14; (17) Is 56, 7; Ir 7, 11; Mt 21, 13; Lc 19, 46; In 2, 16; (18) Mt 21, 15, 45; Mc 12, 12; Lc 19, 47-48; (20) Mt 21, 19; (21) Mt 21, 20; Evr 6, 8; (23) Mt 17, 20; 21, 21; Lc 17, 6; In 11, 40; (24) Ir 29, 13; Mt 7, 7; 21, 22; Lc 11, 9; In 14, 13; 15, 7; Iac 1, 5-6;

¹ Curtea templului - în special aria prozelitilor - era deseori folosită drept pasaj între oraș și Muntele Măslinilor. Vezi și nota de la Mt 21, 13.

că le-ați și primit¹, și le veți avea.

25 Iar când stați de vă rugați, iertați orice aveți împotriva cuiva, pentru ca și Tatăl vostru Cel din ceruri să vă ierte vouă greșalele voastre.

26 Iar dacă voi nu iertați, nici Tatăl vostru Cel din ceruri nu vă va ierta vouă greșalele.

27 Și au venit iarăși în Ierusalim. Și în timp ce Iisus umbla prin templu, au venit la El arhiercii, cărturarii și bătrânii

28 și I-au zis: Cu ce putere² faci tu acestea? Sau cine ți-a dat ție această putere de a le face?

29 Iar Iisus le-a zis: Vă voi întreba și Eu un cuvânt; răspundeți-Mi, și vă voi spune și Eu cu ce putere fac acestea:

30 Botezul lui Ioan, din cer a fost, sau de la oameni? Răspundeți-Mi!

31 Și ci se chibzuiau între ei zicând: Dacă noi vom zice: Din cer!, El va spune: Atunci, de ce nu i-ați dat crezare?;

32 dar de vom zice: De la oameni... Se temeau de mulțime, fiindcă toți socoteau că Ioan a fost cu adevărat prooroc.

33 Și răspunzând, I-au zis: Nu știm...

(25) Sir 28, 2, 7; Mt 5, 23-24; 6, 14; Ef 4, 32; Col 3, 13; (26-27) Mt 6, 15; 21, 23; Lc 20, 1; (28) Is 2, 14; Mt 21, 23; Lc 20, 2; (29-30) Mt 21, 24-25; Lc 20, 3-4; (31-33) Mt 21, 26-27; Lc 20, 6-8. CAP. 12 – (1) Ps 79, 8; Cânt 8, 11; Is 3, 14; 5, 1; Ir 2, 21; Mt 21, 33; Lc 20, 9; (2-3) Mt 5, 12; 21, 34-35; 23, 34; Lc 20, 10-11; (4) Lc 20, 11; (5-6) Mt 21, 36-37; Lc 20, 12, 13;

1 Într-o seamă de variante manuscrise: "le veți primi", ceea ce trădează preferința copiștilor pentru forma lamvánele a verbului lamváno = a primi, ca exprimând o succesiune logică. În opțiunea de față e vorba însă de simultaneitatea teo-logică a verbului (aoristul elávete) din celelalte variante, care pune accentul pe extraordinara putere a credinței pure, aceea care-și realizează obiectul prin ea însăși, fără mijlocirea sau implicarea nădejdi. În felul acesta, rugăciunea nu mai este o simplă cerere, ci o permanentă mulțumire. La învierea lui Lazăr, Iisus Îi mulțumește Părintelui înainte de a săvârși minunea, ca și cum ea ar fi fost săvârșită (vezi In 11, 41 și nota). Într-o rugăciune liturgică I se mulțumește lui Dumnezeu pentru că "ne-a dăruit împărăția ce va să fie". În Euharistie, actul prefacerii e precedat (nu urmat) de mulțumire (ca și în cântarea paralelă: "Ție Îți mulțumim, Doamne, și ne rugăm Ție"). Apostolul Pavel afirmă că ceea ce pentru noi este virtual, pentru Dumnezeu este real: o făgăduință a lui Dumnezeu devine realitate în chiar clipa când El a rostit-o (vezi Rm 4, 17 și nota; de asemenea, nota de la Evr 11, 1), și tot așa trebuie s'o considerăm și noi prin credință.

2 Și aici, puterea înseamnă nu numai capacitatea de a face minuni, ci și autoritatea extra-umană cu care este investit cel care le face (fariseii Îl învinuiau pe Iisus că-i scoate pe demoni prin căpetenia acestora).

Și Iisus le-a zis: Nici Eu nu vă spun cu ce putere fac acestea!...

CAPITOLUL 12

Parabola lucrătorilor nevrednici.

Banul cezarului. Despre învierea morților. Cea mai mare poruncă. Fiu și Domn al lui David. Banul văduvei.

1 Și a început să le vorbească în parabole: Un om a sădit o vie, a împrejmuit-o cu gard, a săpat în ea teasc, a clădit turn și a dat-o pe seama lucrătorilor și s'a dus departe.

2 Și la vremea convenită a trimis la lucrători un slujitor ca să ia de la ei din roada viei.

3 Iar ei, prinzându-l, l-au bătut și i-au dat drumul fără nimic.

4 Și din nou a trimis la ei un slujitor, dar și pe acela, lovindu-l cu pietre, i-au spart capul și l-au izgonit cu ocară.

5 Și a trimis un altul. Dar și pe acela l-au ucis; și pe mulți alții, pe unii i-au bătut, iar pe alții i-au omorât.

6 Încă îl mai avea pe un fiu al său iubit, și în cele din urmă l-a trimis la lucrători spunându-și: De fiul meu se vor rușina.

7 Dar acei lucrători au zis între ei: Acesta este moștenitorul; veniți să-l omorîm, și moștenirea a noastră va fi...

8 Și au pus mâna pe el, l-au omorât și l-au aruncat afară din vie.

9 Ce va face dar stăpânul viei?: Va veni și pe lucrători îi va pierde, iar via o va da pe seama altora.

10 Oare nici scriptura aceasta n'ați citit-o: **Piatra pe care au nesocotit-o ziditorii, aceasta a ajuns în capul unghiului;**

11 **de la Domnul s'a făcut aceasta și este minunată în ochii noștri?**

12 Și căutau să-L prindă, dar se temeau de popor; fiindcă înțeleseseră că împotriva lor a spus parabola. Și lăsându-L, s'au dus.

13 Și au trimis la El pe unii din farisei și din irodiani, ca să-L prindă în cuvânt.

14 Iar ei, venind, l-au zis: Învățătorule, știm că adevărat ești și nu-ți pasă de nimeni, fiindcă tu nu cauți la fața oamenilor, ci cu adevărat înveți calea lui Dumnezeu. Se cuvine a da dajdie cezarului, sau nu? Să dăm, sau să nu dăm?

15 El însă, cunoscându-le fățărnicia, le-a zis: De ce Mă ispitiți? Aduceți-Mi un dinar ca să-l văd.

16 Și l-au adus. Și i-a întrebat Iisus: Ale cui sunt efigia și inscripția de pe el? Iar ei l-au zis: Ale cezarului.

17 Iar Iisus a zis: Dați-i cezarului pe cele ale cezarului, iar lui Dumnezeu pe cele ale lui Dumnezeu! Și s'au minunat de El.

18 Și au venit la El saducheeii, care spun că nu este înviere, și l-au întrebat zicând:

19 Învățătorule, Moise ne-a lăsat scris că **dacă moare fratele cuiva și-și va lăsa femeia fără copii, pe femeia lui s'o ia fratele său și să-i ridice urmaș fratelui mort.**

20 Și erau șapte frați. Și cel dintâi și-a luat femeie, dar a murit fără să lase urmaș;

21 și a luat-o cel de-al doilea și a murit fără să lase urmaș; tot așa și al treilea;

22 și au luat-o toți șapte și n'au lăsat urmaș. În urma tuturor a murit și femeia.

23 La înviere, când vor învia, a căruia dintre ei va fi femeia? Că toți șapte au avut-o de soție.

24 Și le-a zis Iisus: Oare nu rătăciți voi din pricina aceasta, că nu știți Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu?

25 Căci atunci când vor învia din morți, nici nu se mai însoară, nici nu se mai mărită, ci sunt ca îngerii în ceruri.

26 Iar despre morți, că vor învia, n'ați citit oare în cartea lui Moise, când i-a vorbit Dumnezeu din rug¹ zicând: **Eu sunt Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacob?**

27 Dumnezeu nu este Dumnezeul celor morți, ci al celor vii. Prin urmare, mult rătăciți voi!

28 Și unul dintre cărturari, care-i auzise luându-se între ei la întrebări

(7) Ps 2, 2; Mt 21, 38; 26, 3; Lc 20, 14; (8-9) Mt 21, 39-41; Lc 20, 15-16; Evr 13, 12; (10-11) Ps 117, 22-23; Is 8, 14; 28, 16; Mt 21, 42; Lc 20, 17; FA 4, 11; 1 Ptr 2, 7; Rm 9, 33; 1 Co 3, 11; (12) Mt 14, 5; 21, 45; Mc 11, 18; Lc 20, 19; In 7, 25; 30, 44; (13-16) Ps 40, 7-8; Ir 9, 3; Avc 1, 15; Mt 22, 15-21; Lc 20, 20-24; (17) Is 22, 28; 1 Rg 15, 30; Mt 22, 21; Lc 20, 25; Rm 13, 7; (18) Mt 22, 23; Lc 20, 27; FA 23, 8; (19) Fc 38, 8; Dt 25, 5; Mt 22, 24; Lc 20, 28; (20-24) Mt 22, 25-29; Lc 20, 29-33; (25) Mt 22, 30; Lc 20, 36; 1 Co 15, 42; (26) Is 3, 6; Mt 23, 31-32; Lc 20, 37; (27-28) Mt 22, 32-36; Lc 10, 25; 20, 38;

1 Trimitere la momentul relatat în Is 3, 2-6, când Dumnezeu i-a vorbit lui Moise din lumina unui rug care ardea fără să se mistuie.

și văzând că bine le-a răspuns El, s'a apropiat de El și L-a întrebat: Care poruncă este întâia din toate?

29 Iisus i-a răspuns că întâia este: Ascultă, Israele, Domnul Dumnezeu nostru este singurul Domn;

30 și: Să iubești pe Domnul Dumnezeu tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, din tot cugetul tău și din toată puterea ta. Aceasta este cea dintâi poruncă.

31 Iar a doua este aceasta: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. Altă poruncă mai mare decât acestea nu este.

32 Și I-a zis cărturarul: Bine, Învățătorule; adevărat ai spus că unul este Dumnezeu și nu este altul în afară de El.

33 Și să-L iubești pe El din toată inima, din tot sufletul, din tot cugetul și din toată puterea și să-l iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși este mai mult decât toate arderile-de-tot și decât toate jertfele.

34 Iar Iisus, văzând că a răspuns cu înțelepciune, i-a zis: Nu ești departe de împărăția lui Dumnezeu! Și nimeni nu mai îndrăznește să-I pună întrebări.

35 Și'n timp ce învăța în templu, Iisus dădea răspunsuri¹ zicând: Cum de spun cărturarii că Hristos este fiul lui David?

36 Însuși David a spus întru Duhul Sfânt: Zis-a Domnul către Domnul meu: Șezi de-a dreapta Mea, până ce voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale.

37 Așadar însuși David Îl numește pe El Domn; atunci, de unde până unde este fiul lui?... Și multă mulțime Îl asculta cu bucurie.

38 Și le spunea în învățătura Sa: Feriți-vă de cărturari, căroră le place să se plimbe în haine lungi și să fie salutați în piețe

39 și să stea pe scaunele din față în sinagogi și pe locurile cele dintâi la ospețe,

40 ei, care mănâncă de istov casele văduvelor și cu fățarnicie se roagă'ndelung; aceștia mai mare osândă-și vor lua.

41 Și șezând în fața cutiei milcelor², Iisus privea cum mulțimea aruncă bani în cutie. Și mulți bogați aruncau mult.

42 Și venind o văduvă săracă, a aruncat doi bănuți, adică un codrant.

43 Și chemându-i la Sine pe ucenicii Săi, le-a zis: Adevăr vă grăiesc că această văduvă săracă a aruncat în cutia milcelor mai mult decât au aruncat toți ceilalți.

44 Pentru că toți au aruncat din prisosul lor, pe când ea, din sărăcia ei, a pus tot ce avea, totul de la gura ei.

(29) Dt 6, 4; Iac 2, 19; Ef 4, 6; (30) Dt 6, 5; Mt 22, 37-38; Lc 10, 27; (31) Lv 19, 18; Mt 5, 43; 22, 39-40; In 13, 34; Iac 2, 8; 1 Ptr 1, 22; Rm 13, 9; Ga 5, 14; 1 Tes 4, 9; (32) Dt 4, 35; 6, 4; Is 45, 6; 46, 9; Lc 20, 39; (33) 1 Rg 15, 22; Os 6, 6; (34) Mt 22, 46; (35) Mt 22, 41; Lc 20, 41; (36) 2 Rg 23, 2; Ps 109, 1; Lc 20, 42; Evr 1, 13; (37) Mt 22, 44-45; (38) Mt 23, 5, 7; Lc 11, 43; (39) Mt 23, 6; Lc 11, 43; 20, 46; (40) Iz 22, 25; Mt 23, 14; Lc 20, 47; (41) 4 Rg 12, 9; Lc 21, 1; (42) Lc 21, 2; (43) Lc 21, 3; 2 Co 8, 12; (44) Mc 14, 8; Lc 21, 4.

1 Răspundea la întrebări din popor, indiferent dacă în mulțime se aflau sau nu și cărturari.
2 Vistieria în care se depuneau danii atât pentru nevoile templului cât și pentru opere de caritate.

CAPITOLUL 13

*Profeția despre dărâmarca
Ierusalimului. Sfârșitul lumii și venirea
Fiului Omului.*

*Parabola smochinului prevestitor.
Îndemn la priveghere.*

1 Și pe când ieșea El din templu, unul dintre ucenicii Săi I-a zis: Privește, Învățătorule, ce pietre!, ce zidiri!...¹

2 Dar Iisus i-a zis: Vezi tu aceste zidiri mărețe?: Piatră pe piatră nu va rămâne din ele, care să nu se risipească.

3 Și șezând El pe Muntele Măslinilor, în fața templului, Petru, Iacob, Ioan și Andrei L-au întrebat numai ei între ei:

4 Spune-ne, când vor fi acestea? Și care va fi semnul când toate acestea va fi să se plinească?

5 Iar Iisus a început să le spună: Luați aminte, să nu vă amăgească cineva.

6 Că mulți vor veni în numele Meu zicând: Eu sunt!, și pe mulți îi vor amăgi.

7 Iar când veți auzi de războaie și de zvonuri de războaie, să nu vă tulburați, căci ele trebuie să fie; dar încă nu va fi sfârșitul.

8 Și neam peste neam se va ridica și împărăție peste împărăție; cutremu-

re vor fi pe-alocuri și foamete și tulburări vor fi. Acestea sunt începutul durerilor nașterii².

9 Luați scama la voi înșivă. Că din pricina Mea vă vor da în adunări și veți fi bătuți în sinagogi și veți sta înaintea conducătorilor și a împăraților, spre mărturie lor.³

10 Și trebuie ca mai întâi Evanghelia să se propovăduiască la toate neamurile.

11 Iar când vă vor duce să vă predea, nu vă îngrijiți dinainte ce veți vorbi, ci să vorbiți ceea ce vi se va da vouă în ceasul acela. Că nu voi sunteți cei ce veți vorbi, ci Duhul Sfânt.

12 Și frate pe frate va da la moarte, și tată pe fiu; și copiii se vor răzvrăti împotriva părinților și-i vor ucide.

13 Și de toți veți fi urâți din pricina numelui Meu; dar cel ce va răbda până la sfârșit, acela se va mântui.

14 Iar când veți vedea urâciunea pustiirii⁴, cea prezisă de proorocul Daniel, stând unde nu se cuvine – cine citește, să înțeleagă –, atunci cei ce vor fi în Iudeca să fugă în munți;

15 și cel ce va fi pe acoperiș să nu se coboare, nici să intre să-și ia ceva din casa sa;

16 și cel ce va fi în țarină să nu se întoarcă îndărăt să-și ia haina.

17 Dar vai de cele ce vor fi însărcinate și de cele ce vor alăpta în zilele acelea!

CAP. 13 – (1) Mt 24, 1; Lc 21, 5; (2) 3 Rg 9, 7; Mt 24, 2; Lc 19, 44; 21, 6; (3-4) Mt 24, 3; Lc 21, 7; (5) Ir 29, 8; Mt 24, 4; Lc 21, 8; Ef 5, 6; 1 Tes 2, 3; 2 Tes 2, 3; (6) Ir 14, 14; Mt 24, 5, 11; Lc 21, 8; (7) Mt 24, 6; Lc 21, 9; (8) 2 Par 15, 6; Mt 24, 7-8; (9) Mt 10, 17; 24, 9; In 15, 20; 16, 2; Ap 2, 10; (10) Mt 24, 14; (11) Mt 10, 19-20; Lc 12, 11; 21, 15; In 16, 13; FA 2, 4; (12) Iz 38, 21; Mi 7, 6; Mt 10, 21; Lc 21, 16; (13) Dn 12, 12; Mt 24, 13; Lc 21, 17; Ap 2, 10; (14) Dn 9, 27; Mt 24, 15-16; Lc 21, 20-21; (15-18) Mt 24, 17-20; Lc 17, 30-31; 21, 23; 24, 29;

1 Splendidele clădiri din incinta templului, cărora Iisus le prevestise dărâmarca (ceea ce se va întâmpla în anul 70).

2 Vezi nota de la Mt 24, 8. Cataclismele umane și cosmice preced nu numai sfârșitul lumii, ci și nașterea ei din nou (cf. Mt 19, 28). În felul acesta, ele ies de sub incidența absurdului și capătă o finalitate, așa cum durerile femeii însărcinate capătă sens prin bucuria de a se naște un om pe lume (In 19, 21).

3 Cel ce suferă este nu numai un martir (martor, mărturisitor) al lui Hristos în fața persecutorilor, dar devine – implicit – și un martor al acuzării acestora la marea Judecată.

4 Vezi nota de la Mt 24, 15.

18 Rugați-vă, dar, ca fuga voastră să nu fie iarna;

19 că necaz va fi în zilele acelea, cum n'a mai fost până acum de la începutul zidirii pe care a zidit-o Dumnezeu, și nici nu va mai fi.

20 Și dacă Domnul n'ar fi scurtat zilele acelea, nici un trup n'ar mai scăpa; dar El a scurtat acele zile de dragul celor aleși, pe care El i-a ales.

21 Și dacă va zice atunci cineva: Iată, aici este Hristos!, sau: Iată, acolo!, să nu credeți.

22 Că se vor scula hristoși mincinoși și profeți mincinoși și vor face semne și minuni ca să-i ducă în rătăcire, de se poate, pe cei aleși.

23 Dar voi luați seama! Iată, pe toate vi le-am spus de mai'nainte.

24 Ci în acele zile, după necazul acela, soarele se va întuneca și luna nu-și va mai da lumina.

25 Și stelele vor cădea din cer și puterile cele din ceruri se vor clătina.

26 Și atunci Îl vor vedea pe Fiul Omului venind pe nori, cu putere multă și cu slavă.

27 Și atunci pe îngerii Săi îi va trimite și pe aleșii Săi îi va aduna din cele patru vânturi, de la marginea pământului până la marginea cerului.

28 Învățați de la smochin parabola: Când mlădița lui se face fragedă și înfrunzește, știți că vara e aproape.

29 Tot așa și voi, când le veți vedea pe acestea plinindu-se, să știți că El este aproape, lângă uși.

30 Adevăr vă grăiesc că neamul acesta nu va trece până ce toate acestea nu vor fi.

31 Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece.

32 Iar despre ziua aceea și despre ceasul acela nimeni nu știe, nici îngerii din cer, nici Fiul, ci numai Tatăl.

33 Luați aminte, privegheați și vă rugați, că nu știți când va fi vremea aceea.

34 E ca un om care a plecat departe, și-a lăsat casa, a dat puterea pe mâna slugilor, fiecăruia lucrarea lui, iar portarului i-a poruncit să vegheze.

35 Așadar privegheați, că nu știți când va veni stăpânul casei: seara, ori la miezul nopții, ori la cântatul cocoșilor, ori dimineața;

36 ca nu cumva, venind fără veste, să vă găsească dormind.

37 Iar ceea ce vă spun vouă le spun tuturor: Privegheați!

CAPITOLUL 14

Ungerea din Betania. Trădarea lui Iuda. Cina cea de Taină. Rugăciunea din Ghetsimani. Arestarea lui Iisus.

Iisus în fața sinedriului.

Lepădarea lui Petru.

1 Și peste două zile erau Paștile și Azimele. Și arhiereii și cărturarii căutau cum să-L prindă cu vicleșug, ca să-L omoare.

2 Dar ziceau: Nu în ziua praznicului, ca să nu fie tulburare în popor.

3 Și fiind El în Betania, în casa lui Simon Leprosul, în timp ce ședea la masă a venit o femeie având un alabastru cu mir de nard curat¹, de

(19) Dn 9, 26; 12, 1; Ioil 2, 2; Mt 26, 21; (20-21) Mt 24, 22-23; Lc 17, 21-23; 21, 8; (22) Dt 13, 1-3; Mt 24, 24; (23) Mt 24, 25; 2 Ptr 3, 7; 1 Tes 3, 4; (24) Is 13, 10; 34, 4; Iz 32, 7; Ioil 2, 10; 3, 4; 4, 15; Sof 1, 15; Mt 24, 29; Lc 21, 25; (25) Mt 24, 29; Lc 21, 26; (26) Dn 7, 13; Mt 16, 27; 24, 30; Mc 14, 62; Lc 21, 27; FA 1, 11; Ap 1, 7; (27-30) Mt 24, 31-34; Lc 21, 29-32; (31) Ps 101, 27; 118, 89; Is 40, 8; Mt 24, 35; Lc 21, 35; (32) Mt 24, 36; (33) Mt 24, 42; 25, 13; Lc 12, 40; 21, 36; Rm 13, 11; (34-35) Mt 24, 42, 45; Lc 19, 12. CAP. 14 – (1) Mt 26, 2; Lc 22, 1-2; In 11, 47, 55; 13, 1; (2) Mt 26, 5; (3) Mt 26, 6-7; Lc 7, 37; In 11, 2; 12, 1, 3;

1 Ulei preparat cu esență extrasă din rădăcină de nard, plantă aromatică din India.

mare preț; și spărgând vasul, a vărsat mirul pe capul Lui.

4 Dar erau unii care murmurau în sinea lor zicând: De ce s'a făcut această risipă de mir?

5 că mirul acesta putea să fie vândut cu peste trei sute de dinari și să li se dea săracilor. Și murmurau împotriva ei.

6 Dar Iisus a zis: Lăsați-o, de ce-i faceți supărare? Bun lucru a făcut ea pentru Mine.

7 Că pe săraci îi aveți pururea cu voi și puteți să le faceți bine oricând vreți, dar pe Mine nu Mă aveți pururea.

8 Ea a făcut ceea ce avea de făcut: mai dinainte Mi-a uns trupul cu mir, spre îngropare¹.

9 Adevăr vă spun Eu vouă: Oriunde se va propovădui Evanghelia, în toată lumea, se va spune și ce a făcut ea, spre pomenirea ei.

10 Iar Iuda Iscarioteanul, unul din cei doisprezece, s'a dus la arhierei ca să li-L dea pe Iisus în mână.

11 Și auzind ei, s'au bucurat și au făgăduit să-i dea bani. Și el căuta cum să-L dea în mâna lor la un prilej potrivit.

12 Iar în ziua cea dintâi a Azimelor, când jertfeau Paștile, ucenicii Săi L-au întrebat: Unde vrei să mergem să-Ți gătim, ca să mănânci Paștile?

13 Și a trimis doi din ucenicii Săi și le-a zis: Mergeți în cetate și vă va întâmpina un om ducând un ulcior cu apă; mergeți după el;

14 și acolo unde va intra el, spuneți-i stăpânului casei că Învățătorul zice: Unde este odaia în care

să mănânc Paștile împreună cu ucenicii Mei?

15 Iar el vă va arăta un foisor mare, gata așternut. Acolo să pregătiți pentru noi.

16 Și au ieșit ucenicii și au venit în cetate și au găsit așa cum le spusese El și au pregătit Paștile.

17 Iar făcându-se seară, a venit cu cei doisprezece.

18 Și pe când ședeau la masă și mâncau, Iisus a zis: Adevăr vă grăiesc că unul dintre voi, care mănâncă împreună cu Mine, Mă va vinde.

19 Ei au început să se întristeze și să-I zică unul câte unul: Nu cumva sunt eu?...

20 Iar El le-a zis: Unul din cei doisprezece, care întinge cu Mine în blid.

21 Că Fiul Omului merge cum este scris despre El; dar vai aceluia om prin care Fiul Omului este vândut! Bine era de omul acela dacă nu s'ar fi născut!

22 Și pe când mâncau, Iisus a luat pâine și, binecuvântând, a frânt și le-a dat și a zis: Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu.

23 Și luând paharul, mulțumind, le-a dat și au băut din el toți;

24 și le-a zis: Acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi, carele pentru mulți se varsă.

25 Adevăr vă grăiesc că de acum nu voi mai bea din rodul viței până în ziua aceea când îl voi bea, nou, întru împărăția lui Dumnezeu.

26 Și după ce au cântat imnuri, au ieșit la Muntele Măslinilor.

(4-6) Mt 26, 8-10; In 12, 4-7; (7) Dt 15, 11; Mt 26, 11; In 12, 8; (8-9) Pr 31, 31; Mt 26, 12-13; (10-11) Mt 26, 14-16; Lc 22, 4-6; (12) Is 12, 14; Dt 16, 5-6; Mt 26, 17; Lc 22, 7; (13-14) Mt 26, 18; Lc 22, 8-11; (15) Lc 22, 12; (16-17) Mt 26, 19-20; Lc 22, 13-14; (18) Ps 40, 9; Mt 26, 20-21; Lc 22, 21; In 13, 21; (19-21) Mt 26, 22-24; Lc 22, 19, 22; In 13, 26-27; (22) Mt 26, 26; Lc 22, 19; 1 Co 11, 23-24; (23-25) Mt 26, 27-29; Lc 22, 18-20; (26) Mt 26, 30; Lc 22, 39; In 18, 1;

1 Vezi nota de la Mt 26, 11.

27 Și le-a zis Iisus: În această noapte toți vă veți poticni¹, că scris este: Bate-voi păstorul și se vor risipi oile;

28 dar după ce voi învia, voi merge mai înainte de voi în Galileea.

29 Iar Petru I-a zis: Chiar dacă toți se vor poticni, eu unul, nu!

30 Și i-a zis Iisus: Adevăr îți grăiesc că astăzi, în noaptea aceasta, mai înainte de a cânta cocoșul de două ori, tu de trei ori te vei fi lepădat de Mine.

31 El însă spunea cu mai mare stăruință: Și de-ar fi să mor cu Tine, nu Te voi tăgădui!... Și tot așa spuneau toți.

32 Și au venit într'un loc al cărui nume este Ghetsimani și le-a zis ucenicilor Săi: Ședeți aici până ce Mă voi ruga.

33 Și i-a luat cu El pe Petru și pe Iacob și pe Ioan; și a început a Se tulbura și a Se mâhni

34 și le-a zis: Întristat de moarte Îmi este sufletul... Rămâneți aici și privegheați.

35 Și mergând puțin mai înainte, a căzut cu fața la pământ și Se ruga ca, de este cu putință, ceasul acela să treacă pe-alături de El.

36 Și zicea: Avva, Părinte, toate-Ți sunt cu putință. Depărtează paharul acesta de la Mine!... Dar fie nu ce voiesc Eu, ci ce voiești Tu!

37 Și a venit și i-a găsit dormind și i-a zis lui Petru: Simone, dormi?

(27) Za 13, 7; Mt 26, 31; Mc 14, 50; In 16, 32; (28-30) Mt 26, 33-34; 28, 7, 10; Mc 14, 72; 16, 7; Lc 22, 34; In 13, 37-38; 21, 1; (31-35) Mt 20, 22; 26, 35-39; Lc 22, 33-42; (36) Mt 26, 39; Mc 10, 27; In 5, 30; 6, 38; Flp 2, 8; Evr 5, 7-8; (37) Mt 26, 40; Lc 22, 45; (38) Mt 25, 13; 26, 41; Lc 22, 46; Rm 7, 23; (39) Mt 26, 42; (40-44) Jd 16, 21; Mt 26, 43-48; Lc 22, 47; In 18, 3; (45) 2 Rg 20, 9; Mt 26, 49; (46-48) Mt 26, 50-55; Lc 22, 50-52; In 18, 10; (49) Iov 19, 13; Ps 21, 17; 68, 12; 87, 9; Is 53, 12; Mt 26, 55; Lc 22, 53; 24, 44;

Un ceas n'ai fost în stare să priveghezi?...

38 Privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită. Că duhul este osârditor, dar trupul, neputincios.

39 Și mergând iarăși, S'a rugat spunând același cuvânt.

40 Și din nou venind, i-a găsit dormind; că ochii le erau îngreuiți; și nu știau ce să-I răspundă.

41 Și a venit a treia oară și le-a zis: De-acum dormiți și odihniți-vă!... Destul! A sosit ceasul. Iată, Fiul Omului este dat în mâinile păcătoșilor.

42 Sculați-vă să mergem. Iată, s'a apropiat cel care M'a vândut.

43 Și îndată, în timp ce El încă vorbea, a venit Iuda Iscarioteanul, unul din cei doisprezece, și cu el o gloată cu săbii și cu ciomege, de la arhierei, de la cărturari și de la bătrâni.

44 Iar vânzătorul le dăduse semn zicând: Cel pe care-l voi săruta, acela este. Prindeți-l și duceți-l sub pază.

45 Și venind îndată și apropiindu-se de El, I-a zis: Învățătorule!... Și L-a sărutat.

46 Iar ei au pus mâna pe El și L-au prins.

47 Unul din cei care stăteau pe lângă El, scoțând sabia, a lovit-o pe sluga arhiereului și i-a tăiat urechea.

48 Și răspunzând, Iisus le-a zis: Ca la un tâlhar ați ieșit, cu săbii și ciomege, ca să Mă prindeți.

49 În fiecare zi eram la voi în templu, învățând, și nu M'ați prins. Dar acestea sunt ca să se plinească Scripturile.

1 Iisus prevede și prezice lepădarea nu numai a lui Petru (vezi mai jos), ci a tuturor ucenicilor, așa cum ne este relatată în Mt 26, 56 și Mc 14, 50. Poticnirea însă nu înseamnă prăbușire totală și iremediabilă, ci o cădere temporară, deseori provocată de o cauză externă și neînțeleasă (în speță, refuzul lui Iisus de a Se salva prin intervenția Tatălui – Mt 26, 53 –, așa cum, omenește, ar fi fost de așteptat).

50 Atunci, părăsindu-L, toți au fugit¹.

51 Iar un tânăr mergea după El, învelit într'un cearșaf pe trupul gol; și l-au prins,

52 dar el, lăsând cearșaful, a fugit gol.²

53 Și L-au dus pe Iisus la arhiereu; și s'au adunat toți arhierii și bătrânii și cărturarii.

54 Iar Petru, de departe, a mers după El până înlăuntru în curtea arhiereului; și ședea cu slugile, încălzindu-se la foc.

55 Arhierii și tot sinedriul căutau mărturie împotriva lui Iisus, ca să-L omoare, dar nu găseau.

56 Că mulți mărturiseau mincinos împotriva Lui, dar mărturiile nu se potriveau.

57 Și ridicându-se unii, au dat mărturie mincinoasă împotriva Lui, zicând:

58 Noi l-am auzit spunând așa: Voi dărâma acest templu făcut de mână și în trei zile voi clădi altul, nefăcut de mână.

59 Dar nici așa, mărturia lor nu era la fel.

60 Și sculându-se arhiereul în mijloc, L-a întrebat pe Iisus zicând: Nimic nu răspunzi la tot ce mărturisesc aceștia împotriva ta?

61 Iar El tăcea și nu răspundea nimic. Iarăși L-a întrebat arhiereul și I-a zis: Ești tu Hristosul, fiul Celui-Binecuvântat?

62 Iar Iisus i-a zis: Eu sunt, și-L veți vedea pe Fiul Omului șezând

de-a dreapta Puterii³ și venind pe norii cerului.

63 Iar arhiereul, sfâșiindu-și hainele, a zis: Ce trebuință mai avem de martori?

64 Ați auzit blasfemia! Ce părere aveți?... Iar ei toți au judecat că vrednic e de moarte.

65 Și-au început unii să-L scuipe și să-I acopere fața și să-L bată cu pumnii și să-I zică: Proorocește!... Și slugile îl băteau cu palmele peste obraz.

66 Și pe când Petru era jos în curte, a venit una din slujnicele arhiereului

67 și văzându-l pe Petru încălzindu-se, s'a uitat la el și i-a zis: Și tu erai cu Iisus Nazarineanul!

68 El însă a tăgăduit zicând: Nici că știu, nici că înțeleg ce spui. Și a ieșit afară în fața curții; și a cântat cocoșul.

69 Iar slujnica, văzându-l, a început iarăși să le spună celor de față că și acesta este dintre ei.

70 Iar el din nou a tăgăduit. Și după puțin timp, cei de față i-au zis iarăși lui Petru: Cu adevărat ești dintre ei, că ești galileian și graiu-ți este asemănător.

71 Iar el a început să se blesteme și să se jure: Nu-l cunosc pe omul acesta de care-mi vorbiți...

72 Și îndată cocoșul a cântat a doua oară. Și Petru și-a adus aminte de cuvântul pe care i-l spusese Iisus: Înainte de a cânta cocoșul de două ori, tu de trei ori te vei fi lepădat de Mine. Și-a început să plângă.

(50) Iov 19, 13-14; Ps 87, 9; Mt 26, 56; Mc 14, 27; (53-54) Mt 26, 57-58; Lc 22, 54; In 18, 12-13, 15; (55) Ps 26, 16; 34, 11; Dn 6, 6; Mt 26, 59; FA 6, 13; (56-57) Ps 108, 1; Mt 26, 60; (58) Mt 26, 61; Mc 15, 29; In 2, 19; (60) Mt 26, 62; (61) Is 53, 7; Mt 26, 63; Lc 22, 67; FA 8, 32; Evr 1, 5; (62) Dn 7, 13-14; Mt 24, 30; 26, 64; Mc 13, 26; Lc 22, 69; 2 Tes 1, 10; (63) Mt 26, 65; (64) Ir 26, 11; Mt 26, 65-66; In 19, 7; (65) 2 Par 18, 23; Is 50, 6; Mt 26, 67; Lc 22, 63-64; (66-68) Ir 12, 5; Mt 26, 69-70; Lc 22, 56-57; In 18, 16-17; (69-71) Mt 26, 71-74; Lc 22, 58-60; In 18, 25; (72) Mt 26, 74-75; Mc 14, 30; Lc 22, 60-62; In 18, 27.

1 Este vorba de ucenici.

2 Acest amănunt este relatat numai de Marcu. Numeroși comentatori sunt de părere că tânărul era însuși viitorul evanghelist, martor ocular al evenimentului.

3 De-a dreapta Tatălui, unde Iisus Se va așeza după înălțarea Sa la cer; pe norii cerului va veni la sfârșitul veacurilor (Mt 24, 30), în toată marea Sa.

27 Și împreună cu El au răstignit doi tâlhari, unul de-a dreapta Lui și altul de-a stânga.

28 Și s'a plinit Scriptura care zice: **Și cu cei fărădelege a fost socotit.**

29 Iar cei care treceau pe-acolo îl defăimau clătinându-și capetele și zicând: Huo!, tu, cel ce dărași templul și'n trei zile îl zidești,

30 mântuiește-te pe tine însuși coborîndu-te de pe cruce!

31 Tot așa și arhierii, batjocorindu-L între ei împreună cu cărturarii, ziceau: Pe alții i-a mântuit, dar pe sine nu poate să se mântuiască;

32 Hristos, regele lui Israel, coboară-se acum de pe cruce, ca să vedem și să credem... Și-L ocărau și cei răstigniți împreună cu El.

33 Iar când a fost ceasul al șaselea, întuneric s'a făcut peste tot pământul până la ceasul al nouălea.

34 Și la al nouălea ceas a strigat Iisus cu glas mare: Eloi, Eloi¹, lama sabahtani?, care se tâlmăcește: Dumnezeu Mea, Dumnezeu Mea, de ce M'ai părăsit?

35 Și auzind unii din cei ce stăteau acolo, ziceau: Vezi, îl strigă pe Ilie...

36 Și alergând unul, a umplut cu oțet un burete și l-a pus într'o trestie și l-a dat să bea zicând: Lăsați să vedem dacă vine Ilie să-l coboare...

37 Iar Iisus, strigând cu glas mare, Și-a dat duhul.

(28) Is 53, 12; Lc 22, 37; (29) Ps 21, 7-9; Plg 2, 14-15; Mt 26, 61; 27, 39-40; Mc 14, 58; In 2, 19; (30-33) Mt 27, 40-45; Lc 23, 35-44; (34) Ps 21, 1; Mt 27, 46; (35) Mt 27, 47; (36) Ps 68, 25; Mt 27, 48; In 19, 29; (37-43) Mt 27, 50-58; Lc 23, 46-52, 54; In 19, 25, 30, 38; (45) Mt 27, 58; In 19, 38; (46-47) Mt 27, 59-61; Lc 23, 53-55; In 19, 40-42.

1 Transcrierea în grecește a cuvântului aramaic Elahi, derivat din ebraicul Elohim = Dumnezeu. Evanghelistul Matei (27, 46) îl transcrie Eli, ceea ce explică mai ușor jocul de cuvinte pe care-l fac ostașii (Eli-Ilie).

2 Literal: ziua pregătirii; adică vremea în care se făceau ultimele preparative pentru sărbătoarea de a doua zi, când nu mai era permisă nici o activitate.

3 Consilier de vază al sinedriului, cu ireproșabilă jinută morală; unul dintre demnitarii care

38 și catapeteasma templului s'a sfâșiat în două, de sus până jos.

39 Iar sutașul care stătea în fața Lui, văzând că El cu un astfel de strigăt Și-a dat duhul, a zis: Cu adevărat, Fiul lui Dumnezeu a fost omul acesta!

40 Și erau și femei care priveau de departe, între care și Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacob cel Mic și a lui Iosif, și Salomeca,

41 care îl urmau și-l slujeau pe când El era în Galileea, și altele multe care se suiseră cu El în Ierusalim.

42 Și făcându-se seară, de vreme ce era Vineri², care este înaintea Sâmbetei,

43 a venit Iosif, cel din Arimatea, sfetnic cu bun chip³, care aștepta și el împărăția lui Dumnezeu; și, îndrăznind, a intrat la Pilat și i-a cerut trupul lui Iisus.

44 Iar Pilat s'a mirat că a și murit; și chemând sutașul, l-a întrebat dacă a murit de mult.

45 Și aflând de la sutaș, i-a dăruit lui Iosif trupul mort.

46 Și Iosif, cumpărând giulgiu și coborîndu-L de pe cruce, L-a înfășurat în giulgiu și L-a pus într'un mormânt care era săpat în stâncă; și a prăvălit o piatră la ușa mormântului.

47 Iar Maria Magdalena și Maria, mama lui Iosif, priveau unde L-au pus.

CAPITOLUL 16

Învierea lui Iisus. Câteva din arătările Sale. Împuternicirea apostolilor. Înălțarea la cer.

1 Și după ce a trecut ziua Sâmbetei, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacob, și Salomeea au cumpărat miroesme, ca să vină să-L ungă.

2 Și foarte de dimineață, în prima zi a săptămânii, au venit la mormânt în răsăritul soarelui

3 și-și spuneau între ele: Cine ne va prăvăli nouă piatra de la ușa mormântului?

4 Dar ridicându-și ochii, au văzut că piatra, care era foarte mare, fusese răsturnată.

5 Și intrând în mormânt au văzut un tânăr șezând în partea dreaptă, îmbrăcat în veșmânt alb; și s'au înspăimântat.

6 Dar el le-a zis: Nu vă'nspăimântați! Pe Iisus Nazarineanul Îl căutați, pe Cel răstignit. A înviat! Nu este aici. Iată locul unde L-au pus.

7 Mergeți însă și spuneți-le ucenicilor Săi și lui Petru¹ că va merge mai înainte de voi în Galileea; acolo Îl veți vedea, așa cum v'a spus.

8 Și ieșind au fugit de la mormânt, că de tremur erau cuprinse și de uimire; și n'au spus nimănui nimic, fiindcă se temeau.

9 Și după ce a înviat dimineața, în ziua cea dintâi a săptămânii, El i

S'a arătat întâi Mariei Magdalena, din care scosese șapte demoni.

10 Mergând aceea, le-a dat de veste celor ce fuseseră cu El și care se tânguiau și plângeau.

11 Dar ei, auzind că El este viu și că a fost văzut de ea, n'au crezut.

12 După aceea S'a arătat, sub altă înfățișare, la doi dintre ei, care mergeau la o țarină;

13 și aceia, mergând, le-au dat de veste celorlalți, dar nici pe ei nu i-au crezut.

14 În cele din urmă, pe când cei unsprezece ședeau la masă, El li S'a arătat și i-a dojenit pentru necredința și împietrirea inimii lor, că nu i-au crezut pe cei ce-L văzuseră înviat.

15 Și le-a zis: Mergeți în toată lumea și propovăduiți Evanghelia la toată făptura.

16 Cel ce va crede și se va boteza, se va mântui; dar cel ce nu va crede, se va osândi.

17 Iar celor ce vor crede, aceste semne le vor urma: în numele Meu demoni vor izgoni, în limbi noi vor grăi,

18 șerpi vor lua în mână, și chiar ceva dătător de moarte de vor bea, nu-i va vătăma; pe bolnavi mâinile-și vor pune și se vor face bine.

19 Deci Domnul Iisus, după ce a vorbit cu ei, S'a înălțat la cer și a șezut de-a dreapta lui Dumnezeu.

20 Iar ei, plecând, au propovăduit pretutindeni, Domnul lucrând împreună cu ei și întărind cuvântul prin semnele ce urmau. Amin.

CAP. 16 – (1-2) Mt 28, 1; Lc 23, 56; 24, 1; In 20, 1; (4) Lc 24, 2; In 20, 1; (5) Mt 28, 2-4; Lc 24, 3-5; In 20, 11-12; (6) Mt 28, 5-6; Lc 24, 5-6; (7) Mt 26, 7, 32; 28, 7; Mc 14, 28; Lc 24, 6-7; In 21, 1; (8) Mt 28, 8; Lc 24, 9; (9) Mt 28, 9; Lc 8, 2; In 20, 11-14; (10) Lc 24, 10, 22; In 20, 18; (11-13) Lc 24, 11-13, 33, 35; (14) Lc 26, 36-41; In 20, 19; 1 Co 15, 5, 7; (15) Is 2, 3; 52, 10; Mt 28, 19; In 15, 16; Col 1, 23; (16) In 3, 15-18, 36; 12, 48; FA 2, 38; 16, 30-31; 1 Ptr 3, 21; Rm 10, 9; (17) Lc 10, 17; FA 2, 4; 5, 16; 8, 7; 10, 46; 16, 18; 19, 6, 12; 1 Co 12, 10; (18) Lc 9, 6; 10, 19; 13, 13; FA 28, 3-5, 8; Iac 5, 14; (19) Ps 109, 1; Lc 24, 51; FA 1, 9; Ef 1, 20; Evr 1, 13; (20) FA 14, 3; 1 Co 3, 6; 15, 10; Evr 2, 4.

1 După numeroși comentatori, această menționare specială a lui Petru denotă că el, prin lepădarea de Iisus, căzuse din apostolat și nu mai făcea parte din colegiul celor unsprezece. Chiar dacă sintagma "și lui Petru" (literal) ar însemna "inclusiv lui Petru", accentul rămâne același. Ca atare, episodul relatat pe larg de evanghelistul Ioan în 21, 15-17 semnifică reabilitarea lui Petru, reșezarea lui în demnitatea și prerogativele apostolice.

SFÂNTA EVANGHELIE DUPĂ LUCA

CAPITOLUL 1

*Adresare introductivă. Vestirea nașterii
lui Ioan Botezătorul. Bunavestire.
Maria la Elisabeta; cântarea Mariei.
Nașterea lui Ioan Botezătorul.*

1 Pentru că mulți au încercat să alcătuiască o istorisire a faptelor ce s'au adevărat printre noi,

2 așa cum ni le-au predat cei care dintru'nceput le-au văzut și au fost slujitori ai Cuvântului,

3 tot astfel și eu, după ce pe toate le-am urmărit de la'nceput cu de-amănuntul,¹ m'am gândit că e bine să ți le scriu pe rând, Preaputernice Teofil²,

4 pentru ca tu să cunoști temeinicia învățăturilor pe care le-ai primit.

5 Fost-a în zilele lui Irod, regele Iudeii, un preot cu numele Zaharia, din ceata preoțească a lui Abia; iar femeia lui era din fiicele lui Aaron³ și numele ei era Elisabeta.

6 Și amândoi erau drepti înaintea lui Dumnezeu, umblând fără prihană în toate poruncile și rânduielile Domnului.

7 Și nu aveau copii, deoarece Elisabeta era stearpă și amândoi erau înaintați în zilele lor.

8 Și a fost că pe când Zaharia slujea înaintea lui Dumnezeu în rândul cetei sale,

9 după rânduiala preoției i-au ieșit sorții să intre în templul Domnului și să tămâieze.

10 Iar la ceasul tămâierii toată mulțimea poporului era afară, rugându-se.

11 Și îngerul Domnului i s'a arătat stând de-a dreapta altarului tămâierii.

12 Și văzându-l, Zaharia s'a tulburat și frică a căzut peste el.

13 Iar îngerul i-a grăit: Nu te teme, Zaharia, fiindcă rugăciunea ți-a fost ascultată și Elisabeta, femeia ta, îți va naște un fiu și-i vei pune numele Ioan.

14 Și-ți va fi el bucurie și veselie, și mulți se vor bucura de nașterea lui.

15 Că mare va fi el înaintea Domnului; nici vin și nici băutură tare nu va bea, și încă din pânteccele mamei sale se va umple de Duh Sfânt;

16 și pe mulți din fiii lui Israel îi va întoarce la Domnul Dumnezeu lor;

17 și Lui Îi va merge el înainte cu duhul și cu puterea lui Ilie, ca să

CAP. 1 - (1-2) In 15, 27; 1 Ptr 5, 1; 2 Ptr 1, 16; 1 In 1, 1; Evr 2, 3; (3) FA 1, 1; (5) 1 Par 24, 5; 10, 19; Ne 12, 4, 17; (6) Fc 7, 1; 17, 1; 3 Rg 9, 4; 4 Rg 20, 3; 2 Par 15, 17; Iov 1, 1; 8; Ps 118, 5; (7) Fc 16, 1; 25, 21; 1 Rg 1, 2; (8) 1 Par 24, 19; 2 Par 29, 1; Evr 9, 6; (10) Lv 16, 17; (11) Is 30, 1; (12) Jd 6, 22; 13, 6, 20; Dn 10, 7; Lc 2, 9; FA 10, 3; (13) Jd 6, 23; Lv 16, 17; (14) Is 30, 1; (15) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (16) Lc 1, 58; In 5, 35; (17) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (18) Lc 1, 58; In 5, 35; (19) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (20) Lc 1, 58; In 5, 35; (21) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (22) Lc 1, 58; In 5, 35; (23) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (24) Lc 1, 58; In 5, 35; (25) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (26) Lc 1, 58; In 5, 35; (27) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (28) Lc 1, 58; In 5, 35; (29) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (30) Lc 1, 58; In 5, 35; (31) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (32) Lc 1, 58; In 5, 35; (33) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (34) Lc 1, 58; In 5, 35; (35) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (36) Lc 1, 58; In 5, 35; (37) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (38) Lc 1, 58; In 5, 35; (39) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (40) Lc 1, 58; In 5, 35; (41) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (42) Lc 1, 58; In 5, 35; (43) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (44) Lc 1, 58; In 5, 35; (45) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (46) Lc 1, 58; In 5, 35; (47) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (48) Lc 1, 58; In 5, 35; (49) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (50) Lc 1, 58; In 5, 35; (51) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (52) Lc 1, 58; In 5, 35; (53) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (54) Lc 1, 58; In 5, 35; (55) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (56) Lc 1, 58; In 5, 35; (57) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (58) Lc 1, 58; In 5, 35; (59) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (60) Lc 1, 58; In 5, 35; (61) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (62) Lc 1, 58; In 5, 35; (63) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (64) Lc 1, 58; In 5, 35; (65) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (66) Lc 1, 58; In 5, 35; (67) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (68) Lc 1, 58; In 5, 35; (69) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (70) Lc 1, 58; In 5, 35; (71) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (72) Lc 1, 58; In 5, 35; (73) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (74) Lc 1, 58; In 5, 35; (75) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (76) Lc 1, 58; In 5, 35; (77) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (78) Lc 1, 58; In 5, 35; (79) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (80) Lc 1, 58; In 5, 35; (81) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (82) Lc 1, 58; In 5, 35; (83) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (84) Lc 1, 58; In 5, 35; (85) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (86) Lc 1, 58; In 5, 35; (87) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (88) Lc 1, 58; In 5, 35; (89) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (90) Lc 1, 58; In 5, 35; (91) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (92) Lc 1, 58; In 5, 35; (93) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (94) Lc 1, 58; In 5, 35; (95) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (96) Lc 1, 58; In 5, 35; (97) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (98) Lc 1, 58; In 5, 35; (99) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (100) Lc 1, 58; In 5, 35; (101) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (102) Lc 1, 58; In 5, 35; (103) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (104) Lc 1, 58; In 5, 35; (105) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (106) Lc 1, 58; In 5, 35; (107) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (108) Lc 1, 58; In 5, 35; (109) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (110) Lc 1, 58; In 5, 35; (111) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (112) Lc 1, 58; In 5, 35; (113) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (114) Lc 1, 58; In 5, 35; (115) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (116) Lc 1, 58; In 5, 35; (117) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (118) Lc 1, 58; In 5, 35; (119) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (120) Lc 1, 58; In 5, 35; (121) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (122) Lc 1, 58; In 5, 35; (123) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (124) Lc 1, 58; In 5, 35; (125) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (126) Lc 1, 58; In 5, 35; (127) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (128) Lc 1, 58; In 5, 35; (129) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (130) Lc 1, 58; In 5, 35; (131) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (132) Lc 1, 58; In 5, 35; (133) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (134) Lc 1, 58; In 5, 35; (135) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (136) Lc 1, 58; In 5, 35; (137) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (138) Lc 1, 58; In 5, 35; (139) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (140) Lc 1, 58; In 5, 35; (141) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (142) Lc 1, 58; In 5, 35; (143) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (144) Lc 1, 58; In 5, 35; (145) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (146) Lc 1, 58; In 5, 35; (147) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (148) Lc 1, 58; In 5, 35; (149) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (150) Lc 1, 58; In 5, 35; (151) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (152) Lc 1, 58; In 5, 35; (153) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (154) Lc 1, 58; In 5, 35; (155) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (156) Lc 1, 58; In 5, 35; (157) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (158) Lc 1, 58; In 5, 35; (159) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (160) Lc 1, 58; In 5, 35; (161) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (162) Lc 1, 58; In 5, 35; (163) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (164) Lc 1, 58; In 5, 35; (165) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (166) Lc 1, 58; In 5, 35; (167) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (168) Lc 1, 58; In 5, 35; (169) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (170) Lc 1, 58; In 5, 35; (171) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (172) Lc 1, 58; In 5, 35; (173) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (174) Lc 1, 58; In 5, 35; (175) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (176) Lc 1, 58; In 5, 35; (177) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (178) Lc 1, 58; In 5, 35; (179) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (180) Lc 1, 58; In 5, 35; (181) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (182) Lc 1, 58; In 5, 35; (183) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (184) Lc 1, 58; In 5, 35; (185) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (186) Lc 1, 58; In 5, 35; (187) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (188) Lc 1, 58; In 5, 35; (189) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (190) Lc 1, 58; In 5, 35; (191) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (192) Lc 1, 58; In 5, 35; (193) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (194) Lc 1, 58; In 5, 35; (195) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (196) Lc 1, 58; In 5, 35; (197) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (198) Lc 1, 58; In 5, 35; (199) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (200) Lc 1, 58; In 5, 35; (201) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (202) Lc 1, 58; In 5, 35; (203) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (204) Lc 1, 58; In 5, 35; (205) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (206) Lc 1, 58; In 5, 35; (207) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (208) Lc 1, 58; In 5, 35; (209) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (210) Lc 1, 58; In 5, 35; (211) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (212) Lc 1, 58; In 5, 35; (213) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (214) Lc 1, 58; In 5, 35; (215) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (216) Lc 1, 58; In 5, 35; (217) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (218) Lc 1, 58; In 5, 35; (219) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (220) Lc 1, 58; In 5, 35; (221) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (222) Lc 1, 58; In 5, 35; (223) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (224) Lc 1, 58; In 5, 35; (225) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (226) Lc 1, 58; In 5, 35; (227) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (228) Lc 1, 58; In 5, 35; (229) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (230) Lc 1, 58; In 5, 35; (231) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (232) Lc 1, 58; In 5, 35; (233) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (234) Lc 1, 58; In 5, 35; (235) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (236) Lc 1, 58; In 5, 35; (237) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (238) Lc 1, 58; In 5, 35; (239) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (240) Lc 1, 58; In 5, 35; (241) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (242) Lc 1, 58; In 5, 35; (243) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (244) Lc 1, 58; In 5, 35; (245) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (246) Lc 1, 58; In 5, 35; (247) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (248) Lc 1, 58; In 5, 35; (249) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (250) Lc 1, 58; In 5, 35; (251) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (252) Lc 1, 58; In 5, 35; (253) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (254) Lc 1, 58; In 5, 35; (255) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (256) Lc 1, 58; In 5, 35; (257) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (258) Lc 1, 58; In 5, 35; (259) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (260) Lc 1, 58; In 5, 35; (261) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (262) Lc 1, 58; In 5, 35; (263) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (264) Lc 1, 58; In 5, 35; (265) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (266) Lc 1, 58; In 5, 35; (267) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (268) Lc 1, 58; In 5, 35; (269) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (270) Lc 1, 58; In 5, 35; (271) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (272) Lc 1, 58; In 5, 35; (273) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (274) Lc 1, 58; In 5, 35; (275) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (276) Lc 1, 58; In 5, 35; (277) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (278) Lc 1, 58; In 5, 35; (279) Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; (280) Lc 1, 58; In 5, 35; (281) Nm 6

întoarce inimile părinților spre copii și pe cei neascultători la înțelepciunea drepților, ca să-i gătească Domnului popor pregătit.

18 Și a zis Zaharia către înger: După ce voi cunoaște aceasta? Că eu sunt bătrân și femeia mea înaintată în zilele ei.

19 Și răspunzând îngerul, i-a zis: Eu sunt Gavriil, cel ce stă în fața lui Dumnezeu. Și sunt trimis să grăiesc către tine și să-ți binevestesc acestea.

20 Și pentru că n'ai crezut în cuvintele mele, care se vor plini la vremea lor, iată vei fi mut și nu vei putea vorbi până'n ziua când vor fi acestea.

21 Și poporul îl aștepta pe Zaharia și se mira că întârzie în templu.

22 Și când a ieșit, nu putea să vorbească. Și ei au înțeles că vedenie a văzut în templu; și el le făcea semne și a rămas mut.

23 Și când s'au împlinit zilele slujirii lui, s'a dus la casa sa.

24 Iar după aceste zile, Elisabeta, femeia lui, a zămislit; și vreme de cinci luni s'a tăinuit zicându-și:

25 Că așa mi-a făcut mie Domnul în zilele în care a socotit să-mi ridice ocară de printre oameni.¹

26 Iar în a șasea lună, trimis a fost de la Dumnezeu îngerul Gavriil într'o cetate din Galileea, al cărei nume era Nazaret,

27 la o fecioară logodită cu un bărbat care se chema Iosif, din casa lui David; iar numele fecioarei era Maria.

28 Și intrând îngerul la dânsa, i-a zis: Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Bine-cuvântată ești tu între femei!

29 Iar ea, văzându-l, s'a tulburat de cuvântul lui și cugeta: Ce fel de închinare² poate fi aceasta?...

30 Și îngerul i-a zis: Nu te teme, Marie, fiindcă ai aflat har la Dumnezeu.

31 Și iată'n pânteccele tău vei zămisli și vei naște fiu și numele Lui îl vei chema Iisus.

32 Acesta mare va fi și Fiul Celui-Preaînalt. Se va chema și Domnul Dumnezeu. Îi va da tronul lui David, părintele Său,

33 și va împărăți peste casa lui Iacob în veci și împărăția Lui nu va avea sfârșit.

34 Și a zis Maria către înger: Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat?

35 Și răspunzând îngerul, i-a zis: Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui-Preaînalt te va umbrî³; pentru aceea și Sfântul Care Se va naște din tine Fiul lui Dumnezeu Se va chema.

36 Și iată, Elisabeta, rudenia ta, a zămislit și ea fiu la bătrânețea ei, și aceasta este a șasea lună pentru ea, cea numită stearpă.

37 Că la Dumnezeu nimic nu este cu neputință.

38 Iar Maria a zis: Iată, roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău! Și îngerul a plecat de la dânsa.

(18) Fc 17, 17; (19) Dn 8, 16; 9, 21; (20) Iz 3, 26; Lc 1, 64; (24) Sir 42, 24; (25) 1 Rg 1, 11; Is 42, 1; 54, 14; (27) Mt 1, 18; Lc 2, 4; (28) Jd 6, 12; Lc 1, 42; 11, 27; (31) Fc 16, 11; Is 7, 14; 54, 5; Mt 1, 21, 23, 25; Lc 2, 21; (32) 2 Rg 7, 12; 2 Par 17, 14; Ps 131, 11; Is 9, 6; 16, 5; Ir 23, 5; 33, 17; Mi 4, 8; Evr 1, 8; (33) 2 Rg 7, 16; 3 Rg 11, 38-39; 1 Par 22, 10; Ps 44, 7; 88, 29, 36; Is 9, 7; Ir 23, 5; Dn 2, 44; 3, 33; 6, 27; 7, 14, 27; Mi 4, 7; Evr 1, 8; 12, 28; (35) Jd 11, 29; Dn 9, 24; Mt 1, 20; In 1, 14; (36) Is 54, 6; (37) Fc 18, 14; Iov 42, 2; Ir 32, 17, 27; Za 8, 6; Mt 19, 26; Mc 10, 27; Lc 18, 27; Rm 4, 21; (38) 2 Rg 7, 28;

1 Sterilitatea unei femei era dezonorantă, descori privită de societate ca o formă de pedeapsă divină.

2 Salutare ceremonioasă însoțită de gest curtenitor; la fel în versetele 40, 41 și 44.

3 Puterea prin care Dumnezeu Se descoperă și creează, asemenea norului luminos de pe muntele Sinai (Is 24, 16-18) sau a celui de pe Tabor (Lc 9, 24).

39 Și în zilele acelea, sculându-se Maria, s'a dus în grabă în ținutul muntos, într-o cetate a lui Iuda,¹

40 și a intrat în casa lui Zaharia și i s'a închinat Elisabetei.

41 Iar când a auzit Elisabeta închinarea Mariei, săltat-a pruncul în pântecul ei și s'a umplut Elisabeta de Duh Sfânt,

42 și a strigat cu glas mare și a zis: Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul pântecelui tău.

43 Și de unde mie aceasta, să vină la mine maica Domnului meu?

44 Că iată, de cum a ajuns glasul închinării tale la urechile mele, săltat-a pruncul de bucurie în pântecul meu.

45 Și fericită este aceea care a crezut că se vor plini cele spuse ei de la Domnul.

46 Și a zis Maria: Mărește, suflete al meu, pe Domnul,

47 și s'a bucurat duhul meu de Dumnezeu, Mântuitorul meu,

48 că a căutat spre smerenia roabei Sale; că, iată, de acum mă vor ferici toate neamurile;

49 că mi-a făcut mie mărire Cel-Puternic – și sfânt e numele Lui –

50 și mila Lui în neam și în neam spre cei ce se tem de El.

51 Făcut-a faptă tare cu brațul Său, risipit-a pe cei mândri în cugetul inimii lor;

52 coborât-a pe cei puternici de pe tronuri și i-a înălțat pe cei smeriți,

53 pe cei flămânzi i-a umplut de bunătați și pe cei bogați i-a scos afară deșerți.

54 Sprijinit-a pe Israel, sluga Sa, ca să-I pomenească mila,

55 așa cum le-a grăit părinților noștri, lui Avraam și seminției lui până'n veac.

56 Și a rămas Maria împreună cu ea ca la trei luni; și s'a întors la casa ei.

57 Iar Elisabetei i s'a împlinit vremea să nască și a născut un fiu.

58 Și au auzit vecinii și rudele ei că Domnul Și-a mărit mila față de ea; și cu ea se bucurau împreună.

59 Și a fost că în ziua a opta au venit să-l taie împrejur pe prunc; și voiau să-l numească Zaharia, cu numele tatălui său.

60 Și răspunzând, mama sa a zis: Nu!; ci Ioan se va chema.

61 Și au zis către ea: În rudenția nu e nimeni care să se cheme cu numele acesta...

62 Și i-au făcut semn tatălui său, cum ar vrea el să fie numit.

63 Și cerând o tăbliță, el a scris: Numele lui este Ioan. Și toți s'au mirat.

64 Și îndată gura și limba i s'au deschis; și vorbea, binecuvântând pe Dumnezeu.

65 Și frică i-a cuprins pe toți vecinii lor; și despre lucrurile acestea s'a vorbit în tot ținutul muntos al Iudeii.

66 Și toți cei ce le-au auzit le puneau în inima lor, zicând: Ce va fi oare copilul acesta?... Că și mâna Domnului era cu el.

67 Și Zaharia, tatăl său, s'a umplut de Duh Sfânt și a proorocit zicând:

68 Binecuvântat este Domnul Dumnezeu lui Israel, că Și-a cercetat poporul și l-a răscumpărat;

(39) Ios 20, 7; 21, 11; (42) Id 5, 24; Lc 1, 28; (45) In 20, 29; (46) Is 15, 2; Ps 33, 2; 34, 9; Is 61, 10; Ave 3, 18; (47) 1 Rg 2, 1; Ps 34, 9; Is 61, 10; Ave 3, 18; (48) Fe 30, 13; Mal 3, 11-12; Lc 11, 27; (49) Ps 70, 20; 110, 2; 125, 3; (50) Is 20, 6; Ps 102, 17; (51) 2 Rg 15, 34; Ps 32, 10; 76, 14; Is 51, 9; 52, 10; (52) Iov 5, 11; Ps 112, 6-7; 146, 6; Is 14, 2-6; 66, 2; (53) 1 Rg 2, 5; Ps 21, 29; 33, 11; Mt 5, 6; (54) Dt 7, 7; Ps 97, 3; Is 30, 18; 41, 8; Ir 23, 3; 31, 3; 23; Lc 1, 72; (55) Fe 17, 19; 22, 18; Ps 131, 11-12; Mt 7, 25; (58) Lc 1, 14; (59) Fe 17, 12; Lv 12, 3; (60) Lc 1, 13; (63) Lc 1, 13; (64) Lc 1, 20; (66) 3 Rg 18, 46; Ps 79, 18; Iz 3, 22; FA 11, 21; (67) Ioil 3, 1; 2 Ptr 1, 21; (68) Ps 40, 13; 71, 18; 110, 9; Mt 1, 21; Lc 7, 16;

1 Cetate a seminției lui Iuda. Arheologii preferă s'o identifice în actuala localitate Aïn Karim, la 6 km vest de Ierusalim.

69 și putere mântuitoare ne-a ridicat din casa lui David, sluga Sa,

70 așa cum a grăit prin gura sfinților Săi prooroci din veac,

71 mântuire de vrăjmașii noștri și din mâna tuturor celor ce ne urăsc,

72 și să facă milă cu părinții noștri, ca ei să-și amintească de legământul Său cel sfânt;

73 de jurământul cu care i S'a jurat lui Avraam, părintele nostru,

74 pentru ca, fiind noi izbăviți din mâna vrăjmașilor, să ne dea nouă ca, fără frică,

75 în fața Lui să-I slujim în sfințenie și'n dreptate în toate zilele vieții noastre.

76 Iar tu, pruncule, prooroc al Celui-Preaînalt te vei chema, că vei merge înaintea feței Domnului ca să-I gătești căile,

77 să-i dai poporului Său cunoștința mântuirii întru iertarea păcatelor lor,

78 prin milostivirea milei Dumnezeuului nostru, cu care Răsăritul-cel-de-Sus ne-a cercetat.

79 Ca să-i lumineze pe cei ce șed în întuneric și în umbra morții și să îndrepte picioarele noastre pe calea păcii.

80 Iar copilul creștea și se întărea cu duhul. Și a fost în pustie până în ziua arătării lui către Israel.

CAPITOLUL 2

Nașterea lui Iisus. Tăierea împrejur. Aducerea la templu. Dreptul Simeon și proorocița Ana. Iisus, la doisprezece ani, între dascălii din templu.

1 Iar în zilele acelea a ieșit poruncă de la cezarul August să se înscrie toată lumea.¹

2 Această înscriere, cea dintâi, s'a făcut pe când Quirinus guverna în Siria.

3 Și se duceau toți să se înscrie, fiecare în cetatea sa.

4 Și Iosif s'a suit și el din Galileea, din cetatea Nazaret, în Iudeca, în cetatea lui David, care se numește Betleem, pentru că el era din casa și din seminția lui David,

5 ca să se înscrie împreună cu Maria, cea logodită cu el, care era însărcinată.

6 Iar pe cînd erau ei acolo, s'au împlinit zilele ca ea să nască.

7 Și L-a născut pe Fiul ei Cel Întâi-Născut² și L-a înfășat și L-a culcat în iesle, fiindcă pentru ei nu era loc la han.

(69) 1 Rg 2, 1; Ps 74, 11; 88, 16-17; 131, 17; Iz 29, 21; Za 12, 8; (70) Ps 71, 4; Is 35, 4; Ir 23, 6; 30, 8-10; (71) Ps 105, 10; (72) Fc 17, 7; 22, 16; 26, 3; Lv 26, 42; 2 Rg 7, 15; Ps 97, 3; 110, 5; Ir 31, 33; Iz 16, 60; Dn 9, 9; Evr 6, 13; (73) 1 Par 16, 16; Ps 104, 9; Mi 7, 20; Evr 6, 13, 17; (74) Rm 8, 15; Evr 2, 15; 9, 14; (75) 1 Ptr 1, 15; Ef 4, 24; Col 1, 22; (76) Is 40, 3; Mal 3, 1; 4, 5; Mt 3, 3; 11, 10; Lc 1, 17; (78) Ir 23, 5; Za 3, 8; 6, 12; Mal 3, 20; (79) Is 9, 1; 43, 8; 49, 9; 60, 1-3; Mt 4, 16; FA 26, 18; (80) 1 Rg 2, 21; Mt 3, 1; Lc 2, 40. CAP. 2 - (4) 1 Rg 16, 1-4; Lc 1, 27; In 7, 42; (5) Mt 1, 18; (7) Is 9, 6; Mt 1, 25; 2, 1; 2 Co 8, 9;

1 Recensământul populației, în vederea stabilirii impozitelor către statul roman.

2 În limbajul biblic, termenul de întâi-născut nu implică în mod necesar existența unor frați mai mici, ci se referă exclusiv la prescripțiile Legii Vechi care-i acordau primului născut de parte bărbătească o demnitate aparte și prerogative speciale, sub incidența chiar a sacralității (cf. Is 13, 2; 13, 14). Este și motivul pentru care pruncul Iisus este adus la templu (vezi mai departe, versetele 22-23). În monarhia ereditară, primul-născut devine în mod automat "Print-Moștenitor" (al tronului) și poartă acest titlu (Delfin, Diadoh, Tarevici), chiar dacă rămâne și unicul-născut: după cum un suveran se intitulează ab initio, de exemplu, Ferdinand I sau Mihai I, fără ca din aceasta să rezulte necesitatea de a-i urma un al II-lea. Ca atare, expresia de față se cere interpretată nu numai din unghi legal-juridic, ci și duhovnicesc, așa cum o face apostolul Pavel. În Col 1, 15 el vorbește de Iisus Cel "Întâi-Născut a toată zidirea", adică Fiul născut din Tatăl înainte de crearea lumii. Or, e de la sine înțeles că după cum Fiul Tatălui nu este "cap de serie" al fapturilor, nici Iisus, Fiul Mariei, nu este "cap de serie" al unor frați mai mici. Pavel clarifică și mai pregnant această problemă în Rm 8, 29: aleșii lui Dumnezeu (din Biserică) alcătuiesc o familie în care Iisus Hristos devine "Întâiul-Născut între mulți frați". Sensul duhovnicesc e cât se poate de clar. Vezi și Col 1, 18; Evr 1, 6; Ap 1, 5.

8 Și în ținutul acela erau păstori care stăteau pe câmp și-și păzeau turma făcând noaptea de strajă.

9 Și iată, îngerul Domnului a stat lângă ei și slava Domnului a strălucit împrejurul lor și ei s'au înfricoșat cu frică mare.

10 Și îngerul Domnului le-a zis: Nu vă temeți. Că, iată, vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul;

11 că'n cetatea lui David vi S'a născut azi Mântuitor, Care este Hristos Domnul.

12 Și acesta vă va fi semnul: Veți găsi un Prunc înfășat și culcat în iesle.

13 Și, deodată, laolaltă cu îngerul s'a văzut mulțime de oaste cerească lăudându-L pe Dumnezeu și zicând:

14 Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire!

15 Iar după ce îngerii au plecat de la ei la cer, păstorii vorbeau unii către alții: Să mergem dar până la Betleem și să vedem lucrul acesta ce s'a făcut, pe care Domnul ni l-a făcut nouă cunoscut.

16 Și, grăbindu-se, au venit și au aflat pe Maria și pe Iosif și pe Prunc culcat în iesle.

17 Și văzându-L, au vestit cuvântul ce li se grăise despre Copilul Acesta.

18 Și toți cei ce au auzit se mirau de cele ce le spuneau păstorii.

19 Iar Maria păstra toate cuvintele acestea, punându-le întru inima ei.

(9) Lc 1, 11-12; (10) Is 40, 1; (11) Is 9, 6; Mt 1, 16-21; 2, 2; (12) Jd 6, 17; Is 7, 11; (13) Fc 28, 12; 32, 1-2; Ps 102, 20-21; 148, 1-2; Is 44, 23; 49, 13; 57, 19; Mi 4, 3; Ap 5, 11; (14) Is 2, 4; 44, 23; 49, 13; 57, 19; Mi 4, 3; Lc 1, 79; 19, 38; Rm 5, 1; Ef 1, 12, 17; 2, 17; (15) Ps 110, 2-3; (16) Mt 2, 11; (19) Fc 37, 11; (21) Fc 17, 10-12; Lv 12, 3; Mt 1, 21, 25; Lc 1, 31; (22) Lv 12, 2-6; (23) Is 13, 2-12; 22, 29; 34, 19; Nm 3, 13; 8, 16; 18, 15; (24) Lv 5, 7; 12, 6-8; 14, 22; (25) Lc 2, 38; 24, 21; (26) Ps 88, 48; Evr 11, 5;

1 Ritualul purificării era prescris numai pentru femei, la patruzeci de zile de la nașterea pruncului (Lv 12, 2-8). Luca insistă nu numai asupra grijii părinților lui Iisus de a se supune ritualurilor stabilite de Lege, dar și asupra locului unde ele se petrec, Ierusalimul, punct de pornire și de încheiere a activității mesianice.

2 Literal: „sfânt Domnului se va chema“, în sensul că pruncul devine proprietatea lui Dumnezeu, pus în slujba Celui-Preatnalt.

20 Și s'au întors păstorii slăvind și lăudând pe Dumnezeu pentru toate câte le-au auzit și le-au văzut așa cum li se spusese.

21 Și când s'au împlinit opt zile și a fost să-L taie'mprejur, l-au pus numele Iisus, așa după cum a fost numit de înger mai înainte de a Se fi zămislit El în pântec.

22 Și când s'au împlinit zilele curățirii lor după Legea lui Moise, l-au dus la Ierusalim ca să-L pună înaintea Domnului,¹

23 așa cum este scris în Legea Domnului, că tot întâi-născutul de parte bărbătească va fi închinat Domnului²;

24 și ca să dea jertfă, așa cum s'a zis în Legea Domnului, o pereche de turturele sau doi pui de porumbel.

25 Și iată, era în Ierusalim un om cu numele Simeon; și omul acesta era drept și temător de Dumnezeu, așteptând mângâierea lui Israel; și Duhul Sfânt era peste el.

26 Și i se vestise de către Duhul Sfânt că nu va vedea moartea până ce nu-L va vedea pe Hristosul Domnului.

27 Și din îndemnul Duhului a venit la templu; și când părinții l-au adus înlăuntru pe Pruncul Iisus, ca să facă pentru El după obiceiul Legii,

28 el l-a primit în brațele sale și a binecuvântat pe Dumnezeu și a zis:

29 Acum slobozește'n pace pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău,

30 că văzură ochii mei mântuirea Ta
31 pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor,

32 Lumină spre descoperire neamurilor și slavă poporului Tău Israel.

33 Iar tatăl și mama Sa se mirau de cele ce se grăiau despre El.

34 Și i-a binecuvântat Simeon și i-a zis Mariei, mama Sa: Iată, Acesta este pus spre căderea și spre ridicarea multora din Israel și spre semn de'mpotrivire¹

35 – și chiar prin sufletul tău va trece sabie –² pentru ca gândurile din multe inimi să se descopere.

36 Și era și Ana proorocița, fiica lui Fanuel, din seminția lui Așer; înaintată în zile multe, ea trăise cu bărbatul ei șapte ani după fecioria ei.

37 Văduvă, până la optzeci și patru de ani, ea nu se depărta de templu, noaptea și ziua slujind în post și rugăciuni.

38 Și venind și ea în chiar ceasul acela, Îi mulțumea lui Dumnezeu și le grăia despre El tuturor celor ce așteptau mântuire în Ierusalim.

39 Și când au săvârșit toate cele după Legea Domnului, s'au întors în Galileea, în cetatea lor Nazaret.

40 Iar Copilul creștea și se întărea cu duhul, plin de înțelepciune; și harul lui Dumnezeu era peste El.

41 Și părinții Lui mergeau în fiecare an la Ierusalim de sărbătoarea Paștilor.

42 Iar când era El de doisprezece ani, s'au suit la Ierusalim după obiceiul sărbătorii.

43 Și dacă s'au sfârșit zilele, în timp ce ei se întorceau, Copilul Iisus a rămas în Ierusalim; și părinții Lui nu știau.

44 Dar ei, socotind că El este printre călători, au mers cale de o zi; și L-au căutat printre rude și cunoscuți.

45 Și, negăsindu-L, s'au întors la Ierusalim căutându-L.

46 Și a fost că după trei zile L-au aflat în templu, stând în mijlocul învățătorilor, ascultându-i și întrebându-i.

47 Și toți cei ce-L auzeau se minunau de pricepera și de răspunsurile Lui.

48 Și văzându-L au rămas uimiți, iar mama Sa I-a zis: Fiule, de ce ne-ai făcut una ca asta? Iată, tatăl Tău și eu Te-am căutat îngrijorați.

49 Și El le-a zis: Cum se face că Mă căutați? Oare nu știți că întru cele ale Tatălui Meu trebuie să fiu?³

50 Și ei n'au înțeles cuvântul pe care l-a grăit către ei.

(29) Fc 46, 30; Sol 4, 7; Flp 1, 23; (30) Fc 49, 18; 1 Rg 2, 1; Ps 97, 3; Is 52, 10; Lc 3, 6; Tit 2, 11; (31) Is 11, 10; (32) Is 9, 1; 42, 6; 49, 6; 60, 1-3; Mt 4, 16; In 9, 5; FA 13, 47; 26, 18; (33) Is 8, 14; 52, 14; Mt 21, 44; 1 Pir 2, 7; Rm 9, 32-33; 2 Co 2, 16; (35) In 19, 25; (36) Ps 91, 14; (37) Ps 25, 8; 1 Tim 5, 5; (38) Lc 2, 25; 24, 21; (40) 1 Rg 2, 21; Lc 1, 80; 2, 52; (41) Is 23, 15, 17; 34, 25; Dt 16, 1; (42) Dt 16, 6; (46) Is 53, 2; (47) 3 Rg 10, 18; Mt 7, 28; Mc 1, 22; Lc 4, 22, 32; In 7, 15; (49) Mal 3, 1; (50) Lc 9, 45; 18, 34;

1 Prin dumnezeirea Sa – neînțeleasă sau rău înțeleasă – Iisus și adepții Săi vor deveni obiectul a numeroase dispute, contraziceri, contestări și persecuții.

2 Ca și Fiul ei, Maria va fi ținta celor ce-i vor contesta fie maternitatea divină, fie perpetuitatea fecioriei; sabia e simbol al suferințelor ei viitoare.

3 În chiar fața lui Iosif, pe care Maria îl desemnează drept "tată" în sensul legal și social al cuvântului, Iisus își declară, pentru prima dată, conștiința de Sine ca Fiul al lui Dumnezeu. Expresia "tatăl Tău" folosită aici de Maria, și aceea de "tatăl Său", folosită de Luca însuși în versetul 33, fac parte din procedeul stilistic prin care evanghelistul pregătește replica revelatoare a lui Iisus; inserția lor în text certifică știința autorului de a construi ceea ce se cheamă o "lovitură de stil".

51 Și a coborât cu ei și a venit în Nazaret și le era supus. Iar mama Sa păstra toate lucrurile acestea întru inima ei.

52 Și Iisus sporea cu înțelepciunea și cu vârsta, și cu harul la Dumnezeu și la oameni.

CAPITOLUL 3

Predica lui Ioan Botezătorul; mărturia sa despre Hristos. Botezul Domnului.

Genealogia lui Iisus.

1 Iar în al cincisprezecelea an de domnie a cezarului Tiberiu, pe când Ponțiu Pilat era procurator al Iudeii, Irod, tetrarh al Galileii, și Filip, fratele său, tetrarh al Itureii și al ținutului Trahonitidei, și Lisanis, tetrarh al Abilenei,

2 în vremea arhierilor Anna și Caiafa, fost-a cuvântul lui Dumnezeu către Ioan, fiul lui Zaharia, în pustie.

3 Și a venit el în tot ținutul dimprejurul Iordanului, propovăduind botezul pocăinței, spre iertarea păcatelor.

4 Așa cum s'a scris în cartea cuvintelor lui Isaia proorocul: **Glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte faceți-I cărările.**

5 Orice vale se va umple și orice munte și deal se va micșora; cele strâmbe se vor face drepte¹ și căile colțuroase, netede.

6 Și toată făptura va vedea mântuirea lui Dumnezeu.

7 Deci le spunea mulțimilor care veneau să se boteze de către el: Pui de vipere, cine v'a învățat să fugiți de mânia ce va să fie?

8 Așadar, faceți-i pocăinței roade vrednice de ea și nu începeți a zice în sinea voastră: Părinte îl avem pe Avraam!, căci vă spun cu vouă că și din pietrele acestea poate Dumnezeu să-i ridice fii lui Avraam.

9 Iată că securea stă la rădăcina pomilor; deci, tot pomul care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc.

10 Și mulțimile îl întrebau zicând: Așadar, ce să facem?

11 Iar el, răspunzând, le zicea: Cel ce are două haine să dea celui ce nu are, și cel ce are bucate să facă la fel.

12 Și au venit și vameșii să se boteze și i-au zis: Învățătorule, noi ce să facem?

13 Iar el le-a spus: Să nu faceți nimic mai mult decât vă este rânduit.

14 Îl întrebau însă și ostașii, zicând: Dar noi ce să facem? Și le-a zis: Să nu asupriți pe nimeni, pe nimeni să nu-l învinuiți pe nedrept și să vă mulțumiți cu lefurile voastre.

15 Iar cum tot poporul era în așteptare și toți se întrebau în inimile lor despre Ioan: Nu cumva el este Hristosul?,

16 Ioan le-a răspuns tuturor zicând: Eu unul vă botez cu apă, dar vine Cel Ce este mai tare decât mine, Căruia eu nu sunt vrednic să-I dezleg cureaua încălțămintelor; Acela vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc;

17 a Cărui lopată este în mână Lui, ca să curețe aria și să adune grâul în hambarul Său, iar pleava o va arde în foc nestins.

(51) Fc 37, 11; (52) 1 Rg 2, 21, 26; Lc 1, 80; 2, 40. CAP. 3 - (2) In 1, 6; (3) Mt 3, 1-2; Mc 1, 4; (4-6) Ps 97, 3; Is 40, 3-5; Mt 3, 3; Mc 1, 3; Lc 2, 30; In 1, 23; Tit 2, 11; (7-9) Mt 3, 7-10; 19, 8, 11; In 8, 39; 15, 6; (10) FA 2, 37; (11) Lc 11, 41; Iac 2, 15-16; 1 In 3, 17; 4, 20; 2 Co 8, 14; (12) Mt 21, 31-32; Lc 7, 29; (14) Is 23, 1; Lv 9, 11; (15) In 1, 20; (16) Mt 3, 11; Mc 1, 7-8; In 1, 15, 26; FA 1, 5; 2, 3; (17) Mt 4, 12; Mt 3, 12; 13, 30;

1 Locuri atât de accidentate încât niciodată n'au putut avea cărări; mântuirea își taie drum chiar prin ceea ce părea imposibil.

3 Și I-a zis diavolul: Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, zi-i acestei pietre să se facă pâine.

4 Și i-a răspuns Iisus: Scris este că nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul lui Dumnezeu.

5 Și suindu-L diavolul pe un munte înalt, I-a arătat într-o clipă toate împărățiile lumii.

6 Și I-a zis diavolul: Ție îți voi da toată stăpânirea aceasta și slava lor, căci mie mi-a fost dată și eu o dau cui vreau.¹

7 Așadar, dacă te vei închina înaintea-mi, a ta va fi toată.

8 Și, răspunzând, Iisus i-a zis: Mergi înapoia Mea, Satano, că scris este: Domnului Dumnezeuului tău să I te închini și numai Lui să-I slujești.

9 Și L-a dus în Ierusalim și L-a așezat pe aripa templului și I-a zis: Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-te de aici jos,

10 că scris este: îngerilor săi va porunci pentru tine, ca să te păzească;

11 și ei te vor ridica pe mâini, ca nu cumva piciorul tău să ți-l izbești de piatră.

12 Și, răspunzând, Iisus i-a zis: S'a spus: Să nu-L ispitești pe Domnul Dumnezeuul tău.

13 Și diavolul, sfârșind toată ispita, s'a îndepărtat de la El, până la o vreme.

14 Și S'a întors Iisus cu puterea Duhului în Galileea; și vestea despre El a ieșit în tot ținutul dimprejur.

15 Și învăța în sinagogile lor, slăvit fiind de toți.

16 Și a venit în Nazaret, unde fusese crescut; și după obiceiul Său a intrat în ziua Sâmbetei în sinagogă și S'a ridicat să citească.

17 Și I s'a dat cartea proorocului Isaia. Și deschizând El cartea, a găsit locul unde era scris:

18 Duhul Domnului peste Mine, că El M'a uns să le binevestesc săracilor, M'a trimis să-i vindec pe cei cu inima zdrobită, robilor să le propovăduiesc dezrobirea și orbilor vederea, pe cei asupriți să-i eliberez

19 și să vestesc anul bineprimit al Domnului².

20 Și închizând cartea și dând-o slujitorului, a șezut; iar ochii tuturor celor din sinagogă erau ațintiți asupra-I.

21 Și a început să le spună: Astăzi s'a plinit această scriptură în urechile voastre.

22 Și toți Îl încuviințau și se mirau de cuvintele harului ce ieșeau din gura Lui și ziceau: Nu este acesta oare fiul lui Iosif?...

23 Și El le-a zis: Nici o'ndoială că-Mi veți spune zicala aceasta: Doctore, vindecă-te pe tine însuși!; pe toate câte-am auzit că s'au făcut în Capernaum, fă-le și aici, în patria ta...

24 Și le-a zis: Adevăr vă spun Eu vouă că nici un profet nu este bineprimit în patria sa.

(3) Mt 4, 3; (4) Dt 8, 3; Sol 16, 26; Mt 4, 4; (5) Iz 4, 2; Mt 4, 8; (6-7) Mt 4, 9; (8) Dt 6, 13; 10, 20; Ios 24, 14; Mt 4, 10; (9) Iz 8, 3; Mt 4, 5; (10) Ps 70, 3; 90, 11-12; Mt 4, 6; (12) Dt 6, 16; Mt 4, 7; (14) Mt 4, 12, 23; Mc 1, 14; In 4, 43; (16) Mt 4, 13; 13, 54; Mc 6, 1; (18) Lv 25, 41; Is 42, 7; 61, 1; Za 4, 6; Lc 7, 22; FA 10, 38; (19) Is 61, 2; 2 Co 6, 2; (22) Ps 44, 2-3; Cânt 5, 16; Mt 13, 54; Mc 6, 1, 3; Lc 2, 47; 3, 23; In 6, 42; 7, 27; (23) Sir 18, 20; (24) Mt 13, 57; Mc 6, 4; In 4, 44;

¹ Aducând în lume păcatul și, prin păcat, moartea, diavolul a obținut asupra lumii o stăpânire pe care însuși omul i-a conferit-o prin neascultarea față de Creator și supunerea față de Cel-Rău. În acest fel, diavolul a devenit "stăpânitorul lumii acesteia" (In 12, 31) și exercită asupra omului o tiranie din care numai Iisus Hristos îl eliberează (îl mântuiește) prin jertfa Sa răscumpărătoare.

² Vremea când Dumnezeu își revarsă mila, îndurarea și harurile Sale peste poporul care le primește cu bucurie.

25 Și adevăr vă spun că multe văduve erau în Israel în vremea lui Ilie, când s'a închis cerul trei ani și șase luni, încât foamete mare a fost în tot pământul,

26 și la nici una din ele n'a fost trimis Ilie, ci numai în Sarepta Sidonului, la o femeie văduvă.

27 Și mulți leproși erau în Israel în vremea proorocului Elisei, dar nici unul dintre ei nu s'a curățit, ci numai Neeman Sirianul.

28 Și auzind acestea, toți cei din sinagogă s'au umplut de mânie.

29 Și sculându-se, L-au scos afară din cetate și L-au dus până pe sprânceana muntelui pe care le era zidită cetatea, ca să-L arunce jos.

30 Dar El, trecând prin mijlocul lor, S'a dus

31 și S'a coborât la Capernaum, cetate a Galileii; și îi învăța Sâmbăta.

32 Și erau uimiți de învățătura Lui, căci cuvântul Său era cu putere.

33 Iar în sinagogă era un om care avea duh de demon necurat; și a strigat cu glas tare:

34 Lasă-ne'n pace! Ce-ai tu cu noi, Iisuse Nazarinenc? Ai venit să ne pierzi? Te știu eu cine ești: Sfântul lui Dumnezeu...

35 Și Iisus l-a certat zicând: Taci și ieși din el!...

Și aruncându-l în mijlocul sinagogii, demonul a ieșit din el fără să-l vatăme cu nimic.

36 Și frică i-a cuprins pe toți și ziceau unii către alții: Ce este oare cuvântul acesta? Că El cu stăpânire și cu putere le poruncește duhurilor necurate, și ele ies.

37 Și a mers vestea despre El în tot locul din împrejurimi.

38 Și după ce S'a sculat din sinagogă, a intrat în casa lui Simon. Iar soacra lui Petru era prinsă de friguri rele și L-au rugat pentru ea.

39 Și El, aplecându-Se asupra ei, a certat frigurile, și ele au lăsat-o. Iar ea s'a ridicat îndată și le slujea.

40 Iar în apusul soarelui, toți cei ce aveau bolnavi de felurite boli îi aduceau la El; iar El, punându-Și mâinile pe fiecare din ei, îi vindeca.

41 Și din mulți ieșeau și demoni, care strigau și ziceau: Tu ești Fiul lui Dumnezeu! Dar El, certându-i, nu-i lăsa să vorbească, pentru că ei știau că El este Hristosul.

42 Iar când s'a făcut ziuă a ieșit și S'a dus într'un loc pustiu; și mulțimile îl căutau și au venit până la El, și-L țineau să nu plece de la ei.

43 Dar El le-a zis: Trebuie ca și altor cetăți să le binevestesc împărăția lui Dumnezeu, că pentru aceasta am fost trimis.

44 Și propovăduia în sinagogile Galileii.

CAPITOLUL 5

Pescuirea minunată. Vindecarea unui lepros și a unui paralizic. Chemarea lui Levi. Despre post.

1 Și a fost că pe când mulțimea îl imbulzea ca să asculte cuvântul lui Dumnezeu și El ședea lângă lacul Ghenizaret,

2 a văzut două luntri stând lângă țărm; iar pescarii, coborâți din ele, își spălau mrejele.

(25) 3 Rg 17, 9; Iac 5, 17; (26) 3 Rg 17, 10; (27) 4 Rg 5, 14; (31) Mt 4, 13; Mc 1, 21; (32) Mt 7, 28-29; Mc 1, 22; Lc 2, 47; In 7, 46; Tit 2, 15; (33-34) Mc 1, 23-24; (38) Mt 8, 14; Mc 1, 29; (39) Mt 8, 15; (40) Mt 8, 16; Mc 1, 32; (41) Mt 8, 29; Mc 1, 34; 3, 11-12; (42) Mc 1, 35; (43) Mc 1, 38; (44) Mc 1, 39. CAP. 5 - (1) Nm 34, 11; Ios 11, 2; Mt 4, 18; Mc 1, 16; (2) Mt 4, 18;

3 Și urcându-Se într-una din luntre, care era a lui Simon, l-a rugat s'o depărteze puțin de la uscat. Și șezând în luntre, din ea învăța mulțimile.

4 Iar când a încetat să vorbească i-a zis lui Simon: Du-o la adânc și aruncați-vă mrejele să pescuiți.

5 Și Simon l-a răspuns: Învățătorule, toată noaptea ne-am trudit și n'am prins nimic; dar după vorba Ta voi arunca mrejele.

6 Și făcând aceasta, au prins mulțime mare de pește, că li se rupeau mrejele.

7 Și le-au făcut semn fărtașilor lor din cealaltă luntre să vină să le ajute. Și ei au venit; și au umplut amândouă luntrele, că mai se afundau.

8 Și văzând Simon Petru, a căzut la genunchii lui Iisus zicând: Ieși de la mine, Doamne, că sunt om păcătos...

9 Că spaimă îl cuprinsese, pe el și pe toți cei ce erau cu el, de pescuitul peștilor pe care îi prinseseră.

10 Tot așa și pe Iacob și pe Ioan, fiii lui Zevedeu, care erau fărtași lui Simon.¹ Și a zis Iisus către Simon: Nu te teme; de acum înainte vei pescui oameni.

11 Și trăgând ei luntrele la țărm și lăsând totul, l-au urmat Lui.

12 Și a fost că pe când era El în una din cetăți, iată un om plin de lepră; și văzându-L pe Iisus, a căzut cu fața la pământ și l-a rugat zicând: Doamne, dacă vrei, Tu poți să mă curățești.

13 Și întinzându-și mâna, s'a atins de el zicând: Vreau, curățește-te! Și îndată s'a dus lepra de pe el.

14 Iar Iisus i-a poruncit să nu spună nimănui: Ci du-te, arată-te preotului, iar pentru curățirea ta să aduci jertfă așa cum a rânduit Moise, să le fie lor mărturie.

15 Dar vorba despre El se răspândea și mai mult, și numeroase mulțimi se adunau să asculte și să se vindece de bolile lor.

16 Iar El Se retrăgea în locuri pustii și Se ruga.

17 Și a fost că într-una din zile El învăța; și de față ședeau farisei și învățători ai Legii veniți din toate satele Galileii și ale Iudeii și din Ierusalim; și puterea Domnului era cu El în aceea că El tămăduia.

18 Și iată că niște bărbați aduceau pe pat un om care era slăbănog și căutau să-l ducă înlăuntru și să-l pună înaintea Lui;

19 dar negăsind pe unde să-l ducă, din pricina mulțimii, s'au suit pe acoperiș, și prin tavan² l-au lăsat cu patul în mijloc, în fața lui Iisus.

20 Și văzînd El credința lor, a zis: Omule, iertate îți sunt păcatele.

21 Iar cărturarii și fariseii au început a cugeta zicându-și: Cine-i acesta care rostește blasfemii? Cine poate ierta păcatele decât singur Dumnezeu?

(4) In 21, 6; (8) 2 Rg 6, 9; 3 Rg 17-18; Iov 42, 5; (10) Mt 4, 19; Mc 1, 17; (11) Mt 4, 20; 19, 27; Mc 1, 18; 10, 28; Lc 18, 28; (12) Mt 8, 2; Mc 1, 40; (13) Mt 8, 3; Mc 1, 41; (14) Lv 12, 2-5; 14, 3-4; Mt 8, 4; 12, 16; Mc 1, 43-44; 5, 43; Lc 8, 56; 17, 14; (15) Mt 4, 25; Mc 1, 45; 3, 7; Lc 6, 17; In 6, 2; (16) Mt 14, 23; Mc 1, 55; 6, 46; Lc 4, 42; (18) Mt 9, 2; Mc 2, 3; (20) Lc 7, 48; (21) Is 43, 25; 44, 22; Mt 9, 3; Mc 2, 6-7; Lc 7, 49;

1 Andrei nu e menționat nominal, dar e presupus a fi fost în aceeași luntre cu Petru: îl implică pluralul din versetele 4-7.

2 Literal: prin cărămizi, ceea ce însă nu presupune o miraculoasă pătrundere a materiei prin materie. Dacă Marcu (2, 4) prezintă acoperișul-terasă al unei case palestiniene, în care se face o spărtură, Luca prezintă imaginea unei case greco-romane, al cărei plafon are o largă deschidere în mijloc, adică o "spărtură" gata făcută (de reținut că Luca scrie la Roma și pentru Romani).

22 Iar Iisus, cunoscând gândurile lor, le-a răspuns zicându-le: Ce cuge-
tați în inimile voastre?

23 Ce este mai ușor, a zice: Iertate
fiți sunt păcatele!, sau a zice: Ridică-te
și umblă!?

24 Dar ca să știți că putere are
Fiul Omului pe pământ să ierte
păcatele – i-a zis slăbănogului – :
Ție-ți spun: Ridică-te, ia-ți patul și
mergi la casa ta!

25 Și'n fața lor ridicându-se de'ndată
și luându-și patul pe care zăcuse, s'a dus
la casa lui slăvind pe Dumnezeu.

26 Și uimire i-a cuprins pe toți
și-L slăveau pe Dumnezeu; și s'au
umplut de frică și ziceau: Minunate
lucruri am văzut astăzi!

27 Și după aceasta a ieșit și a văzut
un vameș, cu numele Levi, șezând la
vamă, și i-a zis: Urmează-Mi!

28 Și lăsând totul, acesta s'a ridicat
și I-a urmat.

29 Și I-a făcut Levi un ospăț mare
în casa sa. Și era mulțime multă de
vameși și de alții care ședeau cu ei
la masă.

30 Dar fariseii și cărturarii lor
murmurau și ziceau către ucenicii Lui:
De ce mâncați și beți cu vameșii și
cu păcătoșii?

31 Și Iisus, răspunzând, le-a zis:
Nu cei sănătoși au nevoie de doctor,
ci cei bolnavi.

32 Eu n'am venit să-i chem pe cei
drepti, ci pe cei păcătoși la pocăință.

33 Iar ei I-au zis: Ucenicii lui Ioan
țin posturi dese și fac rugăciuni; tot
așa și ai fariseilor; dar ai tăi mănâncă
și beau.

34 Iar Iisus le-a zis: Puteți oare
să-i faceți pe nuntași să postească în
timp ce mirele este cu ei?

35 Dar vor veni zile când mirele
se va lua de la ei; atunci, în acele
zile, vor posti.

36 Le-a spus și o parabolă: Nimeni
nu rupe petic dintr'o haină nouă și-l
pune la haină veche; altfel, cea nouă
se rupe, iar peticul luat din cea nouă
nu se potrivește cu cea veche.

37 Și nimeni nu pune vin nou în
burduri vechi; altfel, vinul nou va
sparge burdufurile; și se varsă și vinul
și se strică și burdufurile.

38 Ci vinul nou trebuie pus în bur-
duri noi și împreună se vor păstra.

39 Și nimeni, după ce a băut vin
vechi, nu vrea de cel nou, că zice:
Mai bun e cel vechi.

CAPITOLUL 6

*Spicele culese Sâmbăta. Vindecarea
omului cu mâna uscată. Alegerea
celor doisprezece apostoli.*

Predica de pe munte.

1 Și a fost că într'o Sâmbătă —
a doua după Paști — El trecea prin
holde și ucenicii Lui smulgeau spice
și le mâncau frecându-le'n palme.

2 Dar unii dintre farisei au zis: De
ce faceți ce nu se cuvine a face
Sâmbăta?

3 Și Iisus, răspunzând, le-a zis:
Oare nici pe asta n'ați citit-o, ce a
făcut David când a flămânzit, el și
cei ce erau cu el:

4 cum a intrat în casa lui Dum-
nezeu și a luat pâinile punerii – înainte
și a mâncat și a dat și însoțitorilor

(22) Ps 139, 2; Mt 9, 4; Mc 2, 8; Lc 6, 8; In 2, 24; (23-27) Mt 9, 5-9; Mc 2, 9-14; In 5, 8; (29)
Mt 9, 10; Mc 2, 15; Lc 15, 1; (30-31) Mt 9, 11-12; Mc 2, 16-17; (32) 1 Rg 15, 22; Os 6, 6; Mi
6, 6-8; Mt 9, 13; Mc 2, 17; Lc 15, 17; (33) Is 58, 3; Mt 9, 14; Mc 2, 18; Lc 18, 12; (34) Is 62,
5; Mt 9, 15; Mc 2, 19; Mc 2, 19; (35-38) Mt 9, 15-17; Mc 2, 20-22; (39) Sir 9, 13. CAP. 6 –
(1) Dt 16, 9; 23, 24-25; Mt 12, 1; Mc 2, 23; (2) Is 20, 10; 23, 12; Mt 12, 2; Mc 2, 25; In 5,
10; (3) 1 Rg 21, 1-5; Mt 12, 3-4; Mc 2, 25; (4) Is 29, 32; Lc 8, 31; 24, 5, 8-9; 1 Rg 21, 6; Mt
12, 4; Mc 2, 26;

săi, din ele, pe care nu se cuvine să le mănânce decât numai preoții?

5 Și le spunea: Fiul Omului este Domn și al Sâmbetei!

6 Și a fost că în altă Sâmbătă a intrat în sinagogă și învăța. Și era acolo un om a cărui mână dreaptă era uscată.

7 Iar cărturarii și fariseii îl pândeau să vadă dacă-l va vindeca Sâmbăta, ca să-I găsească vină.

8 El însă le știa gândurile și i-a zis omului care avea mâna uscată: Ridică-te și stai în mijloc! El s'a ridicat și a stat.

9 Iar Iisus le-a zis: Vă întreb Eu pe voi: În zi de Sâmbătă, se cuvine să faci bine, sau să faci rău?; să mântuiești un suflet, sau să-l pierzi?

10 Și privindu-i pe toți de jur-împrejur, i-a zis: Întinde-ți mâna! Iar el a făcut așa, și mâna i s'a făcut sănătoasă.

11 Ei însă s'au umplut de mânie și se vorbeau unii cu alții ce să-I facă lui Iisus.

12 Și a fost că în zilele acelea El a ieșit la munte să Se roage și a petrecut noaptea în rugăciune către Dumnezeu.

13 Și când s'a făcut ziuă i-a chemat pe ucenicii Săi și a ales dintre ei doisprezece, pe care i-a numit apostoli:

14 Pe Simon, căruia i-a zis Petru, și pe Andrei, fratele lui, pe Iacob și pe Ioan, pe Filip și pe Bartolomeu,

15 pe Matei și pe Toma, pe Iacob al lui Alfeu și pe Simon numit Zilotul,

16 pe Iuda al lui Iacob și pe Iuda Iscarioteanul, care a devenit trădător.

17 Și coborînd împreună cu ei, a stat într'un loc șes, El și mulțime numeroasă de ucenici ai Săi și mulțime multă de popor din toată Iudeea și din Ierusalim și de pe țărmul Tirului și al Sidonului, care veniseră să-L asculte și să se vindece de bolile lor.

18 Și cei chinuiți de duhuri necurate se vindecau.

19 Și toată mulțimea căuta să se atingă de El, că putere ieșea dintr'Însul și pe toți îi vindeca.

20 Și ridicându-Și ochii spre ucenicii Săi, zicea: Fericiți sunteți voi, cei săraci, că a voastră este împărăția lui Dumnezeu.

21 Fericiți sunteți voi, cei ce flămânziți acum, că vă veți sătura. Fericiți sunteți voi, cei ce plângeți acum, că veți râde.

22 Fericiți veți fi când din pricina Fiului Omului vă vor urî oamenii și vă vor izgoni dintre ei și vă vor ocări și când ca pe un rău vă vor lepăda numele.

23 Bucurați-vă în ziua aceea și tresălați, că iată, răsplata voastră multă este în cer; că părinții lor așa le făceau proorocilor.¹

24 Dar vai vouă, bogaților!, că de pe-acum vă luați mângâierea.

25 Vai vouă, celor ce sunteți sătui acum, că veți flămânzi. Vai vouă, celor ce râdeți acum, că veți plânge și vă veți tângui.

(5) Mt 12, 8; Mc 2, 28; (6) Mt 12, 9-10; Mc 3, 1; In 9, 16; (7) Mt 12, 10; Lc 13, 14; (10) Mt 12, 13; Mc 3, 5; (11) Mt 12, 14; (12) Mt 14, 23; Mc 6, 46; (13) Mt 10, 1; Mc 3, 13-14; 6, 7; Lc 9, 1; (14-16) Mt 10, 3-4; Mc 3, 18-19; Iuda 1, 1; (17-19) 3 Rg 4, 34; Mt 4, 25; 14, 35-36; Mc 3, 7-8; 5, 30; 6, 55; Lc 8, 45-46; (20) Ps 50, 18; Is 57, 15; Mt 5, 3; Iac 2, 5; (21) Ps 125, 6; Is 55, 1; 61, 2; 65, 13; 66, 10; Mt 5, 4; Lc 1, 53; Ap 7, 16; 21, 4; (22) Mt 5, 11-12; In 16, 2; 1 Ptr 2, 19; (23) 2 Par 36, 16; Ne 9, 26; Is 53, 10; Mt 5, 12; (24) Sir 31, 8; Mt 19, 24; Lc 12, 21; 16, 25; Iac 5, 1; (25) Pr 14, 13; Is 5, 11; 65, 13; Iac 4, 9; 5, 1, 5;

1 Aceste ultime cuvinte vor fi fost însoțite și de un gest către cărturari și farisei, ai căror strămoși - de aceeași teapă - îi prigoniseră pe profeții Vechiului Testament.

26 Vai vouă, când toți oamenii vă vor vorbi de bine; că părinții lor așa le făceau proorocilor mincinoși.

27 Iar vouă, celor ce ascultați, vă spun: Iubiți pe vrăjmașii voștri, faceți bine celor ce vă urăsc;

28 binecuvântați pe cei ce vă blestemă, rugați-vă pentru cei ce vă necăjesc.

29 Celui ce te lovește peste obraz, dă-i-l și pe celălalt; pe cel ce-ți ia haina, nu-l împiedica să-ți ia și cămașa;

30 oricui îți cere, dă-i; și de la cel ce-ți ia pe ale tale, nu i le cere.

31 Și precum voiți să vă facă vouă oamenii, asemenea faceți-le și voi lor.

32 Și dacă-i iubiți pe cei ce vă iubesc, ce mulțumire aveți? Că și păcătoșii-i iubesc pe cei care-i iubesc pe ei.

33 Și dacă le faceți bine celor ce vă fac vouă bine, ce mulțumire aveți? Că și păcătoșii tot așa fac.

34 Și dacă dați cu'mprumut celor de la care nădăjduiți să luați înapoi, ce mulțumire aveți? Că și păcătoșii le dau cu'mprumut păcătoșilor, ca să primească înapoi întocmai.

35 Ci iubiți pe vrăjmașii voștri și faceți bine și dați cu'mprumut nimic nădăjduind¹ și răsplata voastră va fi multă și veți fi fiii Celui-Preaînalt; că El este bun cu cei nemulțumitori și răi.

36 Fiți milostivi, așa cum și Tatăl vostru este milostiv.

37 Nu judecați și nu veți fi judecați; nu osândiți și nu veți fi osândiți; iertați și vi se va ierta.

38 Dați și vi se va da; o măsură bună, îndesată, clătinată și cu vârf vi se va turna în poală²; căci cu ce măsură măsurați, ce aceea vi se va măsura.

39 Și le-a spus și o parabolă: Poate oare orb pe orb să călăuzească? Nu vor cădea amândoi în groapă?

40 Nu este ucenic mai presus de învățătorul său; dar orice ucenic desăvârșit va fi ca învățătorul său.

41 De ce vezi paiul din ochiul fratelui tău, dar nu bagi de seamă bârna din ochiul tău?

42 Sau cum poți să-i spui fratelui tău: Frate, lasă-mă să-ți scot paiul din ochi!, în timp ce tu nu vezi bârna care este în ochiul tău? Fățarnicule, scoate-ți mai întâi bârna din ochi și atunci vei vedea să scoți paiul care este în ochiul fratelui tău.

43 Că nu este pom bun care să facă roadă rea și nici, dimpotrivă, pom rău care să facă roadă bună.

44 Că fiecăruia pom după roada lui se cunoaște. Că nu se adună smochine din măracini, și nici struguri se culeg din rug³.

45 Omul bun, din vistieria cea bună a inimii sale scoate ce este bun;

(26) Is 30, 10; In 7, 7; (27) Is 23, 4; Pr 25, 21-22; Mt 5, 44; (28) Lc 23, 34; FA 7, 60; Rm 12, 14, 19; (29) Pr 20, 22; Is 50, 6; Sir 4, 5; Mt 5, 39-40; Rm 12, 17; 1 Co 6, 7; (30) Dt 15, 7-11; Pr 21, 26; Mt 5, 42; Lc 6, 34; (31) Lv 19, 18; Tob 4, 15; Mt 7, 12; Rm 13, 8, 10; Ga 5, 14; (32) Mt 5, 46; (34-35) Dt 15, 7-8; Is 58, 4; Mt 5, 42-45; (36) Is 34, 6; Lv 11, 44; Ps 102, 8-13; Mt 5, 48; Ef 5, 1; (37) Mt 6, 14; 7, 1-2; Iac 4, 11; Rm 2, 1; 1 Co 4, 5; (38) Ps 78, 12; Pr 19, 17; Ecc 11, 1; Sir 14, 16; Mt 7, 2; Mc 4, 24; (39) Is 9, 15; 42, 19; 56, 11; Mt 5, 14; Rm 2, 19; (40-41) Mt 7, 3; 10, 24; In 13, 16; 15, 20; (42) Pr 18, 17; Mt 7, 4-5; (43-45) Is 32, 8; Sir 18, 20; Mt 7, 16-20; 12, 33-35; Iac 3, 12;

1 Dați fără să așteptați restituirea. A oferi cuiva un împrumut cu intenția de a-l face "uitat" poate fi o modalitate delicată de a-l face bine, de a-l ajuta.

2 Literal: în sân. E vorba de punga sau sacul ce rezultă din îndoitura șorțului sau a hainei până'n dreptul cingătorii și chiar deasupra ei. Prinsă pe după gât, o astfel de îndoitură ti putea servi unei mame în mers drept leagăn pentru copil. În acest sens trebuie înțeleasă expresia "sânul lui Avraam" (Lc 16, 22-23).

3 Rug (folosit mai mult la plural: rugi): tufe de vițe spinose, care fac mure sălbătice.

iar omul rău, din vistieria cea rea a inimii sale scoate ce este rău. Că din prisosul inimii îi grăiește gura.

46 Și de ce Mă chemați: Doamne, Doamne!, și nu faceți ce vă spun?

47 Tot cel ce vine la Mine și aude cuvintele Mele și le face¹, vă voi arăta cu cine se aseamănă:

48 Este asemenea omului care, zidindu-și o casă, a săpat, a adâncit și i-a pus temelia pe piatră; și venind apele mari, puhoiul a izbit în casa aceea, dar n'a putut s'o clintească, fiindcă era bine zidită pe piatră.

49 Iar cel ce aude dar nu face, asemenea este omului care și-a zidit casa pe pământ fără temelie; și puhoiul a izbit-o și ea de'ndată a căzut; și mare a fost prăbușirea casei aceleia.

CAPITOLUL 7

Vindecarea slugii sutașului. Învierea tânărului din Nain. Trimișii lui Ioan Botezătorul. Mărturia lui Iisus despre Ioan. Ungerea lui Iisus de către o femeie păcătoasă.

1 După ce Și-a sfârșit toate cuvintele în auzul poporului, a intrat în Capernaum.

2 Iar un sutaș avea un serv pe care-l prețuia și care, bolnav, era pe moarte.

3 Și auzind despre Iisus, a trimis la El pe niște bătrâni ai Iudeilor,² rugându-L să vină și să-i vindece servul.

4 Iar ei, venind la Iisus, L-au rugat stăruitor zicându-I: Vrednic este să faci asta pentru el;

(46) Os 8, 2; Mal 1, 6; Mt 7, 21-22; 25, 11; Lc 13, 25; FA 19, 13; Iac 1, 22; Rm 2, 13; (47) Mt 7, 24; Iac 1, 1, 22; Rm 2, 13; (48) Ps 39, 2-3; Mt 7, 24-25; (49) Mt 7, 26-27. CAP. 7 - (1-2) Pr 14, 35; Mt 8, 5; (6-10) Ps 40, 3; Mt 8, 8-10; (14) Iz 37, 4; Mc 5, 41; Lc 8, 54; In 11, 13; FA 9, 40; Rm 4, 17;

1 Le îndeplinește; le pune în practică.

2 Nu e vorba de bătrânii din sinedriu, adversari redutabili ai lui Iisus, ci de niște localnici de vază cu care sutașul (centurion în armata romană), ca simpatizant al Iudeilor, era în foarte

5 că iubește neamul nostru; și sinagoga, el ne-a zidit-o.

6 Iar Iisus mergea cu ei. Și nu era departe de casă, când sutașul a trimis la El prieteni, zicându-I: Doamne, nu Te osteni, că nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu.

7 De aceea nici pe mine nu m'am socotit vrednic să vin la Tine; ci spune prin cuvânt, și servul meu se va vindeca.

8 Că și eu sunt om pus sub stăpânire și am sub mine ostași și-i spun acestuia: Du-te! și se duce; și altuia: Vino! și vine; și slugii mele: Fă asta! și face.

9 Iar Iisus, auzind acestea, S'a mirat de el și, întorcându-Se, a zis către mulțimea care venea după El: Vă spun Eu vouă că nici în Israel n'am aflat atâta credință!

10 Și când cei trimiși s'au întors acasă, l-au găsit pe serv sănătos.

11 Și a fost că după aceea S'a dus într'o cetate numită Nain; și împreună cu El mergeau ucenicii Săi și mulțime multă.

12 Iar când S'a apropiat de porțile cetății, iată că scoteau un mort, singurul copil al mamei sale; și ea era văduvă; și mulțime mare din cetate era cu ea.

13 Și văzând-o Domnul, I s'a făcut milă de ea și i-a zis: Nu plânge!

14 Și, apropiindu-Se, S'a atins de pat, iar cei care-l duceau s'au oprit. Și i-a zis: Tinere, ție-ți spun: Scoală-te!

15 Și s'a ridicat mortul și a început să vorbească; și i l-a dat mamei sale.

16 Și frică i-a cuprins pe toți și-L slăveau pe Dumnezeu zicând: Mare prooroc S'a ridicat între noi și Dumnezeu Și-a cercetat poporul.

17 Și a ieșit cuvântul acesta despre El în toată Iudeea și în tot ținutul dimprejur.

18 Și despre toate acestea i-au dat de veste lui Ioan ucenicii lui.

19 Și chemând Ioan pe doi din ucenicii săi, i-a trimis la Domnul, zicând: Tu ești Cel Ce va să vină, sau pe altul să așteptăm?

20 Și venind la El, bărbații I-au zis: Ioan Botezătorul ne-a trimis la Tine zicând: Tu ești Cel Ce va să vină, sau pe altul să așteptăm?

21 Și în ceasul acela El pe mulți i-a vindecat de boli și de răni și de duhuri rele și multor orbi le-a dăruit vederea.

22 Și răspunzându-le, le-a zis: Duceți-vă și spuneți-i lui Ioan cele ce-ați văzut și-ați auzit: Orbii văd, șchiopii umblă, leproșii se curățesc, surzii aud, morții învie și săracilor li se binevestește;

23 și fericit este acela care nu se va poticni întru Mine¹.

24 Iar după ce trimișii lui Ioan au plecat, El a început să le vorbească mulțimilor despre Ioan: Ce-ați ieșit să vedeți în pustie?: O trestie clătinată de vânt?...

25 Dar ce-ați ieșit să vedeți?: Om îmbrăcat în haine moi?... Iată, cei ce sunt în haine scumpe și petrec în desfătări sunt în casele regilor.

26 Dar ce-ați ieșit să vedeți?: Un prooroc?... Da, v'o spun Eu vouă, și mai mult decât un prooroc.

27 Acesta este cel despre care s'a scris: Iată, Eu îl trimit înaintea feței Tale pe îngerul Meu, care va pregăti calea Ta de dinaintea Ta.

28 V'o spun Eu vouă: Între cei născuți din femei, nimeni nu este mai mare decât Ioan; dar cel mai mic întru împărăția lui Dumnezeu este mai mare decât el.²

29 Și tot poporul auzind, și vameșii, s'au încredințat de dreptatea lui Dumnezeu, botezându-se cu botezul lui Ioan.

30 Dar fariseii și învățătorii de Lege, nebotezându-se de către el, au lepădat voia lui Dumnezeu față de ei.

31 Așadar, cu cine voi asemana pe oamenii acestui neam? Și cu cine sunt ei asemenea?

32 Sunt asemenea copiilor care șed în piață și strigă unii către alții zicând: Din fluier v'am cântat și n'ați jucat; de jale v'am cântat și n'ați plâns.

33 Că a venit Ioan Botezătorul nemâncând pâine și nici bând vin, și spuneți: Are demon!

34 A venit Fiul Omului mâncând și bând, și spuneți: Iată om mândăcios și băutor de vin, prieten al vameșilor și-al păcătoșilor!...

35 Dar înțelepciunea a fost găsită dreaptă de către toți fiii ei.

36 Iar unul din farisei L-a rugat să mănânce cu el. Și, intrând în casa fariseului, a stat la masă.

37 Și iată că era în cetate o femeie păcătoasă; și aflând că El stă la masă în casa fariseului, a adus un alabastru cu mir

(16) Lc 1, 68; 24, 19; In 4, 19; 6, 14; (17) Mt 9, 26; (18) Mt 11, 2; (19) Fc 49, 10; Nm 24, 17; Dt 18, 15; Is 35, 4; Dn 9, 24-25; Mt 11, 2-3; In 6, 14; (22) Ps 145, 8; Is 29, 18; 35, 5; 42, 7; 61, 1; Mt 11, 4-5; 15, 20-21; Lc 4, 18; In 2, 23; 3, 2; 5, 36; 10, 25; (23) Is 8, 14; Mt 11, 6; 1 Ptr 2, 8; Rm 9, 32; (24-26) Mt 11, 7-9; 14, 5; 21, 26; Lc 1, 76; (27) Mal 3, 1; Mt 11, 10; Mc 1, 2; Lc 1, 76; (28-29) Mt 11, 11; 21, 31; Mc 1, 5; Lc 3, 12; (30) FA 13, 46; 20, 27; (31-35) Sir 39, 29; Mt 9, 11; 11, 16-19; Mc 1, 6; Lc 1, 15; (37) Mt 26, 7; Mc 14, 3; In 11, 2; 12, 3;

¹ Vezi nota de la Mt 11, 6.

² Vezi nota de la Mt 11, 11.

38 și stând la spate, lângă picioarele Lui, plângând a'nceput să-I ude cu lacrimi picioarele, și cu părul capului ei le ștergea. Și-I săruta picioarele și le ungea cu mir.

39 Și văzând fariseul care-L chemase, și-a zis în sine: Dacă acesta ar fi prooroc, ar ști cine este și ce fel de femeie este aceasta care se atinge de el, că este păcătoasă...

40 Și răspunzând Iisus, i-a zis: Simone, am să-ți spun ceva. Iar el I-a zis: Spune, învățătorule!

41 Un cămătar avea doi datornici. Unul era dator cu cinci sute de dinari, iar celălalt cu cincizeci.

42 Dar, neavând ei cu ce să plătească, i-a iertat pe amândoi. Deci, care dintre ei îl va iubi mai mult?

43 Răspunzând Simon, a zis: Cred că acela căruia i-a iertat mai mult. Iar El i-a zis: Drept ai judecat.

44 Și întorcându-Se către femeie, i-a zis lui Simon: O vezi tu pe femeia aceasta? Am intrat în casa ta și apă pe picioare nu Mi-ai dat; ea însă cu lacrimi Mi-a udat picioarele și cu părul capului ei le-a șters.

45 Tu sărutare nu Mi-ai dat; ea însă, de când am intrat, n'a încetat să-Mi sărute picioarele.

46 Tu cu untdelemn capul nu Mi-ai uns; ea însă cu mir Mi-a uns picioarele.

47 De aceea îți spun: Iertate sunt păcatele ei cele multe, fiindcă mult a iubit. Iar cui i se iartă puțin, puțin iubește.

48 Și i-a zis ei: Iertate îți sunt păcatele!

49 Și cei ce ședeau împreună la masă au început să zică în sinea lor: Cine este acesta, care și iartă păcate?

50 Și i-a spus femeii: Credința ta te-a mântuit; mergi în pace!

CAPITOLUL 8

Femei slujitoare ale lui Iisus. Parabola semănătorului. Făclia'n sfeșnic. Mama și frații lui Iisus. Potolirea furtunii. Vindecarea demonizatului din ținutul Gherghesenilor. Vindecarea femeii cu scurgere de sânge. Învierea fiicei lui Iair.

1 Și a fost după aceea că El umbla prin cetăți și prin sate, propovăduind și binevestind împărăția lui Dumnezeu; și erau cu El cei doisprezece

2 și unele femei care fuseseră vindecate de duhuri rele și de boli: Maria, numită Magdalena, din care ieșiseră șapte demoni,

3 și Ioana, femeia lui Huza – un dregător al lui Irod –, și Suzana și multe altele care le slujeau din avutul lor.

4 Și adunându-se mulțime multă și venind de prin cetăți la El, a zis în parabolă:

5 Ieșit-a semănătorul să semene sămânța¹ sa. Și pe când semăna el, una a căzut lângă drum și a fost călcată în picioare² și păsările cerului au mâncat-o.

6 Și alta a căzut pe piatră; și dacă a răsărit ș'a uscat, pentru că nu avea umezeală.

7 Și alta a căzut în mijlocul spinilor; și spinii, crescând împreună cu ea, au înăbușit-o.

(39) Lc 15, 2; (44) Fc 43, 24; (46) Ps 22, 6; (48) Mt 9, 2; Mc 2, 5; Lc 5, 20; (49) Mt 9, 3; Mc 2, 7; Lc 5, 21; (50) Lc 8, 48; 17, 19. CAP. 8 – (1) Lc 4, 43; (2) Mt 27, 55; 28, 9; Mc 15, 40; 16, 9; Lc 23, 49; In 20, 14; (4-7) Za 11, 9; 13, 8; Mt 13, 2-7; Mc 4, 1-7;

1 Introducere proprie lui Luca, prin trei cuvinte cu aceeași rădăcină.

2 Vezi nota de la Mc 4,4, explicație pe care textul lui Luca o confirmă.

8 Și alta a căzut pe pământul cel bun și a crescut și a făcut rod înșutit. Pe acestea spunându-le, a strigat: Cel ce are urechi de auzit, să audă!

9 Și ucenicii Săi Îl întrebau ce înseamnă această parabolă.

10 Iar El a zis: Vouă vă este dat să cunoașteți tainele împărăției lui Dumnezeu; dar celorlalți, în parabole, ca văzând să nu vadă și auzind să nu înțeleagă.

11 Iar parabola aceasta înseamnă: Sămânța este cuvântul lui Dumnezeu.

12 Cea de lângă drum sunt cei care aud, apoi vine diavolul și ia cuvântul din inima lor, ca nu cumva, crezând, să se mântuiască.

13 Iar cea de pe piatră sunt aceia care primesc cu bucurie cuvântul când îl aud, dar aceştia nu au rădăcină; ei cred până la o vreme, iar la vreme de încercare se leapădă.

14 Iar cea căzută între spini sunt cei care aud, dar umblând cu grijile și cu bogăția și cu plăcerile vieții, se înăbușă și nu rodesc.

15 Iar cea de pe pământ bun sunt
cei care, auzind cuvântul cu inimă
curată și bună, îl păstrează și rodesc
întru răbdare.

16 Nimeni, aprinzând făclia, n'o acoperă cu un vas, nici n'o pune sub pat, ci o așează în sfeșnic, pentru ca cei ce intră să vadă lumina.

17 Că nu este nimic ascuns care să nu ajungă cunoscut și nimic tainic care să nu se cunoască și să nu vină la lumina zilei.

18 Așadar, luați seama cum auziți:
Celui ce are i se va da; iar de la cel
ce nu are se va lua și ceea ce i se
pare că are.

19 Și au venit la El mama și frații Săi; și nu puteau să se apropie de El din pricina mulțimii.

20 Și I s'a dat de veste: Mama Ta și frații Tăi stau afară și vor să Te vadă.

21 Iar El, răspunzând, le-a zis: Mama Mea și frații Mei sunt aceia care ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l îndeplinesc.

22 Și a fost că într'una din zile a intrat în corabie cu ucenicii Săi și le-a zis: Să trecem de cealaltă parte a lacului. Și au plecat.

23 Dar în timp ce navigau, El a adormit. Și s'a lăsat pe lac o furtună de vânt și se umpleau de apă și erau în primejdie.

24 Și, apropiindu-se, L-au deșteptat zicând: Învățătorule, Învățătorule, pierim!... Iar El, sculându-Se, a certat vântul și valul apei; și ele au încetat și s'a făcut liniște.

25 Și le-a zis: Unde vă este credința? Iar ei, cuprinși de teamă, se mirau zicând unii către alții: Cine este Acesta, că și vânturilor și apei le poruncește, și ele Îl ascultă?

26 Și au ajuns cu corabia în ținutul
Gherghesenilor¹, care este în fața
Galileii.

27 Și ieșind El pe uscat, L-a
întâmpinat un bărbat din cetate, care
avea demoni; de multă vreme el cu

la lumina zilei.
(8) Fc 26, 12; Mt 11, 15; 13, 8; Mc 4, 8; Lc 8, 15; In 15, 5; Col 1, 6; (9) Mt 13, 10; Mc 4, 10; (10) Ps 24, 13; Is 6, 9; Ir 5, 21; Iz 11, 2-3; Mt 13, 13-14; Mc 4, 11-12; In 12, 40; FA 28, 26; (11) Ps 24, 13; Is 6, 9; Ir 5, 21; Iz 11, 2-3; Mt 13, 13-14; Mc 4, 11-12; In 12, 40; FA 28, 26; (12) Ps 24, 13; Is 6, 9; Ir 5, 21; Iz 11, 2-3; Mt 13, 13-14; Mc 4, 11-12; In 12, 40; FA 28, 26; (13) Is 58, 2; Iz 33, 31; Mt 13, 20-21; Mc Rm 11, 8; (14) Ir 4, 3; Mt 13, 22; Mc 4, 18; 10, 23; Lc 18, 23; 1 Tim 6, 9; (15-16) Mt 5, 15; 13, 4, 16; (17) Iov 12, 22; Mt 10, 26; Mc 4, 22; Lc 12, 2; (18-19) Pr 2, 23; Mc 4, 20-21; Lc 8, 8; 11, 33; (20-22) Mt 8, 18, 22; 12, 47-50; Mc 2; Mt 12, 46; 13, 12; 25, 29; Mc 3, 31; 4, 25-31; Lc 19, 26; (23) Iona 1, 4-6; Mt 8, 24; Mc 4, 37; (24) Iov 26, 12; Ps 88, 10; 106, 3, 32-35; 4, 25; In 15, 14; (25-30) Mt 8, 26-29; Mc 4, 40-41; 5, 1-9;

¹ Variantă toponimică pentru ținutul Gadarenilor. În legătură cu Gadara vezi nota de la Mc 5, 1.

haină nu se îmbrăca și în casă nu mai locuia, ci în morminte.

28 Și văzându-L pe Iisus, a strigat și a căzut înaintea-I și cu glas mare a zis: Ce-ai cu mine, Iisuse, Fiul Dumnezeului Celui Preaînalt? Rogu-te să nu mă chinuiești...

29 Că-i porunca duhului necurat să iasă din om. Fiindcă de mulți ani îl stăpânea; și-l păzeau legat în lanțuri și'n obezi, dar el, sfărâmând legăturile, era gonit de demon în pustiu.

30 Și l-a întrebat Iisus: Care-ți este numele? Iar el a zis: Legiune. Că demoni mulți intraseră în el.

31 Și-L rugau pe El să nu le poruncească să meargă în adânc.¹

32 Și era acolo o turmă mare de porci care păștea pe munte. Și L-au rugat să le îngăduie să intre în ei; și le-a îngăduit.

33 Și ieșind demonii din om, au intrat în porci, iar turma s'a repezit de pe stâncă'n lac și s'a înecat.

34 Iar păzitorii, văzând ce s'a întâmplat, au fugit și au dat de veste în cetate și prin sate.

35 Și au ieșit să vadă cele întâmplate și au venit la Iisus; și pe omul din care ieșiseră demonii l-au găsit îmbrăcat și întreg la minte, șezând jos, la picioarele lui Iisus; și s'au înspăimântat.

36 Și cei care văzuseră le-au spus cum a fost izbăvit demonizatul.

37 Și toată mulțimea din ținutul Gherghesenilor L-a rugat să plece de la ei, că erau cuprinși de frică mare. Iar El, intrând în corabie, S'a înapoiat.

(31) Ap 20, 1-3; (32-38) Mt 8, 30-34; Mc 5, 11-18; FA 16, 39; (39) Ps 49, 24; 125, 2-3; Mc 5, 19-20; (41) Mt 9, 18; Mc 5, 22; (43-44) Mt 9, 20-22; Mc 5, 25-29; (45-47) Mc 5, 30-33; Lc 6, 19;

1 În Mc 5, 10 rugămintea demonilor este aceea ca Iisus să nu-i trimită în afara aceluia ținut. Luca duce gândul până la capăt: să nu-i trimită în adâncul pământului (întru cele mai de jos).

2 Literal: să între; cu nuanța că Iisus nu Se afla în fața casei lui Iair, ci la o oarecare distanță.

3 În legătură cu suferința acestei femei vezi nota de la Mt 9, 21.

38 Iar bărbatul din care ieșiseră demonii îl ruga să rămână cu El. Iisus însă l-a trimis înapoi zicând:

39 Întoarce-te la casa ta și spune cât a făcut Dumnezeu pentru tine. Și a plecat, propovăduind în toată cetatea cât a făcut Iisus pentru el.

40 Și când S'a întors Iisus, mulțimea L-a primit cu bucurie, fiindcă toți îl așteptau.

41 Și iată că a venit un bărbat, al cărui nume era Iair; și acesta era marele sinagogii. Și căzând la picioarele lui Iisus, îl ruga să vină² în casa lui.

42 Că numai o fiică avea, ca de doisprezece ani, și aceea era pe moarte. Și pe când Se ducea El, mulțimile îl îmbulzeau.

43 Și o femeie, care de doisprezece ani avea scurgere de sânge³ și-și cheltuisese toată averea cu doctorii și de nici unul nu putuse să fie vindecată,

44 s'a apropiat de El prin spate, s'a atins de poala hainei Lui și îndată i s'a oprit curgerea sângelui.

45 Și a zis Iisus: Cine este cel ce s'a atins de Mine? Dar cum toți tăgăduiau, Petru și ceilalți care erau cu El au zis: Învățătorule, mulțimile Te îmbulzesc și Te strâmtorează și Tu zici: Cine s'a atins de Mine?...

46 Iar Iisus a zis: S'a atins de Mine cineva. Căci Eu am simțit puterea care a ieșit din Mine.

47 Atunci femeia, văzând că n'a rămas tănuită, a venit tremurând și, căzând înaintea Lui, a spus în fața întregului popor din ce pricină s'a atins de El și cum de'ndată s'a tămăduit.

48 Iar El i-a zis: Îndrăznește, fiică, credința ta te-a mântuit; mergi în pace!

49 Și pe când El încă vorbea, a venit cineva de la mai-marele sinagogii zicând: Fiica ta a murit; nu-L mai supăra pe Învățător.

50 Iar Iisus, auzind, i-a răspuns: Nu te teme; tu crede numai, și ea se va mântui.

51 Și venind în casă, n'a lăsat pe nimeni să intre cu El, decât numai pe Petru și pe Ioan și pe Iacob și pe tatăl copilei și pe mamă.

52 Și toți plângeau și se tânguiau din pricina ei. Iar El a zis: Nu plângeți; n'a murit, ci doarme.

53 Și ei Îl luau în răs, știind că ea a murit.

54 Iar El, apucând-o de mână, a strigat zicând: Copilă, scoală-te!

55 Și s'a întors duhul ei, și ea în chiar clipa aceea a înviat; și El a poruncit să i se dea să mănânce.

56 Și părinții ei au rămas încremeniți. Iar El le-a poruncit să nu spună nimănui ceea ce s'a petrecut.

CAPITOLUL 9

Trimiterea celor doisprezece. Irod și Iisus. Săturarea celor cinci mii. Mărturisirea lui Petru. Întâia vestire a Patimilor. Schimbarea la Față. Vindecarea copilului demonizat. A doua vestire a Patimilor. Cine este cel mai mare? Folosirea numelui lui Iisus.

1 Și chemându-i pe cei doisprezece ucenici ai Săi, le-a dat putere și stăpânire peste toți demonii și să vindece bolile.

2 Și i-a trimis să propovăduiască împărăția lui Dumnezeu și să-i vindece pe cei bolnavi.

3 Și le-a zis: Să nu luați nimic la drum: nici toiag, nici traistă, nici pâine, nici bani și nici să aveți câte două haine.

4 Și în orice casă veți intra, acolo să rămâneți și de-acolo să nu plecați.

5 Cât despre cei ce nu vă vor primi, când ieșiți din cetatea aceea scuturați praful de pe picioarele voastre, spre mărturie împotriva lor.

6 Iar ei au plecat și treceau prin sate binevestind și vindecând pretutindeni.

7 Și de toate cele petrecute a auzit Irod tetrarhul și era nedumerit; că se spunea de către unii că Ioan a înviat din morți;

8 iar de către alții, că Ilie s'a arătat; și iarăși de către alții, că un prooroc din cei vechi a înviat.

9 Iar Irod a zis: Lui Ioan, eu i-am tăiat capul. Cine este dar acesta despre care aud astfel de lucruri? Și căuta să-L vadă.

10 Și întorcându-se apostolii, I-au spus toate câte au făcut. Și luându-i doar pe ei între ei, S'a dus într'un loc pustiu, spre cetatea numită Betsaida.

11 Dar când au aflat mulțimile, s'au dus după El; și El, primindu-le cu bunăvoință, le vorbea despre împărăția lui Dumnezeu; iar pe cei ce aveau trebuință de vindecare, îi vindeca.

12 Dar ziua a'nceput să se plece. Și cei doisprezece au venit și I-au spus: Dă drumul mulțimii să se ducă prin satele și gospodăriile dimprejur, ca să poposească și să-și găsească de mâncare, că aici suntem în loc pustiu.

(48) Mt 9, 22; Mc 5, 34; Lc 7, 50; 17, 19; (49-51) Mc 5, 35-37; (52-53) Mt 9, 24; Mc 5, 38-40; In 11, 11; (54) Mt 9, 25; Mc 5, 40-41; Lc 7, 14; In 11, 43; (55-56) Nm 16, 22; Mt 8, 4; 9, 25-30; Mc 5, 42-43; 7, 36; Lc 5, 14. CAP. 9 – (1) Mt 10, 1; Mc 3, 13-14; 6, 7; Lc 6, 13; (2-4) Mt 10, 7, 9, 11; Mc 7, 8-10; Lc 10, 4-8; 22, 35; (5) Mt 10, 14; Mc 6, 11; Lc 10, 10-11; FA 13, 51; 18, 6; (6) Mc 6, 12; 16, 18; Iac 5, 14; (7-9) Mt 14, 1-2, 11; 16, 14; Mc 6, 14-16; Lc 9, 18-19; 33, 8; (10-13) Mt 14, 13-19; Mc 6, 30-38; In 6, 2-9;

48 Iar El i-a zis: Îndrăznește, fiică, credința ta te-a mântuit; mergi în pace!

49 Și pe când El încă vorbea, a venit cineva de la mai-marele sinagogii zicând: Fiica ta a murit; nu-L mai supăra pe Învățător.

50 Iar Iisus, auzind, i-a răspuns: Nu te teme; tu crede numai, și ea se va mântui.

51 Și venind în casă, n'a lăsat pe nimeni să intre cu El, decât numai pe Petru și pe Ioan și pe Iacob și pe tatăl copilei și pe mamă.

52 Și toți plângeau și se tânguiau din pricina ei. Iar El a zis: Nu plângeți; n'a murit, ci doarme.

53 Și ei Îl luau în răs, știind că ea a murit.

54 Iar El, apucând-o de mână, a strigat zicând: Copilă, scoală-te!

55 Și s'a întors duhul ei, și ea în chiar clipa aceea a înviat; și El a poruncit să i se dea să mănânce.

56 Și părinții ei au rămas încremeniți. Iar El le-a poruncit să nu spună nimănui ceea ce s'a petrecut.

CAPITOLUL 9

Trimiterea celor doisprezece. Irod și Iisus. Săturarea celor cinci mii. Mărturisirea lui Petru. Întâia vestire a Patimilor. Schimbarea la Față. Vindecarea copilului demonizat. A doua vestire a Patimilor. Cine este cel mai mare? Folosirea numelui lui Iisus.

1 Și chemându-i pe cei doisprezece ucenici ai Săi, le-a dat putere și stăpânire peste toți demonii și să vindece bolile.

2 Și i-a trimis să propovăduiască împărăția lui Dumnezeu și să-i vindece pe cei bolnavi.

3 Și le-a zis: Să nu luați nimic la drum: nici toiag, nici traistă, nici pâine, nici bani și nici să aveți câte două haine.

4 Și în orice casă veți intra, acolo să rămâneți și de-acolo să nu plecați.

5 Cât despre cei ce nu vă vor primi, când ieșiți din cetatea aceea scuturați praful de pe picioarele voastre, spre mărturie împotriva lor.

6 Iar ei au plecat și treceau prin sate binevestind și vindecând pretutindeni.

7 Și de toate cele petrecute a auzit Irod tetrarhul și era nedumerit; că se spunea de către unii că Ioan a înviat din morți;

8 iar de către alții, că Ilie s'a arătat; și iarăși de către alții, că un prooroc din cei vechi a înviat.

9 Iar Irod a zis: Lui Ioan, eu i-am tăiat capul. Cine este dar acesta despre care aud astfel de lucruri? Și căuta să-L vadă.

10 Și întorcându-se apostolii, I-au spus toate câte au făcut. Și luându-i doar pe ei între ei, S'a dus într'un loc pustiu, spre cetatea numită Betsaida.

11 Dar când au aflat mulțimile, s'au dus după El; și El, primindu-le cu bunăvoință, le vorbea despre împărăția lui Dumnezeu; iar pe cei ce aveau trebuință de vindecare, îi vindeca.

12 Dar ziua a'nceput să se plece. Și cei doisprezece au venit și I-au spus: Dă drumul mulțimii să se ducă prin satele și gospodăriile dimprejur, ca să poposească și să-și găsească de mâncare, că aici suntem în loc pustiu.

(48) Mt 9, 22; Mc 5, 34; Lc 7, 50; 17, 19; (49-51) Mc 5, 35-37; (52-53) Mt 9, 24; Mc 5, 38-40; In 11, 11; (54) Mt 9, 25; Mc 5, 40-41; Lc 7, 14; In 11, 43; (55-56) Nm 16, 22; Mt 8, 4; 9, 25-30; Mc 5, 42-43; 7, 36; Lc 5, 14. CAP. 9 – (1) Mt 10, 1; Mc 3, 13-14; 6, 7; Lc 6, 13; (2-4) Mt 10, 7, 9, 11; Mc 7, 8-10; Lc 10, 4-8; 22, 35; (5) Mt 10, 14; Mc 6, 11; Lc 10, 10-11; FA 13, 51; 18, 6; (6) Mc 6, 12; 16, 18; Iac 5, 14; (7-9) Mt 14, 1-2, 11; 16, 14; Mc 6, 14-16; Lc 9, 18-19; 33, 8; (10-13) Mt 14, 13-19; Mc 6, 30-38; In 6, 2-9;

13 Iar El le-a zis: Dați-le voi să mănânce. Și ei au zis: Nu avem mai mult decât cinci pâini și doi pești, afară numai dacă ne vom duce noi și vom cumpăra hrană pentru poporul acesta.

14 Că erau ca la cinci mii de bărbați. Iar El le-a zis ucenicilor Săi: Așezați-i jos, în cete de câte cincizeci.

15 Și au făcut așa și i-au așezat pe toți.

16 Iar Iisus, luând cele cinci pâini și cei doi pești și privind la cer, le-a binecuvântat, a frânt și le-a dat ucenicilor ca să le pună înaintea mulțimii.

17 Și au mâncat și s'au săturat toți; și au luat ceea ce le-a rămas, douăsprezece coșuri pline de fărâmituri.

18 Și a fost că pe când El Se ruga de-o parte, ucenicii erau cu El, iar El i-a întrebat zicând: Cine zic mulțimile că sunt Eu?

19 Iar ei, răspunzând, au zis: Ioan Botezătorul; iar alții, Ilie; iar alții, că a înviat un prooroc din cei vechi.

20 Și El le-a zis: Dar voi, voi cine ziceți că sunt Eu? Iar Petru, răspunzând, a zis: Hristosul lui Dumnezeu.

21 Iar El sub muștrare le-a poruncit ca pe aceasta să n'o spună nimănui,

22 zicând: Fiul Omului trebuie să pătimească multe și să fie defăimat de către bătrâni și de către arhierii și de către cărturari și să fie omorât, iar a treia zi să învie.

23 Și tuturor le spunea: Dacă voiește cineva să vină după Mine, să

se lepede de sine, în fiecare zi să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie;

24 fiindcă tot cel ce va voi să-și scape viața, O va pierde; iar cel ce-și va pierde viața pentru Mine, acela O va mântui.¹

25 Că ce-i folosește omului dacă va câștiga lumea întreagă, dar pe sine se va pierde sau se va păgubi?

26 Că tot cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, de acela și Fiul Omului Se va rușina când va veni întru slava Sa și a Tatălui și a sfinților îngeri.

27 Dar cu adevărat vă spun Eu vouă: Sunt unii dintre cei ce stau aici care nu vor gusta moartea până ce nu vor vedea împărăția lui Dumnezeu!

28 Iar la vreo opt zile după cuvintele acestea i-a luat pe Petru și pe Ioan și pe Iacob și S'a suit în munte ca să Se roage.

29 Și a fost că pe când Se ruga, înfățișarea feței Sale a devenit alta și îmbrăcămintea Lui albă, strălucind.

30 Și iată, doi bărbați vorbeau cu El; aceștia erau Moise și Ilie

31 care, arătându-se întru slavă, vorbeau despre sfârșitul Său pe care avea să-l îplinească în Ierusalim.

32 Iar Petru și cei împreună cu el erau îngreuiți de somn; și când s'au deșteptat, I-au văzut slava și pe cei doi bărbați stând cu El.²

33 Și a fost că pe când aceștia se despărțeau de El, Petru I-a zis lui Iisus: Învățătorule, bine ne este să fim aici; să facem trei colibe: Ție una, lui Moise una și una lui Ilie; – el neștiind ce spune.

(14-16) Rut 2, 14; Mt 14, 17, 19, 21; Mc 6, 39-41; In 6, 10-11; (17) Rut 2, 14; 4 Rg 4, 44; Mt 14, 20; Mc 6, 42; 8, 19; In 6, 12-13; (18-19) Mt 14, 1-2; 16, 13; Mc 6, 14, 46; 8, 27-28; Lc 9, 7; (20) Mt 14, 33; 16, 15-16; Mc 5, 7; 8, 29; In 1, 49; 6, 69; 11, 27; FA 8, 37; 9, 20; 1 In 4, 15; 5, 5; Evr 1, 2-5; (21) Ecc 3, 7; Mt 16, 20; 17, 19; Mc 8, 30; (22) Mt 16, 21; 17, 22-23; 20, 17-19; Mc 8, 31; 9, 31; 10, 33; Lc 9, 44; 17, 25; 18, 31; (23-27) Mt 10, 32-39; 16, 24-28; Mc 8, 34-39; 9, 1-2; Lc 12, 8-9; 14, 27; 17, 33; In 12, 25; 2 Tim 2, 12; (28-34) Mt 17, 1-4, 6; Mc 9, 2-5; 2 Ptr 1, 16;

1 Asupra înțelesului exact al acestui enunț vezi nota de la Mt 16, 25.

2 Amănunt propriu lui Luca, anticipând momentul din grădina Ghetsimani. Dimensiunea alegorică explică și inserția lui după relatarea evenimentului, fiind însă evident că extazul și trezirea ucenicilor se petrecuseră înainte.

34 Și pe când vorbea el acestea, s'a făcut un nor și i-a umbrit; și s'au înspăimântat când au intrat în nor.

35 Și glas s'a făcut din nor, zicând: Acesta este Fiul Meu Cel iubit, de El să ascultați!

36 Și când glasul a trecut, Iisus S'a aflat singur. Și ei au tăcut; și în acele zile n'au spus nimănui nimic din cele ce văzuseră.

37 Și a fost că în ziua următoare, când s'au coborât din munte, L-a întâmpinat mulțime multă.

38 Și iată că un bărbat din mulțime a strigat zicând: Învățătorule, rogu-mă Ție, caută spre fiul meu, că numai pe el îl am;

39 și iată că un duh necurat îl apucă și deodată răcnește și-l zguduie cu spume și cu greu pleacă de la el, după ce l-a zdrobit.

40 Și m'am rugat de ucenicii Tăi să-l scoată, dar ei n'au fost în stare.

41 Iar Iisus, răspunzând, a zis: O, neam necredincios și îndărătnic!, până când voi fi cu voi și vă voi răbda?... Adu-l aici pe fiul tău!

42 Și pe când acesta se apropia, demonul l-a trântit și l-a zgâlțâit. Iar Iisus a certat duhul cel necurat și l-a vindecat pe copil și i l-a dat tatălui său.

43 Iar toți au rămas uimiți de măreția lui Dumnezeu. Și în timp ce toți se minunau de toate câte le făcea, El le-a zis ucenicilor Săi:

44 Puneți în urechile voastre cuvintele acestea: Fiul Omului va să fie dat în mâinile oamenilor.

45 Dar ei nu înțelegeau cuvântul acesta, că era ascuns pentru ei, ca să nu-l priceapă, și se temeau să-L întrebe despre acest cuvânt.

46 Și le-a venit un gând: Cine între ei ar fi mai mare?

47 Iar Iisus, cunoscând gândul inimii lor, a luat un copil, l-a pus lângă Sine

48 și le-a zis: Tot cel care-l va primi pe pruncul acesta întru numele Meu, pe Mine Mă primește; și tot cel ce Mă va primi pe Mine, primește pe Cel Ce M'a trimis pe Mine. Căci cel ce este mai mic între voi toți, acela este mare.

49 Iar Ioan, răspunzând, l-a zis: Învățătorule, noi am văzut pe unul scoțând demoni întru numele Tău și l-am oprit, pentru că el nu merge cu noi.

50 Iar Iisus i-a zis: Nu-l opriți; căci cel ce nu este împotriva voastră este pentru voi.

51 Și a fost că atunci când s'au apropiat zilele înălțării Sale¹, El Și-a întărit gândul de a merge la Ierusalim.

52 Și a trimis vestitori înaintea Sa. Și mergând ei, au intrat într'un sat de Samarineni, ca să-I pregătească totul.

53 Dar ei nu L-au primit, pentru că El Se îndrepta spre Ierusalim².

54 Și văzând aceasta, ucenicii Iacob și Ioan l-au zis: Doamne, vrei să zicem să se coboare foc din cer să-i mistuie, cum a făcut și Ilie?...

(35) Dt 18, 35; Is 42, 1; Mt 3, 17; 17, 5; Mc 1, 11; 9, 7; Lc 3, 22; In 6, 27; FA 3, 22-23; 2 Ptr 1, 17; (36-41) Mt 17, 8-17; Mc 9, 8, 19; (42) Mt 17, 18; Mc 9, 20; (44) Mt 16, 21; 17, 22; 20, 18; Mc 8, 31; 9, 31; 10, 33; Lc 9, 22; 18, 31; 24, 7; (45) Mc 9, 32; Lc 2, 50; 18, 34; In 12, 16; (46-47) Mt 18, 1-2; Mc 9, 33-36; Lc 22, 24; (48) Mt 10, 40-42; 18, 5; Mc 9, 37; Lc 10, 16; In 12, 44; 13, 20; 1 Tes 4, 8; (49) Nm 11, 27; Mc 9, 38; (50) Mt 12, 30; Lc 11, 23; Flp 1, 18; (51) Mc 16, 19; Lc 24, 51; FA 1, 2; (52-53) In 4, 4-9; (54) 4 Rg 1, 10, 12;

1 Perioada patimilor, răstignirii, învierii și înălțării lui Iisus, toate alcătuind trepte suitoare spre desăvârșirea rostului Său pe pământ. Pentru definirea aceleiași perioade, Ioan folosește o expresie mai teologică: preamărire (zilele în care Iisus este preamărit) (In 7, 39; 16, 13).

2 Sub semnul reciprocității, Samarinenii evitau contactele cu Iudeii, și cu atât mai mult cu pelerinii ce călătoreau spre Ierusalim; de obicei, aceștia din urmă ocoleau teritoriul Samariei (provincie între Galileea și Iudeea), preferând un drum mai lung și mai anevoios.

55 Iar El, întorcându-Se, i-a certat și le-a zis: Nu știți ai cărui Duh sunteți? Că Fiul Omului n'a venit să piardă sufletele oamenilor, ci să le mântuiască.

56 Și s'au dus în alt sat.

57 Și pe când mergeau ei pe cale, cineva I-a zis: Te voi urma oriunde Te vei duce.

58 Și Iisus i-a zis: Vulpile au vizuini și păsările cerului, cuiburi; dar Fiul Omului n'are unde să-și plece capul.

59 Și către altul a zis: Urmează-Mi! Iar acela a zis: Doamne, mai întâi dă-mi voie să merg să-l îngrop pe tatăl meu.

60 Iar El i-a zis: Lasă-i pe morți să-și îngroape morții¹, iar tu mergi de vestește împărăția lui Dumnezeu.

61 Iar altul I-a zis: Te voi urma, Doamne, dar mai întâi îngăduie-mi să-mi iau rămas-bun de la cei de-acasă.

62 Iar Iisus i-a zis: Niciunul care pune mâna pe plug și se uită îndărăt nu este potrivit pentru împărăția lui Dumnezeu.

CAPITOLUL 10

Trimiterea celor șaptezeci. Vai de cetățile nepocăite! Întoarcerea celor șaptezeci. Bucuria lui Iisus. Parabola samarineanului milostiv.

Marta și Maria.

1 Iar după acestea, Domnul a ales alți șaptezeci² și i-a trimis doi câte

doi înaintea feței Sale, în fiecare cetate și loc unde El Însuși avea să meargă.³

2 Și le spunea: Secerișul este mult, dar lucrătorii sunt puțini; așadar, rugați-L pe Domnul secerișului să scoată lucrători la secerișul Său.

3 Mergeți! Iată, Eu vă trimit ca pe niște miei în mijlocul lupilor.

4 Nu purtați pungă, nici traistă, nici încălțăminte; și nimănui să nu-i dați binețe pe cale.

5 Iar în orice casă veți intra, mai întâi ziceți: Pace casei acesteia!

6 Și de va fi acolo un fiu al păcii, pacea voastră se va odihni peste el; iar de nu, ea se va întoarce la voi.

7 Și în această casă rămâneți, mâncând și bând ceea ce vă vor da, căci vrednic este lucrătorul de plata sa. Nu vă mutați din casă în casă.

8 Și în oricare cetate veți intra și în care vă vor primi, mâncați ceea ce vi se va pune înainte.

9 Și vindecați-i pe bolnavii din ea, și spuneți-le: S'a apropiat de voi împărăția lui Dumnezeu!

10 Și în oricare cetate veți intra și în care nu vă vor primi, ieșiți în piețele ei și ziceți:

11 Din cetatea voastră, și praful care s'a lipit de picioarele noastre vi-l scuturăm vouă. Dar pe aceasta s'o știți: că s'a apropiat împărăția lui Dumnezeu!

(56) Mt 9, 12; 10, 6; 18, 11; Lc 19, 10; In 3, 17; 12, 47; 1 Tim 1, 15; (57-59) Mt 8, 19-21; (60) Mt 4, 19; 8, 22; (61) 3 Rg 19, 20; (62) Fc 19, 26; Pr 26, 11; 2 Ptr 2, 22; Flp 3, 13. CAP. 10 – (1) Mt 10, 1; Mc 3, 13; Lc 9, 1; (2) Mt 9, 37-38; In 4, 35; (3) Mt 10, 16; (4) 4 Rg 4, 29; Mt 10, 9; Mc 6, 8; Lc 9, 3; 22, 35; (5) Mt 10, 11-12; Mc 6, 10; (7) Lv 19, 13; Nm 18, 31; Dt 24, 14; Mt 10, 10-11; Mc 6, 10; 1 Co 9, 4; 1 Tim 5, 18; (9) Mt 3, 2; 4, 17; 10, 7-8; Lc 9, 2; 10, 11; (11) Mt 10, 14; Lc 9, 5; FA 13, 51; 18, 6;

1 Joc între dublul înțeles al cuvântului "mort": mort sufletește și mort fizic. Cadrul mai larg și motivarea acestor cuvinte se află la Mt 8, 22. Vezi și nota.

2 După unele manuscrise vechi, numărul acestor apostoli ar fi fost de 72. E vorba de două tradiții diferite; potrivit celei grecești, numărul popoarelor descendente din Noe, menționate în capitolul 10 din Cartea Facerii, a fost 72, în timp ce tradiția ebraică consemnează 70. De reținut că numărul apostolilor are o dimensiune simbolică; cei 12 – care alcătuiesc nucleul – sunt în relație cu cele 12 triburi ale lui Israel, cărora mesajul evanghelic li se adresează cu prioritate; cei 70 sunt în relație cu neamurile non-iudaice, a căror evanghelizare este solicitată de caracterul universal al creștinismului.

3 De data aceasta nu-i trimite ca să-I asigure loc de popas, ca în 9, 52, ci să-I pregătească terenul sufletesc pentru lucrarea cuvântului lui Dumnezeu.

12 Vă spun Eu vouă că în ziua aceea mai ușor îi va fi Sodomei decât cetății aceleia.

13 Vai ție, Horazine! Vai ție, Betsaido! Că dacă în Tir și în Sidon s'ar fi făcut minunile care s'au făcut la voi, de mult s'ar fi pocăit, stând în sac și'n cenușă.

14 Dar Tirului și Sidonului mai ușor le va fi la judecată decât vouă.

15 Și tu, Capernaume, nu pân'la cer ai fost înălțat?: Pân'la iad vei fi coborât!

16 Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă; și cel ce se leapădă de voi, de Mine se leapădă; iar cel ce se leapădă de Mine se leapădă de Cel Ce M'a trimis pe Mine.

17 Și s'au întors cei șaptezeci cu bucurie și I-au spus: Doamne, și demonii ni se pleacă întru numele Tău.

18 Și le-a zis: Văzutu-l-am pe Satana din cer ca un fulger căzând.

19 Iată, v'am dat putere să călcați peste șerpi și peste scorpii și peste toată puterea vrăjmașului, și nimic nu vă va vătăma.

20 Dar nu de aceasta să vă bucurați, că duhurile vi se pleacă, ci bucurați-vă că numele voastre sunt scrise în ceruri.

21 În ceasul acesta El S'a bucurat cu Duhul și a zis: Mulțumescu-Ți¹, Părinte, Doamne al cerului și al pământului, că ai ascuns acestea de cei înțelepți și de cei pricepuți și le-ai

descoperit pruncilor. Da, Părinte, că așa a fost înainte-Ți bunăvoința Ta.

22 Și întorcându-Se către ucenici, a zis: Toate Mi-au fost date de către Tatăl Meu și nimeni nu cunoaște cine este Fiul decât numai Tatăl, și cine este Tatăl decât numai Fiul și cel căruia vrea Fiul să-i descopere.

23 Și întorcându-Se către ucenici, le-a zis îndeosebi: Fericiți sunt ochii care văd ceea ce vedeți voi!,

24 că vă spun Eu vouă: Mulți prooroci și împărați au vrut să vadă ce vedeți voi și n'au văzut, și să audă ce auziți voi, dar n'au auzit!

25 Și iată, un învățător de Lege s'a ridicat, ispitindu-L și zicând: Învățătorule, ce să fac ca să moștenesc viața de veci?

26 Iar El i-a zis: Ce este scris în Lege?, cum citești?

27 Iar el, răspunzând, a zis: Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta și din tot cugetul tău; iar pe aproapele tău, ca pe tine însuși.

28 Iar El i-a zis: Drept ai răspuns; fă aceasta și vei fi viu.

29 Dar el, voind să se îndreptățească pe sine², I-a zis lui Iisus: Și cine este aproapele meu?

30 Iar Iisus, răspunzând, a zis: Un om cobora de la Ierusalim la Ierihon și a căzut între tâlhari care, după ce l-au dezbrăcat și l-au rănit, au plecat, lăsându-l aproape mort.

(12) Mt 10, 15; 11, 22, 24; Mc 6, 11; (13) Is 23, 1; Iz 3, 6; 26, 2; Mt 11, 21; (14) Mt 11, 22; (15) Fc 11, 4; Is 14, 12; Ir 51, 53; Mt 11, 23; (16) Nm 16, 11; Mt 10, 40; Mc 9, 37; Lc 9, 48; In 5, 23; 12, 48; 13, 20; (17) Mc 16, 17; (18) In 12, 31; Ap 9, 1; 12, 9; (19) Ios 10, 2; Ps 90, 13; Mc 16, 18; FA 28, 5; Iac 5, 14; 1 In 2, 13; (20) Is 32, 32; Ps 68, 32; Is 4, 3; Dn 12, 1; Flp 4, 3; Evr 12, 23; Ap 3, 5; 13, 8; (21) Is 29, 14; 32, 4; 44, 18; Mt 11, 25-26; 1 Co 1, 21; 2 Co 4, 3; (22) Mt 11, 27; 28, 18; In 1, 18; 3, 35; 5, 27; 6, 44; 10, 15; 17, 2; (23) Mt 13, 6; (24) Is 64, 1; In 8, 56; 1 Ptr 1, 10; (25) Mt 19, 16; 22, 35; Mc 12, 28; (27) Lv 19, 18; Dt 6, 5; 10, 12; Mt 22, 37; Mc 12, 29-30; Rm 13, 9; (28) Lv 18, 5; Ne 9, 29; Iz 20, 11; Rm 10, 5;

1 Cuvântul original e mult mai bogat în înțelesuri, ceea ce explică variantele unor traducători: Îți mulțumesc, Te slăvesc, Te binecuvintez, Te laud, Te preamăresc.

2 Pentru faptul de a-i fi pus o întrebare elementară, cu un răspuns atât de simplu.

CAPITOLUL 11

31 Iar din întâmplare un preot cobora pe calea aceea și, văzându-l, a trecut pe-alături.

32 Tot așa și un levit, ajungând în locul acela și văzând, a trecut pe-alături.

33 Iar un samarinean care mergea pe cale a venit la el și, văzându-l, i s'a făcut milă;

34 și apropiindu-se, i-a legat rănilor, turnând pe ele untdelemn și vin; și punându-l pe dobitocul său, l-a dus la un han și i-a purtat de grijă.

35 Și a doua zi, scoțând doi dinari, i-a dat hangiului și i-a zis: Ai grijă de el; și ceea ce vei mai cheltui ți-i voi da eu când mă voi întoarce.

36 Care din aceștia trei ți se pare că a fost aproapele celui căzut între tâlhari?

37 Iar el a zis: Cel care și-a făcut milă cu el. Iisus i-a zis: Mergi și fă și tu asemenea!

38 Și pe când mergeau ei, El a intrat într'un sat; iar o femeie cu numele Marta l-a primit în casa ei.

39 Și ea avea o soră ce se chema Maria, care, așezându-se la picioarele Domnului, Îi asculta cuvântul.

40 Iar Marta se silea cu multă slujire și, apropiindu-se, a zis: Doamne, oare nu socotești că sora mea m'a lăsat să slujesc singură? Spune-i deci să mă ajute.

41 Și răspunzând Domnul, i-a zis: Marto, Marto, te'ngrijești și pentru multe te silești,

42 ci un lucru trebuie; că Maria partea cea bună și-a ales-o, care nu i se va lua.

Rugăciunea Domnească. Lucrarea rugăciunii. Iisus și Beelzebul.

Agresivitatea duhului rău. Semnul lui Iona. Lampa luminândă. Iisus împotriva cărturarilor, fariseilor și învățătorilor de Lege.

1 Și a fost că pe când era El rugându-Se într'un loc, după ce a încetat l-a zis unul din ucenicii Săi: Doamne, învață-ne să ne rugăm, așa cum și Ioan i-a învățat pe ucenicii lui.

2 Și le-a zis: Când vă rugați, ziceți: Tatăl nostru Carele ești în ceruri, sfințească-se numele Tău. Vină împărăția Ta. Facă-se voia Ta precum în cer așa și pe pământ.

3 Pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă'n fiecare zi.

4 Și ne iartă nouă păcatele noastre, căci și noi iertăm oricui ne-o datorează nouă. Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de Cel-Rău.

5 Și le-a zis: Cine dintre voi¹, având un prieten, de se va duce la el în miez de noapte și-i va zice: Prietene, împrumută-mă cu trei pâini,

6 că mi-a venit un prieten de pe drum și n'am ce să-i pun dinainte;

7 dar acela, răspunzând dinlăuntru, i-ar zice: Nu-mi da de lucru!, acum ușa e'ncuiată și copiii mei sunt în așternut cu mine; nu pot să mă scol să-ți dau...

8 Vă spun Eu vouă: Chiar dacă nu se va scula și nu-i va da pentru că-i este prieten, pentru îndrăzneala lui, totuși, se va scula și-i va da cât îi trebuie.

(31) FA 10, 28; (38) In 11, 1; 12, 2; (40) Sir 11, 10-12; (42) Ps 26, 6; Mt 6, 33, CAP. 11 - (1) Mt 6, 9-10; (2) Ps 110, 9; Mt 6, 9; (3) Pr 30, 8; Mt 6, 11; (4) Ps 31, 6; Mt 6, 12-13; 1 Ptr 5, 8; 2 Ptr 2, 9; 1 Co 10, 13; Ef 4, 32; (8) Lc 18, 5;

1 Din cauza complexității gramaticale, întrebarea pare neterminată; răspunsul ei se află în versetul 8.

9 Și Eu vă zic: Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide.

10 Că oricine cere, ia; și cel ce caută, găsește; și celui ce bate, i se va deschide.

11 Și care tată dintre voi, dacă-i va cere fiul său pâine, îi va da piatră? Sau dacă-i va cere pește, în loc de pește îi va da șarpe?

12 Sau dacă-i va cere un ou, îi va da scorpie?

13 Deci dacă voi, răi fiind, știți să le dați fiilor voștri daruri bune, cu cât mai mult Tatăl Cel din ceruri va da Duh Sfânt celor care-L cer de le El!

14 Și a scos un demon, și acela era mut. Și a fost că atunci când a ieșit demonul, mutul a vorbit și mulțimile s'au minunat.

15 Iar unii dintre ei au zis: Cu Beelzebul, căpetenia demonilor, scoate demoni.

16 Iar alții, ispitindu-L¹, Îi cereau semn din cer.

17 Dar El, cunoscând gândurile lor, le-a zis: Orice împărăție care se dezbină în sinea ei se pustiește și casă peste casă cade.

18 Dacă deci Satana s'a dezbinat în sinea lui, cum îi va mai dăinui împărăția? Fiindcă voi ziceți că Eu cu Beelzebul îi scot pe demoni.

19 Iar dacă Eu îi scot pe demoni cu Beelzebul, fiii voștri cu cine îi scot? De aceea ei vă vor fi judecători.

20 Dar dacă Eu îi scot pe demoni cu degetul lui Dumnezeu², iată că împărăția lui Dumnezeu a ajuns la voi!

21 Atunci când un om tare, înarmat fiind, își păzește curtea, avuțiile lui sunt în pace;

22 iar când unul mai tare decât el vine asupra-i și-l înfrânge, acela îi ia toate armele în care se încrezuse și-și împarte prăzile.

23 Cel ce nu este cu Mine e împotriva Mea; și cel ce nu adună cu Mine, risipește.

24 Când duhul necurat iese din om, umblă prin locuri fără de apă căutând odihnă; și negăsind, zice: Mă voi întoarce în casa mea, din care am ieșit.

25 Și venind, o află măturată și împodobită.

26 Atunci se duce și ia cu el alte șapte duhuri mai rele decât el; și ele intră și locuiesc acolo; și starea de pe urmă a omului acela se face mai rea decât cea dintâi.

27 Și a fost că pe când spunea El acestea, o femeie din mulțime, ridicându-și glasul, I-a zis: Fericit este pântecul care Te-a purtat și pieptul la care ai supt!

28 Iar El a zis: Într'adevăr, fericiți sunt cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc.³

(9) Ir 29, 12-13; Mt 7, 7; 21, 22; Mc 11, 24; In 14, 13; 15, 7; 16, 23; Iac 1, 5-6; 1 In 3, 22; 5, 14-15; (10) Pr 8, 17; Mt 7, 8; (11) Sol 19, 10; Mt 7, 9; (12) Mt 7, 10; (13) Fc 8, 21; Mt 7, 11; Iac 1, 17; Evr 12, 9; (14-15) Mt 9, 32-34; 12, 22-24; Mc 3, 22-23; (16-18) Mt 12, 25-26; 16, 1; Mc 3, 24-26; 8, 11; In 2, 25; 6, 30; 1 Co 1, 22; (19) Mt 12, 27; (20) Is 8, 19; Dn 2, 44; 7, 14; 27; Mt 12, 28; 1 In 3, 8; (21) Mt 12, 29; Mc 3, 27; (22) Ios 24, 15; 4 Rg 17, 33; Is 49, 25; 53, 12; Ir 31, 11; (23) Mt 12, 30; Lc 9, 50; (24) Mt 12, 43; (25) Mt 12, 44; (26) Mt 12, 45; In 5, 14; 2 Ptr 2, 20; Evr 10, 26; (27) Ps 73, 21; Lc 1, 28, 48; (28) Pr 8, 32; 19, 16; Iona 2, 1; Mt 7, 21; Lc 8, 21; Iac 1, 22; Ap 1, 3;

1 Cu intenția de a-L pune la încercare.

2 În locul paralel de la Mt 12, 28: cu Duhul lui Dumnezeu. Expresia "degetul lui Dumnezeu" este preluată din Is 8, 19 și se referă explicit la puterea lui Dumnezeu care lucra prin Moise împotriva puterilor magice ale vrăjitorilor egipteni.

3 Iisus confirmă aserțiunea femeii și o generalizează, extinzând-o asupra tuturor celor ce, asemenea și după modelul maicii Sale, ascultă și îndeplinesc voia lui Dumnezeu ("Fie mie după cuvântul tău", Lc 1, 38).

29 Și cum mulțimile creșteau, El a început să grăiască: Neamul acesta este neam viclean; cere semn, dar semn nu i se va da, în afară de semnul lui Iona proorocul.

30 Că precum a fost Iona semn pentru Niniviteni, tot așa și Fiul Omului va fi pentru neamul acesta.

31 Regina de la miazăzi¹ se va ridica la judecată cu bărbații neamului acestuia și-i va osândi, pentru că ea a venit de la marginile pământului ca să asculte înțelepciunea lui Solomon; și iată, aici e mai mult decât Solomon!

32 Bărbații din Ninive se vor scula la judecată cu neamul acesta și-l vor osândi, pentru că ei s'au pocăit la propovăduirea lui Iona; și iată, aici e mai mult decât Iona!

33 Nimeni, aprinzând făclia, nu o pune în loc ascuns, nici sub obroc, ci în sfeșnic, pentru ca cei ce intră să vadă lumina.

34 Ochiul tău este luminătorul trupului. Când ochiul tău este curat, și trupul tău întreg e luminat; dar când ochiul tău este rău, și trupul tău e întunecat.

35 Așadar, ia seama ca lumina din tine să nu fie întuneric.

36 Prin urmare, dacă tot trupul tău este luminat, neavând nici o parte întunecată, luminat va fi în întregime,

ca atunci când te luminează făclia cu strălucirea ei.

37 Și pe când El vorbea, un fariseu L-a rugat să prânzească la el; și intrând, a șezut la masă.

38 Iar fariseul s'a mirat văzând că El nu S'a spălat înainte de masă.

39 Și Domnul i-a zis: Acum, voi, fariseilor, curățiți partea din afară a paharului și a blidului, dar lăuntru vostru este plin de răpire și de viclenie.

40 Nebunilor! Oare nu cel ce a făcut partea din afară a făcut-o și pe cea dinlăuntru?

41 Dar dați-le ca milostenie pe cele dinlăuntru vostru și, iată, toate vă sunt curate!...²

42 Dar vai vouă, fariseilor!, că dați zeciuială din izmă și din unișor și din toate legumele, dar lăsați la o parte dreptatea și iubirea lui Dumnezeu; pe acestea se cuvenea să le faceți, fără ca pe acelea să le lăsați.

43 Vai vouă, fariseilor!, că iubiți scaunele cele dintâi în sinagogi și salutările în piețe.

44 Vai vouă, cărturari și farisei fățarnici!, că sunteți ca mormintele ce nu se văd și pe care oamenii calcă fără s'o știe³.

45 Și răspunzând unul dintre învățătorii de Lege, I-a zis: Învățătorule, spunând acestea ne ocărăști și pe noi?

(29) Mt 12, 39; 16, 4; Mc 8, 12; In 4, 48; (30) Iona 1, 3; 2, 1; Mt 12, 40; (31) 3 Rg 10, 1, 4; 2 Par 9, 1; Mt 12, 42; (32) Iona 3, 5; Mt 12, 41; (33) Mt 5, 15; Mc 4, 21; Lc 8, 16; (34) Mt 6, 22; (35) Mt 6, 23; (38) Mt 15, 2; Mc 7, 2-3; (39) Mt 15, 3; 23, 25; Mc 7, 8; Tit 1, 15; (41) Is 58, 7; Dn 4, 24; Sir 4, 1-2; 28, 15; (42) Mt 23, 23; (43) Mt 23, 6-7; Mc 12, 38-39; Lc 20, 46; (44) Mt 23, 27;

1 Regina de Saba, celebră prin vizita pe care i-a făcut-o regelui Solomon spre a-i cunoaște înțelepciunea (3 Rg 10, 1-13); mai târziu revendicată de Etiopieni drept Intemeietoarea dinastiei lor imperiale, în descendența lui Solomon.

2 Text dificil prin ambiguitate intenționată. Față de enunțul sobru și direct din Mt 23, 26 ("Curăță întâi partea dinlăuntru a paharului și a blidului, pentru ca și cea din afară să fie curată"), în textul și contextul lui Luca pare a fi și o notă de ironie: fariseii sunt invitați să se debaraseze de "răpirea și viclenia" dinlăuntru ființei lor, dar invitația vizează și maniera în care ei obișnuiesc să mimeze facerea de bine.

3 A călca pe un mormânt însemna nu numai o profanare, ci și dobândirea unei impurități rituale.

46 Iar El a zis: Vai și vouă, învățătorilor de Lege!, că-i împovărați pe oameni cu sarcini anevoie de purtat, dar voi nu atingeți sarcinile nici cu unul din degetele voastre.

47 Vai vouă!, că voi clădiți mormintele proorocilor, dar părinții voștri i-au ucis.

48 Deci voi sunteți martori și încuviințați faptele părinților voștri; pentru că ei i-au ucis, iar voi le clădiți mormintele!...

49 De aceea și înțelepciunea lui Dumnezeu a zis: Voi trimite la ei profeți și apostoli; și dintre ei vor ucide și vor prizoni;

50 ca să se ceară de la neamul acesta sângele tuturor proorocilor care s'a vărsat de la întemeierea lumii,

51 de la sângele lui Abel până la sângele lui Zaharia, cel ce a pierit între altar și templu. Adevăr vă spun: Se va cere de la neamul acesta!

52 Vai vouă, învățătorilor de Lege!, că ați acaparat cheia cunoașterii¹; voi înșivă n'ați intrat, iar pe cei ce voiau să intre i-ați împiedicat.

53 Ieșind El de acolo, cărturarii și fariseii au început să-L urască cu înverșunare și să-L facă să vorbească despre mai multe,

54 pândindu-L și căutând să prindă ceva din gura Lui, ca să-I găsească vină.

(46) Mt 23, 4; FA 15, 10; (47) Mt 23, 29; In 15, 22; (49) 2 Par 36, 15-16; Ne 9, 26; Pr 1, 20; 8, 12; Mt 10, 16; 23, 34; (51) Fc 4, 8; 2 Par 24, 21-22; Mt 23, 35; (52) Mt 23, 13; (54) Sol 2, 12. CAP. 12 - (1) Mt 16, 6-12; Mc 8, 15; (2) Iov 12, 22; Mt 10, 26; Mc 4, 22; 8, 15; Lc 8, 17; (3) Mt 10, 27; (4) Ps 3, 6; Is 8, 12; 51, 7; Ir 1, 8; Mt 10, 28; (5) Ps 118, 120; Evr 10, 31; (6) Mt 10, 29; (7) 1 Rg 14, 45; 2 Rg 14, 11; 3 Rg 1, 52; Mt 10, 30; Lc 21, 18;

1 Literal: ați luat-o; ați ridicat-o de la locul ei. Deținând monopolul asupra interpretării Legii și, în același timp, interpretând-o fals, acest soi de cărturari sechestraseră accesul (atât pe al lor cât și pe al altora) la cunoașterea adevărului dumnezeiesc, singura cale ce duce spre mântuire.

CAPITOLUL 12

Mărturisirea deschisă și fără frică a Evangheliei. Păcatul împotriva Duhului Sfânt. Parabola bogatului nesăbuit. Încrederea în bunătatea lui Dumnezeu. Semnele vremii. Slugile veghetoare. Iisus, pricină de dezbinare.

1 Între timp, adunându-se mulțime de oameni atât de mare încât se călcau unii pe alții, Iisus a început să le vorbească mai întâi ucenicilor Săi: Feriți-vă de aluatul fariseilor, care este fățarnicia;

2 că nimic nu este acoperit care să nu se descopere și nimic ascuns care să nu fie cunoscut.

3 De aceea, câte ați spus la întuneric se vor auzi la lumină; și ceea ce ați vorbit la ureche, în cămări, se va propovădui de pe acoperișuri.

4 Dar vă spun Eu vouă, prietenii Mei: Să nu vă temeți de cei ce ucid trupul și după aceea nimic mai mult nu pot face.

5 Vă voi arăta însă de cine să vă temeți: Temeți-vă de acela care, după ce a ucis, are putere să arunce în gheenă; da, v'o spun Eu vouă, de acela să vă temeți!

6 Nu se vând oare cinci vrăbii cu doi bani? Și nici una din ele nu este uitată înaintea lui Dumnezeu;

7 cât despre voi, și perii capului vostru, toți sunt numărați. Să nu vă temeți, voi sunteți mai de preț decât multe vrăbii.

8 Dar vă spun: Pe tot cel ce Mă va mărturisi pe Mine înaintea oamenilor, și Fiul Omului îl va mărturisi înaintea îngerilor lui Dumnezeu.

9 Iar cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, lepădat va fi înaintea îngerilor lui Dumnezeu.

10 Oricine va spune un cuvânt împotriva Fiului Omului, va fi iertat; dar cel ce va blasfemia împotriva Duhului Sfânt, nu va fi iertat.

11 Iar când vă vor duce în sinagogi și la dregători și la stăpâniri, nu vă îngrijiți cum sau ce să răspundeți sau ce să spuneți,

12 că Duhul Sfânt în chiar ceasul acela vă va învăța ce trebuie să spuneți.

13 Zisu-I-a cineva din mulțime: Învățătorule, spune-i fratelui meu să împartă moștenirea cu mine.

14 Iar El i-a zis: Omule, cine M'a pus pe Mine judecător sau împărțitor peste voi?

15 Și a zis către ei: Luați seama și păziți-vă de toată lăcomia, căci viața cuiva nu stă în prisosul avuțiilor sale.

16 Și le-a spus această parabolă: Unui om bogat i-a rodit din belșug țarina.

17 Și el cugeta în sine zicând: Ce voi face, că n'am unde să-mi adun roadele?

18 Și a zis: Aceasta voi face: Strica-voi hambarele mele și mai mari le voi zidi și-mi voi strânge acolo tot grâul meu și bunătățile mele;

19 și-i voi zice sufletului meu: Suflete, ai multe bunătăți strânse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te!...

20 Dar Dumnezeu i-a zis: Nebunule!, în noaptea aceasta îți vor cere sufletul. Și cele ce-ai pregătit, ale cui vor fi?

21 Așa se întâmplă cu cel ce-și adună sicși comori, și nu întru Dumnezeu se îmbogățește.

22 Și a zis către ucenicii Săi: De aceea vă spun: Nu purtați grijă pentru viața voastră ce veți mânca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca.

23 Viața este mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcămintea.

24 Priviți la corbi, că nici nu seamănă, nici nu seceră; ei n'au cămară, nici hambar, și Dumnezeu îi hrănește. Cu mult altceva sunteți voi decât păsările!

25 Și cine dintre voi, purtându-și de grijă, poate să-i adauge staturii sale un cot?

26 Deci, dacă nici cel mai mic lucru nu-l puteți face, de ce duceți voi grijă de celelalte?

27 Priviți crinii cum cresc; nu torc, nici nu țes, dar vă spun Eu vouă că nici Solomon, în toată slava lui, nu s'a îmbrăcat ca unul din ei.

28 Iar dacă iarba, care azi e pe câmp iar mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu așa o îmbracă, cu cât mai mult pe voi, puțin-credincioșilor?

29 Și să nu căutați voi ce veți mânca și ce veți bea și nu fiți îngrijorați,

30 că pe toate acestea păgânii lumii le caută; dar Tatăl vostru știe că aveți nevoie de ele;

31 ci căutați mai întâi împărăția Lui, și toate acestea vi se vor adăuga.

(8) Mt 10, 32-33; Mc 8, 38; Lc 9, 26; 1 In 2, 23; 2 Tim 2, 12; (9) Mt 10, 33; Mc 8, 38; Lc 9, 26; 2 Tim 2, 12; (10) Mt 12, 31; Mc 3, 28-29; 1 In 5, 16; (11) Mt 10, 19; Mc 13, 11; Lc 21, 14; In 16, 13; (12) 2 Rg 23, 2; Mt 10, 20; FA 4, 8; (15) Mt 4, 4; Mc 4, 19; 1 Tim 6, 9; (16) Ps 143, 13; (17) Ecc 11, 1-3; Is 30, 1; (19) Ps 61, 10; Is 22, 13; Sir 5, 1; 11, 17; Iac 5, 5; 1 Co 15, 32; (20) Iov 20, 22; Ps 38, 8, 9; 48, 20-22; 51, 7; Ir 17, 11; Sol 15, 8; Sir 14, 15; Iac 4, 14; (21) Mt 6, 20; Lc 6, 24; Iac 2, 5; 1 Tim 6, 18; (22) Ps 54, 23; Mt 6, 25; 1 Ptr 5, 7; Flp 4, 6; (23) Mt 6, 25; (24) Iov 38, 41; Ps 103, 27-28; Mt 6, 26; (25-29) Ecc 9, 11; Mt 6, 27-31; (30) Mt 6, 32; (31) 3 Rg 3, 13; Mt 6, 33; Mc 10, 30;

32 Nu te teme, turmă mică, pentru că Tatăl vostru a binevoit să vă dea împărăția.

33 Vindeți-vă averile și dați milostenie; faceți-vă pungi care nu se învechesc, comoară neîmpuținată în ceruri, unde fur nu se-apropie, nici molie n'o strică;

34 fiindcă unde vă este comoara, acolo va fi și inima voastră.

35 Să vă fie mijlocurile ncinse și făcliile aprinse;

36 și fiți asemenea oamenilor care-și așteaptă stăpânul când se va întoarce de la nuntă, ca venind el și bătând, îndată să-i deschidă.

37 Fericiți sunt servii aceia pe care stăpânul, când vine, îi va afla priveghind. Adevăr vă spun, că se va încinge și-i va pune la masă și, venind lângă ei, le va sluji.

38 Fie că va veni la straja a doua, fie că va veni la straja a treia, fericiți sunt ei de-i va găsi așa.

39 Dar s'o știți pe asta, că de-ar ști stăpânul casei în care ceas vine furul, ar veghea și n'ar lăsa să i se spargă casa.

40 Așadar, și voi fiți gata, că Fiul Omului vine în ceasul în care nu gândiți.

41 Și I-a zis Petru: Doamne, parabola aceasta o spui pentru noi, sau și pentru toți?

42 Și a zis Domnul: Cine este iconomul credincios și înțelept pe care stăpânul îl va pune peste slugile sale, ca să le dea la vreme măsura lor de grâu?

43 Fericit este servul acela¹ pe care, când vine stăpânul său, îl va găsi făcând așa.

44 Adevăr vă spun că peste toate avuțiile sale îl va pune.

45 Dar dacă servul acela va zice în inima sa: Stăpânul meu întârzie să vină!, și va începe să-i bată pe slujitori și pe slujnice și să mănânce și să bea și să se îmbete,

46 veni-va stăpânul acelui serv în ziua în care el nu gândește și în ceasul în care el nu știe și-l va tăia în două, iar partea lui o va pune cu cei necredincioși.

47 Și servul acela care a știut voia stăpânului și n'a pregătit nimic, nici n'a făcut după voia lui, mult va fi bătut.

48 Iar cel care n'a știut, dar a făcut lucruri vrednice de bătaie, puțin va fi bătut. De la cel căruia i s'a dat mult, mult se va cere; și de la cel căruia i s'a încredințat mult, mai mult se va cere.

49 Foc am venit s'arunc pe pământ, și cât aș vrea să fie-acum aprins!

50 Și cu botez am a Mă boteza, și câtă nerăbdare am până ce se va împlini!

51 Pare-vi-se c'am venit să dau pace pe pământ? Vă spun că nu, ci dezbinare.

52 Că de-acum înainte cinci într'o casă vor fi dezbinați: trei contra doi și doi contra trei.

53 Dezbinați vor fi tatăl împotriva fiului și fiul împotriva tatălui, mama împotriva fiicei și fiica împotriva mamei, soacra împotriva nurorii sale și nora împotriva soacrei.

(32) Is 41, 14; (33) Ecc 11, 1; Mt 6, 20; 19, 21; Lc 11, 41; 16, 9; 18, 22; FA 2, 45; 1 Tim 6, 19; (34) Mt 6, 21; (35) Is 12, 11; Ir 1, 17; Mt 25, 7; 1 Ptr 1, 13; Ef 3, 16; 6, 14; (37) Mt 24, 46; (39) Ecc 9, 12; Mt 24, 43; Mc 13, 32; 2 Ptr 3, 10; 1 Tes 5, 2; Ap 3, 3; 16, 15; (40) Mt 24, 44; 25, 13; Mc 13, 33; Lc 21, 36; (42-45) Mt 24, 45-48; 25, 21; 1 Co 4, 2; (46) Mt 24, 50-51; (47) Dt 25, 2; Am 3, 2; (48) Lv 5, 17; 1 Tim 1, 13; (50) Mt 20, 22-23; Mc 10, 38; (51) Mi 7, 6; Mt 10, 34; (53) Mi 7, 6; Mt 10, 35;

¹ Întrebarea lui Petru capătă un răspuns limpede: iconomul (purtător de grijă, intendent) nu este altceva decât un servitor pus mai mare peste alți servitori.

54 Dar și mulțimilor le spunea: Când vedeți un nor ridicându-se dinspre apus, îndată ziceți că vine ploaie, și așa este;

55 iar când vedeți vântul suflând de la miazăzi, ziceți că va fi arșiță, și așa este.

56 Fățarnicilor! Fața pământului și a cerului știți s'o deslușiți, dar vremea aceasta, pe ea cum de nu știți s'o deslușiți?

57 Dar de ce nu judecați prin voi înșivă ce este drept?

58 Și când mergi cu pârîșul tău la judecător, dă-ți silința ca pe drum să te scuturi de el¹, ca nu cumva să te târască la judecător și judecătorul să te dea pe mâna temnicerului și temnicerul să te-arunce'n temniță.

59 Îți spun Eu ție: Nu vei ieși de-acolo până ce nu vei plăti și cel din urmă ban.

CAPITOLUL 13

Între pocăință și moarte. Parabola smochinului neroditor. Vindecarea în zi de Sâmbătă a unei femei gârbove.

Parabolele grăuntelui de muștar și aluatului. Poarta cea strâmtă. Irod-vulpea. Deplângerea Ierusalimului.

1 În acest timp erau de față unii care I-au spus despre Galileenii al căror sânge I-a amestecat Pilat cu jertfele lor².

2 Și El, răspunzând, le-a zis: Credeți oare că acești Galileeni au fost mai păcătoși decât toți Galileenii, fiindcă au pățimit acestea?

(54) Mt 16, 2; (56) Mt 16, 3; In 4, 35; (58) Pr 25, 8; Mt 5, 25; (59) Mt 5, 26. CAP. 13 - (6) Is 5, 2; Ir 8, 13; Mt 21, 19; Mc 11, 13-14; (7) Mt 21, 19; (13) Mc 16, 18; (14) Is 20, 9; Dt 5, 13; Mt 12, 10; Mc 3, 2; Lc 6, 7; 14, 3; In 5, 10;

1 Literal: să te scapi de el; să termini cu el (în sensul de a găsi o soluție de împăcare chiar cu prețul unui compromis - "mai bună o pace strâmbă decât o judecată dreaptă").

2 Eveniment relatat numai de Luca, în maniera sumară a unui fapt cunoscut: soldații romani măcelăriseră câțiva Galileeni în chiar momentul când aceștia își înjunghiau animalele de jertfă.

3 Nu se poate stabili o relație directă și cauzală între o calamitate și victimele ei, dar faptul în sine trebuie privit ca un avertisment divin și o invitație la pocăință generală.

3 Vă spun Eu vouă: Nu!, dar dacă nu vă veți pocăi, toți veți pieri la fel.

4 Sau acei optsprezece inși peste care a căzut turnul în Siloam și i-a omorât, credeți oare că au fost ei mai păcătoși decât toți oamenii care locuiesc în Ierusalim?

5 Vă spun Eu vouă: Nu!, dar dacă nu vă veți pocăi, toți veți pieri la fel³.

6 Și le-a spus această parabolă: Cineva avea un smochin sădit în via sa și a venit să caute rod în el și n'a găsit.

7 Și a zis către vier: Iată, sunt trei ani de când vin căutând rod în smochinul acesta și nu găsesc. Taie-l: de ce să țină pământul degeaba?

8 Iar el, răspunzând, a zis: Doamne, lasă-l și anul acesta, până ce-l voi săpa împrejur și voi pune gunoi;

9 poate că va face rod în cel viitor; iar de nu, îl voi tăia.

10 Și învăța Iisus în una din sinagogi Sâmbăta.

11 Și iată, o femeie care de optsprezece ani avea un duh de neputință și era gârbovă și nu putea nicidecum să se ridice.

12 Iar Iisus, văzând-o, a chemat-o și i-a zis: Femeie, dezlegată ești tu de neputința ta!

13 Și Și-a pus mâinile pe ea, și ea îndată s'a îndreptat și-L slăvea pe Dumnezeu.

14 Dar mai-marele sinagogii, mârniindu-se că Iisus a vindecat-o Sâmbăta, drept răspuns a zis către mulțime: Șase zile sunt în care trebuie să se lucreze; așadar, în ele veniți și vă vindecați, dar nu în ziua Sâmbetei!...

15 Iar Domnul i-a răspuns zicând: Fățarnicilor! Fiecare din voi oare nu-și dezleagă Sâmbăta boul sau asinul de la iesle și-l duce de-l adapă?

16 Dar aceasta, fiică a lui Avraam fiind, pe care, iată, de optsprezece ani a legat-o Satana, oare nu se cuvenea să fie dezlegată de legătura aceasta în ziua Sâmbetei?

17 Și zicând El acestea, toți cei care-I stăteau împotriva se rușinau; și toată mulțimea se bucura de toate slăvitele fapte săvârșite de El.

18 Deci zicea: Cu ce este asemenea împărăția lui Dumnezeu? și cu ce o voi asemăna?

19 Asemenea este grăuntelui de muștar pe care l-a luat un om și l-a aruncat în grădina sa; și a crescut și s'a făcut pom și păsările cerului s'au sălășluit în ramurile lui.

20 Și iarăși a zis: Cu ce voi asemăna împărăția lui Dumnezeu?

21 Asemenea este aluatului pe care l-a luat o femeie și l-a ascuns în trei măsuri de făină, până ce s'a dospit toată.

22 Și trecea prin cetăți și prin sate, învățând și călătorind spre Ierusalim.

23 Și I-a zis cineva: Doamne, puțini sunt oare cei care se mântuiesc? Iar El le-a zis:

24 Siliți-vă să intrați pe poarta cea strâmtă; v'o spun Eu vouă că mulți vor căuta să intre și nu vor putea.

25 De'ndată ce stăpânul casei se va scula și va încuia ușa, iar voi veți începe să stați afară și să bateți la ușă zicând: Doamne, Doamne, des-

chide-ne!, El, răspunzând, vă va zice: Nu știu de unde sunteți.

26 Atunci veți începe să ziceți: În fața Ta am mâncat și am băut, și Tu în piețele noastre ai învățat.

27 Și El vă va spune: Nu știu de unde sunteți. Depărtați-vă de la Mine toți lucrătorii nedreptății!

28 Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților, când veți vedea pe Avraam și pe Isaac și pe Iacob și pe toți proorocii în împărăția lui Dumnezeu, iar pe voi, aruncați afară.

29 Și vor veni de la răsărit și de la apus, de la miazănoapte și de la miazăzi și vor șede la masă întru împărăția lui Dumnezeu.

30 Și iată, sunt unii de pe urmă care vor fi întâi, și sunt cei dintâi care vor fi pe urmă.

31 În ziua aceea s'au apropiat de El unii din farisei zicându-I: Ieși și du-te de aici, că Irod vrea să te omoare.

32 Și El le-a zis: Duceți-vă și spuneți-i acestei vulpi¹: Iată, Eu scot demoni și fac vindecări astăzi și mâine, și a treia zi Mă împlinesc².

33 Dar astăzi și mâine și'n ziua următoare trebuie să umblu, că nu este cu putință ca vreun prooroc să piară în afara Ierusalimului.

34 Ierusalime, Ierusalime, care-i omori pe prooroci și-i ucizi cu pietre pe cei trimiși la tine, de câte ori am vrut să-i adun pe fiii tăi așa cum și-adună cloșca puii sub aripi..., și voi n'ați vrut.

(15) Lc 14, 5; (18) Mt 13, 31; Mc 4, 30; (19) Mt 13, 32; Mc 4, 31; (20-22) Mt 9, 35; 13, 33-35; Mc 6, 6; (24) Sir 4, 24; Mt 7, 13-14; In 7, 34; 8, 21; 13, 33; FA 14, 22; (25) Is 55, 6; Mt 7, 23; 25, 10-12; Lc 6, 46; (27) Ps 5, 4-6; 6, 9; Mt 7, 23; 25, 41; Lc 13, 25; 1 Co 8, 3; 2 Tim 2, 19; (28) Mt 8, 11-12; 13, 42; 24, 51; (29) Fc 28, 14; Is 2, 3; 49, 6; 60, 3; Mal 1, 11; Mc 8, 11; (30) Mt 19, 30; 20, 16; Mc 10, 31; FA 10, 45; 28, 28; (32) Cânt 2, 15; (34) Mt 23, 37;

¹ Irod Antipa. Iisus sesizează violența acestuia de a-I transmite o amenințare cu scopul de a-L demobiliza.

² Literal: a treia zi sfârșesc, dar cu înțelesul mai bogat că, prin moartea și învierea Sa, Iisus a făcut tot ceea ce Și-a propus să facă, Și-a încheiat misiunea rotunjindu-Se pe Sine în propria Sa operă.

35 Iată, vi se lasă casa pustie; că vă spun Eu vouă: Nu Mă veți mai vedea până ce va veni vremea când veți zice: Binecuvântat este Cel Ce vine întru numele Domnului!

CAPITOLUL 14

Hidropicul vindecat Sâmbăta. Alegerea unui loc în societate. Parabola despre cina cea mare. Lepădarea de sine.

1 Și a fost că era într-o Sâmbătă când a intrat El să mănânce în casa unuia din capii fariseilor.

2 Și iată că un om bolnav de hidropică¹ era înaintea Lui.

3 Și, răspunzând, Iisus a zis către învățătorii de Lege și către farisei: Este oare îngăduit a vindeca Sâmbăta, sau nu?

4 Ei însă au tăcut. Și punându-și mâna pe el, l-a vindecat și i-a dat drumul.

5 Iar lor le-a zis: Care dintre voi, de-i va cădea asinul sau boul în fântână, nu-l va scoate în chiar ziua Sâmbetei?

6 Și n'au putut să-I răspundă la aceasta.

7 Și luând El seama cum cei poștiți la masă își alegeau cele dintâi locuri, le-a spus o parabolă zicând:

8 Când vei fi chemat de cineva la nuntă, nu te așeza pe locul cel dintâi, ca nu cumva un altul mai de cinste decât tine să fie și el poștit

9 și, venind cel care v'a chemat pe tine și pe el, să-ți spună: Dă-i acestuia locul! Și atunci, rușinat, te vei urni să iei locul cel mai de la urmă.

10 Ci, când vei fi chemat, mergi și te așează pe locul cel mai de la urmă pentru ca, atunci când va veni cel care te-a poștit, să-ți spună: Prietene, mută-te mai sus! Atunci vei avea cinste în fața tuturor celor ce stau la masă cu tine.

11 Că tot cel ce se înalță pe sine va fi smerit, iar cel ce se smerește pe sine se va înalța.

12 Zisu-i-a și celui care-L chemase: Când faci prânz sau cină, nu-ți chema prietenii, nici frații, nici rudele, nici vecinii bogați, ca nu cumva la rândul lor să te cheme și ei pe tine și să-ți fie ca răsplată.

13 Ci când faci un ospăț cheamă-i pe săraci, pe neputincioși, pe șchiopi, pe orbi,

14 și fericit vei fi că ei nu pot să-ți răsplătească; fiindcă ți se va răsplăti la învierea dreptilor.

15 Și auzind acestea, unul dintre cei ce ședeau cu El la masă l-a zis: Fericit este cel ce se va ospăta întru împărăția lui Dumnezeu!

16 Iar El i-a zis: Un om oarecare a făcut cină mare și i-a chemat pe mulți.

17 Și la ceasul cinei și-a trimis slujitorul să le spună celor chemați: Veniți, că iată acum toate sunt gata.

18 Și toți, parcă înțeleși, au început să-și ceară iertare. Cel dintâi a zis: Țarină am cumpărat și trebuie să ies ca s'o văd; te rog, iartă-mă!...

19 Și altul a zis: Cinci perechi de boi am cumpărat și mă duc să-i încerc; te rog, iartă-mă!...

20 Și altul a zis: Femeie mi-am luat și de aceea nu pot veni...

(35) Lv 26, 31-32; Ps 68, 29; 117, 26; Is 1, 7; Dn 9, 27; Mi 3, 12; Mt 21, 9; 23, 38; Mc 11, 10; Lc 19, 38; In 12, 13. CAP. 14 - (1) Mc 3, 2; (3) Mt 12, 10; Mc 3, 2; Lc 13, 14; (5) Is 23, 5; Dt 22, 4; Mt 12, 11; Lc 13, 15; (6) 2 Rg 3, 11; Mt 22, 45-46; (8-10) Pr 25, 6-7; (11) Iov 22, 29; Ps 17, 29; Pr 29, 23; Mt 23, 12; Lc 18, 14; Iac 4, 6; 1 Ptr 5, 5; Flp 2, 3; (12) Pr 3, 27-28; Tob 4, 7; (13) Ne 8, 10; Iov 31, 17; Ps 40, 1; Pr 3, 9; Tob 4, 16; Sir 14, 13; (14) Pr 19, 17; Mt 6, 4; (15) Ap 19, 7, 9; (16-17) Pr 9, 1-5; Is 25, 6; Mt 22, 2-3; Ap 19, 7-9; (19) Ps 143, 14;

1 Acumulare de lichid apos în țesuturile și cavitățile organismului.

21 Și întorcându-se slujitorul, i-a spus stăpânului său acestea. Atunci mâniindu-se stăpânul casei, a zis: Ieși îndată în piețele și'n ulițele cetății și adu aici săracii și neputincioșii și orbii și șchiopii...

22 Și i-a zis slujitorul: Doamne, ce-ai poruncit s'a făcut și încă mai este loc.

23 Și a zis stăpânul către slujitor: Ieși la drumuri și la garduri și silește-i pe toți să intre, ca să mi se umple casa.

24 Că vă spun Eu vouă: Nici unul din bărbații aceia care au fost chemați nu va gusta din cina Mea.

25 Și mergeau cu El mulțimi numeroase; și, întorcându-Se, le-a zis:

26 Dacă vine cineva la Mine și nu urăște¹ pe tatăl său și pe mamă și pe femeie și pe copil și pe frați și pe surori, până și viața sa, nu poate fi ucenicul Meu.

27 Și cel ce nu-și poartă crucea și nu-Mi urmează Mie, nu poate fi ucenicul Meu.

28 Cine dintre voi, vrând să-și zidească un turn, nu stă mai întâi și-și face socoteala cheltuielii, dacă are cu ce să-l isprăvească?,

29 ca nu cumva, punându-i temelie și neputând să-l termine, toți cei care vor vedea să înceapă a-l lua în râs

30 zicând: Acest om a început să zidească și n'a putut isprăvi!...

31 Sau care împărat, plecând să se bată'n război cu alt împărat, nu stă mai întâi să se sfătuiască dacă e'n

stare să-l întâmpine cu zece mii pe cel care vine împotriva-i cu douăzeci de mii?

32 Iar de nu, fiind acela încă departe, îi trimite solie și se roagă de pace.

33 Așadar, oricine dintre voi care nu se leapădă de tot ce are, nu poate fi ucenic al Meu.

34 Bună este sarea; dar dacă și sarea își va pierde gustul, cu ce va fi dreasă?

35 Nu mai e bună de nimic, nici în pământ, nici în gunoi, ci se aruncă afară. Cel ce are urechi de auzit, să audă!

CAPITOLUL 15

Trei parabole: Oaia rătăcită; Drahma pierdută; Fiul risipitor.

1 Și se apropiau de El toți vameșii și păcătoșii, ca să-L asculte.

2 Și fariseii și cărturarii cărteau zicând: Acesta-i primește pe păcătoși și mănâncă cu ei.

3 Și le-a spus parabola aceasta, zicând:

4 Care om dintre voi, având o sută de oi și pierzând una din ele, nu le lasă pe cele nouăzeci și nouă în pustiu și se duce după cea pierdută, până ce o găsește?

5 Și când o găsește, o pune pe umerii săi, bucurându-se;

6 și sosind acasă, își cheamă prietenii și vecinii zicându-le: Bucurați-vă cu mine, că am găsit oaia cea pierdută.

(21) Mt 22, 7; 1 Co 1, 27-28; (24) Mt 21, 43; 22, 8-9, 14; (26) Dt 33, 9; Mt 10, 37; Rm 9, 13; Ap 12, 11; (27) Mt 10, 38; 16, 24; Mc 8, 34; Lc 9, 23; 2 Tim 3, 12; (34) Mt 5, 13; Mc 9, 50; CAP. 15 - (1) Lc 5, 29; (2) Mt 11, 19; FA 11, 3; Ga 2, 12; (4) Iz 34, 12, 16; Mt 18, 12; (5) Mt 18, 13; (6) 1 Ptr 2, 10, 25;

1 Ebraism preluat de greaca veche și, prin ea, de limbile moderne. Nu e vorba de a urî în înțelesul propriu al cuvântului, căci Iisus nu îndeamnă niciodată la ură, ci de capacitatea de a te despărți imediat și total de cei dragi spre a deveni adept apropiat al Domnului. Matei, care și-a scris Evanghelia mai întâi în aramaică și apoi în greacă, a fost conștient de riscul acestui cuvânt și a formulat aceeași teză în termeni prioritari: "Cel ce-și iubește pe tatăl său (...) mai mult decât pe Mine..." (Mt 10, 37).

7 Tot așa, v'o spun Eu vouă, mai mare bucurie va fi în cer pentru un păcătos care se pocăiește decât pentru nouăzeci și nouă de drepți, care n'au nevoie de pocăință.

8 Sau care femeie, având zece drahme¹, dacă pierde o drahmă nu aprinde făclia și nu mătură casa și nu caută cu grijă până ce o găsește?

9 Și când o găsește își cheamă prietenele și vecinele spunându-le: Bucurați-vă cu mine, că am găsit drahma pe care o pierdusem.

10 Tot așa, v'o spun Eu, bucurie se face înaintea îngerilor lui Dumnezeu pentru un păcătos care se pocăiește.

11 Și a zis: Un om avea doi fii.

12 Și cel mai tânăr din ei i-a zis tatălui său: Tată, dă-mi partea de avere ce mi se cuvine. Și el le-a împărțit averea.

13 Și nu după multe zile, adunând toate², fiul cel mai tânăr s'a dus într-o țară îndepărtată și acolo și-a risipit averea trăind în desfrânări.

14 Și după ce a cheltuit totul, s'a făcut foamete mare în țara aceea și el a început să ducă lipsă.

15 Și ducându-se, s'a alipit de unul din locuitorii acelei țări, și acesta l-a trimis la țarinile sale să pască porcii.

16 Și dorea să-și sature pântecul din roșcovele pe care le mâncau porcii, dar nimeni nu-i dădea.

17 Dar venindu-și în sine, a zis: Câți argați ai tatălui meu sunt îndestulați de pâine, iar eu pier aici de foame!

18 Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu și-i voi spune: Tată, greșit-am Cerului³ și față de tine;

19 nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argații tăi.

20 Și sculându-se, a venit la tatăl său. Și încă departe fiind el, tatăl său l-a văzut și i s'a făcut milă și, alergând, i-a căzut pe grumaz și l-a sărutat.

21 Și i-a zis fiul: Tată, greșit-am Cerului și față de tine și nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău.

22 Și a zis tatăl către slugile sale: Aduceți-i degrabă haina cea mai scumpă și-l îmbrăcați, și inel puneți-i pe mână, și încălțăminte în picioare;

23 și aduceți vițelul cel îngrășat, înjunghiați-l și, mâncând, să ne veselim;

24 căci acest fiu al meu era mort și a înviat, pierdut era și s'a aflat. Și au început să se veselească.

25 Iar fiul lui cel mai mare era la țarină. Și când a venit și s'a apropiat de casă, a auzit cântece și jocuri.

26 Și chemând-o pe una din slugi, a întrebat: Ce sunt acestea?

27 Iar ea i-a spus: Fratele tău a venit și tatăl tău a înjunghiat vițelul cel îngrășat, pentru că l-a primit sănătos.

28 Și el s'a mâniat și nu voia să intre; dar tatăl său, ieșind, îl ruga.

29 Iar el, răspunzând, i-a zis tatălui său: Iată, de atâția ani îți slujesc și niciodată nu ți-am călcat porunca. Și mic niciodată nu mi-ai dat un ied, ca să mă veselesc cu prietenii mei;

30 dar când a venit acest fiu al tău, care ți-a mâncat averea cu desfrânatele, pentru el ai înjunghiat vițelul cel îngrășat...

(7) 2 Par 36, 23; Lc 5, 31-32; (13) Pr 29, 3; (14) Pr 5, 11; (18) Os 14, 3; Am 4, 12; (20) Is 49, 15; Iz 16, 6, 10; (24) Lc 15, 32; Ef 2, 1, 5, 14; Col 2, 13; Ap 3, 1;

1 Drahma, monedă de aur (4,09gr.) sau de argint (3,65gr.).

2 Transformându-și averea în bani lichizi, operație pentru care i-au trebuit doar câteva zile.

3 Împotriva lui Dumnezeu.

3 Împotriva lui Dumnezeu.

31 Iar el i-a zis: Fiule, tu'ntotdeauna ești cu mine și toate ale mele ale tale sunt.

32 Trebuia însă să ne veselim și să ne bucurăm, căci fratele tău acesta mort era și a înviat, pierdut era și s'a aflat¹.

CAPITOLUL 16

Parabola iconomului nedrept.

Parabola bogatului nemilostiv și săracului Lazăr.

1 Și le spunea și ucenicilor Săi: Era un om bogat care avea un iconom; și acesta i-a fost pârît că-i risipește avuțiile.

2 Și chemându-l, i-a zis: Ce-i asta ce-aud eu despre tine? Dă-mi socoteala iconomatului tău, fiindcă nu mai poți fi iconom.

3 Iar iconomul și-a zis în sine: Ce-am să mă fac, că stăpânul meu îmi ia iconomatul?: să sap, nu pot; să cerșesc, mi-e rușine...

4 Știu ce-am să fac pentru ca, atunci când voi fi scos din iconomat, ei să mă primească în casele lor.

5 Și chemând, câte unul, pe fiecare din datornicii stăpânului său, i-a zis celui dintâi: Cât îi ești dator stăpânului meu?

6 Iar el a zis: O sută de măsuri² de untdelemn. Iconomul i-a zis: Ia-ți zapisul, așează-te și scrie repede cincizeci.

7 După aceea i-a zis altuia: Dar tu, cât ești dator? El i-a spus: O sută de măsuri³ de grâu. El i-a zis: Ia-ți zapisul și scrie optzeci.

8 Și stăpânul l-a lăudat pe iconomul cel nedrept, fiindcă a lucrat înțelepțește⁴, căci fiii veacului acestuia sunt mai înțelepți în neamul lor decât fiii luminii.

9 Și Eu vă spun: Faceți-vă prieteni prin bogăția nedreaptă, pentru ca, atunci când ea vă va lipsi, ei să vă primească în corturile cele veșnice.

10 Cel ce este credincios în foarte puțin, și în mult e credincios; și cel ce este nedrept în foarte puțin, și în mult e nedrept.

11 Deci dacă n'ați fost credincioși în Bogăția cea nedreaptă, cine vă va încredința-o pe cea adevărată?

12 Și dacă în ceea ce vă este străin n'ați fost credincioși, cine vă va da ce este al vostru?

13 Nici o slugă nu poate sluji la doi domni; că ori pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, ori de unul se va ține și pe celălalt îl va disprețui. Nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui Mamona.

14 Și pe toate acestea le auzeau și fariseii, care erau iubitori de argint, și-L luau în bătaie de joc.

(32) Lc 15, 24. CAP. 16 – (4) Ir 4, 22; (6) Iz 45, 10-11, 14; (8) In 12, 36; Ef 5, 8-9; 1 Tes 5, 5; (9) Ecc 11, 2; Sir 40, 26; Mt 6, 19; 20, 20-21; Lc 11, 41; 1 Tim 6, 17, 19; (10) Mt 25, 21; Lc 19, 17; (13) Mt 6, 24; (14) 1 Tim 6, 10;

1 Forma reflexivă a acestui verb e concluzia versetului 17. Spre deosebire de oaia rătăcită și de drahma pierdută, care au fost aflate în urma unei căutări, fiul risipitor s'a aflat pe sine printr'un proces personal de conștiință.

2 Batos: unitate ebraică de măsurat lichide, egală cu 37 litri; în total, 3.700 litri, deci o datorie foarte mare.

3 Koros: unitate ebraică de măsurat cereale, egală cu 370 litri; deci un total de 37.000 litri.

4 Stăpânul nu-l laudă pentru nedreptățile de dinaintea concedierii, deja sancționate, ci pentru abilitatea de a face față unei situații-limită. Potrivit unor exegeți, iconomul nu a falsificat chitanțele, ci le-a redus la valoarea lor nominală, diferența fiind comisionul la care funcția îi dădea dreptul și pe care și-l pune astfel în rezervă pentru zilele negre ce-l așteaptă. Pe de altă parte, așa cum împărăția cerurilor poate fi luată cu asalt și intră în legitima posesie a cuceritorilor (Mt 11, 12; Lc 16, 16), ineputabila vistierie a lui Dumnezeu e deschisă până și "jafului duhovnicesc", dacă acesta urmărește salvarea (mântuirea) sufletului.

15 Și El le-a zis: Voi sunteți cei ce vă faceți pe voi înșivă drepți înaintea oamenilor, dar Dumnezeu vă cunoaște inimile; căci ceea ce la oameni este înalt, urfciune este înaintea lui Dumnezeu.

16 Legea și proorocii au fost până la Ioan; de atunci încoace se binevestește împărăția lui Dumnezeu și fiecare o ia prin asalt¹.

17 Dar mai lesne este să treacă cerul și pământul decât din Lege să cadă o cirtă².

18 Oricine-și lasă femeia și ia alta, săvârșește adulter; și cel ce o ia pe cea lăsată de bărbat, adulter săvârșește.

19 Era un om bogat care se îmbrăca în porfiră și în vison³, în toate zilele veselindu-se în chip strălucit.

20 Iar un sărac, anume Lazăr, zăcea în fața porții lui, plin de bube,

21 și-ar fi poftit să se sature din cele ce cădeau de la masa bogatului; cu toate acestea, înșuși câinii, venind, ei îi lingeau bubele.⁴

22 Și a murit săracul și a fost dus de îngeri în sânul lui Avraam. Și a murit și bogatul și a fost îngropat.

23 Și în iad, fiind el în chinuri, își ridică ochii și-l vede de departe pe Avraam, și pe Lazăr în sânul lui.

24 Și i-a zis strigând: Părinte Avraam, ai milă de mine și trimite-l pe Lazăr să-și ude vârful degetului în apă și să-mi răcorească limba, că mă chinuiesc în această văpaie.

(15) 1 Rg 16, 7; Ps 7, 10; Pr 17, 3; Ir 11, 20; 17, 10; 20, 12; Lc 18, 9; (16) Mt 4, 17; 11, 12-13; (17) Ps 101, 26-28; Is 40, 8; 51, 6; Mt 5, 18; Lc 21, 33; 1 Ptr 1, 24-25; (18) Dt 24, 1; Mt 5, 32; 19, 9; Mc 10, 11; 1 Co 7, 10; (19) Sir 11, 4; 14, 14; 18, 32; (24) Za 14, 12; (25) Iov 21, 7; 13; Ps 36, 37; 125, 6; Lc 6, 24; (29) In 5, 39, 45; FA 15, 21; 17, 11. CAP. 17 - (1) Mt 18, 6-7; Mc 9, 42; 1 Co 11, 19; (2) Mt 18, 6; Mc 9, 42;

25 Dar Avraam i-a zis: Fiule, adu-ți aminte că tu ți-ai primit pe cele bune în viața ta, și Lazăr, de asemenea, pe cele rele; iar acum aici el se mângâie, iar tu te chinuiești.

26 Și peste toate acestea, între noi și voi prăpastie mare s'a întărit, încât cei ce vor să treacă de aici la voi să nu poată, nici de acolo să treacă la noi.

27 Și el a zis: Atunci rogu-te, părinte, să-l trimiți în casa tatălui meu,

28 că am cinci frați; să le dea lor mărturie, ca să nu vină și ei în acest loc de chin.

29 Dar Avraam i-a zis: Îi au pe Moise și pe prooroci; să asculte de ei.

30 Iar el a zis: Nu, părinte Avraam, ci dacă se va duce la ei cineva dintre morți, se vor pocăi.

31 Și i-a zis: Dacă nu ascultă de Moise și de prooroci, nici dacă ar învia cineva din morți, tot nu vor crede.

CAPITOLUL 17

Despre poticniri. Despre iertarea fratelui tău. Puterea credinței. Vindicarea celor zece leproși. Venirea împărăției lui Dumnezeu.

1 Și le-a zis ucenicilor Săi: E cu neputință ca poticnirile⁵ să nu vină, dar vai aceluia prin care ele vin:

2 mai bine i-ar fi dacă și-ar lega de gât o piatră de moară și s'ar arunca în mare decât să-i fie piatră de poticnire unuia din aceștia mici.

1 Vezi nota de la Mt 11, 12.

2 Vezi nota de la Mt 5, 18.

3 Stofă foarte fină și scumpă din care era făcută tunică de sub haina de purpură.

4 Nu numai că nu-l hrănea nimeni, dar devenise el însuși hrană pentru câini.

5 Vezi nota de la Mc 9, 42.

3 Luați aminte la voi înșivă! De-ți va greși fratele tău, ceartă-l; și dacă se va pocăi, iartă-l.

4 Și chiar dacă-ți va greși de șapte ori într'o zi și de șapte ori se va întoarce la tine zicând: Mă pocăiesc!, iartă-l.

5 Și au zis apostolii către Domnul: Sporește-ne credința.

6 Iar Domnul a zis: De-ați avea credință cât un grăunte de muștar, i-ați zice acestui sicomor: Dezrădăcinează-te și te sădește în mare!, și v'ar asculta.

7 Cine dintre voi, având o slugă la arat sau la păscut vitele, îi va zice când se va întoarce din țarină: Vino repede și șezi la masă!,

8 și nu-i va zice: Pregătește-mi să cinez și, încingându-te, slujește-mi până ce voi mânca și voi bea, și după aceea vei mânca și vei bea și tu?

9 Îi va mulțumi oare slugii că a făcut cele poruncite? Nu cred.

10 Așa și voi, când veți face toate cele poruncite vouă, ziceți: Slugi netrebnice suntem; am făcut ceea ce eram datori să facem.

11 Și a fost că pe când Iisus mergea spre Ierusalim și trecea prin mijlocul Samariei și al Galileii,

12 intrând într-un sat, L-au întâmpinat zece bărbați leproși care au stat departe.

13 Și ei și-au ridicat glasul zicând: Iisuse, Învățătorule, miluiește-ne!

14 Și văzându-i, El le-a zis: Mergeți și arătați-vă preoților. Și

a fost că'n timp ce ei mergeau, s'au curățit.

15 Iar unul din ei, văzând că s'a vindecat, s'a întors slăvindu-L cu glas mare pe Dumnezeu.

16 Și a căzut la picioarele Lui, cu fața la pământ, mulțumindu-I. Și acela era samarinean.

17 Și răspunzând Iisus, a zis: Oare nu zece s'au curățit? Cei nouă unde sunt?

18 Nu s'a găsit să se întoarcă să-I dea slavă lui Dumnezeu decât numai acesta, care e de alt neam?

19 Și i-a zis: Scoală-te și du-te; credința ta te-a mântuit.

20 Și fiind întrebat de farisei: când va veni împărăția lui Dumnezeu?, El le-a răspuns: Împărăția lui Dumnezeu nu vine în chip văzut.¹

21 Și nici nu vor zice: Iat'o, e aici!, sau: Acolo! Că iată, împărăția lui Dumnezeu este înlăuntrul vostru.

22 Zis-a către ucenici: Veni-vor zile când veți dori să vedeți una din zilele Fiului Omului și n'o veți vedea.

23 Și vă vor spune: Iată, acolo este!, iată, aici!; nu vă duceți și nu vă luați după ei.

24 Că după cum fulgerul, fulgerând dintr'o parte de sub cer luminează pân'la cealaltă parte de sub cer, așa va fi și Fiul Omului în ziua Sa.

25 Dar trebuie mai întâi ca El să pătimească multe și să fie lepădat de neamul acesta.

(3) Lv 19, 17; Sir 19, 14; Mt 18, 15, 21; Iac 5, 19-20; (4-5) Mt 18, 22; (6) Mt 17, 20; 21, 21; Mc 9, 23; 11, 23; (8) Lc 12, 37; In 13, 4; (10) Iov 22, 3; 35, 7; 1 Co 9, 16-17; (11) In 4, 4; (12) Lv 13, 46; (14) Lv 13, 2; 14, 2-5, 10; 4 Rg 5, 10; Mt 8, 4; Mc 1, 43-44; Lc 5, 14; (18) Ios 7, 19; 2 Par 30, 8; 32, 25; (19) Mt 9, 22; Mc 5, 30, 34; 10, 52; Lc 7, 50; 8, 48; 18, 42; (21) Mt 24, 23; Mc 13, 21; Lc 17, 23; (22) Mt 9, 15; (23) Mt 24, 23; Mc 13, 21; Lc 17, 21; (24) Mt 24, 27; (25) Mt 16, 21; 17, 22; 20, 18; Mc 8, 31; Lc 9, 22;

¹ Adică precedată sau însoțită de semne exterioare, perceptibile, la care făceau aluzie fariseii. Instalarea împărăției lui Dumnezeu e un proces interior, al inimii (vezi versetul următor).

CAPITOLUL 18

26 Și precum a fost în zilele lui Noe, așa va fi și în zilele Fiului Omului:

27 Mâncau, beau, se însurau, se măritau, până'n ziua când a intrat Noe în corabie și a venit potopul și i-a pierdut pe toți.

28 Și cum a fost în zilele lui Lot: Mâncau, beau, cumpărau, vindeau, sădeau și zideau,

29 dar în ziua când a ieșit Lot din Sodoma a plouat din cer cu foc și pucioasă și i-a pierdut pe toți.

30 La fel va fi în ziua în care Se va arăta Fiul Omului.

31 În ziua aceea, cel ce va fi pe acoperișul casei, iar lucrurile lui în casă, să nu se coboare să le ia; de asemenea: cel ce va fi în țarină, să nu se întoarcă înapoi.

32 Aduceți-vă aminte de femeia lui Lot.

33 Cel ce va căuta să-și câștige viața, O va pierde; iar cel ce și-o va pierde, O va face vie.¹

34 Vă spun: În noaptea aceea vor fi doi într'un pat; unul va fi luat, iar altul va fi lăsat.

35 Două vor măcina împreună; una va fi luată și alta va fi lăsată.

36 Doi vor fi în țarină; unul se va lua și altul se va lăsa.

37 Și, răspunzând, I-au zis: Unde, Doamne? Iar El le-a zis: Unde va fi stârvul, acolo se vor aduna și vulturii.

Parabolă: judecătorul nedrept și văduva stăruitoare. Parabola vameșului și fariseului. Iisus și copiii. Tânărul bogat. A treia vestire a Patimilor. Vindecarea orbului din Ierihon.

1 Și le-a spus o parabolă, cum că trebuie să se roage'n toată vremea și să nu-și piardă curajul,

2 zicând: Într'o cetate era un judecător care de Dumnezeu nu se temea și de om nu se rușina.

3 Și în cetatea aceea era și o văduvă și venea la el zicând: Fă-mi dreptate asupra potrivnicului meu!...

4 Și pentru o vreme n'a vrut; dar după aceea și-a zis în sine: Deși de Dumnezeu nu mă tem și de om nu mă rușinez,

5 totuși, fiindcă văduva aceasta nu-mi dă pace, îi voi face dreptate, ca să nu vină să mă necăjească la nesfârșit.

6 Și a zis Domnul: Auziți voi ce spune judecătorul cel nedrept?

7 Dar oare Dumnezeu nu le va face dreptate aleșilor Săi care strigă spre El ziua și noaptea, El, Care rabdă'ndelung pentru ei?

8 Vă spun Eu vouă că degrab' le va face dreptate. Dar Fiul Omului, când va veni, va găsi El oare credință pe pământ?

9 Iar pentru unii care se credeau că sunt drepti și-i disprețuiau pe ceilalți a spus parabola aceasta:

(26) Fc 7, 7; Mt 24, 37; 1 Ptr 3, 20; (26) Fc 7, 7; Mt 24, 37; 1 Ptr 3, 20; (27) Fc 7, 7; Mt 24, 38; (28) Fc 19, 14, 24; Iz 16, 49; Mt 24, 38; (29) Fc 19, 16-24; (30) Mt 24, 39; (31) Mt 24, 17; Mc 13, 15; (32) Fc 19, 26; Sol 10, 7; (33) Mt 10, 39; 16, 25; Mc 8, 35; Lc 9, 24; In 12, 25; (34-36) Mt 24, 40-41; (37) Iov 39, 30; Avc 1, 8; Mt 24, 28. CAP. 18 - (1) Sir 18, 22; Lc 21, 36; Rm 12, 12; Ef 6, 18; Col 4, 2; 1 Tes 5, 17; 1 Tim 2, 1; (5) Lc 11, 8; (7) Ps 9, 18; Lc 11, 9; Ap 6, 10; (8) Pr 20, 6; 2 Ptr 3, 8-9; Evr 10, 37; (9) Lc 16, 15;

1 Vezi nota de la Mt 16, 25.

10 Doi oameni s'au suit la templu să se roage; unul fariseu și celălalt vameș.

11 Fariseul, stând drept, așa se ruga în sine: Dumnezeule, mulțumescu-Ți că nu sunt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepți, adulteri, sau chiar ca acest vameș;

12 postesc de două ori pe săptămână, dau zeciuială din toate câte câștig.

13 Iar vameșul, departe stând, nici ochii nu voia să și-i ridice spre cer, ci-și bătea pieptul zicând: Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosului!

14 Vă spun Eu vouă: Acesta s'a coborât la casa sa mai îndreptățit¹ decât acela. Că tot cel ce se înalță pe sine va fi smerit, iar cel ce se smerește pe sine se va înalța.

15 Și aduceau la El și pruncii, ca să Se atingă de ei. Iar ucenicii, văzând, îi certau.

16 Dar Iisus i-a chemat la Sine zicând: Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți, că a unora ca aceștia este împărăția lui Dumnezeu.

17 Adevăr vă grăiesc: Cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca un copil, nu va intra în ea.

18 Și L-a întrebat un dregător zicând: Învățătorule bun, ce să fac ca să moștenesc viața de veci?

19 Iar Iisus i-a zis: De ce-Mi spui bun? Nimeni nu este bun, fără numai unul Dumnezeu.

20 Cunoști poruncile: Să nu te desfrânezi, să nu ucizi, să nu furi, să nu mărturisești strâmb, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta.

21 Iar el a zis: Pe toate acestea le-am păzit din tinerețea mea.

22 Și auzind Iisus, i-a zis: Încă una îți lipsește: Vinde tot ce ai și împarte-le săracilor și vei avea comoară în cer; și vino, urmează-Mi Mie.

23 Iar el, auzind acestea, s'a întristat, fiindcă era foarte bogat.

24 Și văzându-l Iisus că s'a întristat, a zis: Cei ce au bogății, cât de greu vor intra ei în împărăția lui Dumnezeu!

25 Că mai lesne este să treacă o cămilă prin urechile acului decât să intre bogatul în împărăția lui Dumnezeu.

26 Iar cei ce auzeau au zis: Și cine poate să se mântuiască?

27 Iar El a zis: Cele ce sunt cu neputință la oameni sunt cu putință la Dumnezeu.

28 Iar Petru a zis: Iată, noi, lăsându-le pe toate ale noastre, Ți-am urmat Ție.

29 Iar El le-a zis: Adevăr vă grăiesc: Nu este nici unul care a lăsat casă sau femeie sau frați sau părinți sau copii pentru împărăția lui Dumnezeu,

30 care să nu primească cu mult mai mult în vremea de acum, iar în veacul ce va să vină, viață veșnică.

(11) Dt 26, 13; Is 1, 15; 58, 3; Lc 11, 39; Ap 3, 17; (12) Mt 23, 23; (13) Lv 13, 13-14; 2 Par 36, 23; Ps 50, 2, 18; (14) Iov 22, 29; Pr 29, 23; Is 40, 4; 57, 15; Sir 1, 30; Mt 23, 12; Lc 14, 11; Iac 4, 6; 1 Ptr 5, 5; (15) Is 49, 22; Mt 19, 13; Mc 10, 13; (16) Mt 18, 3; 19, 14; Mc 10, 14; 1 Ptr 2, 2; (17-19) Is 49, 22; Mt 11, 25; 18, 3; 19, 16-17; Mc 10, 15-18; (20) Is 20, 12-17; Dt 5, 17; Mt 5, 21, 27; 19, 18-19; Mc 10, 19; Rm 13, 9; (21-22) Mt 19, 20-21; Mc 10, 20, 21; Lc 12, 33; FA 2, 45; 1 Tim 6, 18-19; (23) Mt 19, 22; Mc 10, 22; Lc 8, 14; (24) Pr 11, 28; Mt 13, 22; 19, 23; Mc 4, 19; 10, 23; 1 Tim 6, 9-10; (25-26) Mt 19, 24-25; Mc 10, 25-26; Lc 6, 24; (27) Fc 18, 14; Iov 42, 2; Ir 32, 27; Mt 19, 26; Mc 10, 27; Lc 1, 37; (28) Dt 33, 9; Mt 4, 20; 19, 27; Mc 10, 28; Lc 5, 11; (29) Dt 33, 9; Mt 19, 29; Mc 10, 29; (30) Iov 42, 10; Mt 19, 29;

¹ În dublu înțeles: mai îndreptat din starea păcatului și, prin aceasta, mai îndreptățit la îndurarea lui Dumnezeu.

CAPITOLUL 19

31 Și luându-i pe cei doisprezece, le-a zis: Iată, ne suim la Ierusalim și toate cele scrise prin prooroci despre Fiul Omului se vor plini.

32 Că va fi dat păgânilor și va fi batjocorit și va fi ocărit și va fi scuipat;

33 și, după ce-L vor biciui, îl vor ucide; și a treia zi va învia.

34 Dar ei n'au priceput nimic din acestea; că ascuns era cuvântul acesta pentru ei și nu înțelegeau cele spuse.

35 Și a fost că'n timp ce Se apropia El de Ierihon, un orb ședea cerșind la marginea drumului.

36 Și auzind el mulțimea trecând, întreba ce este aceasta.

37 Și i-au spus că trece Iisus Nazarineanul.

38 Și el a strigat zicând: Iisuse, Fiul lui David, miluiește-mă!

39 Și cei ce mergeau înainte îl certau ca să tacă, dar el cu atât mai mult striga: Fiule al lui David, miluiește-mă!

40 Și, apropiindu-Se, Iisus a poruncit să-l aducă la El; și când acela l-a fost aproape, l-a întrebat:

41 Ce voiești să-ți fac? Iar el a zis: Doamne, să-mi capăt vederea.

42 Și Iisus i-a zis: Capătă-ți vederea! Credința ta te-a mântuit.

43 Și îndată și-a căpătat vederea și-L urma slăvind pe Dumnezeu. Și tot poporul, văzând aceasta, a dat laudă lui Dumnezeu.

Zaheu vameșul. Parabola minelor. Intrarea în Ierusalim. Iisus deplânge Ierusalimul și-i alungă pe vânzătorii din templu.

1 Și intrând în Ierihon, trecea prin el.

2 Și iată un bărbat cu numele Zaheu; și acesta era mai-marele vameșilor și era bogat.

3 Și căuta să-L vadă pe Iisus, care este, dar nu putea din pricina mulțimii, pentru că era mic de statură.

4 Și alergând înainte, s'a urcat într'un sicomor ca să-L vadă, că pe acolo avea să treacă.

5 Și când Iisus a ajuns la locul acela, uitându-Se în sus a zis către el: Zahee, grăbește-te de coboară, că astăzi în casa ta trebuie să rămân.

6 Și el s'a grăbit și s'a coborât și L-a primit bucurându-se.

7 Și când au văzut, toți murmurau zicând că la un om păcătos a intrat să găzduiască.

8 Iar Zaheu, stând în picioare, a zis către Domnul: Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor, și dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit.

9 Și Iisus a zis către el: Astăzi i s'a făcut mântuire casei acesteia, că și acesta este fiu al lui Avraam.

10 Că pe cel pierdut a venit Fiul Omului să-l caute și să-l mântuiască.

11 Și ascultând ei acestea, Iisus le-a spus pe deasupra și o parabolă, fiindcă El era aproape de Ierusalim, iar ei credeau că împărăția lui Dumnezeu se va arăta îndată.

(31) Mt 16, 21; 20, 18; Mc 10, 32-33; Lc 9, 22, 44; (32) Ps 21, 7; Is 53, 7; Sol 2, 19; Mt 20, 18; (34) Mc 9, 32; Lc 2, 50; 9, 45; In 10, 6; 12, 16; 18, 32; (35-39) Ps 145, 8; Mt 9, 27; 20, 29, 31; Mc 10, 46-48; (40) Mt 9, 28; 20, 32; Mc 10, 49; (41) Mt 9, 31; 20, 33; Mc 10, 52; (42) Lc 16, 19; (43) Mt 20, 34. CAP. 19 - (5) Cant 4, 16; (6) Ps 118, 32; (8) Is 22, 1; Lv 6, 5; Nm 5, 7; 1 Rg 12, 3; (10) Mt 9, 12; 10, 6; 15, 24; 18, 11; Mc 2, 17; 1 Tim 1, 15; (11) FA 1, 6;

12 Deci a zis: Un om de neam mare s'a dus într'o țară'ndepărtată ca să-și ia domnie¹ și să se întoarcă.

13 Și chemând zece slugi ale sale, le-a dat zece mine² și le-a zis: Neguțatoriți cu ele până ce voi veni!

14 Dar cetățenii lui îl urau și au trimis în urma lui solie zicând: Nu vrem ca acesta să domnească peste noi!

15 Și a fost că atunci când el s'a întors, după ce-și luase domnia, a zis să fie chemate slugile acelea cărora le dăduse banii, ca să știe cine ce a neguțătorit.

16 Și a venit cea dintâi zicând: Doamne, mina ta a adus încă zece mine.

17 Și i-a zis: Bine, slugă bună, fiindcă întru puțin ai fost credincioasă, să ai stăpânire peste zece cetăți.

18 Și a venit a doua zicând: Mina ta, Doamne, a adus încă cinci mine.

19 Iar el i-a zis și acesteia: Să ai și tu stăpânire peste cinci cetăți.

20 A venit și cealaltă zicând: Doamne, iată-ți mina, pe care am păstrat-o într'un ștergar,

21 că m'am temut de tine, pentru că ești om aspru; iei ce n'ai pus și seceri ce n'ai semănat.

22 Și i-a zis: După gura ta te voi judeca, slugă vicleană! Știai că eu sunt om aspru, că iau ce n'am pus și secer ce n'am semănat;

23 atunci, de ce n'ai dat argintul meu schimbătorilor de bani? Și eu, venind, l'aș fi luat cu dobândă.

24 Și le-a zis celor care stăteau de față: Luați de la el mina și dați-o celui care are zece mine.

25 – Și ei i-au zis: Doamne, acela are zece mine... –

26 V'o spun eu vouă că aceleia ce are i se va da; iar de la cel ce nu are se va lua și ceea ce are³.

27 Iar pe acei vrăjmași ai mei, care n'au vrut ca eu să domnesc peste ei, aduceți-i aici și tăiați-i în fața mea!

28 Și zicând acestea, mergea înainte, suindu-Se la Ierusalim.

29 Și a fost că pe când Se apropia de Betfaghe și de Betania, spre muntele numit al Măslinilor, i-a trimis pe doi din ucenici

30 zicând: Mergeți în satul din fața voastră și, intrând în el, veți găsi un mânz legat, pe care nimeni dintre oameni n'a șezut vreodată; dezlegați-l și aduceți-l.

31 Și dacă vă va'ntreba cineva: De ce-l dezlegați?, veți spune așa: Domnul are trebuință de el.

32 Și, plecând, cei trimiși au găsit așa cum le spusese El.

33 Și în timp ce dezlegau mânzul, stăpânii lui le-au zis: De ce dezlegați mânzul?

34 Iar ei le-au spus: Domnul are trebuință de el.

(12) Mt 25, 14; Mc 13, 34; (14) In 1, 11; (15) Mt 25, 19; (16) Mt 25, 20; (17) Dn 12, 13; Mt 25, 21; Lc 16, 10; (18) Mt 25, 22; (19) Mt 25, 23; (20) Mt 25, 24; (21) Pr 26, 16; Mt 25, 25; (22) Iov 15, 6; Mt 12, 37; 25, 26; (23-26) Mt 12, 12; 25, 27-30; Mc 4, 25; Lc 8, 18; (27) Mt 22, 7, 13; (29-32) Mt 21, 1-6; Mc 11, 1-4; (33-34) Mc 11, 5-6;

1 Puterea de a domni, pe care urma s'o primească de la o autoritate mai înaltă (un rege de la împărat). Evident, istorisirea e o paralelă a parabolei talanților (Mt 25, 14-30), dar se pare că ea e construită pe un cadru istoric cunoscut, anume călătoria întreprinsă de Arhelau la Roma, în anul 4 î.H., spre a obține confirmarea imperială asupra regatului său, călătorie urmată de intervențiile Iudeilor de a-i zădărnici demersul. Construcția nu face decât să înlesnească perceperea dimensiunii parabolice a istorisirii, în sensul că puterea și slava Fiului Omului vor fi incomparabil mai mari la a doua Sa venire decât s'au arătat în timpul viețuirii Sale pe pământ. Ideea centrală însă este aceea că întoarcerea nu va avea loc curând, ci după un timp foarte îndelungat.

2 Mină, unitate monetară de 818 gr. aur – sau 727 gr. argint.

3 Vezi nota de la Mc 4, 25.

35 Și l-au adus la Iisus; și aruncându-și hainele lor pe mînz, L-au urcat pe Iisus.

36 Iar în timp ce El mergea, își așterneau hainele'n cale.

37 Și, apropiindu-Se El de panta Muntelui Măslinilor, toată mulțimea ucenicilor, bucurându-se, cu glas mare au început să-L laude pe Dumnezeu pentru toate minunile pe care le văzuseră,

38 zicând: **Binecuvântat este Împăratul Cel Ce vine întru numele Domnului! Pace în cer și slavă întru cei de sus!**

39 Și unii farisei din mulțime I-au zis: Învățătorule, ceartă-ți ucenicii...

40 Și El, răspunzând, a zis: V'o spun Eu vouă: Dacă ei vor tăcea, pietrele vor striga.

41 Și când S'a apropiat și a văzut cetatea, a plâns pentru ea

42 zicând: Dacă cel puțin acum, în această zi a ta, ai fi cunoscut și tu cele ce sunt spre pacea ta! Dar acum s'au ascuns de ochii tăi.

43 Că peste tine vor veni zile când dușmanii tăi vor săpa șanț în jurul tău și te vor impresura și din toate părțile te vor strâmtora

44 și una cu pământul te vor face, pe tine și pe fiii tăi care sunt în tine, și nu vor lăsa în tine piatră pe piatră, pentru că nu ai cunoscut vremea cercetării tale¹.

45 Și intrând în templu, a început să-i scoată pe cei ce vindeau și cumpărau în el,

46 zicându-le: Scris este: Și va fi casa Mea casă de rugăciune; iar voi ați făcut-o peșteră de tâlhari...

47 Și era zilnic învățând în templu, dar arhierii și cărturarii și fruntașii poporului căutau să-L piardă;

48 și nu găseau ce să-I facă, fiindcă tot poporul se ținea de El, ascultându-L.

CAPITOLUL 20

Botezul lui Ioan și autoritatea lui Iisus. Parabola lucrătorilor nevrednici. Banul cezarului. Despre învierea morților. Fiu și Domn al lui David.

1 Și a fost că într'una din zile, în timp ce El învăța poporul în templu și binevestea, au venit arhierii și cărturarii împreună cu bătrânii;

2 și, prinzând grai, I-au zis: Spune-ne, cu ce putere faci tu acestea, sau cine este cel ce ți-a dat această putere?

3 Iar El, răspunzând, le-a zis: Vă voi întreba și Eu pe voi un cuvânt. Spuneți-Mi:

4 Botezul lui Ioan, din cer era, sau de la oameni?

5 Iar ei se socoteau în sine zicând: Dacă noi vom zice: Din cer!, el va spune: Atunci, de ce nu i-ați dat crezare?;

6 iar de vom zice: De la oameni!, tot poporul ne va ucide cu pietre, fiindcă este încredințat că Ioan e prooroc.

7 Și au răspuns că nu știu de unde era.

(35) 4 Rg 9, 13; Mt 21, 7; Mc 11, 7; In 12, 14; (36) Mt 21, 8; Mc 11, 8; (38) Ps 117, 26; Mt 21, 9; Mc 11, 9-10; Lc 2, 14, 13, 35; In 12, 13; Ef 2, 14; (40) Ave 2, 11; (41) 4 Rg 8, 11; Os 11, 9; (42) Ir 8, 7; Plg 1, 9; (43) Dt 28, 52; Iov 36, 13; Is 29, 3; Ir 6, 6; Iz 21, 22; Am 3, 11; Mt 22, 7; Lc 21, 6, 20; (44) 3 Rg 9, 7; Mi 3, 12; Mt 24, 2; Mc 13, 2; Lc 21, 6; (45) Mt 21, 12; Mc 11, 15; In 2, 14-15; (46) 3 Rg 8, 29; Is 56, 7; Ir 7, 11; 1 Mac 7, 37; Mt 21, 13; Mc 11, 17; (47) Mt 21, 45; Mc 11, 18; In 7, 19; (48) Mt 14, 5; 21, 46; Mc 11, 18. CAP. 20 - (1-8) Mt 14, 5; 21, 23-27; Mc 11, 27-33;

1 N'ai fost în stare să-ți dai seama că Însuși Dumnezeu te-a vizitat.

8 Și Iisus le-a zis: Nici Eu nu vă spun cu ce putere fac acestea!...

9 Și a început să-i spună poporului parabola aceasta: Un om a sădit vie și a dat-o pe seama lucrătorilor și a plecat departe pentru multă vreme.

10 Și la vremea convenită a trimis la lucrători un slujitor ca să-i dea din rodul viei. Lucrătorii însă, bătându-l, l-au trimis fără nimic.

11 Și a trimis apoi un alt slujitor; dar ei, bătându-l și pe acela și batjocorindu-l, l-au trimis fără nimic.

12 Și după aceea l-a trimis pe al treilea; dar ei, rănindu-l și pe acela, l-au alungat.

13 Și stăpânul viei a zis: Ce voi face? Îl voi trimite pe fiul meu cel iubit; poate că de el se vor rușina.

14 Dar lucrătorii, văzându-l, s'au vorbit între ei zicând: Acesta este moștenitorul; să-l omorâm, pentru ca a noastră să fie moștenirea...

15 Și, scoțându-l afară din vie, l-au ucis. Așadar, ce le va face acestora stăpânul viei?:

16 Va veni, și pe acei lucrători îi va pierde, iar via o va da altora. Iar ei, auzind, au zis: Doamne-fereste!¹

17 El însă, privind la ei, a zis: Așadar, ce'nseamnă ceea ce e scris: Piatra pe care au nesocotit-o ziditorii, aceasta a ajuns în capul unghiului?

18 Tot cel ce va cădea pe piatra aceasta se va sfărâma, iar pe cel pe care ea va cădea, îl va zdrobi.

19 Și cărturarii și arhierii căutau să pună mâna pe El în chiar ceasul acela, dar se temeau de popor; că

înțeleseseră că împotriva lor a spus El această parabolă.

20 Și, pândindu-L, au trimis iscoditori care se prefăceau că sunt drepti, ca să-L prindă în cuvânt și să-L dea pe mâna stăpânirii și a puterii guvernatorului.

21 Și L-au întrebat zicând: Învățătorule, știm că drept vorbești și înveți și nu cauți la fața omului, ci cu adevărat înveți calea lui Dumnezeu.

22 Se cuvine să dăm dajdie cezarului, sau nu?

23 Iar El, pricepându-le vicleșugul, le-a zis: De ce Mă ispitiți?

24 Arătați-Mi un dinar! A cui efigie și a cui inscripție le are pe el? Iar ei au zis: Ale cezarului.

25 Și El a zis către ei: Atunci, dați-i cezarului cele ce sunt ale cezarului și lui Dumnezeu pe cele ale lui Dumnezeu!

26 Și nu L-au putut prinde în cuvânt în fața poporului; și mirându-se de răspunsul Lui, au tăcut.

27 Și apropiindu-se unii dintre saducheii care spun că nu este înviere, L-au întrebat

28 zicând: Învățătorule, Moise a scris pentru noi: Dacă fratele cuiva moare având femeie dar neavând copii, pe femeie s'o ia fratele lui și să-i ridice urmași fratelui său.

29 Erau dar șapte frați. Și cel dintâi, luându-și femeie, a murit fără copii;

30 și al doilea;

31 a luat-o și al treilea; și tot așa, toți cei șapte n'au lăsat copii și au murit.

32 La urmă a murit și femeia.

(9) Ps 79, 8; Is 5, 1-7; Ir 2, 21; Mt 21, 33; Mc 12, 1; (10-13) Os 5, 4; Mt 21, 34-37; Mc 12, 2-6; (14) Ps 2, 2, 8; Mt 21, 38; Mc 12, 7; In 11, 53; Evr 1, 2; (15-16) Mt 21, 39-41; Mc 12, 8-9; Evr 13, 12; (17) Ps 117, 22; Is 28, 16; Mt 21, 42; Mc 12, 10; FA 4, 11; 1 Ptr 2, 6; Rm 9, 33; (18) Is 8, 14; Dn 2, 34-35; Za 12, 3; Mt 21, 44; (19-21) Jd 16, 2; Ir 18, 21; Mt 22, 15-16; Mc 12, 12-14; (22-24) Mt 22, 17-20; Mc 12, 14-16; (25) Mt 17, 27; 22, 21; Mc 12, 17; Rm 13, 7; (27) Mt 22, 23; Mc 12, 18; FA 23, 8; (28) Fc 38, 8; Dt 25, 5; Mt 22, 24; Mc 12, 19; (29-35) Mt 22, 25-30; Mc 12, 20-25;

¹ Literal: Să nu fie!; Una ca asta să nu se întâmple! Evident, exclamația venea de la cei ce pricepuseră tâlcul parabolei și se simțeau vizați (vezi mai jos versetul 19).

33 Așadar, la înviere, femeia va fi soția căruia dintre ei?, că toți șapte au avut-o de soție.

34 Și le-a zis Iisus: Fiii veacului acestuia se însoară și se mărită;

35 dar cei ce se vor învrednici să dobândească veacul acela și învierea din morți¹ nici nu se însoară, nici nu se mărită.

36 Că nici să moară nu mai pot, fiindcă sunt la fel cu îngerii și sunt fii ai lui Dumnezeu, fiind fii ai învierii.

37 Iar că morții învie, a arătat-o și Moise la rug² când pe Domnul îl numește Dumnezeu lui Avraam și Dumnezeu lui Isaac și Dumnezeu lui Iacob.

38 Or, Dumnezeu nu este al morților, ci al viilor; fiindcă toți trăiesc întru El.

39 Iar unii dintre cărturari, răspunzând, au zis: Învățătorule, bine-ai zis...,

40 că nu mai cutezau să-L întrebe nimic.

41 Dar i-a întrebat El: Cum se spune oare că Hristos este fiul lui David?

42 Că însuși David spune în Cartea Psalmilor: Zis-a Domnul către Domnul meu: Șezi de-a dreapta Mea,

43 până ce voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale.

44 Așadar, David îl numește Domn; atunci, cum de este fiul lui?

45 Și'n timp ce tot poporul îl asculta, le-a zis ucenicilor:

46 Păziți-vă de cărturari, cărora le place să se plimbe'n haine lungi, care iubesc salutările'n piețe și scaunele cele dintâi în sinagogi și locurile cele dintâi la ospete,

47 ei, care mănâncă de istov casele văduvelor și cu fățarnicie se roagă'n-delung; aceștia mai mare osândă-și vor lua:

CAPITOLUL 21

Banul văduvei. Profeția despre dărâmarea Ierusalimului. Sfârșitul lumii și venirea Fiului Omului. Îndemn la priveghere.

1 Și privind cu luare-aminte, a văzut pe cei bogați aruncându-și darurile în cutia milelor³.

2 Și a văzut-o și pe o văduvă săracă aruncând acolo doi bănuți;

3 și a zis: Adevăr vă spun că această văduvă săracă a aruncat mai mult decât toți.

4 Fiindcă toți aceștia, din prisosul lor au aruncat la daruri; aceasta însă, din sărăcia ei, a aruncat tot ce avea, totul de la gura ei.

5 Și pe când unii vorbeau despre templu că este împodobit cu pietre frumoase și cu odoare, El a zis:

6 Veni-vor zile când din ceea ce vedeți nu va rămâne piatră pe piatră care să nu se risipească.

7 Și ei L-au întrebat zicând: Învățătorule, dar când vor fi acestea? Și care este semnul când ele au să fie?

(36) Mt 22, 30; Mc 12, 25; 1 In 3, 2; Rm 8, 23; (37) Is 3, 6, 16; Mt 22, 31-32; Mc 12, 26; (38) Mt 22, 32; Mc 12, 27; Rm 6, 10; (39-41) Mt 22, 42, 45-46; Mc 12, 32-35; (42) Ps 109, 1; Mt 22, 44; Mc 12, 36; FA 2, 34; (43-47) Mt 22, 44-45; 23, 5, 14; Mc 12, 36-40; Lc 11, 43. CAP. 21 - (1) 4 Rg 12, 9; Mc 12, 41; (2-4) 3 Rg 17, 2; Mc 12, 42-44; 14, 8; 2 Co 8, 12; (5) Mt 24, 1; Mc 13, 1; (6) 3 Rg 9, 7-8; Ir 26, 18; Mi 3, 12; Mt 24, 2; Mc 13, 2; Lc 19, 43-44; (7) Mt 24, 3; Mc 13, 3-4;

1 Aici e vorba numai de învierea celor drepti.

2 În pasajul din Is 3, 6 referitor la Rugul aprins, unde Dumnezeu Se definește pe Sine. Aici Moise e citat ca autor al scrierii, nu ca martor al evenimentului.

3 Vezi nota de la Mc 12, 41.

8 Iar El a zis: Luați aminte să nu fiți amăgiți; că mulți vor veni în numele Meu zicând: Eu sunt!, și: Vremea s'a apropiat!... Nu mergeți după ei!

9 Iar când veți auzi de războaie și de răzmerițe, să nu vă'nspăimântați; că mai întâi acestea trebuie să fie, dar sfârșitul nu va fi curând.

10 Atunci le-a zis: Neam peste neam se va ridica și'mpărăție peste'mpărăție;

11 și cutremure mari vor fi, și pe-alocuri foamete și ciumă; și spaima vor fi și semne mari din cer.

12 Dar mai înainte de toate acestea își vor pune mâinile pe voi și vă vor prizoni, predându-vă sinagogilor și temnițelor, cu de-a sila ducându-vă la'mpărați și la dregători din pricina numelui Meu.

13 Și fi-va pentru voi aceasta prilej de mărturisire;

14 puneți deci în inimile voastre să nu vă gândiți de mai'nainte ce veți răspunde;

15 că Eu vă voi da gură, și înțelepciune căreia toți potrivnicii voștri nu-i vor putea sta'mpotrivă, nici să-i răspundă.

16 Și veți fi predați și de părinți și de frați și de rudenii și de prieteni; și vor ucide dintre voi,

17 și de toți veți fi urâți din pricina numelui Meu;

18 dar păr din capul vostru nu va pieri.

19 Întru răbdarea voastră vă veți dobândi sufletele.

20 Iar când veți vedea Ierusalimul înconjurat de oști, atunci să știți că s'a apropiat pustiirea lui.

21 Atunci cei din Iudeea să fugă'n munți și cei din mijlocul lui să plece și cei de prin țărini să nu intre în el.

22 Căci acestea sunt zilele răzbunării, ca să se plinească toate cele scrise.

23 Dar vai de cele ce vor fi însărcinate și de cele ce vor alăpta în zilele acelea! Că necaz mare va fi pe pământ și mânie asupra acestui popor.

24 Și vor cădea sub ascuțișul săbiei și vor fi duși robi la toate neamurile, și Ierusalimul va fi călcat în picioare de neamuri, până ce vremile neamurilor se vor plini¹.

25 Și vor fi semne în soare, în lună și'n stele, iar pe pământ spaimă'ntru neamuri și nedumerire din pricina vuietului mării și-al valurilor.

26 Și oamenii-și vor da duhul de frică și de așteptarea celor ce vor să vină peste lume; că puterile cerurilor se vor clătina.

27 Și atunci Îl vor vedea pe Fiul Omului venind pe nor, cu putere multă și cu slavă.

28 Iar când acestea vor începe să fie, prindeți inimă și înălțați-vă capetele, pentru că răscumpărarea voastră se apropie.

29 Și le-a spus o parabolă: Vedeți smochinul și toți copacii:

(9-14) Is 19, 2; Mt 10, 17-18; 24, 7-9, 19; Mc 13, 7-11; Lc 21, 11-12; In 15, 20; 16, 2; (15) Is 4, 12; Is 54, 17; Mt 10, 19; Mc 13, 11; In 16, 13; FA 5, 39; 6, 10; (16) Plg 1, 20; Mi 7, 6; Mt 10, 21; 24, 10; Mc 13, 12; (17) Mt 10, 22; 24, 9, 13; Mc 13, 13; (18) 1 Rg 14, 45; Mt 10, 30; Lc 12, 7; (19) 2 Par 15, 7; Mt 10, 22; Evr 10, 36; (20) Dn 9, 27; Mt 24, 15; Mc 13, 14; Lc 19, 43; (21) Mt 24, 16; Mc 13, 14; (22) Za 14, 1; (23) Mt 24, 19; Mc 13, 17; Lc 23, 29; (24) Is 13, 10; Iz 32, 7; Am 5, 20; 8, 9; Ioil 2, 10; 3, 4; 4, 15; Sof 1, 15; Mt 24, 29; Mc 13, 24; 2 Ptr 3, 10; (26) Iz 38, 19; Mt 24, 29; Mc 13, 25; Lc 12, 40; (27) Dn 7, 10, 13; Mt 16, 27; Mc 13, 26; FA 1, 11; Ap 1, 7; 14, 14; (28) Is 11, 11-12; Rm 8, 23; (29-32) Cânt 2, 13; Mt 24, 32-34; Mc 13, 28-30;

¹ Durata hotărâtă de Dumnezeu pentru pedepsirea lui Israel; formulă enigmatică, în relație probabilă cu numerele simbolice din profețiile lui Ieremia (25, 11; 29, 10) și Daniel (9, 2; 9, 24).

30 Când înfrunzesc, de la voi înșivă știți, văzându-i, că vara e aproape.

31 Așa și voi, când pe acestea le veți vedea petrecându-se, să știți că aproape este împărăția lui Dumnezeu.

32 Adevăr vă grăiesc că neamul acesta nu va trece până ce toate acestea nu vor fi.

33 Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece.

34 Luați aminte la voi înșivă, să nu vi se îngreueze inimile de'mbuibare și de beție și de grijile vieții, și ziua aceea să vină peste voi fără veste,

35 căci ca o mreață va veni peste toți cei ce locuiesc pe fața ntregului pământ.

36 Așadar, privegheați în toată vremea rugându-vă, ca să vă ntăriți să scăpați de toate acestea care vor să vină și să stați înaintea Fiului Omului.

37 Și ziua era învățând în templu, iar noaptea, ieșind, o petrecea pe muntele numit al Măslinilor.

38 Și tot poporul venea dis-de-dimineață la El în templu, ca să-L asculte.

CAPITOLUL 22

Trădarea lui Iuda. Cina cea de Taină.

Despre întâietate. Avertizarea lui Petru.

Rugăciunea din Muntele Măslinilor.

Arestarea lui Iisus. Lepădarea lui

Petru. Iisus în fața sinedriului.

1 Și se apropia sărbătoarea Azimelor, care se cheamă Paști.

2 Și arhierii și cărturarii căutau cum să-L omoare; că se temeau de popor.

3 Și-atunci a intrat Satana în Iuda, cel numit Iscarioteanul, care era din numărul celor doisprezece.

4 Și el s'a dus și a stat de vorbă cu arhierii și cu căpeteniile oastei¹, cum să-L dea în mâinile lor.

5 Și ei s'au bucurat și s'au învoit să-i dea bani;

6 iar el a primit și căuta să li-L dea în mână la adăpost de mulțime.²

7 Și a sosit ziua Azimelor, în care trebuia să se jertfească Paștile.

8 Și i-a trimis pe Petru și pe Ioan zicând: Mergeți și ne pregătiți Paștile, ca să mâncăm.

9 Iar ei au zis: Unde vrei să pregătim?

10 Și El le-a zis: Iată, când veți intra în cetate vă va întâmpina un om ducând un ulcior cu apă; mergeți după el în casa în care va intra

11 și spuneți-i stăpânului casei: Învățătorul îți zice: Unde este odaia în care să mânânc Paștile cu ucenicii Mei?

12 Iar el vă va arăta un foisor mare, așternut; acolo să pregătiți.

13 Iar ei, ducându-se, au aflat așa cum le spusese El și au pregătit Paștile.

14 Și când a sosit ceasul, S'a așezat la masă, și apostolii cu El.

15 Și le-a zis: Cu dor am dorit să mânânc aceste Paști cu voi mai înainte ca Eu să pătimesc.

16 Că vă spun Eu vouă că de acum nu le voi mai mânca până când se vor plini întru împărăția lui Dumnezeu.

17 Și luând paharul, mulțumind, le-a zis: Luați-l și împărțiți-l între voi;

(33) Ps 101, 27; 118, 152; Is 40, 8; 51, 6; Mt 5, 18; 24, 35; Mc 13, 31; Lc 16, 17; (34) Mt 24, 42; 25, 13; Mc 13, 33; Lc 12, 40; 1 Ptr 4, 7; Rm 13, 11, 13; Ga 5, 21; Ef 5, 18; 1 Tes 5, 6; (35) Ecc 9, 2; Is 24, 17; 2 Ptr 3, 10; 1 Tes 5, 3; Ap 3, 3; (36) Sol 5, 1; Mt 24, 42; 25, 13; Mc 13, 33; Lc 18, 1; (37) Sir 6, 37; Lc 22, 39; In 8, 1-2. CAP. 22 - (1) Is 12, 15; Mt 26, 2; Mc 11, 1; 14, 1; In 13, 1; (2) 3 Rg 18, 17; Ps 2, 1; Mt 26, 3; Mc 14, 1; In 11, 47; FA 4, 27; (3-4) Mt 26, 14-15; Mc 14, 2-10; In 13, 2; 27; (5) Za 11, 12; Mt 26, 15; Mc 14, 11; (6) Mt 26, 16; Mc 14, 11; (7) Dt 16, 1; Mt 26, 17; Mc 14, 12; (9-14) Mt 26, 17-20; Mc 14, 12-18; Lc 19, 32; In 13, 12; (16) FA 10, 41; (17-20) Mt 26, 26-29; Mc 14, 22-25; 1 Co 10, 16; 11, 21, 23;

1 Aici e vorba de ofițerii din garda templului, care erau evrei și se recrutau dintre leviți.

2 Literal: fără mulțime; adică într'un moment când Iisus nu e în contact cu poporul.

18 că vă spun: De acum nu voi mai bea din rodul viței până ce nu va veni împărăția lui Dumnezeu.

19 Și luând pâinea, mulțumind, a frânt și le-a dat zicând: Acesta este Trupul Meu, cel ce se dă pentru voi; aceasta să faceți întru pomenirea Mea!

20 Asemenea și paharul, după ce au cinat, zicând: Acest pahar este Legea cea Nouă, întru Sângele Meu, cel ce se varsă pentru voi.

21 Dar iată, mâna celui ce Mă vinde este cu Mine la masă.

22 Că Fiul Omului merge precum a fost rânduit, dar vai celui om prin care este vândut!

23 Iar ei au început să se întrebe unul pe altul, care dintre ei ar fi acela care avea să facă aceasta.

24 Și s'a făcut între ei și o neînțelegere: Cine dintre ei s'ar părea a fi mai mare?¹

25 Iar El le-a zis: Împărații neamurilor domnesc peste ele și cei ce le stăpânesc se cheamă binefăcători.

26 Dar între voi să nu fie așa; ci cel mai mare dintre voi să fie asemenea celui mai mic; și căpetenia, asemenea celui ce slujește.

27 Căci cine este mai mare: cel ce stă la masă, sau cel ce slujește? Oare nu cel ce stă la masă? Dar Eu, în mijlocul vostru, sunt asemenea celui ce slujește;

28 iar voi sunteți cei ce ați rămas cu Mine în încercările Mele;

29 și Eu vă rânduiesc vouă împărăție așa cum Tatăl Meu Mi-a rânduit-o Mie,

30 ca să mâncați și să beți la masa Mea întru împărăția Mea și să ședeți pe tronuri, judecând pe cele douăsprezece seminții ale lui Israel.

31 Și a zis Domnul: Simone, Simone, iată că Satana v'a cerut să vă cearnă ca pe grâu;

32 dar Eu M'am rugat pentru tine, ca să nu-ți piară credința; iar tu, oarecând revenindu-ți, întărește-i pe frații tăi.

33 Iar el I-a zis: Doamne, cu Tine sunt gata să merg și'n temniță și la moarte...

34 Iar Iisus i-a zis: Ți-o spun Eu ție, Petre, astăzi nu va cânta cocoșul până ce tu de trei ori te vei fi lepădat de Mine, cum că nu Mă cunoști.

35 Și le-a zis: Când v'am trimis fără pungă și fără traistă și fără încălțăminte, avut-ați lipsă de ceva? Iar ei au zis: De nimic.

36 Și El le-a zis: Acum însă cel care are pungă, să și-o ia; tot așa și traista; și cel care nu are sabie, să-și vândă haina și să-și cumpere.

37 Că vă spun că'ntru Mine trebuie să se plinească ceea ce este scris: Și cu cei fărădelege a fost socotit; căci cele despre Mine au ajuns la sfârșit.

38 Și ei au zis: Doamne, iată aici două săbii. Iar El le-a zis: Sunt deajuns!²

39 Și a ieșit și S'a dus ca de obicei la Muntele Măslinilor; și după El s'au dus și ucenicii Săi.

(21) Ps 40, 9; Mt 26, 21-23; Mc 14, 18; In 13, 18-26; (22-27) Mt 18, 1; 26, 24-28; Mc 9, 33-35; 10, 41-45; 14, 19-21; Lc 9, 46-48; 12, 37; In 13, 4, 22-23; FA 2, 23; 4, 28; Flp 2, 7; (28) Lc 18, 28; (29) Iz 16, 3; (30) Mt 19, 28; 1 Co 6, 2; Ap 3, 21; 20, 4; (31) 1 Ptr 5, 8; 2 Co 2, 11; (32) Mt 16, 18; In 17, 15; (33-34) Mt 26, 34-35; Mc 14, 30-31; In 13, 37-38; (35) Ps 83, 12; Mt 10, 9; Mc 6, 8; Lc 9, 3; 10, 4; (37) Is 53, 12; Mc 15, 28; (39-42) Mt 6, 13; 26, 30, 36-41; Mc 14, 26, 32-38; Lc 21, 37; 22, 46; In 5, 30; 6, 38; 18, 1;

1 Criteriul după care cineva poate fi recunoscut drept mai mare peste ceilalți.
2 Ucenicii n'au priceput sensul spiritual, alegoric, al celor spuse de Domnul, fapt pentru care El le-o retează scurt.

40 Și când a sosit în acel loc, le-a zis: Rugați-vă, ca să nu intrați în ispită.

41 Și S'a depărtat de ei ca la o aruncătură de piatră și, ingenunchind, Se ruga

42 zicând: Părinte, de voiești, depărtează paharul acesta de la Mine... Dar nu voia Mea, ci voia Ta să se facă!

43 Iar un înger din cer I s'a arătat și-L întărea.

44 Și'n luptă cu moartea fiind, cu mai mare stăruință Se ruga. Și sudoarea Lui s'a făcut ca niște picături de sânge ce cădeau pe pământ.

45 Și, ridicându-Se din rugăciune, a venit la ucenici și i-a găsit adormiți de întristare.

46 Și le-a zis: De ce dormiți? Sculați-vă și vă rugați, ca să nu intrați în ispită.

47 Și'n timp ce El încă vorbea, iată o gloată; și'n fruntea ei venea cel care se numea Iuda, unul din cei doisprezece; și s'a apropiat de Iisus ca să-L sărute.

48 Iar Iisus i-a zis: Iuda, prin sărutare-L vinzi tu pe Fiul Omului?...

49 Iar cei de lângă El, văzând ce avea să se întâmple, au zis: Doamne, vom lovi cu sabia?...

50 Și unul din ei a lovit pe sluga arhiereului și i-a tăiat urechea dreaptă.

51 Iar Iisus, răspunzând, a zis: Pân'aici!, mai mult, nu! Și atingându-Se de urechea lui, l-a vindecat.

52 Și a zis Iisus către arhiereii, căpeteniile templului și bătrânii care veniseră asupra-I: Ca la un tâlhar ați ieșit, cu săbii și ciomege.

53 În toate zilele eram cu voi în templu și nu v'ați întins mâinile

asupra-Mi... Dar acesta este ceasul vostru și stăpânirea întunericului!

54 Și, prinzându-L, L-au dus și L-au băgat în casa arhiereului. Iar Petru îl urma de departe.

55 Și, aprinzând ei foc în mijlocul curții și șezând împreună, a șezut și Petru în mijlocul lor.

56 Și o slujnică, văzându-l cum ședea la foc și cătând asupra-i, a zis: Și acesta era cu el!

57 Dar el s'a lepădat zicând: Femeie, nu-l cunosc!

58 Și peste puțin timp, un altul văzându-l i-a zis: Și tu ești dintre ei! Petru însă a zis: Omule, nu sunt!

59 Și după ce a trecut cam un ceas, un altul susținea zicând: Negreșit, și acesta a fost cu el, că e galileean.

60 Iar Petru a zis: Omule, nu știu ce spui!... Și îndată, când el încă nu sfârșise vorba, a cântat cocoșul.

61 Și întorcându-Se Domnul, a privit spre Petru; și Petru și-a adus aminte de cuvântul Domnului, că-i spusese: Mai'nainte de a cânta cocoșul astăzi, tu de trei ori te vei fi lepădat de Mine.

62 Și ieșind afară, a plâns cu amar.

63 Iar bărbații care-L păzeau pe Iisus îl batjocoreau și-L băteau

64 și, acoperindu-I fața, îl întrebau zicând: Ghicește, care este cel ce te-a lovit?...

65 Și multe altele spuneau împotriva-I, defăimându-L.

66 Și când s'a făcut ziuă s'au adunat bătrânii poporului – arhiereii și cărturarii – și L-au dus în sinedriul lor

67 și I-au zis: Spune-ne nouă dacă ești tu Hristosul. Și El le-a zis: Dacă vă voi spune, nu veți crede;

(44) Plg 1. 12; Evr 5, 7; (45) Mt 26, 40; Mc 14, 37; (46) Mt 26, 41; Mc 14, 38; Lc 22, 40; (47) Mt 26, 47-48; Mc 14, 43-44; In 18, 3; (50-61) Mt 26, 34, 51-75; Mc 14, 30, 47-72; In 13, 38; 18, 10-26; (62) Mt 26, 75; Mc 14, 72; (63) Ps 21, 7; Is 50, 6; Mt 26, 67; Mc 14, 65; (64) Mt 26, 67-68; Mc 14, 62; (66) Ps 2, 1; Mt 27, 1-2; Mc 15, 1; In 18, 28; FA 4, 26; (67-71) Ps 109, 1; Dn 7, 13; Mt 26, 63-65; Mc 14, 61-64; In 6, 62.

68 dar dacă vă voi întreba, nu-Mi veți răspunde și nici nu Mă veți elibera.

69 De acum însă Fiul Omului va ședea de-a dreapta puterii lui Dumnezeu.

70 Iar ei cu toții au zis: Așadar, tu ești Fiul lui Dumnezeu?... Și El le-a zis: Voi o spuneți, că Eu sunt.

71 Și ei au zis: Ce trebuință mai avem de mărturie? că noi înșine din gura lui am auzit-o!

CAPITOLUL 23

Iisus în fața lui Pilat și a lui Irod.

Iisus judecat și osândit la moarte.

Răstignirea lui Iisus. Dialogul dintre cei doi tâlhari. Îngroparea Domnului.

1 Și sculându-se toată mulțimea acestora, L-au dus în fața lui Pilat.

2 Și au început să-L pârască zicând: Pe acesta l-am găsit răzvrătind neamul nostru și împiedicându-l să dea dajdie cezarului și zicând că el este Hristos Împărat.

3 Iar Pilat L-a întrebat zicând: Ești tu împăratul Iudeilor? Iar El, răspunzând, a zis: Tu o spui.

4 Iar Pilat a zis către arhierei și către mulțime: Nu găsesc nici o vină în omul acesta.

5 Dar ei stăruiau, zicând că El întârâtă poporul învățând prin toată Iudeea, începând din Galileea până aici.

6 Iar când Pilat a auzit aceasta, a întrebat dacă omul este galileean.

7 Și aflând că este de sub stăpânirea lui Irod, L-a trimis la Irod, care era și el în Ierusalim în acele zile.

8 Iar Irod, văzându-L pe Iisus, s'a bucurat foarte, că de multă vreme dorea să-L vadă, fiindcă auzise de El și nădăjduia să vadă vreo minune săvârșită de El.

9 Și I-a pus întrebări în vorbe multe, dar El nu i-a răspuns nimic.

10 Și arhiereii și cărturarii erau de față, învinuindu-L cu înverșunare.

11 Iar Irod, împreună cu ostașii săi, batjocorindu-L și luându-L în râs, L-a îmbrăcat cu o haină strălucitoare¹ și L-a trimis înapoi la Pilat.

12 Și în chiar ziua aceea Irod și Pilat s'au făcut prieteni unul cu altul, că mai'nainte erau dușmani unul altuia.

13 Iar Pilat, chemând arhiereii și căpeteniile și poporul,

14 a zis către ei: Pe omul acesta l-ați adus la mine ca pe unul ce răzvrătește poporul; și iată că cu, cercetându-l în fața voastră, în omul acesta n'am găsit nici o vină din cele pe care voi le aduceți împotriva-i;

15 și nici Irod, căci l-a trimis îndărăt la noi. Și iată, el n'a săvârșit nimic vrednic de moarte.

16 Așadar, după ce-i voi da o pedeapsă², îl voi elibera.

17 Și el trebuia ca de praznic să le elibereze un vinovat.

18 Dar ei cu toții au strigat zicând: Ia-l pe acesta și eliberează-ne pe Baraba! –

CAP. 23 – (1) Mt 27, 2; Mc 15, 1; In 18, 28; (2) Ir 38, 4; Mt 17, 25; 22, 21; Mc 12, 17; In 19, 12; (3) Mt 27, 11; Mc 15, 2; In 18, 33; 1 Tim 6, 13; Ap 1, 5; (4) 1 Ptr 2, 22; (5) Am 7, 10; (7) Ps 34, 7; Lc 31, 1; (8) Mt 14, 1; Mc 6, 14; Lc 9, 9; (9) Mt 27, 12; (11) Is 53, 3; (12) FA 4, 27; (14) Mt 27, 23; Mc 15, 14; Lc 23, 1-4; In 18, 38; 19, 4; (17) Mt 27, 15; Mc 15, 6; In 18, 39; (18) Mt 27, 20; Mc 15, 11; In 18, 40; FA 9, 14;

¹ Mantie de paradă, prin care Irod vrea să ridiculizeze „pretențiile” imperiale ale lui Iisus. Gestul va fi preluat de ostașii lui Pilat (Mt 27, 28; Mc 15, 17).

² Concesie făcută de Pilat în fața mulțimii; o pedeapsă de „cumințire” sau avertisment, de obicei biciuirea, menită să satisfacă pofta de sânge a gloatelor întărite.

19 care era aruncat în temniță pentru o răscoală făcută în cetate și pentru omor.

20 Iar Pilat, vrând să-L elibereze pe Iisus, le-a vorbit din nou,

21 dar ei strigau zicând: Răstignește-l! Răstignește-l!...

22 Iar el le-a zis a treia oară: Ce rău a făcut acesta? N'am găsit în el nici o vină vrednică de moarte. Așadar, după ce-i voi da o pedeapsă, îl voi elibera.

23 Dar ei stăruiau, cerând cu strigăte mari să fie răstignit; și strigătele lor au biruit.

24 Și Pilat a hotărât să li se'mplinească cererea.

25 Și le-a eliberat pe cel aruncat în temniță pentru răscoală și omor, pe care-l cereau ei, iar pe Iisus L-a dat la voia lor.

26 Și pe când Îl duceau, au pus mâna pe un oarecare Simon Cirineul, care venea de la țarină, și i-au pus crucea, ca s'o ducă'n urma lui Iisus.

27 Și-L urmau mulțime multă de popor și femei care se băteau în piept și-L plângeau.

28 Și întorcându-Se către ele, le-a zis: Fiice ale Ierusalimului, nu Mă plângeți pe Mine, ci pe voi plângeți-vă și pe copiii voștri.

29 Că iată, vin zile'n care vor zice: Fericite sunt cele sterpe și pânteccele care n'au născut și sânii care n'au alăptat!

30 Atunci vor începe să spună munților: Cădeți peste noi!, și dealurilor: Acoperiți-ne!

31 Că dacă fac acestea cu lemnul verde, cu cel uscat ce va fi?¹

32 Și alți doi erau duși, făcători de rele, ca să fie omorâți împreună cu El.

33 Și când au ajuns la locul ce se cheamă Al-Căpățânii, L-au răstignit acolo, pe El și pe făcătorii de rele, unul de-a dreapta și altul de-a stânga.

34 Iar Iisus a zis: Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac! Și și-au împărțit hainele Lui prin aruncare de sorți.

35 Și sta poporul privind. Iar căpeteniile își băteau joc de El zicând: Pe alții i-a mântuit; mântuiască-se și pe sine însuși dacă el este Hristosul, alesul lui Dumnezeu!...

36 Și Îl luau în râs ostașii, apropiindu-se și aducându-I oțet

37 și zicându-I: Dacă tu ești împăratul Iudeilor, mântuiește-te pe tine însuși!...

38 Și deasupra Lui era scris cu litere grecești, latinești și evreiești: Acesta este împăratul Iudeilor.

39 Iar unul din răufăcătorii răstigniți Îl defăima zicând: Nu ești tu Hristosul?: Mântuiește-te pe tine și pe noi!...

40 Iar celălalt, certându-l, i-a zis: Nu te temi tu de Dumnezeu, de vreme ce ești în aceeași osândă?

41 Noi, după dreptate primim ce ni se cuvine după faptele noastre, dar Acesta nici un rău n-a făcut.

42 Și-I zicea lui Iisus: Pomenesc-mă, Doamne, când vei veni întru împărăția Ta!

43 Și Iisus i-a zis: Adevăr îți spun Eu ție: astăzi vei fi cu Mine în Rai!

(19-25) Mt 27, 16-27; Mc 15, 7, 15; In 19, 1-16; (26) Mt 27, 32; Mc 15, 21; (29) Is 54, 1; Os 9, 14; Sol 3, 13; Mt 24, 19; Mc 13, 17; Lc 21, 23; (30) Is 2, 19; Ios 10, 8; Ap 6, 16; 9, 6; (31) Pr 11, 31; Iz 20, 17; 21, 3-4; (32) Is 2, 19; 53, 12; Mt 27, 38; Mc 15, 27; In 19, 18; (33) Mt 27, 33; Mc 15, 22; In 19, 17; (34) Ps 21, 20; Mt 5, 44; 27, 35; Mc 15, 24; In 19, 23; FA 3, 17; 7, 60; (35-38) Ps 21, 19; 34, 15; Mt 27, 34-42; Mc 15, 22-32; In 19, 19-30; 1 Co 4, 12; (39) Mt 27, 44; Mc 15, 32; (42) Ie 40, 14; (43) Mt 16, 28;

1 Dacă pui foc pe lemnul verde, care nu e destinat arderii (chinurile și moartea nevinovatului Iisus), ce vei face cu lemnul uscat (adevărații vinovați)?

44 Și era acum ca la al șaselea ceas, și întineric s'a făcut peste tot pământul până la ceasul al nouălea;

45 și s'a întunecat soarele; și catapeteasma templului s'a sfâșiat prin mijloc.

46 Și Iisus, strigând cu glas mare, a zis: Părinte, în mâinile Tale Îmi pun duhul. Și aceasta zicând, Și-a dat duhul.

47 Iar sutașul, văzând ceea ce se petrecuse, Îl slăvea pe Dumnezeu zicând: Cu adevărat, omul acesta drept a fost!

48 Și toate mulțimile care veniseră la această priveriște, văzând cele întâmplătoare, se întorceau bătându-și pieptul.

49 Și toți cunoscuții Lui, ca și femeile care Îl însoțiseră din Galileea, stăteau departe, privind acestea.

50 Și iată un bărbat cu numele Iosif, sfetnic fiind, bărbat bun și drept

51 – acesta nu se învoise cu sfatul și cu fapta lor –. El era din Arimateca, cetate a Iudeilor, și aștepta împărăția lui Dumnezeu;

52 acesta, venind la Pilat, a cerut trupul lui Iisus.

53 Și l-a coborât și l-a înfășurat în giulgiu și l-a pus într'un mormânt săpat în piatră, în care nimeni niciodată nu mai fusese pus.

54 Și ziua aceea era Vineri și se lumina spre Sâmbătă¹.

55 Și femeile care veniseră cu El din Galileea mergeau în urmă și au văzut mormântul și cum l-a fost așezat trupul.

56 Și după ce s'au întors, au pregătit miresme și miruri; iar Sâmbătă s'au odihnit, după Lege.

CAPITOLUL 24

Învierea Domnului. În drum spre Emaus. Iisus li Se arată apostolilor. Înălțarea la cer.

1 Iar în ziua cea dintâi de după Sâmbătă², foarte de dimineață, ele au venit la mormânt aducând miresmele pe care le pregătiseră.

2 Și au găsit piatra răsturnată de pe mormânt;

3 dar, odată intrate, trupul Domnului Iisus nu l-au găsit.

4 Și a fost că'n timp ce ele erau nedumerite de aceasta, iată că'n fața lor au stat doi bărbați în veșminte strălucitoare.

5 Și cum ele, înfricoșându-se, și-au plecat fețele la pământ, ei le-au zis: De ce pe Cel viu Îl căutați între cei morți?;

6 nu aici este, ci a înviat. Aduceți-vă aminte cum v'a vorbit pe când era încă în Galileea,

7 zicând că Fiul Omului trebuie să fie dat în mâinile oamenilor păcătoși și să fie răstignit, dar a treia zi să învie.

8 Și ele și-au adus aminte de cuvintele Lui.

9 Și întorcându-se de la mormânt, pe toate acestea le-au vestit celor unsprezece și tuturor celorlalți.

10 Iar cele ce spuneau acestea către apostoli erau Maria Magdalena și Ioana și Maria lui Iacob și celelalte împreună cu ele.

(44) Am 8, 9; Mt 27, 45; Mc 15, 33; (45-52) Ps 30, 5; 37, 11-13; 68, 24; Mt 27, 50-58; Mc 15, 37-43; Lc 8, 3; In 19, 25, 30-38; (53-55) Mt 27, 59-61; Mc 15, 46-47; (56) Lc 20, 10; Mt 28, 1; Mc 16, 1. CAP. 24 – (1-2) Mt 28, 1-2; Mc 16, 1-4; Lc 23, 56; In 20, 1; (3) Mc 16, 5; Lc 24, 23; (4) Mt 28, 2-3; Mc 16, 5; In 20, 12; FA 1, 10; (5-9) Mt 16, 21; 17, 22; 28, 5-8; Mc 8, 31; 9, 31; 16, 6-8; Lc 9, 22, 44; In 2, 22; (10-12) Mc 16, 10-11; Lc 24, 25; In 20, 3, 6, 18;

1 Traducere literală. De fapt, era Vineri seara (ziua Pregătirii, vezi nota de la Mc 15, 42); verbul grecesc se referă la obiceiul Evreilor de a-și aprinde lămpile și felinarele de cum începea Sabatul.

2 Vezi nota de la Mt 28, 1.

11 Dar aceste cuvinte au părut înaintea lor ca o scrânteală și nu le-au crezut.

12 Iar Petru s'a ridicat și a alergat la mormânt; și aplecându-se, a văzut giulgiurile singure odihnindu-se. Și a plecat, mirându-se în sine de ceea ce se petrecuse.

13 Și iată că'n aceeași zi doi dintre ei mergeau la un sat care era departe de Ierusalim ca la șaizeci de stadii, al cărui nume era Emaus.

14 Și ei vorbeau între ei despre toate întâmplările acestea.

15 Și a fost că'n timp ce vorbeau și se întrebau între ei, Iisus Însuși, apropiindu-Se, mergea împreună cu ei.

16 Dar ochii lor erau ținuți ca să nu-L cunoască.

17 Și El le-a zis: Ce sunt cuvintele acestea pe care le schimbați între voi mergând? Iar ei s'au oprit și erau triști.

18 Și răspunzând unul, cu numele Cleopa¹, I-a zis: Oare numai tu singur ești străin² în Ierusalim și nu știi cele ce s'au întâmplat în el zilele acestea?

19 Și El le-a zis: Care? Iar ei I-au răspuns: Cele despre Iisus Nazarineanul, care era prooroc puternic în faptă și'n cuvânt înaintea lui Dumnezeu și a întregului popor;

20 cum L-au osândit la moarte arhieriei și mai-marii noștri și L-au răstignit.

21 Iar noi nădăjduiam că El este Cel Ce avea să izbăvească pe Israel; și totuși astăzi este a treia zi de când s'au petrecut acestea.

22 Ci și niște femei de-ale noastre ne-au înspăimântat; ducându-se de dimineață la mormânt

23 și neaflându-I trupul, au venit zicând că vedenie de îngeri au văzut, care le-au spus că este viu.

24 Iar unii dintre noi s'au dus la mormânt și au găsit așa cum și femeile spusese, dar pe El nu L-au văzut.

25 Și El le-a zis: O, nepricepuților și cu inima zăbavnici a crede'n toate câte-au spus proorocii!

26 Nu trebuia oare ca Hristos să pătimească acestea și să intre'ntru slava Sa?

27 Și începând de la Moise și de la toți proorocii, le-a tâlcuit din toate Scripturile cele despre El.

28 Și s'au apropiat de satul unde se duceau, iar El Se făcea că merge mai departe.

29 Dar ei Îl rugau stăruitor zicând: Rămâi cu noi, că e spre seară și s'a plecat ziua. Și a intrat să rămână cu ei.

30 Și a fost că'n timp ce stătea împreună cu ei la masă, luând pâinea a binecuvântat și, frângând, le-a dat.

31 Și s'au deschis ochii lor și L-au cunoscut; dar El li S'a făcut nevăzut.

(13) Mc 16, 12; (15) Mt 18, 20; Lc 24, 36; (16) In 20, 14; 21, 4; (19) Mt 21, 11; Lc 7, 16; In 3, 2; 4, 19; 6, 14; 9, 17; FA 2, 22; 7, 22; (20) FA 13, 27; (21) Lc 1, 68; 2, 25, 38; FA 1, 6; 26, 6, 16; (22) Mt 28, 8; Mc 16, 10; Lc 24, 9; In 20, 18; (25) Ga 3, 1; (26) Is 50, 6; Mi 2, 13; Lc 24, 46; FA 17, 3; 1 Ptr 1, 11; Evr 2, 10; (27) Fc 3, 15; 22, 18; 26, 4; 49, 10; Nm 21, 9; Iov 19, 25; Ps 15, 8-10; 21, 7; 68, 12, 24; Is 40, 10; 43, 24; 50, 6; 53, 3, 7; Ir 23, 5; 33, 15; Iz 34, 23; Rg 9, 13; FA 10, 41;

1 Numele celui alt nu e menționat, dar o puternică tradiție creștină îl atestă pe însuși evanghelistul Luca, singurul care relatează acest episod devenit celebru prin măiestrie, finețe și profunzime (Marcu, care și-a scris Evanghelia înaintea lui Luca, îl menționează doar în trecătoare - 16, 12-13)

2 Locuitor venit din altă parte; imigrant; călător, doar în trecere; străin de ceea ce se petrece în jurul său.

32 Și au zis unul către altul: Oare nu ardea întru noi inima noastră când ne vorbea pe cale și în timp ce ne tâlcuia Scripturile?

33 Și în ceasul acela sculându-se, s'au întors la Ierusalim și i-au găsit adunați pe cei unsprezece și pe cei ce erau împreună cu ei,

34 care ziceau că Domnul cu adevărat a înviat și i S-a arătat lui Simon.

35 Și ei au povestit cele petrecute pe cale și cum a fost El cunoscut de ei întru frângerea pâinii¹.

36 Și pe când vorbeau ei acestea, El a stat în mijlocul lor și le-a zis: Pace vouă!

37 Iar ei, înspăimântându-se și înfricoșându-se, credeau că văd duh.

38 Și El le-a zis: De ce sunteți tulburați și pentru ce se ridică astfel de gânduri în inima voastră?

39 Vedeți mâinile Mele și picioarele Mele, că Eu Însumi sunt; pipăiți-Mă și vedeți că duhul nu are carne și oase așa cum Mă vedeți pe Mine că am.

40 Și zicând acestea, le-a arătat mâinile și picioarele.

41 Și lor, celor încă necrezând de bucurie și minunându-se, El le-a zis: Aveți aici ceva de mâncare?

42 Iar ei I-au dat o bucată de pește fript și dintr-un fagure de miere.

43 Și, luând, a mâncat în fața lor.

44 Și le-a zis: Acestea sunt cuvintele pe care vi le-am grăit pe când încă eram împreună cu voi, că toate cele scrise despre Mine în Legea lui Moise, în prooroci și în psalmi trebuie să se plinească.

45 Atunci le-a deschis mintea ca să înțeleagă Scripturile.

46 Și le-a zis că așa este scris și că așa trebuia să pătimească Hristos și a treia zi să învie din morți

47 și întru numele Său să se propovăduiască pocăința și iertarea păcatelor la toate neamurile, începând de la Ierusalim.

48 Voi sunteți martorii acestora.

49 Și iată, Eu trimit peste voi făgăduința Tatălui Meu²; voi însă ședeți în cetate până ce vă veți îmbrăca cu putere de sus.

50 Și i-a dus afară până spre Betania și, ridicându-Și mâinile, i-a binecuvântat.

51 Și a fost că în timp ce-i binecuvânta, S'a depărtat de ei și S'a înălțat la cer.

52 Iar ei, închinându-I-se, s'au întors în Ierusalim cu bucurie mare.

53 Și în toată vremea erau în templu, laudând și binecuvântând pe Dumnezeu. Amin.

(32) Ir 20, 9; 23, 29; (36) Mc 16, 14; In 20, 19; FA 13, 31; 1 Co 15, 5; (37) Mc 6, 49; (39) In 20, 20, 27; (41) Mc 16, 14; In 21, 5; (42) In 21, 10; (44) Mt 16, 12, 17, 22; 20, 18; Mc 8, 31; Lc 9, 22; 18, 31; 24, 6; (45) Lc 24, 27; In 5, 39; (46) Is 53, 3-4, 7; Lc 24, 26-27; (47) Mt 28, 19; FA 13, 38; 20, 21; (48) Rut 4, 11; In 15, 27; FA 1, 8; (49) In 14, 16; 15, 26; FA 1, 4, 8; (51) Mc 16, 19; In 20, 17; FA 1, 9-10; (52) Mt 28, 17; In 16, 22; (53) FA 2, 46.

¹ Expresie folosită de Luca și în FA 2, 42, conotând Euharistia. E limpede că cei doi din Emasa îl căutau pe Hristos istoric, dar dintr-o dată li Se descoperise Cel euharistic.

² Pogorîrea Duhului Sfânt.

SFÂNTA EVANGHELIE DUPĂ IOAN

CAPITOLUL 1

Prolog: Dumnezeu-Cuvântul a devenit trup. Mărturia lui Ioan Botezătorul: Iată Mielul lui Dumnezeu! Cei dintâi ucenici ai lui Iisus. Chemarea lui Filip și Natanael.

1 Întru'nceput¹ era Cuvântul² și Cuvântul era la Dumnezeu³ și Cuvântul Dumnezeu era.

2 Acesta era dintru'nceput⁴ la Dumnezeu;

3 toate printr'Însul s'au făcut și fără El nimic nu s'a făcut din ceea ce s'a făcut.

4 Viață era într'Însul, și viața era lumina oamenilor⁵;

5 și lumina întru întuneric luminează și întunericul nu a cuprins-o.⁶

6 Fost-a om trimis de la Dumnezeu; numele lui era Ioan⁷.

7 Acesta spre mărturie a venit, să mărturisească despre Lumină, pentru ca toți să creadă prin el.

8 Nu el era Lumina, ci să mărturisească despre Lumină.

9 Lumina era cea adevărată Care, venind în lume, luminează pe tot omul.

10 În lume era și lumea printr'Însul s'a făcut, dar lumea nu L-a cunoscut.

11 Întru ale Sale a venit, și ai Săi nu L-au primit.

12 Dar celor câți L-au primit, care cred întru numele Lui, le-a dat putere să devină fii ai lui Dumnezeu,

13 cei ce nu din sânge, nici din voie trupească, nici din vrere bărbătească, ci de la Dumnezeu s'au născut.⁸

CAP. 1 – (1) Pr 8, 22-25; In 8, 58; 17, 5; 1 In 1, 1-2; Col 1, 17; Ap 19, 13; (2) Is 48, 16; (3) Fc 1, 1, 3; Ps 32, 6; Plg 3, 38; Sol 9, 1, 9; In 1, 10; Ef 3, 9; Col 1, 16; Evr 1, 2; 2, 10; Ap 4, 11; (4) 3 Rg 23, 4; In 1, 9; 5, 26; 8, 12; 9, 5; 12, 35; 1 In 5, 11; (5) Sol 5, 6; In 3, 19; 8, 12; 9, 5; 12, 46; (6) Mal 3, 1; 11, 10; Mc 1, 2; Lc 3, 2; (7) Lv 24, 4; FA 19, 4; (9) Is 4, 2; 49, 6; 60, 1; In 1, 4; 3, 19; 8, 12; 9, 5; 12, 46; 1 In 2, 8; (10) Pr 8, 31; Bar 3, 38; In 1, 3; (11) Mt 15, 24; Lc 19, 14; In 5, 40; (12) Dt 7, 6; Is 56, 5; Rm 8, 15; 1 In 3, 1; Ga 3, 26; (13) In 3, 3, 5; Iac 1, 18; 1 Ptr 1, 23; 1 In 5, 4;

1 Întru dimensiunea interioară – nemărginită și supratemporală – a lui Dumnezeu; în veșnicie; înainte de facerea lumii; anterior oricărei creații; "mai'nainte de toți vecii".

2 Traducerea grecescului Logos și latinescului Verbum. În filosofia elenă: puterea creatoare a lui Dumnezeu; rațiunea de a exista a oricărui lucru. În revelația iohanică: Fiul, a doua persoană a Sfintei Treimi.

3 Împreună cu – și cu fața spre – Dumnezeu; els e o prepoziție dinamică, sugerând nu numai imediată vecinătate, dar și mișcarea perpetuă, comuniantă, a Fiului către Tatăl.

4 Dacă în primul verset prepoziția en traduce relația Logosului cu eternitatea, aici ea schimbă perspectiva și introduce relația Lui cu timpul, pregătind astfel versetul următor; Cuvântul participă nemijlocit la nașterea timpului prin actul creației, dar El era și rămâne anterior acesteia. (De altfel, "dintru" este opțiunea traducătorilor Bibliei din 1688.).

5 Logosul ca sălaș și izvor al vieții. În limbajul iohanic, cuvântul "viață" (folosit de 36 de ori) nu înseamnă niciodată mod de existență biologică, ci viața reală, viața adevărată, modalitatea omului de a exista în Dumnezeu.

6 Succesiunea: Dumnezeu-Cuvânt-creație-viață-lumină-om-întuneric, termeni fundamentali în teologia lui Ioan. Prin dinamica întrupării, Cuvântul pătrunde în imperiul răului din lume (agresiv, "cuprinzător") și rămâne victorios (vezi 1 In 2, 8).

7 S'a observat că Prologul Evangheliei după Ioan (versetele 1-18) are o construcție simfonică: autorul introduce o temă, o părăsește, o reintroduce și o dezvoltă contrapunctic în strânsă conexiune cu celelalte. În cazul de față, Ioan Botezătorul.

8 Cei ce devin fii ai lui Dumnezeu l se asimilează Cuvântului, Care S'a întrupat din fecioară fără bărbat.

14 Și Cuvântul trup S'a făcut și S'a sălășluit întru noi; și noi văzutu-I-am slava ca pe slava Unuia-Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr.

15 Ioan mărturisea despre El și striga zicând: Acesta era Cel despre Care am zis: Cel Ce vine după mine înaintea mea S'a plinit, fiindcă mai înainte de mine era.¹

16 Și din plinătatea Lui noi toți am primit, și har pentru har²;

17 căci Legea prin Moise s'a dat, dar harul și adevărul prin Iisus Hristos au venit.

18 Pe Dumnezeu nimeni niciodată nu L-a văzut; Fiul Cel Unul-Născut, Care este în sânul Tatălui, El L-a făcut cunoscut.

19 Și aceasta este mărturia lui Ioan când Iudeii din Ierusalim au trimis la el preoți și leviți să-l întrebe: Tu cine ești?

20 Și el a mărturisit și n'a tăgăduit; și a mărturisit: Nu eu sunt Hristosul.

21 Și ei l-au întrebat: Dar cine ești? ești Ilie? Zis-a el: Nu sunt. Ești Proorocul? Și a răspuns: Nu.

22 Deci i-au zis: Cine ești?, ca să dăm răspuns celor ce ne-au trimis; ce spui tu despre tine însuși?

23 El a zis: Eu sunt glasul celui ce strigă în pustie: Îndreptați calea Domnului!, precum a spus Isaia proorocul.

24 Și trimișii erau dintre farisei.

25 Și l-au întrebat și i-au zis: Dacă nu ești tu Hristosul, nici Ilie, nici Proorocul, atunci de ce botezi?

26 Ioan le-a răspuns zicând: Eu botez cu apă; dar în mijlocul vostru Se află Acela pe Care voi nu-L știți,

27 Cel Ce vine după mine, Carele înaintea mea S'a plinit și Căruia eu nu sunt vrednic să-I dezleg cureaua încălțăminteii.

28 Acestea se petreceau în Betania³, dincolo de Iordan, unde boteza Ioan.

29 A doua zi L-a văzut Ioan pe Iisus venind către el și I-a zis: Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel Ce ridică păcatul lumii!

30 Acesta este Cel despre Care eu spuneam: După mine vine un bărbat Care înaintea mea S'a plinit, fiindcă mai înainte de mine era.

31 Și eu nu-L cunoșteam; dar pentru ca El să-i fie arătat lui Israel, de aceea am venit eu botezând cu apă.

32 Și Ioan a mărturisit zicând: Văzut-am Duhul ca pe un porumbel din cer pogorîndu-Se și cum a rămas peste El.

33 Și eu nu-L cunoșteam, dar Cel Ce m'a trimis să botez cu apă, Acela mi-a zis: Cel peste Care vei vedea Duhul pogorîndu-Se și rămânând peste El, Acela este Cel Ce botează cu Duh Sfânt.

34 Și eu am văzut și am mărturisit că Acesta este Fiul lui Dumnezeu.

35 A doua zi iarăși stătea Ioan și doi dintre ucenicii săi;

(14) Ps 88, 2-3; Is 7, 14; 35, 2; 40, 5; 60, 1; Mt 1, 16; 17, 2; Lc 1, 35; 2 Ptr 1, 17; 1 In 1, 1; 2 Co 3, 9; Col 2, 3, 9; 1 Tim 3, 16; Evr 2, 11, 14; (15) Mt 3, 11; Mc 1, 7; Lc 3, 16; In 1, 27, 30; 8, 58; (16) Rm 5, 15; 2 Co 8, 9; Ef 1, 6; 3, 19; Col 1, 19; 2, 9-10; (17) Is 20, 1; Rm 3, 24; 5, 21; 6, 14; Evr 7, 19; (18) Is 33, 20; Dt 4, 12; Mt 11, 27; Lc 10, 22; In 6, 46; 1 In 4, 12; 1 Tim 6, 16; (19) In 5, 33; (20) Lc 3, 15; In 3, 28; FA 13, 25; (21) Mal 3, 23; Mt 17, 10; (23) Is 40, 3; Mt 3, 3; Mc 1, 3; Lc 1, 17; 3, 4; (26) Mt 3, 11; Mc 1, 8; Lc 3, 16; FA 1, 5; (27) Is 40, 10; Mc 1, 7; In 1, 15, 30; (28) Jd 7, 24; (29) Is 12, 3; Is 53, 7, 11; Mt 3, 1; In 1, 36; FA 8, 32; Ap 5, 6-13; (30) In 1, 15, 27; 8, 58; (31) Mc 1, 4; (32) Mt 3, 16; Mc 1, 10; Lc 3, 21-22; In 6, 27; (33) Mt 3, 11; FA 1, 5; 1 In 5, 8;

1 Profetie: Cel ce-mi urmează în timp m'a depășit în devenire prin aceea că El S'a născut în eternitate.

2 În alte traduceri: har peste har; har după har. Harul pe care-l primim de la Iisus Hristos li corespunde celui ce este și rămâne în El, ca noutate față de Legea Veche (vezi și versetul următor).

3 A nu se confunda cu Betania din apropierea Ierusalimului.

36 și privindu-L pe Iisus, Care trecea, a zis: Iată Mielul lui Dumnezeu!

37 Și cei doi ucenici l-au auzit când a spus acestea și l-au urmat lui Iisus.

38 Iar Iisus, întorcându-Se și văzându-i că-L urmează, le-a zis: Ce căutați? Iar ei l-au zis: Rabbi – care se tâlcuiește: Învățătorule – unde locuiești?

39 El le-a zis: Veniți și veți vedea. Au mers așadar și au văzut unde locuiește; și au rămas la El în ziua aceea. Și era ca la ceasul al zecelea¹.

40 Unul din cei doi care auziseră de la Ioan și-l urmaseră lui Iisus era Andrei, fratele lui Simon Petru.

41 Acesta l-a găsit întâi pe Simon, fratele său, și i-a zis: L-am aflat pe Mesia – ce se tâlcuiește: Hristos –;

42 și l-a adus la Iisus. Iisus, privind la el, i-a zis: Tu ești Simon, fiul lui Iona; tu te vei numi Chafa – ce se tâlcuiește: Petru².

43 A doua zi a vrut să meargă în Galileea și l-a găsit pe Filip. Și i-a zis Iisus: Urmează-Mi!

44 Iar Filip era din Betsaida, din cetatea lui Andrei și a lui Petru.

45 Filip l-a găsit pe Natanael și i-a zis: L-am aflat pe Acela despre Care au scris Moise în Lege și proorocii, pe Iisus, fiul lui Iosif din Nazaret.

46 Și i-a zis Natanael: Din Nazaret poate fi ceva bun?... Filip i-a zis: Vino și vezi!

(36) Is 12, 3; In 1, 29; FA 8, 32; (40-42) Mt 4, 18; 16, 18; (45) Fc 49, 10; Dt 18, 15, 18; Ps 39, 10; Is 4, 2; 7, 14; 9, 5; 40, 11; 45, 8; 53, 1-2; Ir 23, 5; 33, 14-17; Iz 34, 23; 37, 24; Dn 9, 24; Mi 5, 1; Za 9, 9; Mt 2, 23; (46) Cânt 1, 6; (47) Ps 72, 1; (49) Mt 16, 16; Mc 8, 29; In 6, 69; (51) Fc 28, 12; Mt 26, 64. CAP. 2 – (1) In 4, 46; (3) Ps 17, 7; (4) In 7, 6;

1 În jurul orei 4 după amiază.

2 În aramaică: *Kepa* = piatră; în greacă: *Petros* = piatră.

3 A treia zi de la chemarea lui Filip și Natanael.

4 Literal: Ce este mie și ție? Semitism frecvent atât în Vechiul cât și în Noul Testament. Întrebare care, de obicei, întâmpină o intervenție inoportună. În cazul de față, ea e motivată prin sintagma următoare: "Ceasul Meu încă n'a venit".

5 Adresare aparent irreverențioasă a unui fiu față de mama sa, dar familiară în limbaj ebraic. Iisus o folosește intenționat, atât aici cât și, mai târziu, pe cruce (In 19, 26) ca o rezonanță a textului din Fc 3, 15-20, dar cu semnificație duhovnicească; așa cum femeia Eva devine "mama tuturor celor vii", femeia Maria – "Eva cea nouă" – devine mama lui Mesia și, prin El, a tuturor viilor din Împărăția lui Dumnezeu. Semnificația e atestată de faptul că Iisus ascultă rugămintea mamei Sale de a-Și începe aici și acum lungul șir al minunilor care-l adevăresc dumnezeirea.

47 Iisus l-a văzut pe Natanael venind către Dânsul și a zis despre el: Iată într'adevăr israelit întru care nu este vicleșug!

48 Natanael l-a zis: De unde mă cunoști? A răspuns Iisus și i-a zis: Mai înainte ca Filip să te fi chemat, te-am văzut când erai sub smochin.

49 Răspunsu-l-a Natanael: Rabbi, Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Tu ești Regele lui Israel!

50 Răspuns-a Iisus și i-a zis: Pentru că ți-am spus că te-am văzut sub smochin, de aceea crezi? Mai mari decât acestea vei vedea.

51 Și i-a zis: Adevăr, adevăr vă spun: De acum veți vedea cerul deschizându-se și pe îngerii lui Dumnezeu suindu-se și pogorându-se peste Fiul Omului!

CAPITOLUL 2

Nunta din Cana. Izgonirea vânzătorilor din templu. Iisus îl cunoaște pe omul lăuntric.

1 Și a treia zi³ s'a făcut nuntă în Cana Galileii; și mama lui Iisus era acolo.

2 Și a fost chemat și Iisus la nuntă, precum și ucenicii Săi.

3 Și sfârșindu-se vinul, mama lui Iisus a zis către El: Nu mai au vin...

4 Și Iisus i-a zis: Ce ne privește⁴, femeie⁵, pe Mine și pe tine? Ceasul Meu încă n'a venit.

5 Mama Sa le-a zis slujitorilor: Orice vă va spune El, faceți!

6 Și erau acolo șase vase de piatră, puse pentru curățirea Iudeilor, care luau câte două sau trei vedre.

7 Zisu-le-a Iisus: Umpleți vasele cu apă! Și le-au umplut până sus.

8 Și le-a zis: Scoateți acum și aduceți-i nunului! Iar ei i-au dus.

9 Și după ce nunul a gustat apa care se făcuse vin – și el nu știa de unde este, ci doar slujitorii care scosese apă știau – l-a chemat nunul pe mire

10 și i-a zis: Orice om pune întâi vinul cel bun și, când se amețesc, pe cel mai slab; dar tu ai ținut vinul cel bun până acum.

11 Acest început al minunilor l-a făcut Iisus în Cana Galileii și Și-a arătat slava Sa; și au crezut într'Însul ucenicii Săi.

12 După aceea S'a coborât în Capernaum, El, precum și mama Sa și frații Săi și ucenicii Săi; și n'au rămas acolo multe zile.

13 Și Paștile Iudeilor erau aproape și Iisus S'a suit la Ierusalim.

14 Și a găsit șezând în templu pe cei ce vindeau boi și oi și porumbei și pe schimbătorii de bani.

15 Și făcând un bici de ștreanguri, i-a scos pe toți afară din templu, și oile, și boii, iar schimbătorilor le-a vărsat banii și le-a răsturnat mesele;

16 și celor care vindeau porumbei le-a zis: Luați acestea de aici! Nu faceți casa Tatălui Meu casă de neguțatorie!

17 Și ucenicii Săi și-au adus aminte că este scris: **Râvna casei Tale m'a mâncat.**

18 Dar I-au răspuns Iudeii zicând: De vreme ce tu faci acestea, ce semn ne arăți?¹

19 Iisus le-a răspuns și le-a zis: Dărâmați templul acesta și'n trei zile îl voi ridica.

20 Și au zis Iudeii: În patruzeci și șase de ani s'a zidit templul acesta! Și tu îl vei ridica în trei zile?...

21 Dar El le vorbea de templul trupului Său.

22 Deci, când a înviat din morți, ucenicii Săi și-au adus aminte că El zisese aceasta și au crezut Scripturii și cuvântului pe care-l spusese Iisus.

23 Iar când era în Ierusalim, la sărbătoarea Paștilor, mulți au crezut întru numele Lui, văzând minunile pe care le făcea.

24 Dar El, Iisus, nu se încredea în ei, pentru că-i cunoștea pe toți

25 și nu avea nevoie să-i dea cineva mărturie despre om, fiindcă El Însuși cunoștea ce era în om.

CAPITOLUL 3

Convorbirea lui Iisus cu Nicodim.

Ioan mărturisește despre Hristos.

1 Și era un om dintre farisei, cu numele Nicodim, care era fruntaș al Iudeilor.

2 Acesta a venit noaptea la Iisus și I-a zis: Rabbi, știm că de la Dumnezeu ai venit învățător; fiindcă aceste minuni pe care le faci Tu, nimeni nu le poate face dacă Dumnezeu nu este cu el.

(5) Fc 41, 55; (8) Ps 17, 8; (12) Mt 12, 46; (13) Is 12, 14; Dt 16, 1; (14) Mt 21, 12; Mc 11, 15; Lc 19, 45; (15) Za 4, 6; (16) Mt 21, 13; Mc 11, 17; (17) Ps 68, 12; (18) Mt 12, 38; 16, 1; In 6, 30; (19) Mt 26, 61; 27, 40; Mc 14, 58; 15, 29; (21) 1 Co 3, 16; 6, 19; 2 Co 6, 16; (22) Ps 15, 8; Is 55, 3; Mt 17, 23; Lc 24, 8; FA 2, 25; 13, 34; (24) Mt 9, 4; Mc 2, 8; Lc 5, 22; (25) 1 Rg 16, 7; 1 Par 28, 9; 29, 17; Ps 7, 9; Ir 11, 20; Mt 9, 4; Mc 2, 8; In 6, 64; 16, 30, CAP. 3 - (1) In 7, 50; 19, 39; (2) Lc 7, 22; 24, 19; In 7, 50; 9, 16, 33; 19, 39; FA 2, 22; 10, 38;

1 Una sau mai multe minuni prin care un profet trebuia să arate că e investit cu putere dumnezeiască.

3 Răspunsu-i-a Iisus și i-a zis: Adevăr, adevăr îți spun: De nu se va naște cineva de sus, nu va putea să vadă împărăția lui Dumnezeu.

4 Iar Nicodim a zis către El: Cum poate omul să se nască fiind bătrân? Oare poate el să intre a doua oară în pântecele mamei sale și să se nască?...

5 Iisus i-a răspuns: Adevăr, adevăr îți spun, de nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu.¹

6 Ce este născut din trup, trup este; și ce este născut din Duh, duh este.

7 Nu te mira că ți-am zis: Trebuie să vă nașteți de sus.

8 Vântul suflă unde vrea și tu îi auzi glasul, dar nu știi de unde vine și nici unde se duce. Așa este cu tot cel ce e născut din Duhul.²

9 A răspuns Nicodim și I-a zis: Cum pot să fie acestea?

10 Răspuns-a Iisus și i-a zis: Tu ești învățătorul lui Israel, și pe acestea nu le cunoști?

11 Adevăr, adevăr îți spun, că noi vorbim ceea ce știm și mărturisim ceea ce am văzut, dar voi nu ne primiți mărturia.

12 Dacă pe cele pământești vi le-am spus și nu credeți, cum veți crede de vi le vom spune pe cele cerești?

13 Nimeni nu s'a suit la cer, decât Cel Care S'a pogorât din cer, Fiul Omului, Cel Ce este în cer.

14 Și după cum Moise a înălțat șarpele în pustie, tot așa trebuie să Se înalțe Fiul Omului,

15 pentru ca tot cel ce crede într'Însul să nu piară, ci să aibă viață veșnică.

16 Că într'atât a iubit Dumnezeu lumea încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, pentru ca tot cel ce crede într'Însul să nu piară, ci să aibă viață veșnică.

17 Că Dumnezeu nu L-a trimis pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci pentru ca lumea să se mântuiască printr'Însul.

18 Cel ce crede într'Însul nu este judecat, dar cel ce nu crede a și fost judecat, fiindcă nu a crezut în numele³ Celui Unul-Născut, Fiul lui Dumnezeu.

19 Iar judecata aceasta este, că Lumina a venit în lume și oamenii au iubit întunericul mai mult decât Lumina, fiindcă faptele lor erau rele.

20 Că tot cel ce face rele urăște Lumina și nu vine la lumină, pentru ca să nu i se vădască faptele;

21 dar cel ce face adevărul vine la Lumină, pentru ca faptele lui să se arate că întru Dumnezeu sunt săvârșite.

22 După acestea a venit Iisus cu ucenicii Săi în pământul Iudeii și stătea acolo cu ei și boteza.

23 Și boteza și Ioan în Enon⁴, aproape de Salim, că erau acolo ape multe; și veneau și se botezau.

(3) In 1, 13; Iac 1, 18; 1 Ptr 1, 23; 1 Co 15, 50; 2 Co 5, 17; Ga 6, 15; Tit 3, 5; (5) Mc 16, 15-16; FA 2, 38; Tit 3, 5; (6) Rm 8, 5; 1 Co 15, 48; (8) Ecc 11, 5; 1 Co 2, 11; Col 3, 3; (12) Sol 9, 16; Mc 4, 13; (13) Sol 30, 4; Dn 7, 13-14; In 6, 33, 38, 51, 62; 16, 28; Ef 4, 8-10; (14) Nm 21, 8-9; 4 Rg 18, 4; Sol 16, 6-7; In 8, 28; 12, 32; (15) Mc 16, 16; In 3, 16, 36; 6, 47; 20, 31; (16) Dt 7, 8; Is 9, 5; 38, 17; 53, 6; Plg 3, 22; Mc 16, 16; In 3, 36; 6, 40; 15, 13; 1 In 3, 16; 4, 9-10; 5, 10; Rm 5, 8; 8, 32; Evr 2, 9; (17) Mt 18, 11; Lc 9, 56; In 8, 15; 12, 47; 1 In 4, 14; (18) In 5, 24; (19) Pr 2, 13; In 1, 5; 5, 40; 8, 12; 12, 46; 1 In 2, 9; (20) Ef 5, 13; (21) Ef 5, 8-9, 13;

1 Text fundamental pentru instituirea Botezului creștin ca Taină, necesitate absolută a mântuirii omului.

2 În greaca veche, ca și în ebraică, același cuvânt, pneuma, înseamnă și vânt, și duh (vezi și Iz 37, 9).

3 În concepția și limbajul semitic, numele este o realitate tot atât de concretă ca și persoana care-l poartă.

4 Enon înseamnă "Izvoarele". După tradiție, se afla pe valea Iordanului, la câțiva kilometri spre sud de Scythopolis.

24 Căci Ioan încă nu fusese aruncat în temniță.

25 Și între ucenicii lui Ioan și un iudeu s'a iscat o neînțelegere asupra curățirii¹;

26 și au venit la Ioan și i-au zis: Rabbi, Acela Care era cu tine dincolo de Iordan și despre Care tu ai mărturisit, iată că botează și toți se duc la El...

27 Ioan a răspuns zicând: Un om nu poate să ia nimic dacă nu i s'a dat din cer.

28 Voi înșivă îmi sunteți martori că am zis: Nu eu sunt Hristosul, ci sunt trimis înaintea Lui.

29 Cel ce are mireasă este mire; iar prietenul mirelui, care stă și-l ascultă, cu bucurie se bucură de glasul mirelui. Așadar, bucuria aceasta a mea s'a împlinit.

30 Acela trebuie să crească, iar eu să mă micșorez.

31 Cel ce vine de sus este deasupra tuturor; cel ce este de pe pământ, pământesc este și ca un pământean grăiește. Cel ce vine din cer este deasupra tuturor.

32 Și ce a văzut și a auzit, aceea mărturisește, dar mărturia Lui nu o primește nimeni.

33 Cel ce l-a primit mărturia a întărit că adevărat este Dumnezeu.

34 Fiindcă Cel pe Care l-a trimis Dumnezeu grăiește cuvintele lui

Dumnezeu, pentru că Dumnezeu nu dă Duhul cu măsură.

35 Tatăl îl iubește pe Fiul și pe toate le-a dat în mâna Lui.

36 Cel ce crede în Fiul are viață veșnică; iar cel ce nu ascultă de Fiul nu va vedea Viața, ci mânia lui Dumnezeu rămâne peste el.

CAPITOLUL 4

Convorbirea lui Iisus cu femeia samarineancă. Iisus tămăduiește pe fiul unui slujitor regesc.

1 Deci când a cunoscut Iisus că fariseii auziseră că El face și botează mai mulți ucenici² decât Ioan

2 – deși Iisus Însuși nu boteza, ci ucenicii Săi – ,

3 a părăsit Iudeea și s'a dus din nou în Galileea.

4 Și trebuia să treacă prin Samaria.

5 Deci a venit la o cetate a Samariei, numită Sihar, aproape de locul pe care Iacob i l-a dat lui Iosif, fiul său;

6 și era acolo fântâna³ lui Iacob. Iar Iisus, ostenit de călătorie, s'a așezat lângă fântână; era ca la al șaselea ceas.⁴

7 Atunci a venit o femeie din Samaria să scoată apă. Iisus i-a zis: Dă-Mi să beau!

8 Că ucenicii Săi se duseseră în cetate să cumpere merinde.

9 Femeia samarineancă l-a zis: Cum!, tu, care ești iudeu, ceri să bei

(26) In 1, 27; 4, 1; (27) In 6, 65; 19, 11; Iac 1, 17; Evr 5, 4; (28) Mal 3, 1; Mc 1, 2; Lc 1, 17; In 1, 20; Fa 13, 25; (29) Is 62, 5; Mt 9, 15; 22, 2; Mc 2, 19-20; Lc 5, 34-35; Ef 5, 25-27; (31) Mt 28, 18; In 6, 33; 8, 23; Rm 9, 5; 1 Co 15, 47; Ef 1, 21; (32) In 8, 26; (33) 1 In 5, 10; Rm 3, 4; (34) In 1, 16; Ef 4, 7; (35) Ps 8, 7; Dn 7, 13-14; Mt 11, 27; 28, 18; Lc 10, 22; In 5, 20; 13, 3; 17, 2; Evr 2, 8; (36) Is 25, 9; Avc 2, 4; Mc 16, 16; In 3, 15-18; 6, 47; 1 In 5, 10; Rm 1, 17. CAP. 4 – (1) In 3, 22, 26; (4) Lc 17, 11; (5) Fc 33, 19; 48, 22; Ios 24, 32; (7) Fc 24, 17; (9) 4 Rg 17, 24; Sir 50, 28; Lc 9, 52-53; FA 10, 28;

1 Probabil despre ritualul iudaic al spălării, botezul lui Ioan și botezul lui Iisus.

2 Cuvântul e folosit aici în sensul său mult mai larg: convertiți, aderenți.

3 Fântână săpată adânc în pământ; puț. Pentru scoaterea apei, fiecare își aducea de acasă găleata (de obicei, un burduf și funia).

4 Pe la amiază.

de la mine, care sunt femeie samarineancă...? – Pentru că Iudeii n'au amestec cu Samarinenii –.¹

10 Iisus i-a răspuns zicând: Dacă ai fi cunoscut darul lui Dumnezeu și Cine este Cel Ce-ți zice: Dă-Mi să beau!, tu ai fi cerut de la El, și El ți-ar fi dat apă vie.

11 Femeia I-a zis: Doamne, nici găleată nu ai și fântâna este adâncă; de unde dar ai apa cea vie?

12 Ești tu cumva mai mare decât părintele nostru Iacob, care ne-a dat această fântână și el însuși a băut din ea, ca și fiii lui și turmele lui?

13 Iisus, răspunzând, i-a zis: Tot cel ce va bea din apa aceasta, iarăși va înseta;

14 dar cel ce va bea din apa pe care Eu i-o voi da, nu va mai înseta în veac, că apa pe care i-o voi da Eu se va face într'însul izvor de apă sălătoare spre viață veșnică.

15 Femeia I-a zis: Doamne, dă-mi această apă, ca să nu mai însetez, nici să mai vin aici să scot.

16 Iisus i-a zis: Du-te și cheamă-l pe bărbatul tău și vino aici.

17 Femeia I-a răspuns zicând: N'am bărbat. Iisus i-a zis: Bine ai zis că nu ai bărbat,

18 că cinci bărbați ai avut, iar cel pe care-l ai acum nu-ți este bărbat. Pe aceasta adevărat ai spus-o.

19 Femeia I-a zis: Doamne, văd că Tu ești prooroc.

20 Părinții noștri s'au închinat pe muntele acesta,² dar voi ziceți că în Ierusalim este locul unde trebuie să ne închinăm.

21 Și Iisus i-a zis: Femeie, crede-Mă că vine ceasul când nici pe muntele acesta, nici în Ierusalim nu vă veți închina Tatălui.

22 Voi vă închinați la ceea ce nu știți; noi ne închinăm la ceea ce știm, pentru că de la Iudei este mântuirea.

23 Dar vine ceasul, și acum este, când adevărații închinători se vor închina Tatălui în duh și în adevăr; că astfel sunt închinătorii pe care Tatăl îi caută.

24 Duh este Dumnezeu, și cei ce I se'nchină trebuie ca'n duh și'n adevăr să I se'nchine.

25 I-a zis femeia: Știm că vine Mesia Care Se cheamă Hristos; când va veni El, pe toate ni le va spune.

26 Iisus i-a zis: Eu sunt, Cel Care-ți grăiește.

27 Și atunci au venit ucenicii Săi. Și se mirau că vorbea cu o femeie. Dar nimeni nu I-a zis: Ce întrebi?, sau: Ce vorbești cu ea?

28 Iar femeia și-a lăsat găleata și s'a dus în cetate și le-a zis oamenilor:

29 Veniți să vedeți un om care mi le-a spus pe toate câte le-am făcut! Nu cumva acesta este Hristosul?

30 Și au ieșit din cetate și veneau spre El.

(10) Is 12, 3; 44, 3; 55, 1; 58, 11; Ir 2, 13; Za 14, 8; Sir 15, 3; In 6, 35; (14) Ps 72, 25; Is 12, 3; Ir 17, 13; Sir 24, 23; In 6, 35; 7, 37-38; (15) In 6, 34; (16) In 6, 35; (19) Lc 7, 16; 24, 19; In 6, 14; 9, 17; (20) Dt 12, 5-11; 16, 6; Jd 9, 7; 3 Rg 8, 29; 9, 3; 4 Rg 17, 33; 2 Par 7, 12; (21) Sof 2, 11; Mal 1, 11; 1 Tim 2, 8; (22) Fc 12, 3; 4 Rg 17, 26, 29, 41; Is 2, 3; Rm 9, 5; Evr 7, 14; (24) 2 Co 3, 17; Flp 3, 3; (27) Is 2, 4;

1 În timpul captivității babilonice a Evreilor (cca 640-538 î.H.), regele Asiriei a repopulat Samaria cu cinci triburi păgâne asiatice (vezi 4 Rg 17, 24-41). Imigranții au fost convertiți doar parțial la mozaism, ei continuând să-și adore zeitățile proprii. După încetarea captivității, Evreii reveniți în Samaria s'au amestecat cu ei, rezultând astfel un popor hibrid, în permanentă dușmănie reciprocă cu Iudeii. Cei cinci bărbați ai femeii, menționați în versetul 18, stau în relație simbolică indirectă cu cele cinci triburi originare.

2 Muntele Garizim, pe care Samarinenii construiseră un templu opus celui din Ierusalim.

